

T.C.
ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KAMU YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
KAMU YÖNETİMİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**EĞİTİM SİSTEMİ PAYDAŞLARININ 4+4+4 SİSTEMİNİN ORTAOKUL
DÜZEYİNE YÖNELİK ALGI VE YAKLAŞIMLARININ SİSTEM TEORİSİ
ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ: ADİYAMAN İLİ ÖRNEĞİ**

Zeynal YALÇIN

Danışman
Doktor Öğretim Üyesi Ramazan ASLAN

ADİYAMAN-2019

KABUL VE ONAY TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN danışmanlığında, Zeynal YALÇIN tarafından hazırlanan “Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği” başlıklı çalışma 11/06/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Kamu Yönetimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Murat SEZİK
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Rahman DAĞ

İmza:

İmza:

İmza:

11/06/2019

Doç. Dr. Murat Gökhan DALYAN

Enstitü Müdürü V.

BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği” adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

11/06/2019

Zeynal YALÇIN

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği

Zeynal YALÇIN

Adıyaman Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Kamu Yönetimi Anabilim Dalı

Kamu Yönetimi Programı

Haziran, 2019

Bu çalışma, 4+4+4 eğitim sisteminin etkinlik, verimlilik, uluslararası rekabete uyum, yenilikçilik, yaratıcılık ve kalite yönünden incelemesini yaparak, eğitim sistemi paydaşlarının sisteme yönelik algılarını ve sistemin hedeflerine ulaşmakta başarılı olup olmadığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Sistem teorisine göre bütün, kendisini oluşturan parçalardan daha anlamlıdır. Dolayısıyla bu çalışmada bütünü oluşturan parçalar (paydaşlar) tek tek ele alınacak ve bütüne olan katkıları belirlenecektir. Yeni sistemin önceki eğitim sistemlerine göre paydaşlar tarafından algılanan avantajlı ve dezavantajlı yönleri ifade edilecektir. Böylece 4+4+4 eğitim sisteminin toplumdaki yeri ve önemi ortaya konmaya çalışılacaktır.

Çalışmanın evrenini; 2015-2016 eğitim öğretim yılında Adıyaman il merkezi ve belirlenen ilçelerde eğitim gören öğrenciler, öğrenci velileri, görev yapan öğretmenler ve okul yöneticileri ile il-ilçe yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi; Adıyaman il Merkezi, Kâhta, Gölbaşı, Besni ve Çelikhan'da eğitim gören 242 öğrenci; 121 öğrenci velisi; görev yapan 186 öğretmen, 61 okul yöneticisi ve 6 İl-ilçe yöneticisinden oluşmaktadır. Çalışmada, 4+4+4 eğitim sistemi paydaşlarından olan öğretmen-okul yöneticileri, öğrenciler ve öğrenci velileri için; akademisyen, okul yöneticileri ve öğretmen görüşü alınarak üç farklı anket hazırlanmıştır. Öğretmen ile okul yöneticilerine, öğrencilere ve öğrenci velilerine uygulanması amacıyla hazırlanan bu anketlerde 5'li likert ölçeği kullanılmıştır. Anket ile elde edilen veriler, SPSS 23.0

paket programında parametrik olmayan analizlerle değerlendirilmiştir. Ayrıca il-ilçe yöneticileri için hazırlanmış yarı yapılandırılmış mülakat soruları kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış mülakat verileri de betimsel olarak çalışmaya yansıtılmıştır. Çalışmada, 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili öğretmen ve okul yöneticilerinin algı ve yaklaşımları, cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, aylık ortalama gelir, okuldaki görev, branş ve mesleki kıdem'den; öğrenci velilerinin 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili algı ve yaklaşımları cinsiyet, aylık ortalama gelir, eğitim durumu ve yaş'tan; öğrencilerin 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili algı ve yaklaşımları ise cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf düzeyi ve gelir durumundan oluşan bağımsız değişkenlere göre analiz edilmiştir. Araştırma sonunda anket sorularının bazılarında bağımsız değişkenlere bağlı anlamlı farklılık görülürken bazılarında ise anlamlı farklılıklar görülmemiştir. İl ve ilçe yöneticilerinin yarı yapılandırılmış mülakat sorularına verdiği cevaplarda ise sistemle ilgili genel olarak olumlu ifadeler kullanılmış ancak sistemin bazı yönlerine yönelik olumsuz durumlar da ifade edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Sistem teorisi, 4+4+4 Eğitim sistemi, Eğitim Paydaşları

ABSTRACT

Master's Thesis

Perceptions and Approaches of Partners of the 4+4+4 Education System in Secondary Schools in System Theory Perspective: An Example of Adıyaman City

Zeynal YALÇIN

Adıyaman University

Graduate School of Social Sciences

Department of Public Administration

June, 2019

This study aims to what extend the 4+4+4 education system of Turkey is successful in reaching intended results and to find out the perceptions of sub-agents of education systems such as teachers, directors, students and parents. To do so, the research examines the 4+4+4 education system in terms of efficiency, productivity, adjustment to the international competitiveness of education system, innovativeness, creativity and quality. According to the system theory, the whole is more meaningful than its components. Therefore, in this study all components will be separately taken under scrutiny and their contributions to the whole system will be exposed. Revealed results will provide us a luxury of comparing the new education system and the old one, especially its advantages and disadvantages. That will also lead us to find out the place and significance of the 4+4+4 education system in the eyes of society.

The universe of the study; students who were studying in 2015-2016 education terms in Adıyaman city center and chosen boroughs, their parents, their teachers, school and administrative directors. Sample of the research covers 242 students, 121 parents, 186 teachers, 61 school directors and 6 administrative directors in Adıyaman city center and boroughs of Kâhta, Gölbaşı, Besni and Çelikhan. Three questionnaires are prepared with the assistance of academicians, school directors and teachers to be separately applied to the students, parents, and directors. In all these questionnaires, 5 likert scale is used. The results obtained from the questionnaires have been evaluated via SPSS 23.0 program with non-parametric analysis. In addition to the analysis, a semi-structured interview has been made with provincial and borough directors whose responses are

used for further evaluation. This thesis applied three different questionnaires measuring the perceptions of teacher and school principles, of students' parents and of students on 4+4+4 education system. Respectively, the first one makes analysis via gender, age, martial status, education level, avarege monthly income, positions in the schools, teaching courses, and seniority. The second one is through gender, avarege monthly income, education level, and age. The last one is through gender, age, types of school, grade, income (family). Results obtained from the data suggest that there are statistically significance between some of the independent variables. Additionally, answers given by provincial and borough administrations to the semi-structured interviews indicate that positive statements are articulated but together with several negative points.

Key Words: System Theory, 4+4+4 Education System, Components of Education.

ÖN SÖZ

Sürekli değişen ve gelişen ülkelerin seviyelerine ulaşabilmek için eğitimin önemi yadsınamaz. Eğitim, sadece bireye değil toplumun tamamına etki eden bir faktördür. Bu çalışmada; eğitim, kendisini oluşturan parçalar bütünüdür, görüşünden hareketle sistem teorisi çerçevesinde ele alınmış, paydaşların 4+4+4 eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımları tespit edilmek istenmiştir.

Çalışmam süresince karşılaştığım sorunlarla ilgili desteğini benden esirgemeyen, sorduğum sorulara sabırla karşılık veren ve tam anlamıyla bana rehberlik eden danışman hocam Sayın Dr. Öğretim Üyesi Ramazan ASLAN'a, tezime katkıda bulunan Sayın Dr. Öğretim Üyesi Rahman DAĞ'a, Sayın Dr. Öğretim Üyesi Murat SEZİK'e, Doktora öğrencisi arkadaşım Osman YETGİN'e saygılarımı sunar teşekkür ederim. Ayrıca çalışma sırasında katılımcı olarak araştırmaya katkı yapan başta öğretmen arkadaşlarım olmak üzere, il-ilçe yöneticilerine, tüm öğrenci ve velilere teşekkürlerimi sunarım.

Hayatın her aşamasında her türlü maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen babama ve rahmetli anneme; attığım her adımda bana destek olan, yüksek lisans eğitimi sırasında istemeyerek de olsa ihmal ettiğim biricik eşim Hatice AKGÜN YALÇIN'a ve evimizin neşe kaynağı olan oğlum Yiğit Taha ile kızım Sevgi Hifa'ya ayrıca teşekkür ederim.

Adıyaman, Haziran, 2019

Zeynal YALÇIN

ARAşTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI

Sistem, farklı parçalardan oluşan, fakat kendisi de aynı zamanda daha büyük bir sistemin ya da sistemlerin parçası olarak işlevde bulunan bir bütündür. Diğer bir ifadeyle sistem, bir amaç için bir araya gelen, birbirine dayanan ve birbirini etkileyen parçaların oluşturduğu bir bütündür. Eğitim kavramı bir sistem olarak ele alındığında; okul yöneticileri, öğretmenler, veliler, öğrenciler, fiziki koşullar, müfredat içerikleri ve eğitim programları sistemi oluşturan en önemli parçalar olarak düşünülebilir.

Bu çalışma, 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren ülkemizde uygulamaya konan 4+4+4 eğitim sisteminin, Adıyaman ilindeki eğitim paydaşları tarafından nasıl algılandığını ortaya koymaya çalışmaktadır. Bu çalışma, geçmişte yapılmış benzer çalışmalardan faydalanılarak gelecekte yapılacak olan çalışmalara ışık tutmak amacıyla yapılmıştır. 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili benzer çalışmalar yapıldıkça yeni sistemle ilgili olumlu veya olumsuz yönlerin ortaya çıkması daha kolay olacaktır. Bu yönüyle çalışmamız, 4+4+4 eğitim sisteminin özelde Adıyaman ilindeki paydaşların, genelde de tüm ülkedeki eğitim paydaşlarının algı düzeylerini ortaya koyarak akademik anlamda ulusal literatüre katkı sağlayacaktır.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	v
ABSTRACT	vii
ÖN SÖZ.....	ix
ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE LİTERATÜRE KATKISI.....	x
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xvi
TABLolar LİSTESİ.....	xvii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xix

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ALT PROBLEMLER.....	1
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	2
1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI.....	3
1.5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI.....	3
1.6. TANIMLAR	3

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	5
2.1. YÖNETİM	5
2.1.1. Yönetim Sürecinin Özellikleri.....	7
2.1.2. Yönetimin Tarihsel Gelişimi	9
2.2. YÖNETİCİ	10
2.2.1. Yöneticinin Özellikleri.....	12
2.2.1.1. Üç Özellik Yaklaşımı	12
2.2.1.1.1. Yöneticinin Entelektüel Özellikleri	12
2.2.1.1.2. Yöneticinin Karakterine İlişkin Özellikleri.....	13

2.2.1.1.3. Yöneticinin Sosyal Özellikleri.....	13
2.2.1.2. Yönetimsel Beceriler Yaklaşımı.....	14
2.3. YÖNETİM YAKLAŞIMLARI	14
2.3.1. Klasik Yönetim Yaklaşımları.....	15
2.3.1.1. Bilimsel Yönetim Yaklaşımı.....	16
2.3.1.2. Yönetim Süreci Yaklaşımı.....	19
2.3.1.3. Bürokrasi Yaklaşımı.....	22
2.3.2. Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımları.....	24
2.3.2.1. Hawthorne Araştırmaları	25
2.3.2.2. Douglas McGregor’un “X ve Y” Yaklaşımı	26
2.3.2.3. Rensis Likert’in Sistem 4 Modeli	27
2.3.2.4. Abraham Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi	28
2.3.2.5. Neo-Klasik Yönetime İlişkin Değerlendirme	29
2.3.3. Modern Yönetim Yaklaşımları	30
2.3.3.1. Sistem Yaklaşımı.....	32
2.3.3.1.1. Sistemle Temel Kavramlar.....	39
2.3.3.1.2. Sistem Yaklaşımına İlişkin Genel Değerlendirme	43
2.3.3.2. Durumsallık Yaklaşımı.....	44
2.3.3.2.1. Örgüt (Organizasyon) Yapısı ve Çevre.....	46
2.3.3.2.2. Örgüt (Organizasyon) Yapısı ve Teknoloji	48
2.3.3.2.3. Durumsallık Yaklaşımının Genel Özellikleri	51
2.4. SİSTEM YAKLAŞIMI PERSPEKTİFİNDE EĞİTİM VE TÜRKİYE’DE ZORUNLU EĞİTİMİN KISA TARİHÇESİ.....	53
2.4.1. Sistem Yaklaşımı Perspektifinde Eğitim.....	53
2.4.2. Türkiye’de Zorunlu Eğitimin Kısa Tarihçesi ve 4+4+4 Eğitim Sistemi	57
2.5. İLGİLİ ÇALIŞMALAR	65

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM.....	76
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	76
3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM	77
3.3. VERİ TOPLAMA ARACI.....	81
3.4. VERİLERİN ANALİZİ	83
3.4.1. Nicel Verilerin Analizi	83
3.4.2. Nitel Verilerin Analizi.....	83

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM	84
4.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Algı ve Yaklaşımları	84
4.1.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	84
4.1.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Yaşları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	88
4.1.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Medeni Durumları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	95
4.1.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	98
4.1.5. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Aylık Gelirleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar.....	102
4.1.6. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Okuldaki Görevleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	106

4.1.7. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Branşları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	114
4.1.8. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdemleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	120
4.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Algı ve Yaklaşımları	127
4.2.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Cinsiyetleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	127
4.2.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	130
4.2.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Öğrenim Durumları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	134
4.2.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Yaş Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	138
4.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Algı ve Yaklaşımları	143
4.3.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Cinsiyetleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	143
4.3.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Yaşları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	145
4.3.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Okul Türü Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	150
4.3.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	153
4.3.5. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Gelir Durumu Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar	158
4.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili İl-ilçe Yöneticilerinin Algı ve Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	162
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	167
KAYNAKÇA	178

EKLER.....	197
ÖZGEÇMİŞ.....	205

KISALTMALAR LİSTESİ

AK Parti : Adalet ve Kalkınma Partisi

Akt. : Aktaran

ARGE : Araştırma Geliştirme

BDP : Barış ve Demokrasi Partisi

CHP : Cumhuriyet Halk Partisi

Çev. : Çeviren

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

MGK : Milli Güvenlik Kurulu

MHP : Milliyetçi Hareket Partisi

ODTÜ : Ortadoğu Teknik Üniversitesi

STK : Sivil Toplum Kuruluşu

TDK : Türk Dil Kurumu

t.y. : Tarih yok

vb. : ve benzeri

vd. : ve diğerleri

yy. : Yüzyıl

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Yönetimin Tarihsel Gelişimi	10
Tablo 2: Fayol'un Yönetim ilkeleri.....	22
Tablo 3: Hawthorne Araştırmaları Sonuçları	25
Tablo 4: Modern Yönetim Yaklaşımları	32
Tablo 5: Woodward'a Göre Teknoloji-Organizasyon Yapısı ve Sonuçlar	49
Tablo 6: Bir Sistem Olarak Okul.....	55
Tablo 7: Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler	57
Tablo 8: Cronbach Alpha Güvenirlik Değerleri.....	76
Tablo 9: Öğrenci Örnekleminin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı.....	78
Tablo 10: Veli Örnekleminin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı.....	79
Tablo 11: Öğretmen ve Okul Yöneticisi Örnekleminin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı	80
Tablo 12: İl İlçe Yöneticisi Olan Katılımcılara Ait Bilgiler	81
Tablo 13: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Cinsiyetleri Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları	84
Tablo 14: Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Yaşları Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	88
Tablo 15: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Medeni Durumları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	95
Tablo 16: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	99
Tablo 17: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Aylık Gelirleri Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	102
Tablo 18: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Okuldaki Görevleri Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	107
Tablo 19: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Branşları Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	114

Tablo 20: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdem Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	120
Tablo 21: Öğrenci Velilerinin Cinsiyetleri Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları	128
Tablo 22: Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	131
Tablo 23: Öğrenci Velilerinin Öğrenim Durumları Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	134
Tablo 24: Öğrenci Velilerinin Yaş Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	139
Tablo 25: Öğrencilerin Cinsiyetleri Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	143
Tablo 26: Öğrencilerin Yaş Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları	145
Tablo 27: Öğrencilerin Okul Türü Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	150
Tablo 28: Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	153
Tablo 29: Öğrencilerin Gelir Durumu Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	158

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Klasik Yönetim Yaklaşımı Süreci.....	15
Şekil 2: Bir Süreç Olarak Yönetim.....	20
Şekil 3: Maslow İhtiyaçlar Piramidi.....	29
Şekil 4: Sistem ve Unsurları	36
Şekil 5: Sistemin Dış Çevresi ve Sınırları	41
Şekil 6: Kapalı ve Açık sistemler	43
Şekil 7: Zincirleme Teknoloji Süreci.....	51

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Araştırmanın temel problemi, 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanan ve 8 yıllık kesintisiz eğitime son veren 4+4+4 eğitim sisteminin Adıyaman ili ve ilçelerinde görev yapan yönetici, öğretmen ve eğitim gören öğrenci ve öğrenci velilerinin sistem teorisi çerçevesinde algı ve yaklaşımlarının değerlendirilmesidir.

1.2. ALT PROBLEMLER

Araştırmanın ana probleminden hareketle aşağıdaki alt problemler belirlenmiştir.

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin;

- 1) Cinsiyet,
- 2) Yaş,
- 3) Medeni durum,
- 4) Öğrenim düzeyi,
- 5) Aylık gelir durumu,
- 6) Okuldaki görev,
- 7) Branş,
- 8) Mesleki kıdem açısından anlamlı fark var mıdır?

Velilerin;

- 9) Cinsiyet,
- 10) Yaş,
- 11) Öğrenim düzeyi,
- 12) Aylık ortalama gelir durumu açısından anlamlı fark var mıdır?

Öğrencilerin;

- 13) Cinsiyet,
- 14) Yaş,

- 15) Okul türü,
- 16) Öğrenim gördükleri sınıf düzeyi,
- 17) Ailenin aylık ortalama gelir durumu açısından anlamlı fark var mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Ülkelerin gelişmişlik düzeyinin ve geleceği yönlendirmedeki en önemli unsuru olan beşeri sermayenin oluşturulmasında eğitim çok önemli bir işlev görmektedir. Beşeri sermayesi zengin olan ülkeler, diğer ülkelere nazaran daha hızlı ve rahat gelişim gösterebilmektedir. Bu ülkeler, bilgi ve teknolojiyi en iyi şekilde kullanmakta ve vatandaşlarına daha geniş imkân sunabilmektedir.

Zengin bir beşeri sermayesi elde edebilmek için ülkemizde eğitimle ilgili sürekli çalışmalar yapılmaktadır. Eğitimde kaliteyi arttırabilmek için günümüzde de yeni düzenlemeler yapılmaktadır. Bunun en önemli kanıtı eğitimde kısa süreli yapılan köklü değişimlerdir. Bu değişimlerin sonuncusu olan 4+4+4 eğitim sisteminin temel felsefesi, küresel rekabete uyumdaki performansı, paydaşlar ve toplumsal memnuniyet algıları bu çalışmayla birlikte ifade edilmek istenmektedir.

4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili daha önce farklı çalışmalar bulunmasına rağmen bu çalışma, paydaşlar bağlamında Adıyaman ilini örnek alan ilk çalışmadır. Bu çalışmayla, 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili Adıyaman'daki eğitim paydaşlarının algıları ve sisteme yönelik görüşleri ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışma; öğretmenleri, okul yöneticilerini, öğrenci velilerini, öğrencileri, il ve ilçe yöneticilerini kapsamaktadır. Bu yönüyle eğitim sisteminin beşeri sermayesinin nerdeyse tamamından örnekler çalışmaya dâhil edilmiştir.

Konuyla ilgili benzer çalışmalara bakıldığında 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili öğrenci görüşlerine pek başvurulmamıştır. Çalışmamızı diğer çalışmalardan ayıran önemli yönlerden biri bu olmuştur. Çalışmamızda normal ortaokul ve imam hatip ortaokulundan ve her kademedен öğrenciye ulaşılmaya çalışılmıştır.

Öğretmen ve okul idarecilerine, öğrencilere ve öğrenci velilerine yönelik hazırlanan anket sorularının hazırlanması aşamasında; Kamu Yönetimi bölümünde çalışan 2 akademisyen ile Eğitim Fakültesinde görev yapan 1 akademisyenin, 4 okul ve 2 il yöneticisi, 14 öğretmen, 5 veli ve 11 öğrenci görüşü alınarak 4+4+4 sistemiyle ilgili soru listesi hazırlanmıştır. Bu soru listesinden 4+4+4 eğitim sisteminin yapısını ortaya

koyabilecek sorular seçilmiştir. Seçilen sorular 2 farklı okulda toplam 36 öğretmen ile okul yöneticisi, 42 öğrenci ve 14 veliye uygulanmıştır. Sorulara verilen yanıtlar derinlemesine incelenmiş ve anket sorularına son şekli verilmiştir. Katılımcıların soruları, baskıdan uzak, özgür iradeleriyle cevaplandırmaları için kişisel bilgileri istenmemiştir.

1.4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırma,

- 1) 2015-2016 eğitim öğretim yılı ile sınırlıdır.
- 2) Adıyaman il Merkezi ve Gölbaşı, Besni, Kâhta ile Çelikhan ilçelerinin yöneticileri ve bu yerlerin merkez ortaokullarıyla sınırlıdır.

1.5. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Bu araştırma için kabul edilen sayılılar şunlardır:

- 1) Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği için hazırlanan anket soruları okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve velilerin sisteme yönelik algılarını ölçebilecek niteliktedir.
- 2) Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği için hazırlanan anketin ölçek maddelerini okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler doğru anlayıp ölçek maddelerini samimi ve dürüst olarak cevaplayacaklardır.
- 3) İl ve ilçe yöneticileri için hazırlanan yarı yapılandırılmış mülakat sorularına cevap veren yöneticiler, soruları doğru anlamış, içtenlikle ve dürüst bir şekilde cevaplamışlardır.

1.6. TANIMLAR

Araştırmada yer alan bazı kavramlar aşağıdaki tanımlarıyla kullanılmıştır:

Yönetim: Belirli hedefleri gerçekleştirmek için oluşturulan biçimsel (Formal) bir örgütün amaçları doğrultusunda örgütte var olan insan ve madde kaynaklarının

yönlendirilmesi, denetlenmesi ve değerlendirilmesi gibi faaliyetlerin tamamıdır (Aydın, 2007: 70).

Yönetici: Emrine verilen bir grup insanı, belirli hedeflere ulaştırmak için işbirliği ve uyum içerisinde çalıştıran kimsedir (Eren, 2003: 8).

Sistem: “Bir amaç için bir araya gelen parçaların, düzenli biçimde birbirine dayanarak ve birbirini etkileyerek oluşturduğu bir bütündür” (Başaran, 2000: 37).

Sistem Yaklaşımı: Bir problemin bütün yönlerini dikkate alan, problemi (Ya da olayı) oluşturan farklı parçalar arasındaki ilişkilere odaklanan problem çözme yaklaşımıdır (Tecim, 2004: 79).

4+4+4 Eğitim Sistemi: 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren Türkiye’de uygulanmaya başlanan ve kesintisiz eğitime son veren eğitim sistemidir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR

Araştırmada, 4+4+4 sisteminin eğitim sistemi paydaşları tarafından ortaokul düzeyine yönelik algı ve yaklaşımlarının sistem teorisi çerçevesinde değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda araştırmanın bu bölümünde “Yönetim”, “Yönetici”, “Yönetim yaklaşımları” ve “Sistem yaklaşımı perspektifinde eğitim ve Türkiye’de zorunlu eğitimin kısa tarihçesi ve 4+4+4 eğitim sistemi” kavramlarının kuramsal alt yapısı incelenecek ve kısaca ilgili araştırmalar değerlendirilecektir.

2.1. YÖNETİM

İnsanoğlu var olduğu günden itibaren huzur ve güven içinde yaşamayı amaç edinmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için birlikte yaşamaya başlamış, toplumları oluşturmuş ve devletler kurup himayesindeki insanları yönetmeye çalışmıştır.

Yönetim, başta devlet idaresi olmak üzere hayatın her alanında kullanılan bir terim olmuştur. İdare etmek, yönlendirmek, yönetmek, eşlik etmek, liderlik etmek gibi kelimeler zaman zaman birbirinin yerine kullanılmakta ve zihinlerde aynı anlamı çağırıştırabilmektedir. Bugün “yönetim” kelimesinin bu kavramları bünyesinde barındıran şemsiye bir kavram haline geldiği ifade edilebilir (Öztaş, 2014: 14).

En eski sanatlardan biri olmasına rağmen, yönetimin bir bilim dalı olarak kabul görmesi yenidir. Bu yüzden yönetimle ilgili kavramlar tamamen açıklığa kavuşmamış ve yazarlar arasında görüş birliğine varılan bir tanımla yapılamamıştır (Şimşek, 2008: 7). Genel olarak yönetim şu anlamlarda kullanılmaktadır:

- İnsanlar vasıtasıyla işleri yaptırmaktır (Hodgetts, 1999: 17),
- Yönetme işi, idare, çekip çevirme [Türk Dil Kurumu (TDK), 2017],
- Ortak hedeflerin verimli ve etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi için, bir insan topluluğunda uyum ve düzen sağlamaya yönelik çalışmaların tamamıdır (Ataman, 2001: 14),
- Önceden planlanan amaç ve hedeflere ulaşabilmek için var olan kaynakları (Bilgi, insan, para vb.) düzenli bir şekilde bir araya getirerek yöneltme, örgütleme, planlama ve denetleme çalışmalarının yürütülmesidir

(<https://celiksuat.files.wordpress.com/2010/03/yonetim-teorileri.pdf>, E. T.: 07.10.2017).

- İstekleri, beklentileri, tutkuları, gaye ve ihtiyaçları birbirinden farklı olan kişilere iş yaptırma sanatıdır (Şahin, 2004: 524),
- En az masraf, iş gücü ve zaman harcayarak en mükemmel sonuca işbirliği yaparak ulaşmaktır (Sabuncuoğlu ve Tokol, 2009: 107),
- Toplumsal hayat kadar eski bir sanat, evrensel bir süreç ve her geçen gün gelişmekte olan bir bilimdir (Genç, 2008: 16),
- Sınırlı kaynakların etkili ve eşit kullanılmasıyla değişen çevrede örgütsel hedefleri gerçekleştirme sürecidir (Naylor, 2004: 6).

Bolat, Seymen, Bolat ve Erdem (2009: 3) yaptıkları ortak çalışmada, yönetimin çok boyutlu bir kavram özelliği taşıdığını; bu boyutların, kavramın farklı şekillerde algılanıp tanımlanmasına neden olduğunu belirtmişlerdir. Bundan dolayı yönetim denildiği zaman, bir süreç, bir şahıs, bir görev, grup ya da kademe, bir bilim dalı veya sanat anlaşılabilir (Koçel, 2005: 12). Bu çok yönlü kavramlardan dolayı yönetimi farklı şekillerde değerlendirmek mümkündür. Bunlar:

Yönetim bir sanattır. Yönetim sanatı, yönetsel bilgi ve becerilerin düzenli bir şekilde uygulanmasıyla ilgilidir. Somut bir örgütle ilgili hedefleri başarmak, sonuçları etkileyip değiştirmek, farklılıklar ortaya koyabilmek yönetimin sanatsal yönünü oluşturur (Can, 2005: 33). Yönetim her ne kadar bilim yönüyle ön plana çıksa da sanatsal yönü üzerinde de durulmaktadır. Çünkü yönetsel işlevler yönetimin bilimsel yönünü oluştururken davranışsal unsurlar da sanatsal yönünü oluşturmaktadır (https://www.selcuk.edu.tr/aksehir_iktisadi_ve_idari_bilimler/isletme/bolum_dersleri/3 201762/tr, E. T.: 08.10. 2017).

Yönetim bir bilim dalıdır. Bilim, doğal veya fiziksel bilimler olarak ele alınırsa yönetim bu iki grupta da yer almayacaktır. Bu bilimler sistematik olarak ilerleyen doğruluğu kanıtlanmış kuram ve ilkelere sahip, deneysel özelliğe sahip bilimlerdir. 19.yy sonlarından itibaren yönetimin de içinde yer aldığı sosyal bilimler de doğruluğu kanıtlanmış bilimselliğe doğru hızla yaklaşmaktadır. Yönetim, ekonomiden hukuka kadar uzanan bu bilimlerin kesişme noktasında yer alan ve bu bilimlerin yöntemlerinden faydalanan disiplinler arası bir yaklaşım görünümündedir (Can, 2005: 33). İnsan ve

toplumla ilgili durumları anlamaya ve açıklamaya çalışan sosyal bilimler, veri toplama teknikleri ile bilimsel bilgi elde edebilmekte ve bazı genellemelere ulaşabilmektedir (Saruhan ve Yıldız, 2013: 111). Bu açıdan bakılırsa yönetim, sosyal bilimlerin içerisinde yer alan bir bilim niteliğindedir.

Yönetim bir süreçtir. Süreç sözcüğü ile vurgulanmak istenen anlam, o faaliyetin gerçekleşikten sonra bitmediği, tamamlanmadığı; aksine sürekli tekrar edilen bir olgu olduğudur (Öztaş, 2014: 19). Süreç özelliği, yönetimin statik değil dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir.

Yönetim işi birbiriyle alakalı fonksiyonların - planlama, örgütleme, yöneltme, eşgüdümleme ve denetim- bir araya getirildiği bir süreçtir (Bolat vd., 2009: 3). Yönetim, birden gerçekleşen ve bir gerçekleşmeyle ortadan kalkan bir olgu değildir. Çeşitli kademelerden geçerek yönetilenlere ulaşan çok aşamalı ve karmaşık bir süreçtir (Dinçer ve Fidan, 1995: 21). Kısacası yönetsel faaliyetler olarak adlandırılan bu karmaşık işleyiş yönetim sürecini oluşturur. Yönetim süreci (Faaliyeti) şu özelliklere sahiptir (http://www.ktu.edu.tr/dosyalar/bmyo_8b0b8.pdf, E. T.: 04.10.2017):

2.1.1. Yönetim Sürecinin Özellikleri

Yönetim süreci bir takım özelliklere sahiptir. Bu özellikleri şu şekilde sıralamak mümkündür:

Yönetim amaca yönelik bir faaliyettir:

Yönetimler belirli bir amacı gerçekleştirmek için oluşturulan yapılardır. Amaçsız bir çalışma olamayacağı gibi amaçsız yönetimden bahsetmek de mümkün değildir (Aşkun ve Tokat, 2010: 2). Yönetimin en önemli amacı, kaynakların eşgüdümü yoluyla, örgüt ile ilgili hedeflere etkin bir şekilde ulaşmaktır (Tunçer, 2012: 5).

Yönetim eşgüdüm ve haberleşme sürecidir:

Yönetimde esas olan örgütün amaçlarını gerçekleştirmektir. Bu amaçları gerçekleştirmek için yöneticiler, yapılacak çalışmayı planlar, örgütler yöneltir, eşgüdüm ve denetlerler (Öztaş, 2014: 18). Bu planlama yönetimin eşgüdüm içinde ve belirli bir haberleşme ağı sayesinde olmaktadır. Eşgüdüm sağlanmadığı takdirde amaçları tam anlamıyla gerçekleştirmek mümkün olmayacaktır.

Yönetim iş bölümü ve uzmanlaşma faaliyetidir:

Yönetim, insanların bilgi, beceri, yetenek ve tecrübeleri doğrultusunda çalışmalar yapmasını ve herkesin kendi alanında uzmanlaşmasını gerekli kılmaktadır (Ertürk, 2000: 45). İş bölümü yapılarak herkesin kendi alanında uzmanlaşmasının sağlanması yönetsel hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Yönetim bir yetki ve otorite faaliyetidir:

Yönetim, yönetici pozisyonunda olan kimsenin yönetilenlere düşündüklerini ve aldığı kararları uygulatabilecek kişisel otorite kurmasını zorunlu kılmaktadır (Eren, 2003: 5). Otorite kurulmadığı takdirde alınan kararları uygulamak ve hedefe ulaşmak mümkün olmayacaktır.

Yönetim evrensel özelliğe sahiptir:

Yönetim faaliyetleri sadece işletme organizasyonlarında değil; kamu kuruluşları, üniversite, lokanta, dernek, okul, vakıf, aile gibi kar amacı taşıyan veya taşımayan bütün yapılarda da görülmektedir. Bu yapılardaki en önemli amaç kısıtlı imkânlarla en yüksek verimi elde ederek amaca ulaşabilmektir. Bundan dolayı yönetim bütün yapılarda yer alan evrensel bir süreç özelliği göstermektedir (Arslan, 2014: 16). Yönetimin evrensel nitelik taşıması yapılar arasındaki etkileşimi kolaylaştırmaktadır.

Yönetim hiyerarşik özelliktedir:

Yönetim, tek bir kişiden ve bir kademeden oluşan bir yapı değildir. Örgütlerin büyüklüğü ve yapısı ne olursa olsun yönetim kademeleri; alt kademe, orta kademe ve üst kademe olmak üzere üç gruba ayrılmaktadır. Farklı kademede yer alan bireylerin görev ve sorumlulukları da değişmektedir (Genç, 2008: 22). Bu kademeler yönetimin hiyerarşik yapısını ortaya koymaktadır. Hiyerarşik yapının olması kimin kime emir vereceğini belirlemekte ve olası bir kargaşayı önlemektedir.

Yönetim bir grup sürecidir:

Yönetimde esas olan bireylerin birbirleriyle olan ilişkileridir. Tek kişinin, hedeflerini gerçekleştirmek için giriştiği çabalar ekonomik niteliğe sahip olup yönetsel nitelik taşımamaktadır. Yönetsel nitelik taşıyabilmesi için birçok insanın varlığından söz etmek

gerekir (Efil, 2009: 31). Birden çok insanın etkileşim içinde olması grup sürecini oluşturur.

Yönetim beşeri özelliği olan bir faaliyettir:

Yönetim, sosyal varlık olan insanın birlikte yaşadığı diğer insanlarla belirli bir işi ortaklaşa yapmak zorunda kaldığı için ortaya çıkan kaçınılmaz bir kavramdır (Karalar, 2007: 193). Yönetimde esas olan insan unsurudur. Maddi unsurlar ve parasal kaynaklar olmasa bile belirli çalışmaları yapıp örgütsel hedeflere ulaşmak için insan unsurunun bulunması yönetim için yeterlidir (Tunçer, 2012: 4).

2.1.2. Yönetimin Tarihsel Gelişimi

Yönetim faaliyetlerinin tarihi, insanlık tarihi kadar eskidir. İlk insandan bu yana hiçbir zaman insanların ihtiyaçlarını tek başına karşıladığı görülmemiştir. Bundan dolayı insanların bir arada yaşaması bir tercih değil zorunluluktur. Bu özellik herhangi bir yerde yaşayan insanlara ait bir özellik olmayıp evrensel bir kuraldır (Genç, 2008: 33). Bir arada yaşama zorunluluğundan dolayı insanoğlunun var olduğu ilk günden itibaren yönetim, mal ve hizmet üretimi ile ilgili bütün çalışmalarda gerekli bir kavram olarak görülmüştür (Nişancı, 2015: 260). Ancak elde edilen arkeolojik bulgularda yönetimin geçmişi resmi olarak, M.Ö 5000 yıllarına Sümerlere kadar götürülmektedir (Claude, 1974: 9). Bu tarihlerde insanların organize olmuş gruplar halinde yaşadığı ve belirli bir yönetim tarzlarının olduğu bilinmektedir.

Yönetim faaliyetlerinin, içeriği ve işleyişinin bilimsel olarak incelenmesi ise çok yenidir (Nişancı, 2015: 258). Sosyal bir bilim olarak kabul edilen yönetimin bilimsel geçmişi 19.yy sonu 20.yy başına kadar götürülmektedir. 1881 senesinde New York Halk kütüphanesinde isminde “Yönetim” kavramı geçen eser bulunmazken, 1910 senesinde 200’den fazla çalışmada bu kavram geçmiş ve kütüphane raflarındaki yerini almıştır (Öztaş, 2014: 16).

19.yy sonlarından itibaren bilimsel ve sistematik bir şekilde çalışmalar yapılmış olsa da 1950’li yılların sonuna kadar yönetim, dar bir anlamda özel işletmelerin günlük işlerinin basit bir biçimde yürütülmesi olarak kabul edilmiştir (Baranger, 1985: 13).

Yönetimin bilimsel geçmişini bir bütün olarak görmek için aşağıdaki tablonun incelenmesi faydalı olacaktır.

Tablo 1: Yönetimin Tarihsel Gelişimi

1880 - 1930 Klasik (Geleneksel) Yaklaşım	Bilimsel Yönetim Yaklaşımı (Frederick Winslow Taylor)
	Yönetim Süreci Yaklaşımı (Henry Fayol)
	Bürokrasi Yaklaşımı (Max Weber)
1930 - 1950 Neo-klasik (Davranışsal) Yaklaşım	Hawthorne Araştırmaları
	X ve Y Teorileri
	C. Argys Modeli
	Maslow
1950 - 1970 Modern Yaklaşım	Sistem yaklaşımı
	İstisnalarla Yönetim
	Amaçlara Göre Yönetim
	Durumsallık Yaklaşımı
	Stratejik Yönetim Yaklaşımı
1970 'den Günümüze (Post Modern Yaklaşım)	Toplam Kalite Yönetimi
	Yalın Yönetim
	Değişim Mühendisliği

Kaynak: Tümer, 1993: 100.

2.2. YÖNETİCİ

Yönetici kavramını, günümüzdeki anlamıyla, ilk defa 20.yüzyılın başlarında Şehir Yöneticisi için Amerikalılar kullanılmıştır (Drucker, 2000: 13). Yönetici TDK (2017)'e göre yönetme gücünü elinde bulunduran, idareci, menajer, yöneten kişi anlamlarında kullanılmaktadır. Eren (2003: 8) ise yönetici kavramını, emrine verilen bir grup insanı belirli hedeflere ulaştırmak için işbirliği ve uyum içerisinde çalıştıran kimsedir, şeklinde tanımlamıştır.

Yapılan tanımlara açık sistem ve durumsallık yaklaşımı ile baktığımız zaman bir takım unsurlar eksik kalmaktadır. Açık sistem ve durumsallık yaklaşımına göre yönetici:

“Bir zaman dilimi içerisinde ve değişen çevre koşulları altında belirli bir takım amaçları gerçekleştirmek üzere maddi ve beşeri üretim faktörlerini uyumlu bir şekilde bir araya getiren ve çalıştıran kimsedir” (Eren, 2003: 9).

Genç (2005: 25; 2008: 21-22)’ e göre yöneticilikle ilgili araştırmalara bakıldığında yönetici ve lider kavramını eşanlamlı kullanan bilim adamlarını görmek mümkündür. Ancak bu araştırmalar sonucu yönetici ve liderlerin hedeflere yönelik davranışlarının birbirinden çok farklı olduğunu belirtmiş, yönetici ve lider arasındaki farklılıkları ise şu şekilde ifade etmiştir:

- Liderler “süreçlere hâkim” iken, yöneticiler, “süreçlere teslim” olurlar,
- Yönetici bir kopyadır, lider ise orijinal,
- Yönetici muhafazakâr iken lider yenilikçidir,
- Yönetici sistemler ve yapılar, lider ise insan üzerinde yoğunlaşır,
- Yönetici kontrole güvenir, lider ise güven ilham eder,
- Yönetici dar görüşlüdür, lider ise geniş bir bakış açısına sahiptir,
- Yöneticinin öncelikli hedefi kar zarar dengesi iken, lider geniş bir perspektifle gözleri daima ufukları tarar,
- Yönetici işi doğru yapar, lider ise doğru işler yapar,
- Yönetici kendi isteklerini zorla yaptırırken, lider kendi isteklerini başkalarının isteği haline getirir.

Yönetici, belirli bir hedef doğrultusunda hareket etmektedir. Yöneticinin öncelikli hedeflerinden birisi, ihtiyaçları karşılanamayan fertlerin yaşadığı dengesizliği keşfetmek ve gidermektir. Bunu yapmadığı takdirde çalışanlarda performans düşüklüğü, tatminsizlik ve motivasyon düşüklüğü kaçınılmaz olacaktır (Fındıkcı, 2001: 375). Böyle bir durumla karşılaşmak hem çalışanı hem de hizmet götürülen topluluğu huzursuz edecektir.

2.2.1. Yöneticinin Özellikleri

Barutçugil (2004: 46)' e göre yönetici özelliklerinin ve davranışlarının bir kısmı doğuştan gelirken bir kısmı da öğrenme yoluyla kazanılmaktadır. Yönetici özelliklerinde önemli olan unsur, davranışları bulunduğu örgüte göre ayarlayabilmektir. Yöneticilerin görevlerini tam anlamıyla yerine getirebilmeleri için bir takım özelliklere sahip olabilmeleri gerekmektedir. Eren (2003: 10-13) bu özellikleri, Üç Özellik ve Yönetimsel Beceriler Yaklaşımıyla açıklamaktadır.

2.2.1.1. Üç Özellik Yaklaşımı

Bu yaklaşım ile yöneticinin entelektüel, karakterine ilişkin ve sosyal özellikleri üzerinde durulmaktadır.

2.2.1.1.1. Yöneticinin Entelektüel Özellikleri

Eren (2003: 10-11)'in ifadesiyle “Yönetici, düşünen, yorumlayan, akıl yürüten, karar veren, plan yapan bir kimse olabilmesi için şu entelektüel özelliklere sahip olmalıdır”:

- Genel kültür (Tek konuda uzmanlaşmak yerine birçok konuda bilgi sahibi olmak),
- Mantıklılık (Tümdengelim ve tümevarım yeteneği),
- Analiz ruhu (Olayların nedenlerini analitik olarak inceleyebilmek),
- Sentez ruhu (Olayın değişkenlerini çözüm ya da plan yapmak için bir araya getirmek),
- Sezgi gücü (Olanakları ve tehlikeleri önceden görebilmek),
- Hayal gücü (Geleceğe ilişkin olayların muhtemel gelişmelerini zihinde canlandırmak),
- Muhakeme gücü (İyiye kötüden, doğruyu yanlıştan, haklıyı haksızdan ayırt edebilmek),
- Düşüncelerini konu ve sorunlara odaklaştırabilme yeteneği,
- Düşüncelerini açık seçik ifade edebilme yeteneği.

Bu özellikler iyi bir yöneticinin entelektüel yönünü ortaya koymaktadır.

2.2.1.1.2. Yöneticinin Karakterine İlişkin Özellikleri

“Bir yöneticinin başladığı işi başarı ile bitirebilmesi ve hareketlerinde dengeli, etrafına güven veren bir kimse olabilmesi için sahip olması gereken özelliklerdir”, bu özellikler ise şunlardır (Eren, 2003: 11):

- Akıl ile duygu arası denge,
- Değişken koşullara, ortamlara ve değişik kişilikteki insanlara uyum gösterebilme,
- Girişkenlik (Riski göze alabilme cesareti),
- Hafıza gücü (Önemli olay, kişi ve değişkenleri akılda tutabilmek),
- Dinamiklik,
- Azim ve sebatkârlık,
- Tertiplilik ve düzenlilik,
- Yönetimlilik,
- Süratlilik,
- Ciddilik.

2.2.1.1.3. Yöneticinin Sosyal Özellikleri

“Yöneticinin kendisini iş çevresine, işletme içindeki astlarına varsa üstlerine, kabul ettirmesine ilişkin özelliklerdir”, Eren (2003: 12) bu özellikleri şu şekilde ifade etmiştir:

- Dış görünüşü, giyim kuşamı ile çevresinden kabul görmelidir.
- Gruba hitap edebilecek nitelikte olmalıdır.
- Grup yapılarını, ortak amaç, değer ve duygularını anlayabilmelidir.
- İş yaparken uyulması gereken iyi alışkanlıkların yerleşmesine çalışmalı, kötü alışkanlıklarla mücadele edebilmelidir.
- Kendisi ile beraber çalışacak her insandan yararlanmayı bilmeli ve onlarla işbirliği edebilmelidir.
- Her kişi ve olayın özelliğine göre ölçülü ve dengeli hareket etmeyi bilmelidir. Ne zaman ileri gideceğinin, ne zaman geri çekileceğinin bilincinde olmalıdır.
- Bilgi, tecrübe, adalet, hakkaniyet, güven verme özel hayatındaki dikkatlilik ile çevresinde etkili, otorite sahibi ikna gücü olan bir kimse olarak tanınmalıdır.

Üç özellik yaklaşımına göre sayılan bu özelliklerin hepsinin eksiksiz şekilde bir yöneticide bulunması oldukça zordur. Bunun için yönetici, etkinliğini hissettirebilmek için sosyal özelliklerine azami derecede önem vermeye çalışmalıdır.

2.2.1.2. Yönetisel Beceriler Yaklaşımı

Yöneticilik görevi çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahiptir. Bundan dolayı iyi bir yöneticinin çok sayıda yönetisel beceriye sahip olması gerekmektedir. Tunçer (2012: 15)'e göre Robert L. Katz, yönetisel becerileri, kavramsal, beşeri ve teknik olarak üç grupta incelemiştir.

Kavramsal beceriler, “Yöneticinin düşünme, çevresel faktörleri ve firma içi ilişkileri algılayabilme ve planlama yetenek ve bilgilerini”; **Beşeri (insancıl) beceriler**, “Başka insanlarla beraber olmak ve onlarla birlikte ahenkli çalışma yetenek ve bilgilerini”; **Teknik beceriler** ise, “İş yapma yöntemlerini, tekniklerini, işte kullanılan araç ve gereçleri anlama ve uygulama yetenek ve bilgilerini” içerir (Eren, 2003: 13).

2.3. YÖNETİM YAKLAŞIMLARI

18. yüzyılda Avrupa’da sanayi devrimi ile birlikte kol gücüne dayalı üretim anlayışı yerini makineleşmeye bırakmaya başlamıştır. Makineleşmeyle birlikte seri üretime geçilmiş, işletmelerde hızlı büyümeler görülmüştür (Genç, 2008: 38). Öztaş (2014: 82)’a göre sanayi devriminin Avrupa ve dünyadaki etkisi 19.yy sonlarında en üst seviyelere ulaşmış, sanayi devriminin bu hızı beraberinde örgütsel devrimi de zorunlu kılmıştır. Bu dönemde baş döndürücü bir şekilde gelişen teknoloji ve üretime karşın yönetim ve örgütlenme kültürü yok denecek kadar düşük seviyelerdedir. Bu denli hızlı gelişmeler yönetimin bilim haline gelmesini, örgütsel kuram ve kuramcılarının ortaya çıkmasını sağlamıştır.

Yönetimin bilimsel bir zemine oturtulmasıyla birlikte; yönetimin amacını, yönetim okulları ve akımlarının faaliyetlerini, yönetim düşüncesinin evrimini düzenli bir yapı içinde aktarabilmek için örgüt yaklaşımları kronolojik olarak dört grupta incelenmektedir (Efil, 2009: 36):

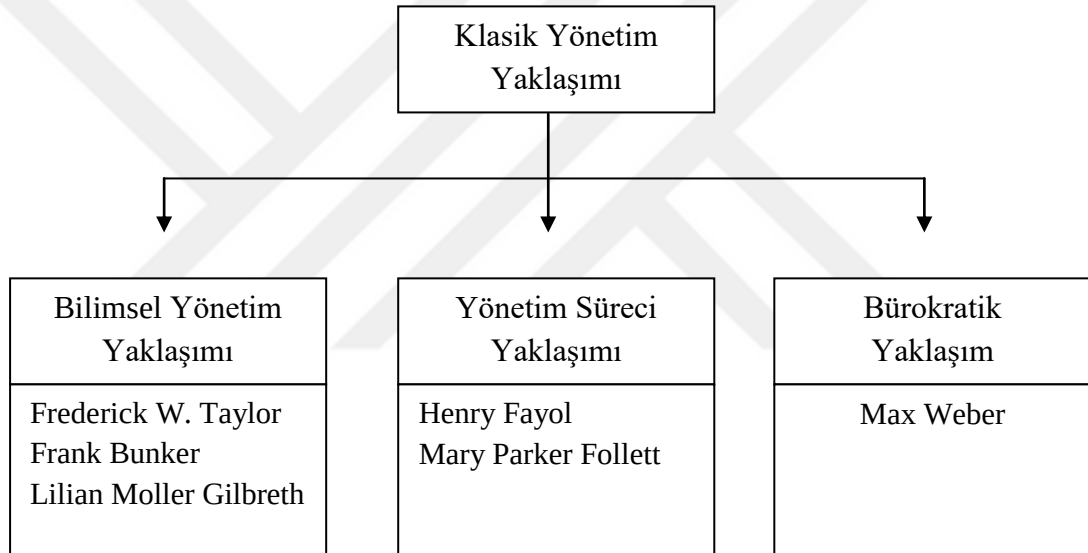
- Klasik (Geleneksel) yönetim yaklaşımları
- Neo-klasik (Yeni geleneksel) yönetim yaklaşımları
- Modern yönetim yaklaşımları

- Post modern yönetim yaklaşımları

2.3.1. Klasik Yönetim Yaklaşımları

Klasik veya geleneksel yönetim yaklaşımı, yönetimin bilim olarak ele alındığı ilk dönemdir. Bu dönem kendi içinde üç ayrı döneme ayrılmaktadır. Birinci dönem; F.W. Taylor'un Bilimsel Yönetimin İlkeleri eseriyle başlayan Bilimsel Yönetim Yaklaşımı, bir sonraki dönem ise; Henry Fayol'un bilimsel yönetim yaklaşımını geliştirerek ortaya koyduğu Yönetim Süreci Yaklaşımı, üçüncü ve son dönem ise; Max Weber'in öncülüğünü yaptığı Bürokrasi Yaklaşımıdır (Erdemir, 2000: 93).

Şekil 1: Klasik Yönetim Yaklaşımı Süreci

Kaynak: Bolat vd. 2009: 25.

Koçel (1998: 120 – 2007: 149)'e göre klasik yönetim yaklaşımları iki temel düşünce üzerine inşa edilmiştir. Birincisi rutin işlerin görülmesinde makinelere ek olarak insan unsurunun nasıl verimli bir şekilde kullanılacağı, ikincisi de örgütün formel (biçimsel) yapısının oluşturulmasıdır. Klasik yönetim yaklaşımları bu ana düşüncelerden hareketle verimliliği artırma yollarını aramış ve ilkeleri belirleyerek yönetim yapısını ortaya koymaya çalışmıştır. Ertürk (2009: 99)'de çalışmasında, F.W. Taylor'un rutin işlerin yapılması sırasında insan unsurunun etkisini ve verimliliğini incelediğini, Fayol ve Max Weber'in ise formel örgüt yapısının oluşturulması ile ilgili çalışmalar yaptığını ifade ederek bu düşüncelyi destekleyen ifadeler kullanmaktadır.

Genç (2008: 40)’e göre ise klasik yönetim yaklaşımları şu üç temel düşünce üzerine inşa edilmiştir:

*Birincisi, işlerin görülmesinde insan unsurunun makineler yardımıyla **etkin** biçimde kullanılması, ikinci olarak, formel organizasyon yapısının bir **düzen** çerçevesinde oluşturulması, üçüncüsü de, verimlilik ve etkinliğin sağlanabilmesi için kaynakların **rasyonel** biçimde kullanılmasıdır.*

Klasik yönetim yaklaşımları farklı düşünceler üzerine inşa edilmiş olsalar da ortak yönleri de bulunmaktadır. Bunlar:

- Koçel (2007: 149)’e göre klasik yaklaşımların hareket noktalarını rasyonellik ve mekanik süreçler oluşturmaktadır. İşlerin dizayn edilmesinde, makine ve insan ilişkilerinde sürekli rasyonellik görülmektedir. Üretimle ilgili mekanik rasyonelliği bozacak insan unsuruna değinilmemiştir.
- Klasik yaklaşımclar insan unsurunu daima ikinci plana atmıştır. İnsanın sosyolojik ve psikolojik özellikleri bu yönetim düşüncesinde yer edinememiş, insan makinenin bir parçası olarak görülüp standartlaştırılmıştır. Klasik düşünörlere göre insanlar; pasif, bencil, çalışmayı sevmeyen, sadece kendi çıkarlarını gözetten ve ancak ekonomik ödüllendirmelerle motive olabilecek bir varlıktır (Arslan, 2014: 27).
- Genç (2008: 47)’e göre klasik düşünörlö örgütü kapalı bir sistem olarak görmüş, değışen çevre şartlarına aldırmandan önceden belirlenen kurallara göre örgütü, makine gibi işletmişlerdir. Bundan dolayı klasik yönetim yaklaşımı “ makine kuramı” olarak da adlandırılmaktadır.
- Efil (2009: 38)’e göre klasik yönetim düşünörlö, organizasyonları çevresel faktörlerden soyutlayıp belirledikleri temel ilkelere göre yönetmişlerdir.
- Her yerde ve her şartta geçerli evrensel ilkeler belirlemiş ve bu ilkelerin varlığını savunmuşlardır (Tunçer, 2012: 80).
- Ortaya çıktıkları ortamlar ekonomik, siyasi, hukuki ve sosyo-kültürel olarak aynı özellikleri göstermektedir (Ataman, 2009: 78).

2.3.1.1. Bilimsel Yönetim Yaklaşımı

Frederick W. Taylor’un Bilimsel Yönetimin İlkeleri adlı kitabıyla dile getirilen ve yönetimin bilimsel olarak incelenmeye başladığı yönetim yaklaşımıdır. Taylor kitaba Amerikan başkanı Roosevelt’in valilere yaptığı konuşmadaki şu ifadeyle başlamaktadır: “Ülkenin milli kaynaklarını korumanın, milli verimliliği arttırmanın sadece bir ilk

adımı” (Öztaş, 2014: 85). Taylor bu cümleden hareketle; doğal kaynakların kötü yönetilmesinden ziyade insan gücünün kötü yönetildiğini ve asıl israfın buradan kaynaklandığını belirtmektedir. Bu düşünceden hareketle yönetimde insan unsurunun nasıl kullanılması gerektiğine dikkat çekmektedir. En üst düzeyde verimliliğe ulaşmak için insanı makinelerin bir parçasıymış gibi düşünüp insanın sosyal ve psikolojik yönlerini önemsenmemektedir (Özkalp, 1988: 85). Taylora göre insan, tembel ancak maddi refahını düşünen bencil bir varlıktır.

Taylor’un yönetim felsefesi, kendi ifadesiyle “geçmişte insan öncelikliydi, gelecekte ise sistem öncelikli olmalıdır” şeklindedir. Bundan dolayı iş yerinde beklenen verimi alabilmek için sistemli bir planlama yapılması ve insanların belli bir işte uzmanlaşması gerektiğini belirtmektedir. Araştırma ve incelemelerini iş yerlerindeki israf ve kayıplar üzerinde yoğunlaştırmıştır (Bolat vd., 2009: 27). Taylor, yönetim felsefesini oluştururken bilimsel deney ve gözlemden yararlanmıştır (Sağlam, 1979: 32). Mühendis olarak çalıştığı çelik fabrikasındaki gözlemleriyle iş yerlerindeki düzensizlikleri, kötü yönetimi ve israfın nedenlerini şu şekilde sıralamaktadır (Bolat vd. 2009: 28; Tunçer, 2012: 47-48; Özevren, 2009: 52-53):

- İş yerlerinde verimsiz bir çalışma ortamı vardır; bu ortam milli ekonomiyi etkileyecek düzeyde israf ve kayıplara neden olmaktadır.
- Çalışan işçilerde aşırı derecede tembellik eğilimi görülmektedir. Bunun nedeni ise zamana dayalı ücret sistemidir.
- İşçiler verilen işi belli standartlara göre değil de kendi bildikleri gibi yapmaktadır.
- Çalışanların işe alımında ve çalıştıkları birime atanmalarında ehliyete, yeteneğe ve kapasiteye bakılmamaktadır.
- Yönetim, işlerin yapılması için standart süreler belirlememektedir.
- Yönetime ait bazı işlerin de zaman zaman işçilere yaptırıldığı gözlenmektedir.

Taylor’un bu gözlemler sonucunda belirttiğine göre; yönetimin temel hedefi, verimliliği arttırmakla birlikte çalışanların bireysel refahını maksimum düzeyde sağlamak, olmalıdır. Böyle yapıldığı takdirde işletme sahibinin de maksimum refahı sağlanmış olacaktır (Taylor, 2007: 5). Taylor hem işçinin hem de işverenin maksimum refahını sağlayabilmek için verimsizliği en düşük seviyede tutmak gerektiğini belirtmiş

ve verimsizliğin temel nedenlerini şu şekilde sıralamıştır (Taylor, 2007: 9; Öztaş, 2014: 92-93):

- Makineleşmeyle birlikte işçilerin, işlerini kaybetme korkusu yaşamaları,
- İşçilerin işi ağırdan alarak işten kaytararak kendi menfaatlerini koruduklarını düşünmelerine neden olan yönetim sistemlerinin bulunması,
- İşçilerin göstermiş oldukları çabaların karşılığını vermeyen, tecrübe ve nasihatlere dayanan gelişigüzel yöntemlerin olması.

Taylor verimsizliğin ortadan kaldırılması için; üretimin sistematikleştirilip yönetimin rasyonelleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir (Öztaş, 2014: 93). Ancak bu şekilde geçmişin düzensiz, israfa yol açan yönetim şekinden kurtulmak mümkün olur. Bu sayede de yönetim bilimsel bir zemine oturtulur ve bilimsel yönetimin ana ilkeleri belirlenir. Bozkurt (2000: 55)'a göre bilimsel yönetimin ana ilkeleri şunlardır:

- Rastgele yöntemler yerine bilimsel yöntemler.
- Çatışma ve başıboşluk yerine, uyum.
- Bireysellik yerine işbirliği.
- Sınırlı düzeyde üretim yerine, maksimum üretim.
- İşçilerin en üst verimlilik ve refah düzeyine ulaştırılması ve bunun için gerekli eğitimlerin yapılması.

Tunçer (2012: 51)' e göre bu ilkelerin organizasyonlara uygulanmasıyla birlikte bilimsel yönetimin yararları şu şekillerde görülür:

- Bilimsel çalışma yöntemlerinin geliştirilmesiyle birlikte üretimde önemli artışlar görülmektedir.
- Organize edilen işe rasyonel yaklaşmak, verilen görevleri ve süreçleri daha doğru ölçmeyi sağlamaktadır.
- Görev ve süreçlerin ölçülmesiyle faydalı bilgiler elde edilmiş ve farklı çalışma yöntemleri geliştirilmiştir.
- İşçilerin fiziksel çalışma koşullarında önemli gelişmeler meydana gelmektedir.
- Çalışanları motive edebilmek için teşvik priminden yararlanılmakta ve üretime göre ücret ödemesine geçilmektedir.

- Modern iş eğitimi ile birlikte farklı sayısal tekniklerin sağlam temellere dayandırılmasına imkân sağlamaktadır.

Caner'e göre yukarıda sayılan yararların yanı sıra; Taylor'un bilimsel yönetim yaklaşımı, düşünce ve işleyiş itibarıyla "Endüstri Mühendisliği"ni yaratmıştır (<http://www.emu.edu.tr/hcaner/wp-content/uploads/2014/09/organization-theories.pdf>, E. T.: 13.10.2017).

Bilimsel yönetim yaklaşımı bazı özelliklerinden dolayı da eleştirilmektedir. Başta Taylor olmak üzere onla aynı düşünceyi savunan bilim adamları, bilimsel yönetim yaklaşımını oluştururken çalışanların sosyal ihtiyaçlarının farkına varamamış ve buradan kaynaklanacak sonuçları araştırmadıkları için eleştirilmişlerdir. İnsanları çevresinden soyutlayıp işletmelerin karını ön plana almış, iş motivasyonu için insanların istek ve ihtiyaçlarını göz ardı etmiş, onları sadece parayla mutlu olabilecek bir varlık olarak algılamışlardır (Tunçer, 2012: 52).

2.3.1.2. Yönetim Süreci Yaklaşımı

Geleneksel yönetim yaklaşımının ikincisi olan yönetim süreci yaklaşımı, Fransız mühendis ve yönetim bilimcisi Henry Fayol tarafından geliştirilmiştir (Çelebi, 2010: 5).

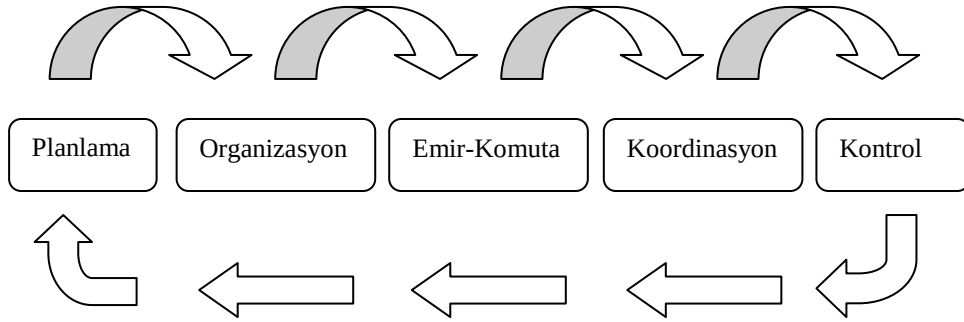
Yönetim süreci yaklaşımının içeriği ve özellikleri, Henry Fayol'un 1916 yılında yayımladığı "Sanayi ve Genel Faaliyetlerde Yönetim" adlı eserde anlatılmaktadır. Taylor, işletmelerin psiko-teknik yönü ile ilgilenirken; Fayol, işletmelerin psiko-sosyal yönünü incelemiş ve bu doğrultuda kurallar belirlemiştir. Taylor, çalışanların iş yaparken uyması gereken ilke ve kuralları incelemekteyken, Fayol, yöneticilerin yapması gereken çalışmaları ve bunlara ilişkin ilke ve kuralları incelemektedir (Tunçer, 2012: 53).

Şengül (2007, 258)'e göre Fayol, yönetim sorunlarının çözümü konusunda ilham kaynağı olabilecek ve örgütleri geleceğe hazırlayacak bir yönetsel doktrinin yokluğunu ifade etmektedir. Böyle bir doktrinin olmayışı yöneticilerin eğitimini zorlaştırmaktadır. Yönetim konusundaki eğitimin genel olması gerektiğini belirten Fayol, yönetimin ilkokullardan başlayarak yüksekokullara kadar öğrenim düzeyine uygun şekilde öğretilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Fayol, yönetim düşüncesini oluştururken tıpkı Taylor gibi “Ekonomik etkinlik ve rasyonellik” fikrini esas almıştır. Yönetim süreci yaklaşımı, bilimsel yönetim düşüncesine tepki olarak değil aksine onun devamı bir başka deyişle tamamlayıcısı niteliğindedir. Ancak Fayol’un yönetim düşüncesi ile Taylor’un yönetim düşüncesi arasında birtakım farklılıklarda bulunmaktadır. Bu farklılıkların en önemlisi şu şekilde açıklanabilmektedir: Taylor, sadece iş tasarımı ve işlerin yapılma şekli ile ilgilenirken; Fayol, örgütün tamamını ele alarak iyi bir örgüt tasarımı ve yönetim ilkelerini araştırmıştır. Bu fark göz önüne alındığında yönetim süreci yaklaşımının bilimsel yönetimden çok daha geniş ve kapsamlı bir yaklaşım olduğu görülmektedir (Ballıoğlu, t.y.).

Şimşek (2002, 48)’e göre; yönetimi, birbirini takip eden çeşitli fonksiyonlardan oluşan bir süreç olarak kabul eden Fayol, bu süreç kapsamına giren fonksiyonları beş ayırarak incelemiştir. Bunlar fonksiyonlar: Planlama, örgütlenme veya organizasyon, emir-komuta veya yürütme, koordinasyon ve kontrol’dür. Bu fonksiyonlar işleyiş biçimi şekil 2’de gösterilmiştir.

Şekil 2: Bir Süreç Olarak Yönetim

Kaynak: Efil, 2009: 52.

Şengül (2007: 262) çalışmasında Fayol’un ifadelerinden hareketle yönetim sürecini oluşturan fonksiyonları kısaca şu şekilde açıklamaktadır:

Planlama: Geleceği dikkatlice incelemek ve eylem programını ortaya koymaktır.

Organizasyon: Bir örgütü organize etmek işleyişinde onu gerekli olan her şeyle donatmaktır.

Emir-Komuta: Personeli çalıştırmaktır. Her yönetici örgütün amaçları doğrultusunda kendi emrinde çalışanlara direktifler vererek onları kumanda etmekle sorumludur.

Koordinasyon: Bütün çabaları ve işlemleri uyumlaştırmak, birleştirmek ve birbirine bağlamaktır. Başka bir ifadeyle araçları amaçlara uygun hale getirmektir.

Kontrol: Her şeyin verilen emirlere ve belirlenmiş kurallara uygun şekilde olup olmadığını gözetlemektir.

Fayol (2005: 3)'a göre bir örgüt ister büyük olsun ister küçük, ister basit, isterse karmaşık bir yapıda olsun örgütlerin başlıca faaliyetleri 6 grupta toplanmaktadır. Bunlar:

- Teknik Faaliyetler (Üretim, Nakliye)
- Ticari Faaliyetler (Alım-satım vb.)
- Finansal (Mali) Faaliyetler (Sermaye bulma ve değerlendirme)
- Güvenlik Faaliyetleri (İşyeri ve çalışanlarının korunması)
- Muhasebe Faaliyetleri (Muhasebe defterlerinin tutulması, fiyatların belirlenmesi vb.)
- İdari (Yönetim) Faaliyetler (Planlama, organizasyon, yürütme, koordinasyon ve kontrol).

Fayol, yaptığı araştırmalar ve deneyimleri doğrultusunda yönetim ile ilgili 14 temel ilkenin varlığından söz etmektedir. Bu ilkelerin fen bilimlerinde olduğu gibi kesin ve değişmez olmadığını belirtmektedir. Fayol'un ifadesiyle yönetimde hiçbir şey kesin ve mutlak değildir. Benzer durumlarda dahi olsa aynı ilke nadiren aynı şekilde uygulanmaktadır. Fayol'un belirlediği ilkeleri tablo üzerinde şu şekilde göstermek mümkündür (Ballıoğlu, t.y.):

Tablo 2: Fayol’un Yönetim ilkeleri

Yapısal İlkeler	Süreç İlkeleri	Sonuçlarla İlgili İlkeler
İş Bölümü	Kumanda birliği	Düzen
Yönetim birliği	Disiplin	Personelin devamlılığı
Merkezcilik	Adil ve eşit muamele	İnisiyatif girişim
Yetki ve sorumluluk	Maaş ve ücretleme	Birlik ve beraberlik
Hiyerarşi	Genel çıkarların kişisel çıkarlara üstünlüğü	

Kaynak: (Ballıoğlu, t.y.).

2.3.1.3. Bürokrasi Yaklaşımı

Klasik yönetim yaklaşımlarının üçüncüsü olan “Bürokrasi Yaklaşımı”, 1900’lerin başlarında çok yönlü bilim adamı kuşağından kabul edilen Alman sosyolog Max Weber tarafından geliştirilmiştir. Bürokrasi, günlük hayatta kullandığımız gibi işlerin ertelenmesi, geciktirilmesi ya da bu gün git yarın gel anlayışının tersine bir yönetim organizasyonunu ifade etmektedir (Koç ve Topaloğlu, 2012: 60).

Bürokrasi kavramı sosyoloji ve siyaset bilimde birçok anlamda kullanılmaktadır. Bunların başlıcaları şunlardır (Aydın, 2010: 87):

- Devlet yönetimi,
- Resmi çalışanlar topluluğu,
- Rasyonel bir örgütlenme şekli,
- Örgütsel verimsizlik,
- Modern örgütler,
- Modern toplum.

Aydın (2010: 87)’a göre bürokrasi ile ilgili çok farklı tanımlar yapılmış olsa da en yaygın kabul edilen tanım Weber’in tanımıdır. Weber, bürokrasiyi atanmış resmi görevlilerin oluşturduğu rasyonel bir yönetsel yapı olarak tanımlamaktadır. Weber için modern dünyada -yönetim alanında- bürokrasiden başka alternatif yoktur (Weber, 2005: 7).

Weber'in geliştirdiği bürokrasi anlayışı, organizasyonların bir takım özellikler dikkate alınarak oluşturulmasını hedeflemektedir. Bir organizasyon yapısı başlıca şu özellikleri taşımalıdır (Genç, 2012: 102; Koç ve Topaloğlu, 2012: 61):

- Fonksiyonel uzmanlaşmaya dayanan iş bölümü,
- Açık ve seçik bir şekilde belirlenmiş hiyerarşik bir yapı,
- Gayrişahs  ilişkiler,
- Yasal yetkinin uygulanması,
- Teknik yetenek esasına dayanan bir personel seçim ve terfi sistemi,
- İlke ve yöntemler; her kademedede işlerin nasıl yapılacağı ile ilgili olarak ayrıntılı ve soyut ilkeler ve yöntemler geliştirilecektir.

Genç (2012: 102)'e göre Weber'in oluşturduğu organizasyon yapısına bakıldığında diğer klasik yöntemler gibi çalışanların sosyal ve psikolojik yönüne yer verilmemiş, şahsa göre değişmeyen rasyonel bir organizasyon yapısını oluşturmak hedeflenmiştir.

Weber'in oluşturduğu bürokrasi modeli şu özelliklere sahiptir (Genç, 2012: 103;  zt rk, 2003: 134-135):

- Görev dağılımları, belirlenen biçimsel metotlara göre yapılmaktadır.
- Yetki kullanımı, yetkilerin nasıl kullanılacağı önceden açıkça belirlenmekte ve belirlenen kural ve kaidelere göre kullanılmaktadır.
- Yerine getirilen sorumlulukların karşılıkları belirli kurallara göre ödenmektedir. Gelişigüzel bir  cretlendirme sistemi yoktur.
- Görev ve yetkiler, kişisel tercihlere göre değil de biçimsel kurallara göre hiyerarşik bir yapı içinde oluşturulmaktadır.
- Astlar üstlerinin verdiği emir ve talimatlara onların sahip olduğu yasal yetkinin gereği olarak uymaları gerekmektedir.
- Çalışanlar sıradan kişilerden değil de görevi en iyi yerine getirebilecek eğitimli çalışanlardan seçilmektedir.
- Her görev önceden belirlenen kural ve kaidelere göre yürütülmektedir.
- Örgütsel verilerin hassasiyetle korunması gerekmektedir. Veriler dışa karşı mahremiyet özelliği göstermektedir.

- Örgütlerde tüm ilişkiler gayrişahsî özellikte olmaktadır.
- Haberleşmeler yazılı olarak yapılmakta ve tüm haberleşme evrakları muhafaza edilmektedir.

2.3.2. Neo-Klasik Yönetim Yaklaşımları

Neo-klasik kavramı kelime anlamıyla “Yeni klasik” anlamına gelmektedir. Bu akım bilimsel yönetim anlayışıyla başlayan klasik yönetim yaklaşımının eksik olan yönlerini tamamlamaktadır (Saruhan ve Yıldız, 2013: 155). Bu yönü itibariyle neo-klasik anlayış bir tepki olarak ortaya çıkmamış, klasik yönetim anlayışının eksik bıraktığı yönleri tamamlamak için ortaya çıkmıştır.

1930'lara kadar organizasyonların yapı ve işleyişlerine klasik yönetim yaklaşımı yön vermiştir. 1929 Dünya ekonomik kriziyle birlikte işletmelerde çeşitli sorunlar baş göstermiş, verimlilikte ciddi düşüşler görülmüş ve klasik yaklaşımın eksiklikleri iyice hissedilmeye başlamıştır (Tunçer, 2012: 84). Bu eksikliklerin en önemlisi, aynı zamanda neo-klasik yönetim anlayışının temelini oluşturan ve klasik anlayışın göz ardı ettiği **insan** unsurudur (Koç ve Topaloğlu, 2012: 64).

Mirze (2016: 61)'ye göre neo-klasik yönetim yaklaşımı, organizasyonlarda çalışan insan davranışlarına odaklanmış ve tüm çalışanlar arasında davranışları etkileyen şahsi özellikleri, motivasyon tekniklerini, liderlik biçimlerini, iletişim düzenini ve buna benzer konuları incelemeye çalışmıştır. Organizasyonların sadece makine ve makineleştirilmiş insanlardan oluşmadığını, çalışanların farklı düşünce ve davranışlar sergileyebileceğini, çalışanların farklı karakteristik özellikleriyle oluşturdukları sosyal yapının verimliliği yükseltebileceğini ortaya çıkarmışlardır.

Dalay (2013a), “Neo-klasik Yönetim Teorileri” adlı çalışmasında; neo-klasik yönetim anlayışına katkıda bulunanların psikoloji, sosyoloji, antropoloji ve sosyal psikoloji gibi sosyal bilimciler olduğunu ifade etmiştir. Buna karşın klasik yönetim yaklaşımının ise genel de mühendis kökenli oldukları görülmektedir.

Neo-klasik yönetim anlayışı organizasyonlara yönelik değil de organizasyon içerisinde yer alan insan faktörüne yönelik bir yaklaşımdır (Dalay, 2013a). Bu özelliğinden dolayı organizasyonlarda görev alan insanlara yönelik birçok inceleme ve deney çalışması yaparak neo-klasik yönetim anlayışının ilke ve yöntemlerini ortaya

koymaya çalışmışlardır. Neo-klasik yönetim anlayışına katkıda bulunan başlıca çalışmalar şunlardır:

2.3.2.1. Hawthorne Araştırmaları

Hawthorne araştırmaları olarak bilinen ve neo-klasik anlayışın temelini oluşturan bu çalışma, Harvard üniversitesinden Elton Mayo ve Fritz Jules Roethlisberger önderliğindeki bir grup bilim adamı tarafından yapılan araştırmaların genel adıdır. Bu araştırmalar 1924-1932 yılları arasında Western Elektrik Şirketi'nin Chicago'daki Hawthorne fabrikasında yapılmıştır (Koç ve Topaloğlu, 2012: 65). Elton Mayo öncülüğünde ve binlerce işçi üzerinde 8 yıl boyunca süren bu çalışmada; ışıklandırma, röle-montaj odası ve tel bağlama gözlem odası deneyleri yapılarak “ İş ortamlarının düzenlenmesi” anlayışının geçerliliği test edilmek istenmiştir. Asunakutlu (2001: 10) çalışmasında bu deneyler sonucunda organizasyonların temel ve en önemli ögesinin insan olduğunu, organizasyonların bir ilişkiler ağı şeklinde çalıştığını, bu ilişkilerin verimlilik üzerinde de ciddi manada etkili olduğunu ve organizasyonlar için yönetici davranışlarının büyük önem taşıdığını ifade etmektedir.

Tosun (1992: 24)'a göre Hawthorne araştırmaları, çalışanların psikolojik özelliklerinin öne çıkarıldığı ve çalışanların motivasyonu için farklı araçların kullanılması gerektiği anlayışını ortaya çıkaran çalışmalar bütünüdür. Hawthorne araştırmaları sonucu bir bütün olarak aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 3: Hawthorne Araştırmaları Sonuçları

Bireysel Sonuçları	Örgütsel sonuçları
1. Klasik anlayışın ortaya koyduğu “akılcı ekonomik” insan modelinin geçerli olmadığı anlaşılmıştır.	1. Örgütler, arasında karşılıklı bağımlılık bulunan “sosyal sistem”lerdir.
2. Grup içinde görevli olan çalışanlar, grup vasıtasıyla ihtiyaçlarını giderirler.	2. Örgütlerin mal-hizmet üretmek ve çalışan insanlara tatmin sağlamak gibi iki önemli işlevi vardır.
3. Çalışanların değişikliklere karşı sürekli mantıklı tepki göstermeleri mümkün değildir.	3. Örgütler bir sosyal sistem oldukları kadar “Duygular sistemi”dir.

Kaynak: Koç ve Topaloğlu, 2012: 66.

2.3.2.2. Douglas McGregor'un “X ve Y” Yaklaşımı

Douglas McGregor (1906-1964), sosyal psikoloji alanında birçok araştırma yapmış ve yönetmiş olan bir akademisyendir. McGregor, X ve Y yaklaşımını Massachusetts Teknoloji Enstitüsü Yönetim Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışırken üniversitedeki yöneticilerin yönetsel eylemlerini gözlemleyerek ortaya çıkarmıştır (Saruhan ve Yıldız, 2013: 160).

Saruhan ve Yıldız (2013: 160) çalışmalarında; McGregor'un **X Yaklaşımı** ile Klasik Yönetim Yaklaşımı tarafından öne sürülen yönetici davranışlarını; **Y Yaklaşımı** ile ise Neo-klasik Yönetim Yaklaşımı tarafından öne sürülen yönetici davranışlarını ve varsayımlarını açıklamaya çalıştığını belirtmişlerdir. McGregor X ve Y yaklaşımında yönetici davranışlarıyla beraber yöneticinin emri altında çalışan insanlara yönelik de gözlemlerini dile getirmektedir.

Dalay (2013a), çalışmasında; McGregor'un X ve Yaklaşımını benimseyen yönetici ve yöneticinin emrinde çalışan insanlara ilişkin görüşlerini şu şekilde dile getirmektedir:

X yaklaşımına göre insan;

- İnsan doğuştan tembeldir ve çalışmayı sevmez,
- İnsan sorumluluk almaktan kaçınır,
- İnsanı çalıştırmak için zorlamak gerekir ve insan sıkı denetim altında tutulmalıdır,
- İnsan örgütün amacını benimsemez, kendi amacını örgütün amacının önünde tutar,
- İnsan yenilik ve değişime kapalıdır.

X yaklaşımına göre yönetici;

- Klasik yaklaşımın düşüncelerine uyar,
- Otoriterdir,
- İnsanı maddi, biçimsel örgütün amaçlarına uyan pasif bir unsur kabul eder.

Y yaklaşımına göre insan;

- İnsan için çalışmak oyun ve dinlenme kadar doğal bir eylemdir,

- İnsan tembel değildir, gerekli ortam sağlandığı zaman çalışmaktan zevk alır,
- İnsan merak ettiği için çalışmak ve sorumluluk almak ister,
- İnsan kendi kendini kontrol edebilmektedir,
- İnsan, örgütün amacını kendisine benimsetilirse bu amaçları gerçekleştirmek ister,
- İnsan yaratıcıdır, kendisine fırsat verildiği zaman yeteneklerini ortaya çıkarabilir.

Y yaklaşımına göre yönetici;

- İnsancıl davranış gösterir,
- Katılımcı ve demokratiktir,
- Astlarını yetiştirip motive eder,
- Çalışanların kişisel amaçları ile örgütün amaçlarını dengeler.

Kısacası; X yaklaşımı adı altında sıralanan bu varsayımlar, insanı rasyo-ekonomik açıdan değerlendirmekte ve insanın örgütsel amaca karşı ilgisiz olduğunu, değişiklikleri benimsemediğini, bu anlayıştaki yöneticilerin de otoriter olduğunu dile getirmektedir (Şahin, 2004: 532). Y yaklaşımı adı altında sıralanan varsayımlar ise; insanların çalışmayı sevdiğini, uygun koşullar altında kendi yeteneklerini ortaya koyabildiklerini, örgütün amaçlarını benimsediklerini, katılımcı ve demokratik bir yönetim anlayışına sahip olduklarını ifade etmektedir (Uzun, 2005: 13).

2.3.2.3. Rensis Likert'in Sistem 4 Modeli

Rensis Likert, sistem 4 modelinde sermaye ve işgücünün bir örgütün sahip olduğu en önemli kaynaklar olduğunu belirterek, bu kaynakların etkili ve en verimli bir şekilde yönetilmesi gerektiğine dikkat çekmiştir (Aktuna, 2016: 15). Bunun için örgütlerdeki lider davranışlarını inceleme konusu yapmıştır.

Rensis Likert, liderlerin davranışlarını dört grup altında toplamış ve her grubun belirli varsayımlara ve davranışlara sahip olduğunu belirtmiştir. Likert'in belirlediği grupları ve grupların özelliklerini kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür (Koç ve Topaloğlu, 2012: 174):

Sistem 1 (İstismarcı-Otoriter Yönetim): Takım çalışması anlayışı yoktur. Astlar arasında biçimsel olmayan gruplar oluşmuştur. Gruplar lidere karşı çalışır. Buna rağmen üretim düzeyi normal düzeydedir.

Sistem 2 (Yardımsever-Otoriter Yönetim): Takım çalışması görülmez. Astlar arasında biçimsel olmayan gruplar oluşur ve bu gruplar lidere karşı bazen direnir. Üretim orta seviyenin üstündedir. X yaklaşımının felsefesi benimsenmiştir.

Sistem 3 (Katılımcı Yönetim): Takım çalışması yapılabilir. Biçimsel olmayan gruplar oluşsa bile örgütün amaçlarına ara ara karşı geldiklerinden ve örgütün amaçlarını desteklediklerinden dolayı üretim seviyesi iyi durumdadır. Y yaklaşımının felsefesi benimsenmiştir.

Sistem 4 (Demokratik Yönetim): Hedeflerin gerçekleşmesi için takım çalışmasının yapılması gerektiği bilinci yerleşmiştir. Biçimsel olmayan gruplar oluşsa bile biçimsel gruptan kopma olmadığından ve dolayısıyla organizasyon içindeki tüm sosyal yapılar amaçlara erişme çabası göstermektedir.

Kısacası Rensis Likert'in geliştirdiği sistem 4 modeli, örgütlerin X yaklaşımından Y yaklaşımına geçmelerine yardım etmektedir (Tunçer, 2012: 115). Likert'e örgütler, sistem 1'den sistem 4' e ne kadar yaklaşabilirlerse o derecede başarılı olurlar. Sistem 3 ve sitem 4'te verimliliğin üst düzeyde olduğunu ve çalışanların da memnun olduklarını savunmaktadır. Ancak sitemler arasına keskin çizgiler de konamayacağını belirtmiştir (Dalay, 2013a).

2.3.2.4. Abraham Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi

Abraham Maslow, ihtiyaçlar hiyerarşisi çalışmasını bilim dünyasına bir psikolog olarak klinik ortamında yapmış olduğu araştırmalar sonucunda kazandırmıştır. Maslow'a göre insanlar hayatlarında kendilerine bazı hedefler belirler ve bu doğrultuda da hayatlarına yön verirler (Kula ve Çakar, 2015: 194).

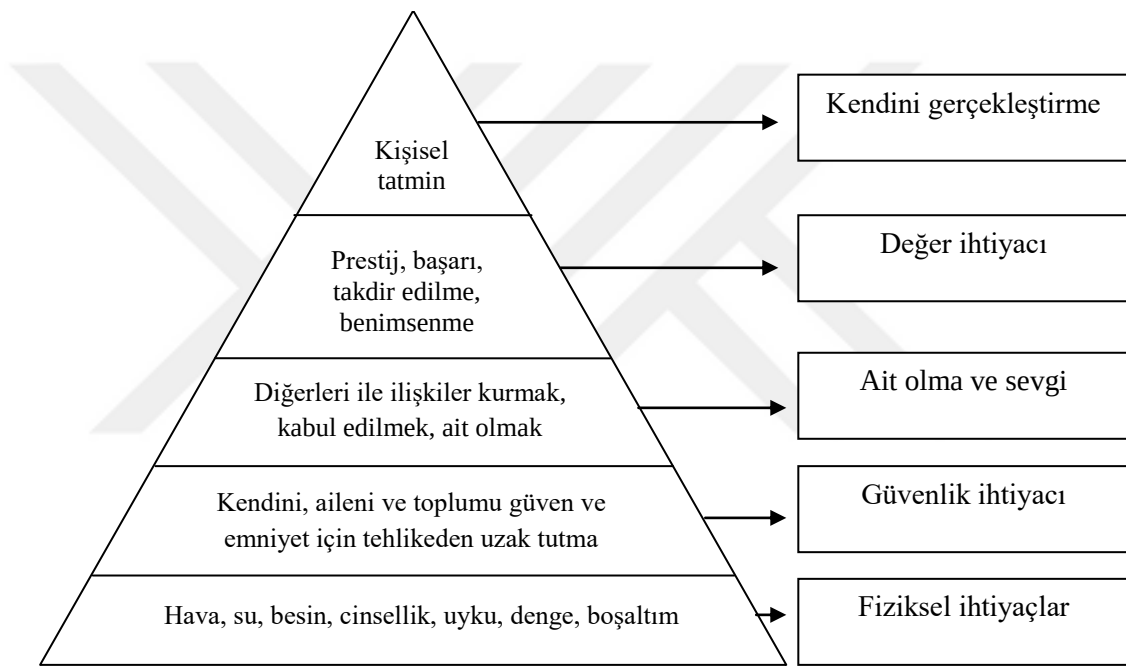
Maslow, yaklaşımın temel ilkelerini;

- İnsanların sürekli bir şeyler arzulayan bir canlı olduğuna,
- Bir ihtiyacın ortaya çıkmasının önceki ihtiyacın karşılanmasına bağlı olduğuna,

- İhtiyaçların öncelik derecesine göre düzenlenmesi gerektiğine, dayandırmaktadır (Abukan, 2014: 15).

Maslow, bu ilkeler doğrultusunda 5 basamaklı bir piramitle insana dair görüşlerini açıklamıştır. En altta insanların temel ihtiyaçları yer alırken en üstte de insanın ulaşabileceği en üst düzey özellikler yer almaktadır. Her insanın piramidin en düzeyine ulaşması da mümkün değildir. Maslow’a göre piramidin basamakları ve her basamakta bulunması gereken özellikler aşağıdaki gibidir:

Şekil 3: Maslow İhtiyaçlar Piramidi

Kaynak: Kula ve Çakar, 2015: 194.

2.3.2.5. Neo-Klasik Yönetime İlişkin Değerlendirme

Neo- klasik teorisyenleri, örgüt yapısına yönelik çeşitli yönlerden katkı sağlamasına rağmen insan davranışlarının bazı yönlerini belirtmemişlerdir. Bundan dolayı etraflı, eksiksiz ve mükemmel bir yaklaşım değildir. Bu yaklaşımın belki de en zayıf yönü sistem anlayışını benimsememiş ve örgüt yapısına uyarlamamış olmasıdır (Bursalıoğlu, 2005: 18). Sistem anlayışını benimsememiş olması, örgütü çevresinden soyutlamasına neden olmuştur.

2.3.3. Modern Yönetim Yaklaşımları

Sanayi devriminin etkisi ile bilimsel zemine oturtulan yönetim kavramı, klasik yönetim anlayışı ile organizasyonların yönetilmesinde kendini göstermiştir. 1929 Dünya ekonomik krizi etkisini göstermesiyle klasik yönetim yerini neo-klasik yönetim anlayışına bırakmaya başlamıştır. İkinci dünya savaşından sonra ise dünya ekonomik düzeninde değişimler meydana gelmiş ve bu değişimler yönetim alanında da olaylara ve sorunlara farklı çözüm önerileri aramıştır. Bu arayış sırasında klasik ve neo-klasik yönetim yaklaşımlarının eksiklikleri iyice hissedilmeye başlanmış ve yönetim alanında ciddi aksaklıklar görülmüştür. Bu aksaklıkları ortadan kaldırmak için modern yönetim yaklaşımları bir sentez olarak ortaya çıkmıştır. Klasik yönetim yaklaşımları “İş”e önem verirken neo-klasik anlayış ise “İnsan”a önem vermiştir. Modern yönetim yaklaşımları ise; **iş** ve **insanın** yanında **iç** ve **dış çevre unsurlarına** da önem vererek ortaya çıkmıştır (Saruhan ve Yıldız, 2013: 169).

Tuncer, Ayhan ve Varoğlu (2009: 185) ise çalışmalarında klasik yaklaşımın teknik bir bakış açısı ile örgüt yapısını inceleyerek akılcı bir sistem kurmaya çalıştığını yani yönetimle ilgili bir tez oluşturduğunu, neo-klasik yaklaşımın ise bu sistemin ihmal ettiği insan faktörünü öne plana çıkardığını, bir bakıma neo-klasik yaklaşımın klasik yaklaşıma karşı öne sürülen bir anti tez olduğunu dile getirmişlerdir. İşte bu noktada çağdaş yönetim yaklaşımlarının tez ile anti tezi birleştirmeye yönelik bir çalışma olarak ortaya çıktığını belirtmişlerdir.

Şahin (2004: 527) çalışmasında klasik yönetim yaklaşımının insanı “ Rasyo-ekonomik” olarak ele aldığını ifade ederken, neo-klasik yaklaşımın ise insana “Sosyal insan” düşüncesi ile yaklaştığını belirtmiştir. Modern yönetim teorisyenleri ise, insanların çok karmaşık olduğunu ve farklı faktörler tarafından motive edildiğini öne sürmüşlerdir. Organizasyonlar, dinamik ve açık sistemler olarak görüldüğü için değişim ve karmaşıklık bu yaklaşımın üzerinde durduğu temel noktalar olarak görülmektedir.

Yirminci yüzyılın başından itibaren kendisini çevresinden soyutlayan “ Kapalı kapılar ardındaki” çalışmalar niteliğinde olan klasik ve neo-klasik yönetim yaklaşımları, iş dünyasında ve akademik çalışmalarda kabul görmekte ve etkisini sürdürmekteydi. Ancak sanayileşmenin dünyanın birçok yerinde başlaması, taşımacılık alanın rekabetin

ortaya çıkması, uluslararası pazarların oluşması gibi faktörler çevre ile iletişimi olmayan organizasyonların var olamayacaklarını göstermiştir (Mirze, 2016: 72).

Modern yönetim yaklaşımları, klasik ve neo-klasik yönetim anlayışlarının oluşturmaya çalıştığı her yerde her zaman geçerli olabilecek yönetim anlayışı düşüncesini kabul etmez. Bunun yerine örgütlerin yapısına ve şartlara göre değişen her zaman her yerde geçerli olmayan bir yönetim anlayışını savunur. Bundan dolayı modern yönetim yaklaşımı savunucuları, örgütleri açık bir sistem olarak ele almışlardır. Bu örgütler, çevreleriyle sürekli etkileşim içindedirler; çevrelerini etkiler ve çevrelerinden etkilenirler (Genç, 2005: 8).

Modern yönetim fikri, klasik ve neo-klasik yaklaşımlarından farklı olarak “Organizasyonu (Örgütü) ” çevresindeki değişimlere uyum sağlaması gereken bir bütün olarak ele almaktadır. Bu yönüyle modern yönetim örgütleri, dinamik bir etkileşim süreci içindedir. Dinamik bir yapıda olan modern yönetim yaklaşımı, sistem ve durumsallık yaklaşımı adı altında iki başlık altında incelenmektedir (Saruhan ve Yıldız, 2013: 169-170). Bu iki yaklaşıma katkıda bulunanlarla - tek bir öncüsü olmadığı için - birlikte yaklaşımların genel özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 4: Modern Yönetim Yaklaşımları

MODERN YÖNETİM YAKLAŞIMLARI	
SİSTEM YAKLAŞIMI	DURUMSALLIK YAKLAŞIMI
• Sistem bir hedefi gerçekleştirmek için alt sistemlerden oluşan bir bütündür, • Alt sistemlerin birbiriyle, sistemin tamamı ve çevre unsuruyla ilişkisi vardır, • Entropi ve negatif entropi, • Açık ve kapalı sistemler, • Sinerji.	• Her durumda geçerli en iyi tek bir örgüt yapısı yoktur, • En iyi örgüt yapısı ve yönetim şekli örgütün içinde bulunduğu şartlara göre farklılık göstermektedir, • Örgüt ve teknoloji ilişkisi, • Örgüt ve çevre ilişkisi.
KATKIDA BULUNANLAR	KATKIDA BULUNANLAR
Ludwing von Bertalanffy Chester Barnard Nobert Wiener Kenneth Boulding Daniel Katz ve Robert L. Kahn Russel Ackoff Eric Trist ve Ken Bamforth (Tavistock Enstitüsü)	Joan Woodward Aston Grubu James Thompson Charles Perrow Eric Trist ve Ken Bamforth Tom Burns ve George M. Stalker Paul Lawrence ve Jay Lorsch Fred Emery ve Eric Trist Robert Duncan

Kaynak: Saruhan ve Yıldız, 2013: 170.

Sistem ve Durumsallık yaklaşımı “Sentez odaklı” ve birbirini “Bütünler” nitelikte olduğu için bu iki yaklaşıma da katkıda bulunanlardan bazıları aynı kişilerdir (Saruhan ve Yıldız, 2013: 170).

2.3.3.1. Sistem Yaklaşımı

Sistem kavramı; TDK (2017)’ ye göre “Düzen, bir sonuç elde etmeye yarayan yöntemler düzeni, bir aracı oluşturan düzen, düzenek, tertibat ve model” ,

Şahin (2004: 534)’e göre; “ Belirli parçalardan oluşan, bu parçalar arasında belirli ilişkiler olan, bu parçaların aynı zamanda dış çevre ile ilişkisi olan, birleşik bir yapı, olay veya faaliyet”,

Tecim (2004: 79)'e göre: “Aralarında belirli bir amaç için ilişki bulunan fiziksel olan veya olmayan elemanlar topluluğu”,

Özkalp ve Kirel (2004: 32)' e göre; “Birbiriyle ilgili parçaların bir bütün olarak fonksiyon görmesi”,

Hodgetts (1990: 604-605)' e göre; “ Belirli alt birimlerden, alt sistemlerden (parçalardan) oluşan, bu alt sistemlerde arasında belirli ilişkiler olan, bu alt sistemlerin aynı zamanda dış çevre ile de ilişkisi bulunduğu varsayılan bir bütün”,

Sönmez (2011: 11)'e göre; “Belirli bir amaca yönelik ve birbirine bağımlı ayrı ayrı öğeler dizisi” olarak tanımlanmaktadır.

Sistem yaklaşımı, modern yönetim yaklaşımlarının temelini oluşturmaktadır. İkinci dünya savaşından sonra etkinliği göstermeye başlayan yaklaşım, ilk önce biyoloji ve fizik gibi alanlarda kullanılmaya başlanmış daha sonra karmaşık yapılı örgütlerin incelenmesinde ve beşeri ilişkilere sahip sosyal sistemlerde önemli bir yere sahip olmuştur. Sistem yaklaşımı, modern yönetim yaklaşımlarından sayılsa da aslında geçmişi çok eskilere uzanmaktadır. Aristo'nun “Bütün parçaların toplamından daha fazladır” özdeyişi bu yaklaşımın dayanak noktasıdır (Ataman, 2009: 154). Bu yaklaşım, bir biyolog olan Ludwing von Bertalanfy tarafından 1928 yılında ortaya atılan “Genel Sistem Teorisi” ne dayandırılan bir yönetim tekniğidir (Tortop, İsbir, Aykaç, Yayman ve Özer 2007: 179). Genel Sistem Teorisi'nin bütün sistemlere uygulanabilen ilke ve prensiplere sahip disiplinler arası bir çalışma alanı olduğunu Gürüz ve Gürel (2006: 87-88) çalışmalarında belirtmişlerdir. Koçel (1998: 160)' e göre ise sistem yaklaşımı, tek başına bir bilimsel disiplin olmaktan ziyade, belirli olayların, durumların ve süreçlerin incelenmesinde kullanılan bir düşünce şekli, bir yöntem ve yaklaşımdır.

Sistem yaklaşımı, klasik örgüt yaklaşımlarına yeni bakış açısıyla yaklaşarak çağımızın modern örgüt yaklaşımlarının gelişmesine önemli katkılar sağlayan bir yaklaşımdır (Çetin ve Şeşen, 2012: 83). Bu yaklaşım günümüzde de geçerliliğini devam ettiren temel yönetim yaklaşımlarından biridir (Ataman, 2009: 170).

Sistem yaklaşımı, organizasyonları yani örgütsel yapıları, biçimsel örgütü inceleyen klasik yönetim yaklaşımlarının katılık ve kapalılığından kurtarmak, neo-

klasik yaklaşımın verilerini daha verimli biçimde uygulayarak bir senteze ulaşmak ve toplumsal sistemlerin işleyiş ve yapısını daha net biçimde ortaya koyabilmek için örgütlenme teorisinde kullanılmıştır (Bayrı, 2003: 161).

Dalay (2013b)'a göre bir olaya sistem yaklaşımı açısından bakabilmek için bazı sorulara cevap aramak gerekir. Bu sorular şunlardır:

- “Ele alınan sistemin önemli parçaları nelerdir?
- Bu parçaları birbirine bağlayan ve birbirine uyumunu sağlayan başlıca süreçler nelerdir?
- Sistemin gerçekleştirmek istediği amaçlar nelerdir?”

Sistem yaklaşımı, bir problemin bütün yönlerini dikkate alan, problemi (ya da olayı) oluşturan farklı parçalar arasındaki ilişkilere odaklanan problem çözme yaklaşımıdır (Tecim, 2004: 80). Sistem yaklaşımında önemli olan bütünü oluşturan parçaları, bunların birbiriyle olan ilişkilerini bir arada incelemektir. Bu yaklaşımda parçalar, bütüne katkıda bulunduğu ölçüde değerlidir (Salık, 2001: 4). Bu yaklaşım, olayları tek bir yönden ve çevre koşullarından soyutlayarak değil; her olayı belirli bir çevrede gelişen ve farklı olaylarla da ilişkisini göz önüne alarak inceleyen bir yönetim tarzıdır. Kısacası bu anlayış olaylara bütüncül bir bakış açısıyla yaklaşmaktadır (Öztürk, 2003: 141).

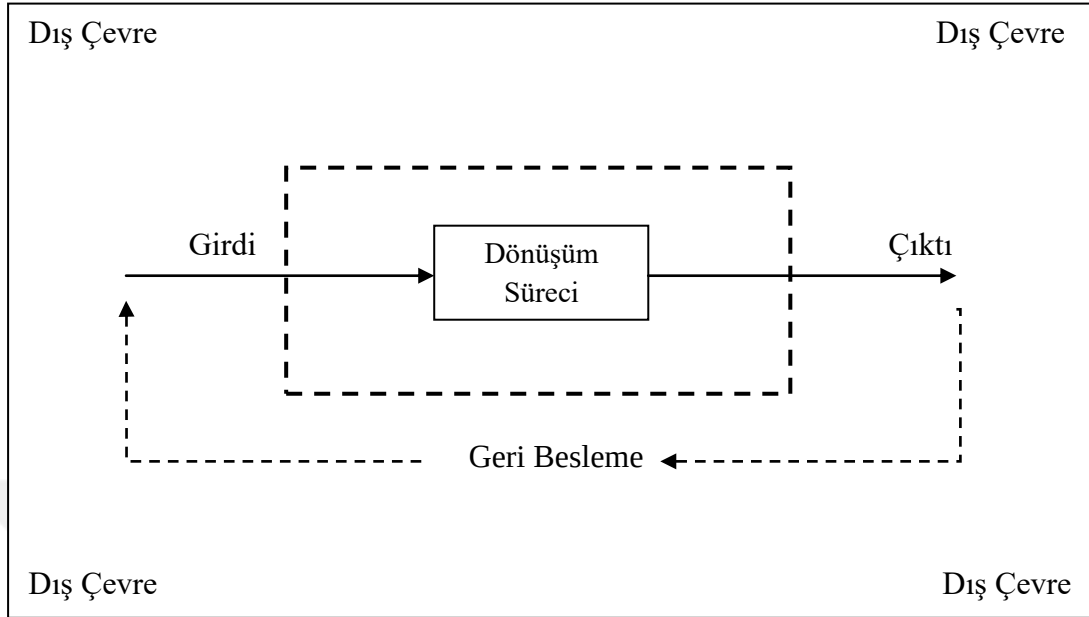
Sistem yaklaşımı, örgütleri (organizasyonları) farklı parçalar, süreçler ve amaçlardan oluşan bir bütün olarak ele alır (Mucuk, 2001: 165). Bu yaklaşımın yönetim alanında kullanılmasındaki amaç, klasik ve neo-klasik yönetim yaklaşımlarının benimsemiş oldukları ve çevresinden soyutlanan kapalı sistem özelliği gösteren organizasyon yapısından kurtulmaktır (Koçel, 1999: 177). Yukarıda da ifade edildiği gibi örgütleri çevresiyle ilişkili ve bütüncül bir yapıda ele alan sistem yaklaşımının dört temel unsuru vardır. Bunlar (Öztürk, 2003: 141) :

- 1. Girdi (Input):** Sistemin etkinliğini gösterebilmesi için çevresinden aldığı her şey girdi olarak adlandırılır (Koçel, 1999: 176). Kapalı sistemlerde bir defa, açık sistemlerde ise devamlı olarak sisteme yönelik girdi akışı gözlenmektedir (Eriş, 2013: 252).

2. **Süreç (Process):** Sistemin çevresinden aldığı girdileri işleyerek mal veya hizmete çevirmesi aşamasına süreç denmektedir (Öztürk, 2003: 141). Akan (2010: 149)’a göre ise süreç, girdiler arasındaki “etkileşim”in meydana getirdiği yapılanma durumudur.
3. **Çıktı (Output):** Sistemin çevresinden aldığı girdilerin belirli bir süreç sonrasında sistemin çevresine etkisi olarak ifade edilebilir. Diğer bir ifadeyle çıktı, sistemden çevreye giden her şeydir (Ataman, 2009: 159-160). Gürüz ve Gürel (2006: 95)’e göre ise, sistemlerin dönüşüm süreci sonrasında ortaya çıkardıkları ürünlerin tümüdür. Bu ürünler kaliteli mal veya hizmettir.
4. **Geri besleme (Feed back):** Sistemin sergilediği davranış hakkında bilgi toplaması, önceden belirlediği hedeflere ne oranda varıldığını, hatalar veya eksiklikler varsa bunların düzeltilmesi ile ilgili çalışmalardır (Tuncer, Ayhan ve Varoğlu, 2009: 187). Diğer bir ifadeyle sonuçlar hakkındaki verilerdir. Pozitif veya negatif geri besleme olmak üzere iki farklı şekli vardır. Negatif geri besleme, sistemin daha önceden belirlenen hedeflerden ne kadar uzaklaştığını gösteren bilgi akışıdır. Bu durum sistemin faaliyetlerini gözden geçirmeye sevk eder. Pozitif geri besleme ise sistemin belirlenen hedefler doğrultusunda ilerlediğini, faaliyeti istenilen şekilde sürdürdüğünü ifade eder (Dalay, 2013b).

Sistemi oluşturan bu dört temel unsur ve bu unsurların organizasyonlardaki işleyişi Şekil 4’te gösterilmiştir.

Şekil 4: Sistem ve Unsurları

Kaynak: Koç ve Topaloğlu, 2012: 77.

Sistem adı verilen bir yapıda bulunması gereken bazı nitelikler vardır. Bunlar (Tortop, İsbir ve Aykaç, 1993: 230):

- Sistem, belirli parçalardan (alt sistem) meydana gelir.
- Bu parçalar arasında sıkı bir ilişki vardır.
- Bu parçalar dış çevreyle ilişki içinde olup bir bütünü meydana getirmelidir.

Sistemi meydana getiren parçalar birbirleriyle ve çevresiyle sürekli bir etkileşim içerisinde. Bu parçalar sistemde “alt sistem” olarak ifade edilir. İnsan vücudu bir sistem olarak ele alındığında sindirim sistemi, dolaşım sistemi, kas sistemi birer alt sistem olarak kabul edilir (Sönmez, 2011: 11).

Eriş (2013: 253)’e göre yönetim alanında sistem yaklaşımının kullanılmasının sebebi, klasik ve neo-klasik yaklaşımlarının organizasyonları çevreden soyutlayıp yani kapalı sistem olarak ele almalarıdır. Sistem yaklaşımı ise organizasyonları bunun tersi olarak düşünmüş çevre, örgüt, insan ilişkilerini ön plana alarak açık sistem görüşünü benimsemiştir. Sistem yaklaşımının temel amacı, yönetsel olayların ve birimlerin (alt sistemler) aralarındaki ilişkiyi incelemek, belirli bir birimde meydana gelen olayın diğer

birimler üzerindeki etkisini araştırmak; kısacası yönetsel olayları diğr olaylarla ve evre şartları ile ilişkili olarak incelemektir (Yılmaz, 2013: 2).

Sistem yaklaşımı organizasyonun yönetiminden sorumlu olan yöneticiye bir takım yararlar sağlamaktadır (Koçel, 2007: 184, akt. Can, 2005: 56). Bunlar:

- Yönetici görevini yaparken dar bir bakış açısı ile değil de kendi alt sistemine bağlı olarak ilişkide olduğu farklı alt sistemleri ve evre koşullarını da dikkate alarak geniş bir değerlendirme imkânı bulur.
- Yöneticiye, emri altında bulunan alt sisteminin amaçlarını parçası olduğu daha büyük bir sistemin amaçları ile ilişkilendirebilme imkânı verir.
- Yönetici, organizasyon yapısını alt sistemlerin amaçları ile uyumlu olacak şekilde kurmak imkânına sahip olmuştur.
- Yöneticiye, sistemi oluşturan alt sistemleri değerlendirirken bu alt sistemlerin ana sisteme yaptıkları katkıyı belirleme fırsatı tanımıştır.

Sistemlerin yapısı, çevresiyle olan ilişkileri ve kullanıldıkları alanlar göz önüne alındığında sistem türleri ile ilgili bir sınıflandırma yapılabilir. Saruhan ve Yıldız (2013: 173-175) alışmalarında sistem türlerini ; “canlı-cansız, somut-soyut, doğal-yapay, deterministik-rastsal, basit-karmaşık, statik-dinamik, açık-kapalı sistemler” şeklinde sınıflandırmış ve bu türlerle ilgili şu bilgilere yer vermişlerdir:

Canlı ve Cansız Sistemler: Biyolojik niteliklere sahip olan yani doğum, ölüm, üreme gibi özellikler gösteren ve yaşayan sistemlere canlı sistemi; biyolojik özellikler göstermeyen ve yaşamayan sistemlere ise cansız sistemler denir.

Somit ve Soyut Sistemler: Gözle görülen, elle tutulan ve en az iki alt sistemi bulunan sistemlere somut sistem denir. Tanım, varsayımlar gibi görülmeyen cansız alt sistemlere sahip olan sistemlere ise soyut sistem denir. Matematik soyut sisteme verilecek örneklerden biridir.

Doğal ve Yapay Sistemler: Doğada mevcut olan, insan tarafından oluşturulmayan sistemlere doğal sistem; bir fayda sağlaması amacıyla insan tarafından oluşturulan sisteme ise yapay sistem denir. Bilgisayar, ekonomik yapı yapay sisteme; iklim, güneş sistemi ise doğal sistemlere örnek olarak verilebilir.

Deterministik ve Rastsal (Stokastik) Sistemler: Girdi ile çıktı arasındaki neden-sonuç ilişkisi ile incelenen sisteme deterministik sistem denir. Hesap makinesi, müzik çalar seti gibi cihazlar belirli girdilere göre çıktılar elde edilen deterministik sistemlerdir. Girdi ile çıktı arasındaki ihtimal dağılımına göre rastlantısal bir ilişkiyi ifade eden sistemlere ise rastsal sistem denir. Borsa, rastsal sisteme örnek olarak gösterilebilir.

Basit ve Karmaşık Sistemler: İşleyişi kolay olan az sayıda alt sisteme sahip olan sistemlere basit; çok sayıda alt sisteme sahip olan karmaşık yapıdaki sistemlere ise karmaşık sistemler denir. Fırın, basit sistemlere; insan beyni ise yapısı itibariyle karmaşık sistemlere ise örnek olarak verilebilir.

Statik ve Dinamik Sistemler: Statik sistemler, çevresinde meydana gelen değişimlere rağmen sürekli aynı kalan durağan yapıdaki sistemlerdir. Dinamik sistemler ise, çevresinde meydana gelen değişimlere ayak uyduran, çevresel değişimlerle birlikte sürekli değişen sistemlerdir.

Açık ve Kapalı Sistemler: Çevresiyle sürekli etkileşim halinde olan, değişen girdilere göre değişen çıktılar veren sisteme açık; çevresinde gerçekleşen olaylara kapalı olan hiçbir girdi, çıktı alışverişinde bulunmayan sisteme ise kapalı sistem denir. Sistem yaklaşımının en önemli türünden biri olan ve çalışmamızın odak noktasında bulunan açık ve kapalı sistemler kavramı ilerleyen bölümlerde daha detaylı şekilde ele alınacaktır.

Bir organizasyon (örgüt) yapısı birden fazla sistem türünün özelliğini gösterebilir. Mesela ekonomik bir sistem, cansız, karmaşık, soyut, yapay, dinamik ve açık bir sistem niteliğindedir (Saruhan ve Yıldız, 2013: 175).

Can, Büyükbacı ve Bal' da çalışmalarında sistem kavramının anlaşılması için doğru bir sınıflandırmanın yapılması gerektiğinden bahsetmişlerdir. Bu çalışmada sistemleri basitten karmaşığa doğru hiyerarşik bir düzen içinde 9 gruba ayırmışlardır. Yaptıkları sistem sınıflandırması aşağıdaki gibidir (Can, Büyükbacı ve Bal, 2013: 5-6):

- Statik yapı biçimindeki sistemler (Masalar, binalar),
- Belirli hareketlere sahip basit dinamik sistemler (Güneş sistemi, saatlerin çalışma şekilleri),

- Kontrol mekanizmalı sistem veya kendini ayarlayabilen yani sibernetik sistem (Makineli tüfek, termostat),
- Kendi kendini koruyucu ve çevre ile etkileşimi olan açık sistem (Canlı hücreler),
- Genetik-toplumsal düzey sistemi (Bitkiler),
- Hayvan sistemi,
- İnsan sistemi,
- Sosyal sistemler,
- Fizikötesi sistemler (Bağıntılar); aksiyon ve postülalar sistemi.

Sistem türleriyle ilgili bilgilerden sonra sistem yaklaşımının daha rahat kavranması için sistemle ilgili temel kavramlara ve sisteme ilişkin özelliklere yer verilecektir.

2.3.3.1.1. Sistemle Temel Kavramlar

Parçaların bir araya gelerek oluşturduğu sistemle ilgili bazı temel kavramlar bulunmaktadır (Koç ve Topaloğlu, 2012: 77). Bu temel kavramlar:

- **Sistem ve Alt Sistemler:** Sistem, birbirini uyumlu bir şekilde etkileyen, birbirine dayalı parçalardan oluşan bütündür (Yalçınkaya, 2002: 104). Bütünü oluşturan bu parçalardan her birine ise alt sistem denir. Sosyal, biyolojik, mekanik kısacası bütün sistemlerin çeşitli alt sistemleri mevcuttur (Uygur, 2007: 60). Sistemin yani bütünün sağlıklı şekilde işleyebilmesi için tüm parçaların diğer bir ifadeyle alt sistemlerin sağlıklı şekilde işlemesi gerekir (Aydın, 2004: 85). Herhangi bir sistemin parçalarını (bileşenleri-alt sistemleri) anlamak için bu parçanın sistemin genelindeki işleyişine bakmak gerekir (Yıldırım, 2013: 60). Yani alt sistemlerin önemi sistemin genel işleyişinde kendini göstermektedir.

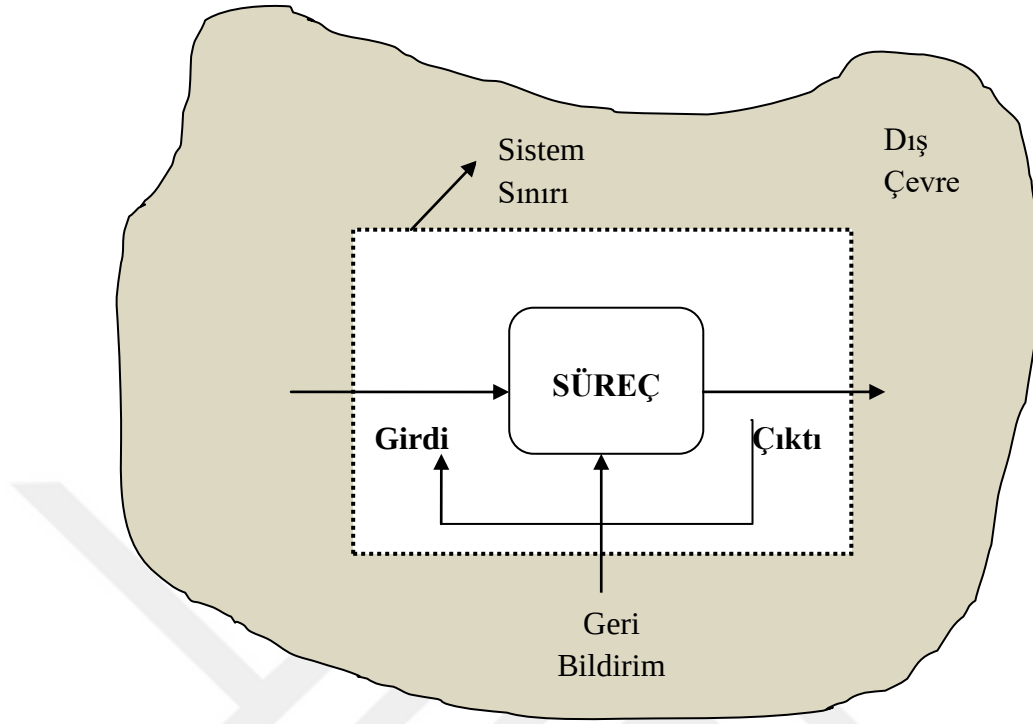
- **Entropi ve Negatif Entropi:** Bir sistemdeki faaliyetlerin bozulması, dengenin kaybolması, karışıklık ve aksaklıkların ortaya çıkması sonucu sistemin tamamen durmasına neden olan eğilime entropi denir. Diğer bir ifadeyle sistemdeki bozulma, karışıklık ve düzensizliğin en üst seviyeye çıkarak sistemi tamamen durdurması olayıdır. İçeriği ve büyüklüğü çeşitlilik gösterse de bütün sistemlerde entropi görülür (Dalay, 2001: 131). Kapalı sistemler, dış çevreyle enerji alış verişinde bulunmadıkları

için entropi görülme durumu oldukça kuvvetlidir ve belirli bir süreden sonra sistemi tamamen durduran en etkili faktör haline gelir. Kapalı sistemde görülen entropi durumuna karşın açık sistemlerde entropi durdurulup tersine çevrilebilir. Entropinin olumsuz etkilerinin negatife indirilmesi olayı da negatif entropi olarak ifade edilmektedir. Kısacası açık sistemler, çevrelerinden bilgi, malzeme ve enerji alarak entropinin olumsuz etkilerini negatif hale getirmesi durumudur (Şimşek ve Çelik, 2011: 126; Uygur, 2007: 64). Açık sistemler, negatif entropi oluşturabilmek için kullanabileceklerinden daha fazla enerji alıp bunu depolarlar. Bu yolla sistemin ömrünü uzatmış olurlar (Bursalıoğlu, 2000: 6).

- **İç ve Dış Çevre:** Sistemin varlık gösterdiği, sistemi çepeçevre saran ortama çevre denir (Parlak, 2013: 105). Karip (2005: 17)'e göre ise çevre, toplumsal, politik ve ekonomik organları aracılığıyla örgütü etkileyen ve bunlara ait güçleri kendisinde barındıran yapıdır. Çevre, açık sistemlerde oldukça önemli bir kavram olarak görülmektedir. Bir sistemin başarısı, çevresini oluşturan faktörleri iyi tanınması ve bu faktörleri yerinde ve zamanında etkili biçimde kullanabilmesine bağlıdır (Parlak, 2013: 105). Kapalı sistemlerde ise çevre sabittir ve başka sistemlerden gelen uyarılara kapalıdır (Akan, 2010: 151).

Çevre, iç ve dış çevre olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. İşletme dışında kalan her şeye **dış çevre**, sistem tarafından kontrol edilebilen işletme içindeki tüm durumlara da **iç çevre** denmektedir (Saruhan ve Yıldız, 2013: 180). Organizasyonların (örgütlerin) dış çevresi, birbiriyle ilişki ve etkileşim içinde olan farklı öğelerden meydana gelmektedir. Bu öğelerin bazıları işletmeleri doğrudan etkilerken bazıları da dolaylı yollardan etkilemektedir (Ülgen ve Mirze, 2006: 80-81). Sistemin dış çevresi aşağıdaki şekilde gibidir.

Şekil 5: Sistemin Dış Çevresi ve Sınırları

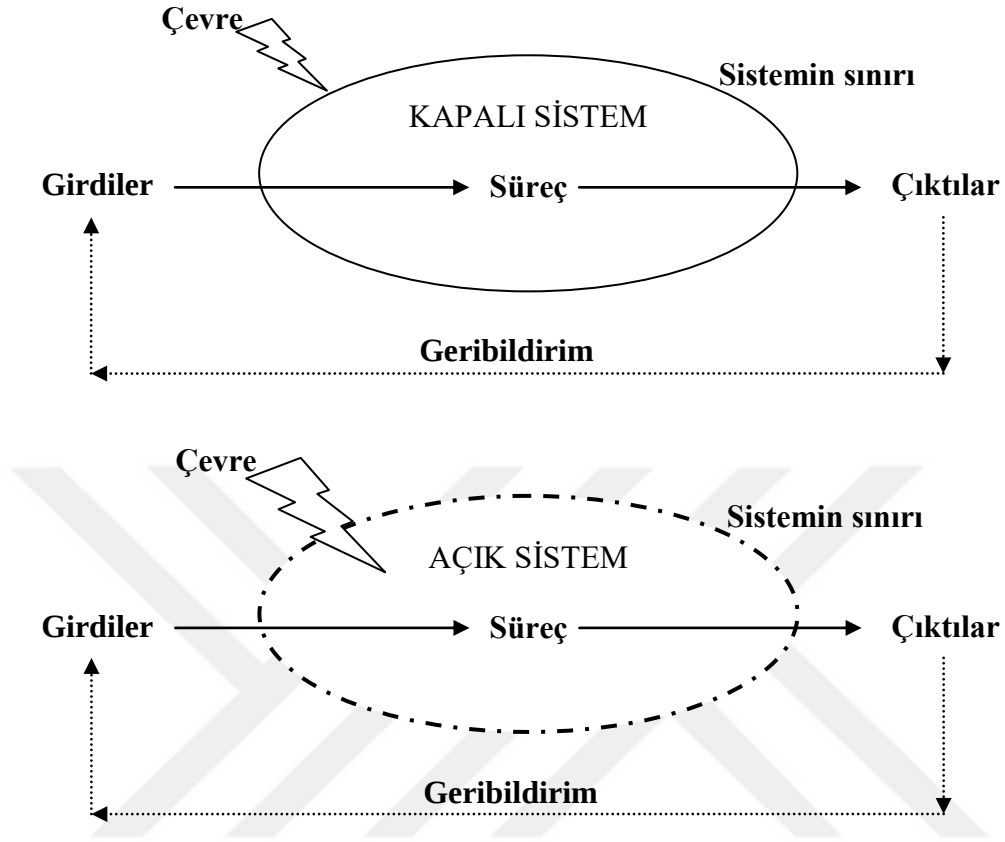
Kaynak: Saruhan ve Yıldız, 2013: 180.

- **Sinerji:** İlaçların etkileşimini belirtmek için ilk defa tıp alanında kullanılan sinerji kavramı, “bir elin nesi var iki elin sesi var” atasözünde de belirtildiği gibi birlikten kuvvet doğar prensibine dayanmakta ve bütünün onu oluşturan parçalardan daha fazlasını ifade ettiğini belirtmektedir. Sinerji kavramı holizm (bütüncül) anlayışına dayanmaktadır (Gürüz ve Gürel, 2006: 93-94). Bu anlayış Aristoteles’in “bütün, kendisini oluşturan parçaların toplamından fazladır” görüşünü desteklemektedir. Mesela pasta yapmak için yağ, un, süt, kabartma tozu gibi malzemelere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu malzemelerin her birinin kendi içinde bir değeri ve önemi vardır, ancak birleşmeleri sonucu oluşan pastanın anlamı tek tek parçaların anlamından daha değerli ve önemlidir. (Saruhan ve Yıldız, 2013: 181-182). Mirze (2016: 75), bu kavramı şu şekilde tarif etmektedir: Sistem, kendisini meydana getiren alt sistemlerin toplamından daha büyük sonuçlar yani çıktılar üretmektedir. Bu durum sinerji etkisi olarak ifade edilmektedir. Sinerjinin etkisi $2 \times 2 = 5$ formülüyle özetlenmektedir. Aktan’a (2005: 173) göre ise sinerji, bütünün kendisini oluşturan parçalarının toplamından daha fazla değer ifade etmesidir. Sinerji bir topluluğu, oluşumu hareket ettirebilen enerjidir. Matematiksel olarak ifade edilecek olursa $1+1+1=4$ veya $1+1=3$ sonuçlarını elde etme durumudur.

- **Sistemin Sınırları:** Sistemin nerden başlayıp nerde bittiğini ifade eden kavrama sınır denir. Her sistemin mutlaka bir sınırı vardır (Dalay, 2013b). Sınır, sistemin içyapısına ait durumları, sistemin çevresine ait olan özelliklerden ayırır (Koçel, 1998: 167). Açık sistemlerdeki sınırın yapısı çevre ile alışverişe uygundur. Bu alışveriş ile birlikte sistemin içindeki unsurlar çevre şartlarından etkilenmektedir (Düren, 1994: 65). Kapalı sistemlerde ise sınırın yapısı kesindir ve çevre ile alışverişe imkân tanımamaktadır. Fiziksel ve biyolojik sistemlerde sınırları belirlemek nispeten kolay olsa da sosyal sistemlerde sınırları belirlemek oldukça zordur (Şimşek ve Çelik, 2011: 125-126).

- **Açık ve Kapalı Sistemler:** Sistemler belirli bir çevrede etkinliğini sürdürür ve bu çevre ile etkileşim içinde olup olmamalarına göre “**açık**” veya “**kapalı**” sistem olarak sınıflandırılırlar (Can, Büyükbacı ve Bal, 2013: 61). Bulunduğu çevre ile etkileşim içinde olan, enerji, bilgi, materyal alışverişinde bulunan sisteme **açık**; dış çevresine tamamen kapalı, herhangi bir alışverişte bulunmayan sisteme ise **kapalı** sistem denir (Aydemir, 2009:173). Açık sistem anlayışı Robert Kahn ve Daniel Katz tarafından geliştirilmiştir (Sarpkaya, 2008: 142). Biyolojik ve sosyal sistemler açık sistemken mekanik (Makinalar) sistemler kapalı sistem özelliği göstermektedir (Parlak, 2011: 94). Açık ve kapalı sistemin yapısı aşağıdaki şekil 6’da görüldüğü gibidir.

Şekil 6: Kapalı ve Açık sistemler

Kaynak: Mirze, 2016: 74.

2.3.3.1.2. Sistem Yaklaşımına İlişkin Genel Değerlendirme

Sistem yaklaşımı, örgütlerin sayıca çoğalıp karmaşıklaşması sonucu dinamik bir yapıda olan çevresel faktörlere cevap verebilmek için geliştirilmiştir. Bu yaklaşım klasik ve neo-klasik yaklaşımlarını reddetmemekte aksine bu yaklaşımların bütünleşmesine zemin hazırlamaktadır (Kurgun, 2013: 20).

Sistem yaklaşımının temelinde olayları tek bir nedene bağlamanın zorluğu yatmaktadır. Bundan dolayı olaylar arası ilişki kurmak zorunlu olmaktadır. Diğer bir ifadeyle sistemi anlayabilmek için onu alt sistemleriyle bir bütün olarak düşünmek gerekir (Özkalp ve Kirel, 2010: 36). Olayları bütüncül bir bakış açısıyla ele alması, sistem yaklaşımını önceki yaklaşımlardan ayıran en önemli yöndür. Bütüncül bir bakış açısıyla olaylara yaklaştığı için karmaşık bir yapıya sahiptir. Çevreden girdiler alarak belli bir süreç içinde onları çıktıya dönüştürmektedir. Bundan dolayı sistem yaklaşımı, örgütleri açık sistem olarak ele almaktadır (Kurgun, 2013: 20).

Sistem yaklaşımının yönetim bilimine kazandırdığı holizm (sinerjik etki) ve negatif entropi kavramları yönetim bilimcileri tarafından önemli bir aşama olarak görülmektedir. Holizm ile olaylara bütüncül bir bakış açısı ile yaklaşma imkânı elde edilirken negatif entropi ile ise açık sistemde görülen aksaklıkların, krizlerin üstesinden gelme durumu ifade edilmektedir (Aşan ve Aydın, 2006: 17).

Örgütü bir açık sistem olarak ele alan sistem yaklaşımına ilişkin bir takım eleştiriler de yapılmıştır. Bu eleştirileri Budak ve Budak (2004: 103) çalışmalarında şöyle sıralamışlardır:

- Geniş bir bakış açısı getirmesine karşın, bu bakış açısının deneysel olarak sınanması çok zordur.
- Bu yaklaşımda ideolojilere ve inanç sistemlerine yer verilmemiştir.
- Kavramları somutlaştırmak için deneysel özelliğe sahip araştırmalar bulunmamaktadır.
- Bazı yönleriyle sistem bir teori olmayıp model özelliği göstermektedir.

Bursalıoğlu (2000: 16)'na göre sistem yaklaşımında örgütün sınırları iyi çizilmelidir. Aksi takdirde örgütün çevre ile etkileşimi sonucu istenmeyen durumlar ortaya çıkabilir.

2.3.3.2. Durumsallık Yaklaşımı

Klasik ve neo-klasik yaklaşımlar, bilhassa ekonomik olarak gelişmiş ülkelerde meydana gelen bazı sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmelerle ilgili yöneticilerin karşılaştıkları sorunlara çözüm bulamada yeterli olamamıştır. Bu sorunların çözüme kavuşturulamaması, 1960'lı yıllarda işletme yönetimi ile alakalı olaylara farklı açılardan bakılmasına neden olmuştur. Bu bakış açılarından biri de olayları içinde bulunduğu ortama (çevre, durum) göre değerlendirmeyi amaç edinen durumsallık yaklaşımıdır (Koçel, 2010: 272). Durumsallık yaklaşımı, yönetim sürecinde en uygun ve doğru yolun tek olmadığını bundan dolayı yönetim için sadece bir anlayışın geçerli olmayacağı düşüncesinden hareketle ortaya çıkmıştır (İmrek, 2011: 397). Durumsallık yaklaşımı, sistem yaklaşımı üzerine kurulan tamamlayıcı niteliğe sahip bir modern yönetim yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda “her zaman her yerde geçerli” bir yönetim yapısından bahsetmek mümkün değildir. Organizasyon yapılarıyla ilgili her şey şartlara yani

duruma bağılı olarak değişmektedir (Can, 2005: 58). Diğer bir ifadeyle durumsallık yaklaşıımı evrensel bir yönetim anlayışı düşüncesini reddetmektedir (Özalp, 1996: 196).

Modern yönetim kuramcılarından bazıları durumsallık yaklaşımını açık sistem yaklaşımı ile eş anlamlı görüp sistem yaklaşımının tamamlayıcısı olarak ele alırken bazıları ise koşul bağımlılık veya koşulsallık adını vererek sistem yaklaşımından farklı olduğunu vurgulamışlardır (Can, 2005: 58). Bazı kaynaklarda da durumsallık yaklaşımı sistem yaklaşımının içinde verilmektedir (Sarpkaya, 2008: 154). Şenol ve Tekin (2007: 47-48)'e göre, “Durumsallık yaklaşımı, farklı bir yaklaşım değil, geleneksel, davranışsal ve sistem yaklaşımlarının yerini alan bir yaklaşım da değildir. Fakat onlarla birlikte ele alınan ve o yaklaşımların hangi durumlarda faydalı olacağını araştıran bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda, değerlendirme, iki etmene bağılı olarak yapılır. Etmenlerden biri, işletmenin kullandığı teknoloji diğeri, çevre koşullarıdır.” Wooton (1977, Akt.: Yılmaz, 2013: 3) çalışmasında, durumsallık yaklaşımı ile birlikte örgütlerin çevreyle ilgili bakış açılarının değiştığını belirtmiş ve örgütlerde, çevrenin sabit olmadığı, dinamik bir yapıda olduğu anlayışının ön plana alındığını belirtmiştir. Bu değişimin yönetim süreci boyunca da devam ettiğini vurgulamıştır.

Yönetim yaklaşımlarına genel olarak bakıldığında klasik yönetim yaklaşımı, en iyi üretimin diğer bir ifadeyle performansın üretimde standartlaşmayla olabileceğini ifade ederken, neo-klasik yaklaşım ise süreç içinde standartlaşmaya ek olarak insan unsurunun da dikkate alınmasını önemsemiştir. Durumsallık yaklaşımı ise en iyi verimin çevreye ve gelişen teknolojiye ayak uydurmakla mümkün olacağı anlayışını benimsemiştir (Yılmaz, 2013: 15). Bu yaklaşım, daha önceki yaklaşımları tamamlayıcı bir özellik göstermektedir (Sabuncuoğlu ve Tokol, 2009: 115). Cole (1993: 78)'de çalışmasında durumsallık yaklaşımının kendisinden önceki yaklaşımları reddedip bu yaklaşımlara sırtını dönmediğini, zamana ve şartlara göre örgütlere uygulanabilecek en uygun yöntemlerle ilgili yaklaşımlar içinde bir harmanlama çalışması yapıldığını belirtmiştir. Can (1991: 52)'da çalışmasında durumsallık ve sistem yaklaşımının klasik ve neo-klasik yönetim yaklaşımlarını yok saymadığını, bu yaklaşımlarda yönetim konularına farklı bir açıdan bakıldığını belirtmiştir.

Durumsallık yaklaşımında organizasyonlarda görülen problemler için genel geçer bir çözüm yolu bulunmamaktadır. Çözüm yolu yöneticinin elindeki imkânlarla,

sorunun türüne göre belirlenmektedir. Bundan dolayı bu yaklaşıma göre yöneticiler, çevresinde değişen şartlara ayak uydurabilmeli, esnek düşünmeli, açık fikirli olup var olan şartlara göre davranış sergileyebilmelidir (Angelo, Vladimir ve Andrew, 1994: 261). Bu yaklaşımda yöneticilerin görevi, olay-zaman-şartları göz önüne alarak amaçlarını gerçekleştirmek için hangi yönetim tekniğinin uygun olabileceğini saptamaktır (Demir ve Gümüšoğlu, 1994: 89).

Durumsallık yaklaşımı ile ilgili birçok bilim adamı tarafından farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalarda organizasyonların yapısını ve işleyişini etkileyen etmenler irdelenmiş ve bu araştırmalar sonucu genel olarak “çevre” ve “teknoloji” kavramları üzerinde durulmuştur (Yılmaz, 2013: 15). Durumsallık yaklaşımı ile ilgili yapılan bu araştırmalar “Örgüt (Organizasyon) Yapısı ve Çevre” ile Örgüt (Organizasyon) Yapısı ve Teknoloji” başlıkları altınca özetlenecektir.

2.3.3.2.1. Örgüt (Organizasyon) Yapısı ve Çevre

Durumsallık yaklaşımı, organizasyonları “açık sistem” olarak ele almaktadır. Açık sistemler de çevre şartlarından etkilenecek organizasyonların işleyiş ve yapısına yön vermektedir. Çevre ise, sistemle alakalı sistem dışında kalan her şeydir. Tanımdan da anlaşıldığı üzere kapsamı çok geniş olan bir kavramdır (Ataman, 2009: 188). Birçok araştırmacı çevre şartlarının organizasyon yapılarını ve işleyişini nasıl etkilediğini, çevre şartlarına bağlı organizasyon yapılarının gösterdiği değişiklikleri incelemişlerdir (Dinçer, 1996: 182. Bu çalışmaların başlıcaları şunlardır (Yılmaz, 2013: 24):

- **Burns ve Stalker’ın Çalışması:** Örgüt yapısı ve çevre ilişkini araştıran en önemli çalışmalardan biri T. Burns ve G. M. Stalker tarafından İngiltere’de 20 farklı endüstri kuruluşu üzerinde yapılmıştır. Çalışmada, örgüt dışında kalan çevre unsurunun örgütün yapısını ve işleyişini nasıl etkilediği gözlemlenmiştir (Genç, 2005: 61). Çalışma sonucu örgüt yapıları “mekanik” ve “organik” olarak iki gruba ayrılmıştır (Ataman, 2009: 192). Mekanik örgüt yapısı, çevre koşullarının dengeli, durağan ve değişim hızının çok az olduğu koşullara en uygun yapı; organik örgüt yapısının ise, çevre koşullarının çalkantılı olduğu yani her an değiştiği durumlara en uygun örgüt yapısıdır (Efil, 1999: 78). Mekanik yapı, katı bir oluşumu ifade etmekte ve yönetim yapısı bürokratik yapıya benzemektedir. Organik yapı ise, bunun tam tersi esnek bir yapıya

sahip ve çalışanlar arası bürokratik yapıda görülen hiyerarşik düzenin bulunmadığı bir yapıdır (Baraz, t.y.).

- **Emery ve Trist'in Çalışması:** Çalışma, Londra Tavistock Enstitüsü çalışanlarından Fred Emery ile Eric Trist tarafından yapılmıştır. Bu çalışmada araştırmacılar örgütün içinde bulunduğu çevreyi sınıflandırmış ve örgütün, bu çevrelere uyum sağlayabilmesi için ne yapmaları gerektiği ortaya konmuştur. Araştırma sonuçlarına göre dört farklı çevre tipinden bahsedilmiştir:

Durgun – Dağınık Çevre: Değişim hızının ve çevresel belirsizliğin en az olduğu dolayısıyla örgütün en az tehditle karşılaştığı çevredir. Bu tip çevrede bulunan örgütlerin yönetim mekanizmaları karar vermede pek zorlukla karşılaşmazlar.

Durgun - Yoğunlaşmış Çevre: Değişim az ve yavaştır ancak bu tip çevrede bulunan örgütler, kümelenmiş diğer bir ifadeyle koalisyon oluşturmuş bazı yapılardan tehdit alabilmektedir.

Dengesiz – Tepki Gösterici Çevre: Çevresel değişimlerin rastgele olmadığı, daha karmaşık bir yapıda bulunan, örgütler arası rekabetin çok fazla çevre tipidir.

Çalkantılı – Karşılıklı Bağlı Çevre: Sürekli olarak değişimin yaşandığı, en hareketli en karmaşık çevredir. Böyle bir çevrede faaliyet gösteren örgütler, yeni ürün veya hizmet üretebilmek için kendilerini sürekli geliştirmeleri gerekir. Aksi takdirde varlıklarını devam ettiremezler (Koçel, 2007: 227 - 231; Ataman, 2009: 205-207).

- **Thompson Araştırması:** Örgüt ve teknoloji araştırmasında olduğu gibi bu alandaki çalışması da teorik niteliktedir. Thompson, örgüt yapısı ve çevre araştırmasında iki temel konu üzerinde durmuştur. Bunlardan birincisi örgütün çevresini sınıflandırarak özelliklerini ortaya koymak ve örgüt yapısı ile ilişkisini göstermek; ikincisi ise, örgütün çevre unsurlarıyla ilişkisi sırasında kullanabileceği stratejileri belirlemektir. Çevre unsurlarını “durgun –değişken” ve “basit – karmaşık” boyut olmak üzere iki boyutta incelemiştir. (Peker, 1995: 54). Durgun – değişken boyutu, belirli bir zaman dilimi içinde ilgili çevre unsurlarında oluşan değişimleri ifade eder. Basit karmaşık boyutu ise, ilgili çevredeki unsurların niceliğini yani azlık-çokluklarını belirtir (Dalay, 2013b).

Thompson, örgütlerin çevre unsurlarıyla ilişkisi sırasında kullanabileceği stratejileri; “örgüt içi stratejiler”, “çalışma alanı seçimi stratejileri” ve “örgütler arası stratejiler” olmak üzere üç şekilde sınıflandırmıştır (Ataman, 2009: 208).

- **Lawrence ve Lorsch’ın Çalışması:** Farklı çevre ve ekonomi koşullarında hangi tür örgütlerin varlıklarını sürdürebileceklerini araştırmışlardır. Bundan dolayı çalışmalarındaki ana değişkenler çevre ve yapı olmuştur. Lawrence ve Lorsch’un çalışması, durumsallık yaklaşımının ana düşüncesi olan “ her zaman her yerde geçerli olan en iyi örgüt” yapısının bulunmadığını göstermiştir. En iyi örgütün çevre koşullarına göre değişeceğini ve çevreye uyum sağlayabilen örgütlerin en iyi yapıya sahip olacağını ifade etmişlerdir (Yılmaz, 2013: 29).

- **Duncan’ın Araştırması:** Robert Duncan araştırmasında örgüt – çevre ilişkisini, çevrenin kavramsal özelliklerini ve çevrenin nasıl aktif hale getirileceğini ortaya koymaya çalışmıştır. Çevrenin kavramsal özelliklerini belirlerken çevre, “basit-karmaşık” ve “statik-dinamik” boyutlarıyla ele alınmıştır. Basit-karmaşık boyut, çevresel faktörlerin sayısı ile; statik-dinamik boyut ise çevresel faktörlerin değişme hızıyla ilgili boyuttur. Araştırma ortaya koyduğu en önemli sonuç, örgütlerin amaçlarını gerçekleştirmesi, uyguladığı kararlar ile karar organlarının yapısı, çevresel faktörlerin niteliğine uygun olmasına bağlıdır (Koçel, 2007: 238-239).

2.3.3.2.2. Örgüt (Organizasyon) Yapısı ve Teknoloji

Teknoloji, sisteme girdi olarak giren bilgi ve malzemelerin etkin ve üretken bir şekilde çıktıya dönüşmesini sağlayan önemli bir unsurdur. Organizasyonu oluşturan çalışanları, grupları, yönetsel süreç ve teknikleri, örgütler arası ilişkileri doğrudan etkilemektedir (Koçel, 2010: 279; Koçel, 2007: 207). Bundan dolayı durumsallık yaklaşımında örgüt yapısı ve teknoloji ilişkisi önemsenmektedir. Bu ilişkiyi inceleyen başlıca çalışmalar şunlardır (Yılmaz, 2013: 19):

- **Woodward Araştırması:** Teknolojik bakış açısı ile örgüt yapısını inceleyen ilk araştırmadır. Bu araştırma Joan Woodward adında bir İngiliz sosyolog tarafından İngiltere’nin Güney Doğu Essex Teknoloji fakültesinde oluşturulan “İnsan ilişkileri araştırması” ekibi tarafından yapılmıştır. Woodward ve ekibi çalışma alanı olarak 100

imalat firması belirlemiş ve ilk olarak bu firmalarda klasik yönetim yaklaşımının benimsemiş olduğu “ her yerde ve koşulda geçerli en iyi yönetim yaklaşımı” düşüncesini test etmeye çalışmıştır (Pınar, 1994: 197). Testlerden elde edilen veriler bu düşünceleri doğrulamamış, doğrulamayınca toplanan veriler tekrar gözden geçirilmiş ve teknoloji örgüt yapısı arasındaki ilişkiye odaklanılmıştır (Ataman, 2009: 176-177).

Woodward ve arkadaşları çalışma yaptıkları firmaların üretim şeklini, sürecini, kullandıkları aletleri incelemiş ve örgütlerle ilgili “birim, kitle ve süreç üretimi” adını verdikleri üç farklı teknolojik düzey belirlemiştir. **Birim üretimi**, müşteri talebine göre üretim yapan, standartlaşma bulunmayan; **kitle üretimi**, birbirine benzeyen veya aynı tipteki ürünlerden çok sayıda üretim yapan; **süreç üretimi** ise girdilerin sabit olduğu, üretimin aralıksız devam ettiği teknoloji düzeyidir (Ataman, 2009: 178-179).

Morgan çalışmasında, Woodward ve ekibinin teknolojik düzeyin yanı sıra örgüt yapısı ile ilgili de çalışmalar yaptığını belirtmiştir. Mekanik ve organik olmak üzere iki farklı örgüt tipinden bahsedilmiştir. Kitle üretimi yapan örgütlerin mekanik, birim ve süreç üretimi yapan örgütlerin ise organik yapıya sahip oldukları ifade edilmiştir (Morgan, 1998: 60-61). Mekanik örgüt yapısında bürokratik yapı gözlenirken organik örgüt yapısında teknoloji önemsenmektedir. Teknoloji geliştikçe örgütlerin organik yapıyı daha çok kullanacakları söylenmektedir (Genç, 2005: 35). Teknolojik düzey ile örgüt yapıları arasındaki ilişki durumu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 5: Woodward’a Göre Teknoloji-Organizasyon Yapısı ve Sonuçlar

Teknoloji Türü	Örgüt Yapısı	Muhtemel Sonuç
Birim	Mekanik	Başarısızlık
	Organik	Başarı
Kitle	Mekanik	Başarı
	Organik	Başarısızlık
Süreç	Mekanik	Başarısızlık
	Organik	Başarı

Kaynak: Koçel, 2007: 211.

- **Aston Grubu Araştırması:** Örgüt yapısı ve teknoloji arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışan diğer bir çalışma da Aston grubu araştırmasıdır. Araştırma Derek Pugh ve Hickson liderliğinde bilim adamları tarafından İngiltere’de yapılmıştır (Pınar, 1994: 212). Aston grubu örgüt yapılarını incelerken “faaliyetlerin yapılandırılması, otorite yoğunlaşması ve iş akışının denetimi” olmak üzere üç ana faktöre dikkat çekmiştir (Peker, 1995: 171). Aston grubunun çalışmaları sonucu elde ettiği veriler Woodward araştırmasının sonucunu destekler niteliktedir (Genç, 2005: 36).

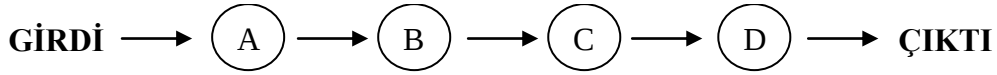
- **Tavistock Enstitüsü Araştırmaları:** İngiltere’deki bazı kömür ocaklarında, Tavistock Enstitüsü çalışanlarından olan Eric Trist ve K. W. Bamford aldı bilim adamları tarafından yapılan araştırmalardır (Ataman, 2009: 187; Genç, 2005: 37). Araştırma sonuçları durumsallık yaklaşımına, “Bağımsız bir çevresel değişken olan teknoloji ile bağımlı bir değişken olan örgüt yapısının ve kullanılacak yönetim süreçleri arasındaki ilişkileri açıklar” (Yılmaz, 2013: 19) görüşünü kazandırmıştır.

- **Thompson Araştırması:** James Thompson, örgüt yapısı ve teknoloji arasındaki ilişki ortaya koymak için “Temel Teknolojiler Sınıflaması” isimli bir çalışma yapmıştır. Bu çalışma bu alanda yapılan diğer çalışmalardan farklı bir özelliğe sahiptir. Diğer çalışmalar uygulamalı yapılmışken bu çalışma teorik niteliktedir (Börü, 1999: 111). Thompson, örgütlerin kullandıkları teknolojileri “çözümleyici (aracı), bağlı (zincirleme) ve yoğun teknoloji” olmak üzere üçe ayırmıştır (Eriş, 2013: 254):

Çözümleyici (aracı) teknoloji, yapılan işlerin belirli kişi ya da grupları birbirine bağladığı teknoloji türüdür (Börü, 1999: 113). Gayrimenkul almak ve satmak isteyen insanları birbirine bağlayan emlak şirketleri bu türe örnektir (Pınar, 1994: 220).

Bağlı (Zincirleme) teknoloji, faaliyetlerin birbirine bağlı olarak devam ettiği teknolojidir (Yılmaz, 2013: 23). Üretim aşamasında bir birimin çıktısı diğer birimin girdisi olur. Üretimin son aşamasına kadar birimler arası bu süreç düzenli olarak işler (Genç, 2005: 39). Şekil 7 örgütlerdeki bağlı teknoloji sürecini göstermektedir.

Şekil 7: Zincirleme Teknoloji Süreci

Kaynak: Robbins, 1990: 189.

Yoğun teknoloji, belirli bir varlık üzerinde değişiklik yapmak için tasarlanmış özel hizmetlerin verildiği teknolojidir. Hastaneler bu teknoloji türüne örnektir. Hasta, gerektiği takdirde röntgen, hemşire hizmeti, cerrahi işlem vb. uzmanlık gerektiren hizmetleri aynı anda alabilir (Pınar, 1994: 221).

- **Perrow’ın Araştırması:** Perrow, Woodward araştırmalarının yalnız imalat sektörüyle sınırlı olduğunu belirterek, örgüt teknolojisi ile de ilgili bir sınıflandırmaya ihtiyaç olduğunu ifade etmiştir (Pınar, 1994: 223). Örgüt yapısı ve teknoloji arasındaki ilişki ortaya koymak için örgüt içindeki işleri, rutin ve rutin olmayan işler olarak ikiye ayırmıştır (Eriş, 2013: 254). Rutin işler, sonucu önceden kestirilebilen, işi yapanın yapacağı işle ilgili gerekli bilgi ve beceriye sahip (uzman) olduğu işlerdir. Rutin olmayan işler ise, sonucu önceden kestirilemeyen, sorunun açık ve net olarak bilinmediği, sorunla ilgili belirli bir çözüm yönteminin bulunmadığı işlerdir. Rutin işlerin yapıldığı teknolojiye sahip örgütler mekanik (bürokratik) yapıya, rutin olmayan işlerin yapıldığı teknolojiye sahip örgütler ise organik yapıya uygun olacaktır (Börü, 1999: 119).

2.3.3.2.3. Durumsallık Yaklaşımının Genel Özellikleri

Durumsallık yaklaşımı ile ilgili bilgilerden sonra bu yaklaşıma ilişkin genel değerlendirmeler maddeler şeklinde sıralanmıştır. Bu maddeler:

- Durumsallık yaklaşımında her durumda geçerli olan “en iyi tek yol” yönetim anlayışı bulunmamaktadır. Bu yaklaşımda alınan kararlar şartlara ve örgütün yapısına göre değişmektedir. Yönetimsel yöntemler değiştiği için göreceli bir yönetim anlayışı görülür (Genç, 2005: 77).
- Durumsallık yaklaşımı, yöneticilerin kendilerini geliştirmelerini, yenilik yapmaya çalışmalarını savunmaktadır. Genel geçer bir yönetim anlayışı

olmadığından dolayı karşılaşılan bir problemi çözüme kavuşturmak için yöneticilerin uygun yöntemleri seçebilmelerini ifade etmektedir (Sucu, 2000: 71).

- Durumsallık yaklaşımı, organizasyonları çevresiyle etkileşim halinde bulunan açık sistem olarak ele alır (Ataman, 2009: 172; Genç, 2005: 79). Diğer bir ifadeyle durumsallık yaklaşımı, sistem yaklaşımını benimsemiştir ve sistem yaklaşımı durumsallık yaklaşımının temelini teşkil etmektedir (Dalay, 2013b).
- Durumsallık yaklaşımı, önceki yönetim anlayışlarını reddetmeyen sorunun yapısına, zamana ve duruma göre bunlardan faydalanan bütüncül bir yönetim anlayışıdır (Yılmaz, 2013: 2).
- Durumsallık yaklaşımıyla birlikte klasik ve neo-klasik yaklaşımların değeri ortadan kaldırılmamış aksine bu yaklaşımlar uygun bir çerçeveye oturtulup daha yararlı hale getirilmek istenmiştir (Aşan ve Aydın, 2006: 18).
- Durumsallık yaklaşımında karşılaşılan sorunla ilgili gerçekçi ve mantıksal düşünceye dayalı çözümler üretmek gerekir. Dogmatik, kulaktan kulağa yayılan anlayış bu yaklaşımda yer almaz (Ataman, 2009: 174).
- Durumsallık yaklaşımı ile ilgili bilgiler genelde saha araştırmaları sonuçlarına dayandırılmaktadır (Baraz, t.y.).
- Durumsallık yaklaşımına göre kullanılan teknoloji ile çevre koşulları örgütlerin yapısını ve işleyişini etkilemektedir (Dalay, 2013b).
- Durumsallık yaklaşımı, mekanik ve organik olmak üzere iki tür örgüt yapısından bahsetmektedir. Mekanik örgüt yapısı klasik örgüt yaklaşımı ile örtüşürken organik örgüt yapısı ise neo-klasik yaklaşım anlayışla örtüşmektedir (Öztaş, 2014: 252).
- Durumsallık yaklaşımı, bir takım eleştirilere de maruz kalmıştır. Amaçların verimliliğini ölçecek sistemler getirmemesi ve karmaşık yapıda olması,

durumsallık yaklaşımının eksiklikleri olarak görülmektedir (Bolat, T., Bolat, O. İ., Seymen, O. A., Erdem, B. , 2008: 67).

2.4. SİSTEM YAKLAŞIMI PERSPEKTİFİNDE EĞİTİM VE TÜRKİYE'DE ZORUNLU EĞİTİMİN KISA TARİHÇESİ

2.4.1. Sistem Yaklaşımı Perspektifinde Eğitim

Eğitim, felsefî sisteme, psikolojik yaklaşıma ve bazı düşünörlere göre farklı biçimlerde tanımlanan bir kavramdır. İdealistlere göre Tanrı'ya ulaşma sürecinde yapılan faaliyetler, realistlere göre insanı toplumda egemen olan değörlere göre yetiştirme süreci, marxistlere göre çelişkiyi minimum seviyeye indirip üretim aşamasında bulundurma süreci, pragmatistlere göre yaşantı yoluyla kişide istendik davranışlar oluşturma sürecidir (Sönmez, 2003: 1). Eğitim ile ilgili bazı düşünörlerin tanımlamaları ise şöyledir: İmmanuel Kant için eğitim, insanın mükemmelleştirilmesi olayıdır. Emile Durkheim'e göre, fizik ve sosyal doğanın insan üzerinde bıraktığı etkiler; Herbert Spencer' göre, kaliteli hayat sürdürme olanağı sağlayan faaliyetlerin tamamı; Ziya Gökalp'e göre ise, olgunlaşmış bir neslin olgunlaşmaya başlayan nesle, düşöncelerini ve hislerini aktarması olayıdır (Ada ve Küçükali, 2009: 4).

Bursalıoğlu'na (1971: 67) göre, “ Eğitimin çok yönlü bir girişim oluşu ve örgötlörlörlünün çok gruplu bulunuşu, bu örgötlörlörlere sistem yaklaşımını zorunlu kılmaktadır.” Odabaşı'na göre de bir sistemle ilgili işleyişe bakıldığında girdi ve çıktılarının olması, birden fazla unsurdan (alt sistem) meydana gelmesi ve bu unsurların birbiriyle ilişkili olacak şekilde bütünü oluşturmaları sistem yaklaşımını gerektirir. Eğitim de bu özellikleri taşıdığı için sistem yaklaşımı ile incelenmektedir (Odabaşı, 1997: 25). Eğitim denildiği zaman yalnız okul veya sınıfta gerçekleşen olaylar kastedilmemektedir. Eğitim, çok farklı ve boyutlu sayısız değişkenin meydana getirdiği gerçekliktir (Ömör, 2016: 4). Eğitimi, sistem yaklaşımıyla ele almak, eğitimi meydana getiren parçaların (alt sistemlerin) nasıl işleyeceğini ve bu parçaların yakın ve uzak çevreleriyle etkileşimlerini ve sistemi oluşturan parçalar arasındaki ilişkileri daha rahat kavramamızı sağlar (Özerbaş, 2005: 260).

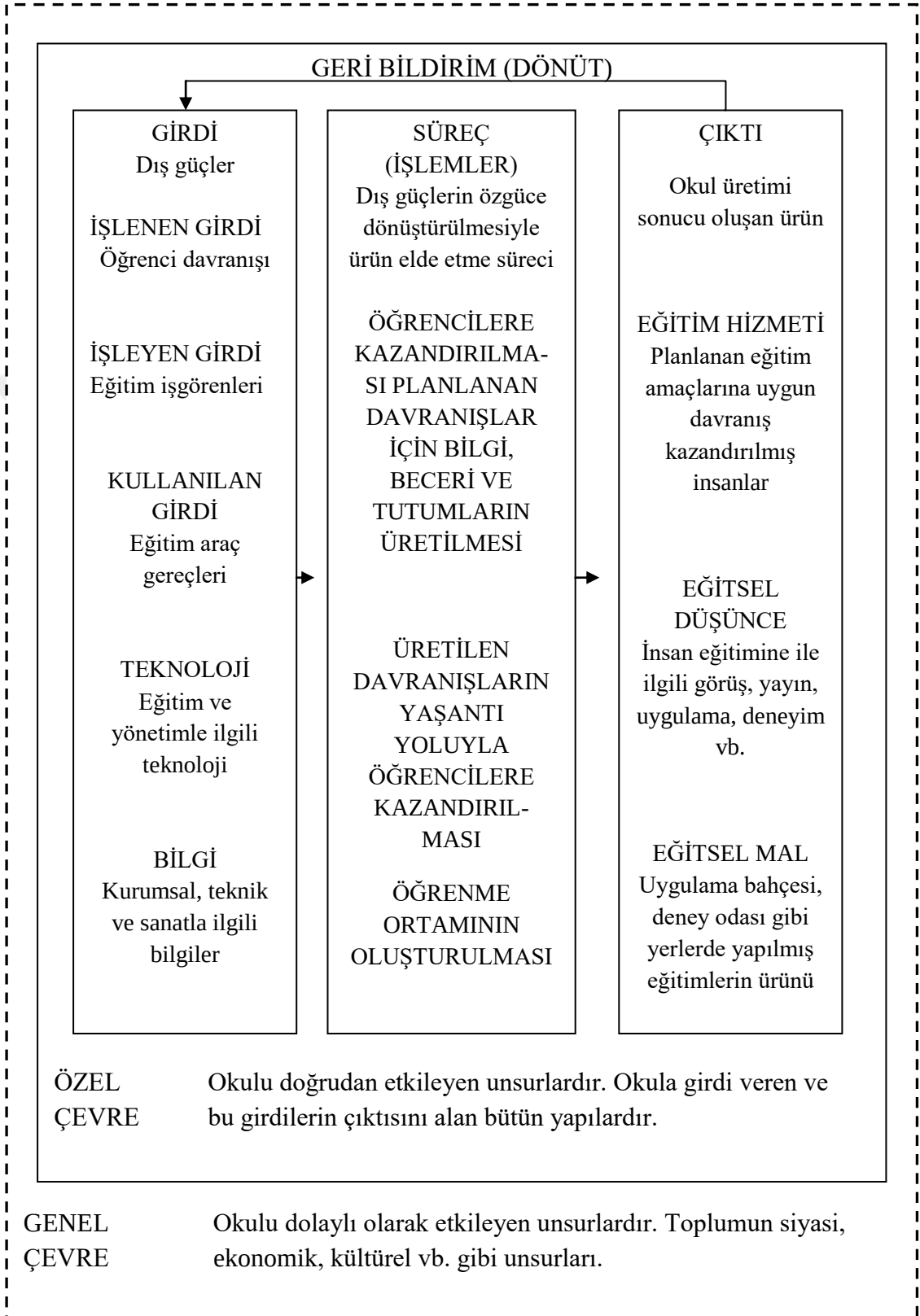
Sistem yaklaşımı, diğer yaklaşımlardan çok daha kapsamlı ve yönlü yönetsel çözümlömler içermektedir. Sadece üretim sektöründeki olaylara değil; cezaevi,

hastane, güvenlik güçleri ve okullar gibi toplumsal özelliği olan örgütlerdeki sorunlara ilişkin çözümlemeler de sistem yaklaşımına dayanak oluşturmaktadır (Aydın, 2007: 112). Sistem yaklaşımı, eğitimde sorumlu kişilere problemleri saptama ve ayırt etme, en uygun yöntemler seçme ve genel olarak bunların eğitim sırasında etkisini ve başarısını değerlendirme fırsatı verir (Şahinkesen, 1990: 648). Tandoğan'a (1980: 200) göre ise sistem yaklaşımı, okullardaki öğretim sürecinde genel ve özel amaçların oluşturulması, verilerin bir araya getirilip değerlendirilmesi, yapılan işlerin gözden geçirilmesini içeren ve kademe kademe ilerleyen kurallardan meydana gelmektedir.

Çevresi ile sürekli etkileşim içinde olan madde, bilgi ve enerji alışverişinde bulunan eğitim örgütlerine en uygun sistem yaklaşımı modelinin ise açık sistem yaklaşımı olduğu söylenebilir (Bursalıoğlu, 1971: 70). Caner, çalışmasında sosyal örgütlerin (Eğitim kurumları), çıktılarının bir bölümünü tekrar girdiye göndermesi ve çevre ile etkileşim halinde olmasından dolayı açık sistem yaklaşımına uygun düşeceğini belirtmiştir (Caner, t.y.). Eğitim örgütlerini açık sistem şeklinde kurmak veya yenilemek bu sistemin taşıdığı özelliklerden faydalanma imkânını elde etmeye yarar. Açık sistem, çevresinden bir takım girdiler alarak bu girdileri çevresinden farklılaştırmaya çalışır (Bursalıoğlu, 2000: 7). Örneğin okullar, toplumsal özelliği bulunan bir açık sistem olarak çevrelerinden ve bir alt okuldan bir takım girdiler alır ve bu girdileri işleyerek çevreye ve üst okullara iletir (Yalçınkaya, 2002: 110).

Her sistem, eğitim de açık bir sistem olduğu için, en az bir amacı gerçekleştirmek için kurulur (Sönmez, 2003: 11). Eğitimin amacı, tanımını içerisinde ifade edilmiştir. Buna göre eğitim “Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik davranışlar oluşturma sürecidir.” (Ertürk, 1979 Akt. Sarpkaya, 2008: 1-2). Tanımda yer alan “istendik davranışlar oluşturma” eğitimin amacını belirtmektedir (Büyükduman, t.y.). Eğitim sistemi, girdi, süreç (İşlemler), çıktı ve geri bildirim (Dönüt)’den oluşan bir yapıdır (Sönmez, 2003: 11). Tablo 6’da eğitim sistemini (Örgüt olarak okulu) meydana getiren unsurlar bir bütün olarak gösterilmiştir.

Tablo 6: Bir Sistem Olarak Okul

Kaynak: Başaran, 2000: 41.

Okulun Girdileri: Okulun devamlılığını sağlayabilmesi için çevresinden aldığı güç girdi unsurunu meydana getirmektedir. Okulun çevresinden aldığı en temel girdiler şunlardır: Öğrenci (Yaşı, cinsiyeti vb.), eğitim işgöreni (Okul yöneticileri, öğretmen, veli, memur vb.), eğitim malzemeleri, eğitim için gerekli olan tüketim ürünleri ve eğitim teknolojisidir (Başaran, 2000: 40).

Bir sistemde girdilerin değişmesi veya çıktıların engellenmesi sistemi yenilik yapmaya sevk eden nedenlerden biridir. Görüldüğü gibi girdinin yapısı sistemi yenilik yapmaya zorlayabilecek bir unsurdur (Başaran, 1980: 329).

Süreç (Girdilerin işlenmesi): Girdilerin, planlanan amaçlar doğrultusunda kullanılarak biçimlendirildiği yani üretime dönüştürüldüğü aşamadır (Sönmez, 2003: 14). Diğer bir ifadeyle sistemin çevreden aldığı girdileri (Güçleri) ürüne çevirme sürecidir. Sistem dışarıdan aldığı gücü (Girdileri) kendi gücüne (Özgüç) dönüştüremediği takdirde üretim yapamaz ve zamanla güç kaybeder, güç kaybettikçe de sistemin tamamen yok olması kaçınılmazdır (Başaran, 2000: 43).

Çıktı: Dış çevreden alınan girdilerin belirli yönetsel aşamalardan geçirilerek ürüne çevrilmesidir. Çıktı sürecindeki en önemli görev okul yöneticisine düşmektedir. Çünkü okul yöneticisi amaçları belli olan planı uygulatan kişi konumundadır (Caner, t.y.). Başaran (2000: 43)'a göre, herhangi bir sistemin çıktısı mal, hizmet veya düşünce olabilir. Okulun çıktısı ise, eğitimin amaçları doğrultusunda öğrencilerin davranışlarını değiştirme ya da onlara yeni davranışlar kazandırma.

Geri bildirim (Dönüt, Geri besleme): Sistemle ilgili girdi, süreç ve çıktılarına ait nitel ve nicel özellikteki unsurlarla ilgili sisteme istenilen yerde ve zamanda bilgi verme olayıdır. Diğer bir ifadeyle sistemin belirlenen amaçlara ne oranda ulaştığıyla ilgili dönütte bulunmadır (Büyükduman, t.y.).

Eğitim sisteminde meydana gelen bozulmalar sistemin temel unsurlarından olan geri besleme ile yani dönütle açıklanabilir. Bir sistemde negatif geri beslemenin görülmesi sistemin eski düzenine dönmesine yol açar. Pozitif geri beslemenin görülmesi ise sistemin hareketlenmesini, yeni hareketlere yönelmesini sağlar. Bundan dolayı eğitim alanından yapılan devrim atılımları pozitif geri beslemenin gerekliliğine ihtiyaç duyar (Bursalıoğlu, 1970: 62).

2.4.2. Türkiye’de Zorunlu Eğitimin Kısa Tarihçesi ve 4+4+4 Eğitim Sistemi

İnsanların en temel haklarından biri olan eğitim; seçme seçilme, ifade özgürlüğü, dilekçe hakkı kısacası tüm temel hak ve özgürlüklerin kullanımı için ön şart olarak kabul edilmektedir. Bundan dolayı zorunlu eğitim, hem ulusal hem uluslar arası düzeyde hukuki olarak güvence altına alınmıştır (Göksoy, 2013: 32). Zorunlu eğitim ile ülkede yaşayan ve belirli bir yaş aralığında olan bireylere, ortak hedefler doğrultusunda toplumsal ödev ve görevleri yerine getirecek gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılması amaç edinilmiştir (Turan, 2016: 2). Tablo 7’de Osmanlı devletinden 4+4+4 eğitim sistemine kadar (2012 yılı) olan dönemdeki zorunlu eğitim sürelerinin değiştiği tarihler gösterilmiştir.

Tablo 7: Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler

1824	Ergenlik çağına kadar sıbyan okullarına devam mecburiyeti getirildi.
1847	Dört yıl sıbyan mektebi + iki yıl Rüstiye zorunluluğu getirildi.
1869	Sıbyan mektebi süresi dört yıl, iki yıl Rüstiye de zorunludur.
1913	Zorunlu öğretimin tekrar altı yıla çıkarılması kararına varıldı
1921	Zorunlu eğitim dört yıla indirildi. İsteyen bir yıl daha okuyabilir.
1923	Zorunlu eğitimin süresi beş yıla çıkarıldı.
1973	Sekiz yıllık eğitime geçme kararı alındı. Deneme uygulamalarına başlandı.
1997	Tüm yurttaki sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçildi.

Kaynak: Gündüz, 2011: 7.

Osmanlı devletinden günümüze kadar eğitimle ilgili farklı uygulamalar yürürlüğe konmuştur. Bu uygulamalar dönemin siyasal şartlarından, toplumun ihtiyaç ve beklentilerinden dolayı sürekli değişime uğramıştır. Geleneksel tarzda okulların dışında batı tarzı okulların açılması II. Mahmut dönemine denk gelmektedir. II. Mahmut, 1824 yılında bir fermanla ilköğretimle ilgili bazı yenilikler yaptığını duyurmuştur. Bu fermanla birlikte okuma çağına olan çocuklar için ilköğretim zorunlu kılınmıştır (Doğan, Uğurlu ve Demir 2014: 116). 28 Mayıs 1847 tarihinde padişahın talimatıyla zorunlu eğitimin sadece öğrenci ve eğitim sorumlularını değil tüm halkı ilgilendirdiği ifade edilmiş, ilköğretimin herkese zorunlu hale getirildiği duyurulmuştur. Bu talimatnamede okula başlama yaşının 6 olduğu ve çocukların 4 yıl sıbyan, 2 yıl rüstiye olmak üzere toplam 6 yıl zorunlu eğitime tabii tutulacağı ifade edilmiştir. Eğitim

süresini tamamlayanların herhangi bir işe veya sanata yönelebilmelerine izin verileceği söylenmiştir (Gündüz, 2011: 5). Zorunlu eğitimle ilgili daha ciddi adımlar 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile atılmıştır. Zorunlu eğitim süresine riayet etmeyenlere yaptırımlar uygulanmış, kız öğrencileri 6-10, erkek öğrencilerin ise 7-11 yaşları arasında ilköğretime devam etmeleri zorunlu kılınmıştır (Mert, 1999: 7). 1876 yılında kabul edilen Kanun-i Esasi ile birlikte ilköğretimin zorunlu olması anayasayla güvence altına alınmıştır (Kömürcü, 2010: 45). 1921 yılında düzenlenen Maarif Kongresinde ilk ve ortaöğretimle ilgili bir yasa taslağı hazırlanmış ve bu taslakta eğitim süreleri yeniden düzenlenmiştir. Taslakta ilkokul süresi 6 yıldan 4 yıla düşürülmüştür (Gündüz, 2011: 6). Cumhuriyetin ilanından kısa bir süre önce 15 Temmuz 1923 tarihinde Ankara’da toplanan I. Heyeti İlmîye, ilköğretim programında değişiklik yapılmasını ve zorunlu eğitim süresinin 5 yıla çıkarılmasını teklif etmiştir. Cumhuriyetin ilanından kısa bir süre sonra, 1924 yılında, zorunlu eğitimin 5 yıl olduğu duyurulmuştur (Kılınç ve Dere, 2015: 992). 14 Haziran 1973 tarih ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunuyla birlikte artık zorunlu eğitim süresi 8 yıl olarak yasallaşmıştır. Yasallaşan 8 yıllık eğitim için pilot uygulamaları yapılmış ancak pilot uygulama yapılan okullar dışında uygulanamamış diğer bir ifadeyle tüm yurttaki 8 yıllık zorunlu eğitim gerçekleştirilememiştir. Ancak TBMM’de 16 Ağustos 1997 tarih 4306 sayılı yasayla birlikte ilkokul ve ortaokullar, ilköğretim ismi altında birleştirilmiş, 8 yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitime tüm yurttaki geçilmesi kararı alınmıştır (Erçelebi, 2000: 91). 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren 8 yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitime geçilmiş ve bu sistem 2011-2012 eğitim öğretim yılında son kez uygulanmıştır.

Değişen şartlar ve sürekli artan ihtiyaçlardan dolayı toplumdaki eğitimli birey sayısını arttırmak, bireylere daha kaliteli eğitim sunmak ve dünyadaki eğitim süresi ortalamalarını yakalamak amacıyla 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren 8 yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitime son verilmiştir. Eğitim sisteminde ciddi bir değişiklik yapılarak 4+4+4 eğitim sistemi uygulamaya konmuştur (Bay, Türkan, Tosun, Deliçay, Ateş, Pamuk, Özkan ve Demir, 2013: 36). 4+4+4 eğitim sistemi veya 12 yıllık zorunlu eğitim olarak bilinen ve Türk eğitim sisteminde köklü değişiklik yapılarak uygulanmak istenen yeni eğitim modeli, 6287 sayılı kanunla 30 Mart 2012’de TBMM’de kabul edilmiş ve 11 Nisan 2012 resmi gazetede yayınlanarak resmen yürürlüğe girmiştir. Bu kanun eğitim sisteminin gerek programında gerek fiziki yapılarında kısacası eğitimin

her alanında değişikliği beraberinde getirmiştir (Canöz ve Canöz, 2013: 372). 11 Nisan 2012 tarihinde resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6287 sayılı “İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”da 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili şu ifadelere yer verilmiştir (Resmi Gazete, 2012: 6287 sayılı kanun):

MADDE 1 – 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 2 – 222 sayılı Kanunun 7 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”

MADDE 3 – 222 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 4 – 222 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “büyüklüğüne” ibaresi “İlkokullar ve ortaokullar birlikte veya ayrı oluşlarına, büyüklüğüne” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 5 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 4 – Bu Kanunun 76 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre elde edilen gelirler, il özel idarelerince, ortaöğretim kurumlarının arsa temini, binalarının yapım, bakım ve onarımı ile diğer ihtiyaçlarının karşılanması için de kullanılır.”

MADDE 6 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 11 – Bu maddenin yayımı tarihinde ilköğretim kurumlarının 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarında eğitim görenler eğitimlerini bu kurumlarda tamamlar.

Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir; Bakanlık bu maddenin uygulanmasıyla ilgili düzenlemeleri il, ilçe ve okul bazında yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7 – 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 8 – 1739 sayılı Kanunun 24 üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24 – İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 9 – 1739 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin mülga birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimli dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur’an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.”

MADDE 10 – 1739 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 26 – Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir.”

MADDE 11 – 1739 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3 – Zorunlu ortaöğretim 2012-2013 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanır. Bakanlar Kurulu uygulamayı bir eğitim-öğretim yılı ertelemeye yetkilidir.”

MADDE 12 – 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununun 18 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “yüzde onundan fazla” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 13 – 16/8/1997 tarihli ve 4306 sayılı Kanunun geçici 1 inci maddesinin (A) fıkrasının (2) numaralı bendinin (c) alt bendinde yer alan “sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim” ibaresi “ilköğretim ve ortaöğretim” şeklinde değiştirilmiş ve maddede yer alan “sekiz yıllık kesintisiz” ibareleri madde metninden çıkarılmıştır.

4+4+4 eğitim sistemiyle birlikte (Bay, Türkan, Tosun, Deliçay, Ateş, Pamuk, Özkan ve Demir, 2013: 37):

- 1997-1998 eğitim öğretim yılından itibaren uygulanmakta olan 8 yıllık kesintisiz ve zorunlu eğitime son verilmiş, 12 yıllık zorunlu ve kademeli eğitim sistemine geçilmiştir. Bu sistem 4+4+4 olmak üzere üç kademeye ayrılmıştır. Birinci 4 yıl ilkokul, ikinci 4 yıl ortaokul ve üçüncü 4 yıl lise kademesini ifade etmektedir.
- İlköğretimden farklı olarak ilkokul ve ortaokul öğrencilerinin birbirinden bağımsız binalarda eğitim görmesi amaçlanmıştır.
- İlkokula başlama yaşı değiştirilmiş, Eylül sonu itibariyle 60 ayını doldurmuş olanlar ilkokula başlayabilecektir.
- Ortaokullar; normal ortaokul ve imam hatip ortaokulları olmak üzere iki şekilde oluşturulmuştur.
- Okul öncesi eğitimi zorunlu olmayıp ailenin tercihine bırakılmıştır.
- Haftalık ders sayısı ortaokullarda kademeli olarak arttırılmıştır.
- Seçmeli ders sayıları arttırılmış, ortaokul ve liselerde Kuran-ı Kerim ve Hz. Peygamberin hayatı seçmeli ders olarak müfredata alınmıştır.

4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya konmasının farklı gerekçeleri vardır. Bunlar; ülkedeki ortalama eğitim süresini arttırmak, okullaşma oranında bölgeler arası farklılığı azaltmak, gelişmiş dünya ülkeleriyle Türkiye’nin eğitim düzeyi ve kalitesi arasındaki farkı azaltmak, kişilerin ilgi ve yeteneklerine önem verip kişiye farklı eğitim

seçeneği sunabilmek, mesleki eğitimin payını arttırmaya çalışmaktır (Calp ve Calp, 2015: 388). İşte bu gerekçeler ve değişikliklerle beraber 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren 4+4+4 eğitim sistemine geçilmiştir.

Osmanlı Devletinden günümüze kadar gelen zorunlu eğitime kısaca değindikten sonra, Cumhuriyet döneminden günümüze kadar gelen eğitim politikalarının kısaca incelenmesi çalışmamıza katkı sağlayacaktır.

Türkiye’de uygulanan eğitim politikaları, toplum yapısına, özelliklerine ve toplumsallaşma sürecine göre şekillenmektedir (Erdoğan, 2015: 53). Kaplan (2013: 11) toplumsallaşma sürecini, belirlenmiş olan toplumsal özelliklerin insanların davranışlarını etkilemesi, toplumu oluşturan her bireyin diğer bireylerin varlığının farkına varması, bireyin ait olduğu toplumun her türlü özelliğini bilmesi ve yine bireyin ait olduğu toplumun kültürünü benimsetip yaşattığı bir süreç olarak ifade etmektedir.

Gökçe (2000: 85)’ye göre bütün toplumlarda eğitim, her yönü ile hâkim ideoloji tarafından şekillenir. Bu açıdan bakıldığında eğitim, ülkede egemen olan ideolojiyi destekleyerek sistemin kendini yeniden üretmesine katkı sağlar. Uygun (2013: 29-30), eğitimin siyasi misyonunun her zaman olduğunu, iktidarda olan hükümetin eğitime kayıtsız kalamayacağını ve dolayısıyla savunduğu ideolojiyi eğitime yansıtacağını ifade etmiş, ayrıca iktidarların eğitime yön verme girişimlerinin meşru bir hak olduğunu belirtmiştir. Erdoğan (2015: 53)’un ifadesine göre ise ülkemizde uygulanan eğitim politikaları incelendiğinde bunların temel ve ortak özelliklerinin dönemin yönetici unsurunun ideolojik yansımalarını taşıdıkları görülmektedir. Ülkemizin milli eğitim politikaları, 1920’li yıllardan günümüze kadar uzanan bir zaman diliminde ele alınmakta ve oldukça farklı özelliklere sahip dönemlerden geçmektedir.

Cumhuriyetin ilanı ile birlikte başlayan süreçte Kemalizm, resmi ideoloji olarak ifade edilmiş, kurulan yeni devletin inşasında önemli rol oynamış, dönemin milli eğitim politikalarında da önemli etkiler bırakmıştır. Bundan dolayı cumhuriyetin ilk yıllarında uygulanan eğitim politikalarının ideolojisi Kemalist ideolojinin izlerini taşımaktadır (Kaplan, 2013: 133). Kemalist ideoloji ilkeleriyle şekillenen milli eğitim politikaları, milli değerleri, yabancılarla yapılan mücadeleden kaynaklı azim ve hırsı ve dolayısıyla ulusal bilinci aşılama düşüncesi ile oluşturulmuştur (Sakaoğlu, 1992: 23). Şimsek,

Küçük ve Topkaya (2012: 2814) çalışmalarında Mustafa Kemal Atatürk'ün Modern Batıyı eğitim alanında da anlamış olduğunu, ulusçuluk, entegrasyon, sekülerleşme ve toplumsal birliği esas alan tutarlı ve pragmatik bir eğitim politikası oluşturmaya çalıştığını ifade etmişlerdir. Eğitim politikasını oluşturmaya çalışırken var olan dinsel ve seküler okullar arasındaki ikiliği, seküler okullar lehine kaldırmayı amaç edinmiştir. Eğitimdeki ikiliklerin bir an önce son bulması gerektiğini vurgulamıştır.

Demokrat Parti döneminde diğer bir ifade ile çok partili dönemde de eğitim politikaları yine iktidar olan hükümetin benimsediği ideoloji doğrultusunda şekillenmiştir. Liberal dünya görüşünü savunan Demokrat Parti, kurulduğu andan itibaren en büyük korkusu ve düşmanı olarak komünizmi görmüştür. Özel sermaye ve liberalizm karşıtı olan komünizmle ilgili her alanda mücadeleye etmeye kararlı olan Demokrat Partinin bu durumu eğitim politikalarına da yansımıştır. Demokrat Parti hükümeti, benimsediği dünya görüşüne uygun eğitim politikaları geliştirirken bilim ve teknikte ilerlemenin yeterli olmayacağını, içinde bulundukları dünya şartlarından dolayı ahlaki esaslara dayalı manevi değerlere de önem verilmesi gerektiğini savunmuştur (Taşdöven, 2013: 33). Parti tüzüğünde eğitim ve öğretimde millilik ve birlik prensibi esas alınmıştır. Eğitimi oluşturan maddi ve manevi tüm unsurların bir bütün olarak ele alınacağı programda belirtilmiştir (Demokrat Parti Tüzük ve Programı, 1946: 22). Manevi eğitime ağırlık vermeyi amaç edinen Demokrat Parti, 13 Ekim 1951 tarihinde imam hatip okullarının “Ankara, İstanbul, Isparta, Adana, Kayseri, Konya ve Maraş” olmak üzere 7 ilde açılacağını duyurmuştur (Ayhan, 1999: 166). Açılacak bu okullar 4 yılı orta kısım, 3 yılı da lise olmak üzere 7 yıllık bir süreci kapsamaktadır (Kaplan, 2013: 224). Ayrıca Demokrat Parti döneminde köy enstitülerinin kaldırılması, yeni üniversitelerin kurulması gibi ciddi reformlar da yapılmıştır (Karakök, 2011: 97). Kongar (2002: 301), Demokrat Parti döneminde köy enstitülerinin kapatılması ile din eğitimi veren orta ve yükseköğretim kurumlarının açılması sonucunda Türkiye'deki eğitimin “Arap kültür emperyalizmine ve Cumhuriyet karşıtlarına teslim edildiğini” ileri sürmüştür.

Türkiye Cumhuriyeti tarihinde birden fazla askeri darbe görmek mümkündür. Cumhuriyet tarihindeki ilk askeri darbe 27 Mayıs 1960 tarihinde meydana gelmiş ve ülke yönetimi askeri kanadın eline geçmiştir. Bu askeri darbeden on yıl sonra ise 12 Mart 1971 muhtırası ile asker, sivil yönetim üzerinde etkisini tekrar göstermiştir.

Ortalama on yıl sonra 12 Eylül 1980 tarihinde askeri darbeye birlikte yönetim tekrar sivil iradenin elinden alınmıştır. Görüldüğü gibi ortalama on yılda bir askeri darbe girişimleriyle ülke yönetilmiş ve ülkenin tüm politikası darbe süreçleriyle şekillenmiştir (Gülmez, 2014: 283-284). Yaşanan bu darbe olaylarının ardından 1990'ların ikinci yarısından itibaren görülen toplumsal, siyasal ve ekonomik gelişmeler sonucunda 28 Şubat 1997 tarihli Milli Güvenlik Kurulu toplantısı sonrası açıklanan ve demokrasi ile bağdaşmayan bildiriyle birlikte başlayan bu sürece 28 Şubat süreci denmiştir (Şimşek, 2012: 162).

28 Şubat süreci, Refah Partisinin Doğrular Partisi ile koalisyon yapıp iktidara gelmesiyle oluşmaya başlamıştır. Refah-Yol Hükümetinin başa gelmesi, toplumun bazı kesimlerinde “Siyasal islamın yükselişi” olarak algılanmış, laik cumhuriyet rejiminin “Şeriat” veya “Askeri yönetim” ikilemiyle karşı karşıya kaldığı iddia edilmiş, bazı medya yayın organları aracılığıyla askeri kanat kışkırtılarak hükümete müdahalenin gerekli olduğu algısı oluşturulmuştur (Gülmez, 2014: 81). Post-modern darbe olarak da bilinen 28 Şubat süreci, herhangi bir güç unsuru kullanılmadan, silahlara başvurulmadan askeri kanadın siyasete müdahale etmesi, iktidarı değiştirmekle birlikte klasik darbe araçlarını kullanmadan aynı sonuçları elde etmesi süreci olarak tarihteki yerini almıştır. Ancak 28 Şubat mimarlarına göre ise, atılan bu adımın darbe girişimi olmadığı, aksine “Askeri darbeyi önleme hareketi” olduğu ifade edilmiştir. Kimilerine göre de “Sivil darbe” olarak nitelendirilen bu girişim, askeri, sivil bürokrasi, bir kısım medya ve iş dünyasının irtica tehdidini bahane ederek laikliğin elden gideceğini iddia edip mevcut iktidara kafa tutarak yönetimi değiştirmesi eylemidir (Kongar, 2000: 89).

28 Şubat 1997 MGK kararları, toplumun her alanını etkileyecek niteliğe sahip toplam 18 maddeden oluşmaktaydı. Bu maddelerin üçü doğrudan eğitimi diğer bir ifadeyle Milli Eğitim Bakanlığını ilgilendiriyordu. Bu maddeler:

(https://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz/28_subat_rapor_web.pdf E.T: 12.06.2019).

- 1) Eğitim politikalarında yeniden Tevhidi Tedrisat Kanununun ruhuna uygun bir çizgiye gelinmesi,
- 2) Temel Eğitimin 8 yıla çıkarılması,

- 3) İmam-Hatip okullarından ihtiyaç fazlasının meslek okullarına dönüştürülmesi; kökten dinci grupların kontrolünde olan Kuran Kurslarının kapatılarak, Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda düzenlenmesi, şeklindedir.

28 Şubat 1997 MGK kararları ile yıpratılan ve askeri kanatla karşı karşıya getirilen Refah-Yol hükümeti, 18 Haziran 1997 tarihinde iktidardan düşmüş ve yerine Mesut Yılmaz'ın Başbakanlığında yeni bir koalisyon hükümeti kurulmuştur. Kurulan bu hükümetin eğitimi ilgilendiren ilk uygulaması ise 8 yıllık zorunlu ve kesintisiz eğitim uygulamasının kabul edilmesi ve imam hatip liselerinin ortaokul kısımlarının kapatılması olmuştur (Şimşek: 2012: 164). 28 Şubat süreci ile şekillenen, diğer bir ifade ile askeri vesayet tarafından dizayn edilen eğitim politikası 4+4+4 eğitim sisteminin yürürlüğe konması ile birlikte değişmiştir.

4+4+4 eğitim sistemini yürürlüğe koyan AK Partinin, iktidar olduğu 2002 yılından günümüze kadar izlediği politikalar ve eğitim stratejileri göz önüne alındığında, Türk eğitim sisteminin neoliberal düşünce sisteminden etkilendiği görülmektedir. Bahsedilen 4+4+4 eğitim sistemi, öğrencilere mesleki tercih yelpazesini genişletmeyi amaç edinmiştir (Erdoğan, 2015: 56). Erdoğan (2015: 57)'a göre Ak Partinin eğitim politikalarında, Neoliberal etkinin yanı sıra muhafazakar bir anlayışta hakim olduğu görülmektedir. Peygamber Efendimizin hayatı, seçmeli Kuran-ı Kerim gibi dini derslerin yeni sistemde seçmeli ders olması, imam hatip ortaokullarının açılması muhafazakâr bir anlayışın yansımaları olarak gözlemlenmektedir. Diğer yandan haftalık ders saatlerinin günün koşulları göz önüne alınarak yeniden düzenlenmesi, değerler eğitime ağırlık verilmesi, meslek eğitime önem verilmesi, mesleki eğitimde özel sektörün de aktif hale getirilmek istenmesi, kültür ve ekonomi odaklı eğitim politikalarına da önem verildiğini ortaya koymaktadır (Göktaş, 2018: 27).

Şimşek (2012: 216), 28 Şubat 1997 MGK kararları doğrultusunda başlayan süreçte yürürlüğe konan kesintisiz 8 yıllık eğitim sisteminin eğitimle ilgili bir kaygıdan dolayı yapılmadığını, asıl amacın imam hatip okullarının orta kısmını kapatmaya yönelik bir girişim olduğunu belirtmiştir. 4+4+4 eğitim sisteminin, imam hatip ortaokullarının tekrar açılması için atılan bir adım olduğu iddialarının olduğunu ancak yeni sistemin özü itibarıyla gerekli bir adım olduğunu belirtmiştir.

4+4+4 eğitim sisteminin yasallaşma sürecinde mecliste bulunan partiler tarafından olumlu ve olumsuz durumlar farklı gerekçelerle açıklanmıştır. İktidar konumunda bulunan AK Parti milletvekilleri, sistemin alternatifli bir yapıya sahip olduğunu, ortalama eğitim süresini uzatacağını, milli-manevi değerlere önem veren bir neslin yetişmesine olanak sağlayacağını, 8 yıllık kesintisiz eğitimin katılığından kurtulmaya olanak sağladığını, çağdaş bir eğitim anlayışıyla oluşturulduğunu ifade ederek sistemin her yönüyle olumlu bir özellik gösterdiğini savunmuşlardır. Dönemin ana muhalefet partisi CHP milletvekilleri ise, sistemin laikliğe aykırı olduğunu, 28 Şubatın intikamı olarak yapıldığını, içerik olarak geçerliliğinin olamayacağını, Sünni kesim dışında olanların asimile edilmek için böyle bir eğitim yasasının çıkarıldığını ifade ederek yeni eğitim sistemine karşı olduklarını belirtmişlerdir. Mecliste bulunan diğer muhalefet partileri MHP ve BDP milletvekilleri de benzer gerekçelerle 4+4+4 eğitim sistemine karşı olduklarını dile getirmişlerdir (Erdoğan, 2015: 82-83).

Çalışkan, 4+4+4 eğitim sisteminin yeterince tartışılmadan ve ortak mutabakat sağlanmadan yürürlüğe konduğunu savunmaktadır. Ayrıca laik bir devlet yapısına aykırı yönünün olduğunu, dini eğitimin tüm kademelerde yaygınlaştırılmaya çalışıldığını, düzenlemeye karşı çıkan vatandaşların demokratik protesto haklarının engellendiğini ifade etmiştir (<http://www.radikal.com.tr/yazarlar/koray-caliskan/10-neden-egitim-reformu-ertelenmeli-1083340/> E.T: 22.04.2019). Yeni eğitim sistemiyle ilgili Ankara, Boğaziçi ve ODTÜ gibi ülkemizin önemli eğitim kurumları da olumsuz tepkiler vermişlerdir. Okula başlama yaşının düşürülmesi, mevcut yapıya uygun öğretmen yetiştirilmediği, bazı seçmeli derslerin bilimsellikten uzak olduğunu, mesleki yöneltmenin erken yaşa alınmasının sakıncalı olduğunu gerekçe göstererek 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili beyanatlarda bulunmuşlardır (Odabaşı, 2014: 107).

2.5. İLGİLİ ÇALIŞMALAR:

Bay, Türkan, Tosun, Deliçay, Ateş, Pamuk, Özkan ve Demir “4+4+4 Modelinin Paydaşlar Bağlamında Değerlendirilmesi: Aktif Katılım mı? Pasif Direniş mi?” (2013: 52) adlı çalışmada 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin paydaşların tutumlarını araştırmışlardır. Çalışmanın örneklemini 2013-2014 eğitim öğretim yılında Gaziantep ili Şehitkâmil ilçesinde görev yapan öğretmen, yönetici, eğitim alanında faaliyet gösteren STK yöneticileri ve milli eğitim müdürlüğü ARGE biriminde görev yapanlar

oluşturmaktadır. Veriler 601 kişiden alınmıştır. Paydaşların 4+4+4 eğitim sistemine yönelik tutumlarının yüksek oranda olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ancak katılımcılar, sistemle ilgili birtakım olumsuzluklardan da bahsetmişlerdir. Genel olarak mevcut fiziki alt yapının sistem için yeterli olmadığı, sistem oluşturulurken paydaş fikrinin alınmadığı ve alınması gerektiği (415 kişi tarafından), paydaşların sistemle ilgili yeterince bilgi sahibi olmadıkları, okula başlama yaşının düşürülmesinin öğrencileri olumsuz yönde etkileyeceği, pilot uygulamanın yapılmamış olması sistemle ilgili belirtilen olumsuz durumlardır. Okulların ilkokul ve ortaokul diye farklı yaş grubuna göre ayrılması, öğrencilerin erken yaşta mesleki eğitime yönlendirilmesi ise sistemle ilgili bahsedilen olumlu durumlardır.

Aybek ve Aslan (2015: 782) tarafından yapılan çalışmayla, 4+4+4 zorunlu ve kesintili eğitimle ilgili ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin sisteme yönelik algıları ile karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunlara yönelik çözüm önerileri belirlenmek istenmiştir. Araştırmaya katılımcı olarak 2013-2014 eğitim öğretim yılında Elazığ ili Karakoçan ilçesinde görev yapan 36 ortaokul öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan ortaokul öğretmenlerinin %82.93'ü sistemle ilgili olumsuz görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler genel olarak yeni sistem için alt yapının hazır olmayışı, pilot uygulama yapılmayışı ve seçmeli dersler için uygun fiziki koşulların oluşturulmayışını olumsuz yön olarak belirtmişlerdir. Az sayıda öğretmen ise yeni sistemle ilgili olumlu görüş belirtmiştir. Yeni sistemin kesintili olması bu öğretmenler tarafından olumlu yön olarak görülmüştür.

Erdem ve Kıran (2014: 7) çalışmalarında ilkokul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda öğretmen, öğrenci ve velilerin 4+4+4 eğitim modeline ilişkin geribildirimlerini araştırmışlardır. Araştırma verileri, Denizli il merkezinden 14, ilçelerin her birinden de 2 okul olmak üzere toplam 50 ilkokulda çalışan 168 yöneticiden alınmıştır. Çalışmadaki veriler araştırmacıların hazırlamış olduğu “4+4+4 Modeline Yönelik İlkokul Yöneticileri İçin Açık Uçlu Yazılı Anket” baz alınarak toplanmıştır. Okul yöneticilerine araştırma konusuyla ilgili 3 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Anket formuyla toplanan nitel veri seti araştırmacılar tarafından içerik analiziyle incelenmiştir. “İlkokul yöneticilerinin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim modeline yönelik öğretmenlerin geribildirimleri % 68 “olumsuz” ve % 16 “olumlu”, öğrencilerin geribildirimleri % 56 “olumsuz” ve % 19 “olumlu”, velilerin

geribildirimleri % 64 “olumsuz” ve % 17 “olumlu” dur”. Öğretmenlerin geribildirimlerine bakıldığında genellikle sistemle ilgili şu eleştiriler yapılmıştır:

- Okula başlama yaşı düşürüldüğü için çocuklar uyum problemi yaşamaktadır.
- Alan değişikliği uygulamasının yanlış olduğu, eğitime olumlu katkı yapmayacağı ifade edilmiştir. Değişiklik sonrası “çakma matematikçi, sonradan İngilizceci, dönme Türkçeci” gibi deyimlerin kullanılmaya başlandığı belirtilmiştir.

Öğretmenlerin geribildirimlerine bakıldığında sistemle ilgili şu konularda olumlu görüşler belirtilmiştir:

- İlkokul ve ortaokulda eğitim gören öğrencilerin ayrı binalarda eğitim görmesi olumlu karşılanmıştır.
- 5. Sınıf öğrencileri gelişim çağında oldukları için ortaokulda eğitim almaları onlara olumlu katkı sağlayacaktır.

Akbaşlı ve Üredi (2014: 109) yaptıkları çalışmada 4+4+4 eğitim sistemine yönelik ilkök 1. Sınıf öğretmenlerinin görüşlerini ortaya çıkarmaya çalışmışlardır. Bu kapsamda araştırma verileri için 2012-2013 eğitim öğretim yılında Mersin ili Merkez ilçelerinde (Mezitli, Yenişehir, Akdeniz ve Toroslar) bulunan resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenleri seçmişlerdir. 89 (38 bayan, 51 erkek) öğretmenin görüşüne başvurmuşlardır. Araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğu sistemle ilgili pilot uygulama yapılmadığı ve aceleyle getirildiği için sistemi benimsemediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca okula başlama yaşının düşürülmesinin çocuğun hazır bulunuşluğuyla örtüşmediği ve okulların fiziki yapı olarak 5 yaşındaki çocuğa uygun olmadığını belirterek sisteme yönelik eleştirilerde bulunmuşlardır. Öğretmenler, sistemle ilgili hizmet içi eğitim almak istediklerini beyan etmişlerdir. Araştırmaya katılan 1. Sınıf öğretmenlerinin büyük bir kısmı sistemle ilgili “olumlu hiçbir yönü yoktur” ifadesini kullanmışlardır.

Calp ve Calp (2015: 403) çalışmalarında genelde Türk eğitim sistemindeki değişiklikler ve özelde 4+4+4 eğitim modeliyle ilgili öğretmen görüşlerini ortaya çıkarmak istemişlerdir. Çalışmayla 4+4+4 eğitim modelinin eğitime ve öğrencilere katkısı, güçlü ve zayıf yönleri, belirlenen amaca ne oranda hizmet ettiğiyle ilgili görüşler belirlenmek istenmiştir. Çalışmanın örneklemini Ağrı ili Merkez ve köylerinde

görev yapan 334 branş ve sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. 4+4+4 eğitim sistemine yönelik öğretmenlerin %30'u eksikliği olmasına rağmen kabul edilebilir olduğunu, % 20'si sistemin tamamen olumsuzluklarla dolu olduğu dolayısıyla kabul edilemez olduğunu, % 16'sı sistem oluşturulurken görüşleri alınmadığı için konuşmak istemediklerini, %15'i hatasız bir model olduğunu, %11'i sistemle ilgili yorum yapmak için erken olduğunu ve % 8'i ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler sisteme yönelik en büyük hata olarak okula başlama yaşını göstermişlerdir. Ayrıca eğitim sistemi hakkında yeterince bilgilendirilmediklerini, sisteme yönelik hizmet içi eğitim almadıklarını, fiziki alt yapının sisteme uygun olmadığını ve pilot uygulamanın yapılmamış olmasını sisteme yönelik diğer olumsuzluklar olarak belirtmişlerdir.

Memişoğlu ve İsmetoğlu (2013: 22-23) çalışmalarında zorunlu eğitim modeli olarak uygulanan 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin okul yöneticilerinin görüşlerini belirlemek istemişlerdir. Nitel araştırma yöntemiyle yapılan çalışmada 17 okul yöneticisinin görüşüne başvurulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre sistemle ilgili 3 yönetici tamamen olumlu fikir belirtirken, 8 yönetici ise sistemi olumlu görmekle birlikte bir takım eksikliklerden de bahsetmişlerdir. 4+4+4 eğitim sistemini olumlu, doğru ve faydalı gören yöneticiler uygulamanın kesintili; ancak 5+3+4 şeklinde olmasını ve okula başlama yaşının yükseltilerek 72 ay yapılmasını istemişlerdir. Uygulamayı olumsuz gören 2 yönetici ise, kişilerin ilgili alanlarına göre yetiştirilmesini doğru bulduklarını ancak bunun imam hatiplerle sınırlandırılmış olmasını yanlış gördüklerini belirtmişlerdir. Çalışmada 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili şu olumsuzluklar ifade edilmiştir: Haftalık ders saatinin yükseltilmesi, seçmeli derslerden kaynaklanan planlama sıkıntısı, fiziki alt yapının eksikliği, 12 yıllık zorunlu eğitimin ilerleyen zamanlarda eğitimde kaliteyi düşüreceği, pilot uygulama yapılmadığı için sisteme ilişkin herhangi bir dönüt alınamadığı, okula başlama yaşı düşürüldüğü için çocukların psiko-sosyal olarak olumsuz etkileneceği, mesleğe yönelik ortaokul kısmının sadece imam hatiplerle sınırlı kalması, norm fazlası olan düşen sınıf öğretmenlerinin durumu olarak sıralanabilir. Okulların ilköğretim ve ortaokul diye ayrılıp öğrencilerin farklı binalarda eğitim görmesi, kesintili eğitimin öğrenci ve veliye tercih hakkı sunması, 12 yıllık zorunlu eğitim süresinin özellikle kız öğrencilerin eğitim görmesine katkı sağlaması, bu sistemle ilgili bahsedilen olumlu yönlerdir. Çalışmada 4 yönetici ise yorum yapmayıp net görüş belirtmemiştir.

Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal yaptıkları araştırmada (2014: 59) 2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin öğretmen ve yöneticilerin algılarını, yaşadıkları sorunları ve bu sorunlara yönelik çözüm önerilerini belirlemeye çalışmışlardır. Nitel araştırma yaklaşımı perspektifinde yapılan araştırmanın örneklemini, Bolu il merkezinde bulunan resmi ilkokullardaki sınıf öğretmeni ve yöneticiler oluşturmaktadır. Toplam 38 ilkokulda yürütülen araştırmada 26 yönetici (10 okul müdürü, 16 müdür yardımcısı) ve 100 öğretmenden veriler alınmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin yaşadıkları sorunlar beş başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

Okula başlama yaşından kaynaklanan sorunlar: Yeni sistemin uygulanmaya başlaması ile öğretmen ve yönetici görüşlerine göre en önemli sorun “okula başlama yaşının küçük olması”dır. Küçük yaşta okula giden çocukta uyum problemi görülmekte ve kas gelişimi olarak gerekli hazır bulunuşluk düzeyi görülmemektedir.

Eğitim öğretim sürecinde karşılaşılan sorunlar: Öğretmen ve yöneticiler bu sorunları; sisteme ilişkin yeterli düzeyde bilgi sahibi olmayan öğretmenlerin sınıf içinde karşılaştıkları olumsuz durumlar, seçmeli derslerin çok olması ve planlanmasından kaynaklanan sorunlar, seçmeli derslerden istenilen düzeyde verimli alınamaması, 5.sınıf öğrencilerin ortaokul düzeyine uygun olmamaları şeklinde ifade etmişlerdir.

Fiziki eksikliklerden kaynaklanan sorunlar: Öğretmen ve yöneticiler bu sorunları; fiziki mekân yetersizliği (Derslik, wc vb.), okul ve derslik ihtiyacının artması şeklinde sıralamışlardır.

Sistem ve yapıdan kaynaklanan sorunlar: Öğretmen ve yöneticiler bu sorunları; sistemle ilgili paydaşların (Yönetici, öğretmen, veli, öğrenci) yeterince bilgilendirilmemeleri, sistemle ilgili hiçbir alt yapı oluşturulmadan ve pilot uygulama yapılmadan yeni sisteme geçilmesi, öğretmen fikri alınmadan sisteme geçilmesinden dolayı öğretmenlerin sistemi kabullenmekte sıkıntı çekmeleri, öğretmenlerin yeterli düzeyde hizmet içi eğitim almamaları olarak belirtmişlerdir.

Okul yönetimi ve personelden kaynaklanan sorunlar: Öğretmen ve yöneticiler bu sorunları; norm fazlası öğretmenlerin çoğalması, okulların ayrılmasından dolayı

yaşanan yönetimle ilgili sıkıntılar, yeni atanan yöneticilerin tecrübesizliği şeklinde sıralamıştır.

Bazı öğretmenler ise sistemle ilgili hiçbir sorunla karşılaşmadıklarını ifade etmişlerdir.

Çalışmada Cerit vd. (2014: 71) öğretmen ve yöneticilere göre 4+4+4 eğitim sisteminin faydaları beş başlık altında toplanmıştır. Bunlar:

4+4+4 eğitim sisteminin öğrenci açısından faydaları: Öğretmen ve yöneticilere göre yeni sisteminden en çok öğrenciler olumlu olarak faydalanmaktadır. Bu faydalar şöyle ifade edilmektedir: Okulların ayrılması ile herkesin kendi yaş grubundakilerle eğitim görmesi (İlkokul, ortaokul şeklinde), 5. sınıflara branş öğretmeni girmesiyle erken dönemde alanında uzman kişilerden eğitim görme imkanının oluşması, öğrencilerin fiziki alanları kendi yaş grubundakilerle paylaşımları (Wc, bahçe vb.), kız öğrencilerde okuma oranında artış görülmesi.

4+4+4 sisteminin program açısından faydaları: Öğretmen ve yöneticiler yeni sistemin program açısından faydalarını; seçmeli derslerle birlikte öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına göre ders seçebilme olanağı bulması ve yabancı dil eğitimini 2. sınıftan itibaren alabilmeleri şeklinde sıralamışlardır.

4+4+4 modelinin sistem ve yapı açısından faydaları: Öğretmen ve yöneticiler yeni eğitim modelinin sistem ve yapı açısından faydalarını; zorunlu eğitimin 12 yıla çıkmasıyla eğitim seviyesini yükseleceği, eğitimde genel olarak kalitenin artacağı, topluma daha genç yaşta bilgili bir nesil kazandırılacağı, meslek liselerinin öneminin artacağı şeklinde sıralamışlardır.

4+4+4 eğitim sisteminin öğretmen açısından faydaları: Yeni sistem genel olarak öğretmenlere şu faydaları sağlamıştır: Okulların ayrılmasıyla birlikte daha rahat nöbet tutulacaktır. Alanları itibariyle memleketlerinde çalışma fırsatı bulamayan sınıf öğretmenleri, alan değişikliği yaparak memleketlerinde çalışma imkânına sahip olacaktır.

4+4+4 eğitim sisteminin diğer yararları: Öğretmen ve yöneticilere göre; bu sistemle birlikte okulların yönetimi daha da kolaylaştı, velilerin okul içi faaliyetlerde daha aktif oldukları görüldü.

Çalışmaya göre, öğretmenlerin 23'ü yöneticilerin ise 3'ü yeni eğitim sisteminin hiçbir faydası olmadığına dair kanıları vardır.

Doğan, Uğurlu ve Demir (2014: 130) “4+4+4 Eğitim Sisteminin Okul Paydaşlarına Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Yönetici Görüşlerine Göre İncelenmesi” adlı çalışmalarında 2012-2013 eğitim öğretim yılında uygulanmaya başlanan 4+4+4 sisteminin öğrencilere, velilere, öğretmenlere ve okul yöneticilerine olumlu ve olumsuz etkilerini belirlemek istemişlerdir. Araştırma verileri Sivas ilinde görev yapan 18 okul yöneticisinden alınmıştır. Okul yöneticilerinden 11'i sistemi olumlu, 3'ü olumsuz, 4'ü ise hem olumlu hem olumsuz olarak değerlendirmişlerdir. Görüldüğü gibi araştırma verilerine göre okul yöneticileri, 4+4+4 eğitim sistemini genel olarak olumlu değerlendirmektedir. Ancak sistemle ilgili bir takım olumsuzluklardan da bahsetmişlerdir. Çalışmada sisteme ilişkin olumlu ve olumsuz durumlar öğrenci, öğretmen, veli ve yöneticiler için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Sistemin bazı özellikleri tüm paydaşlar için olumlu veya olumsuz görülmüştür. Bazı özellikleri ise paydaşa göre olumlu veya olumsuz olabilmektedir. Tüm paydaşlar için olumlu görülen en önemli özellik, okulların ilkokul ve ortaokul diye ayrılması olmuştur. Katılımcılar eğitimin kesintili olmasını öğrenci ve veliler için olumlu görmüşlerdir. Özellikle ilkokuldan sonra öğrencinin yeteneğine göre istediği okula gidebilmesini dayanak noktası olarak belirtmişlerdir. Öğretmen ve yöneticiler ise sistemle ilgili velilerin yeterince bilgilendirilmediklerini, meslek okullarının imam hatiplerle sınırlandırıldığını ifade etmişlerdir. Bu durumdan dolayı velilerin sağlıklı bir yönlendirme yapamayacaklarını söylemişlerdir. Katılımcıların tamamı dini içerikli seçmeli derslerin getirilmesini çocuğun ahlaki gelişimine katkı sağlayacağı için olumlu görmüşlerdir. Katılımcılar, okula başlama yaşının düşürülmesini tüm paydaşlar için olumsuz bir durum olarak değerlendirmiştir. Çalışmaya katkı sağlayan yöneticiler norm fazlası duruma düşüp de branş değişikliği yapan öğretmenlerin durumunu tüm taraflar için olumsuz görmüşlerdir.

Düşmez ve Bulut (2015: 172) yaptıkları çalışmayla okul yöneticilerinin 4+4+4 zorunlu ve kesintili eğitim hakkındaki algılarını belirlemek istemişlerdir. Bu amaçla Giresun'daki ilkokul, ortaokul ve liselerde göre yapan 592 okul yöneticisinden 106 yöneticiye “12 yıl kesintili zorunlu eğitimi değerlendirme” anketi uygulanmıştır.

Katılımcıların %69.8'i ülkemizin sosyo-ekonomik olarak 4+4+4 eğitim sistemine hazır olmadığını ifade etmiştir. Ayrıca 4+4+4 eğitim modeliyle ilgili katılımcılara yöneltilen “4+4+4 zorunlu eğitim sisteminin eğitim psikolojisi ve eğitimin işlevi açısından olumlu görüyor musunuz?” sorusuna %58.5 hayır, %41.5 evet cevabı verilmiştir. Bu çalışmada, seçmeli derslerin belirlenmesinde ailelerin daha etkili olduğu bilgisine ulaşılmıştır. Yöneticiler, seçmeli derslerle ilgili “ilgi ve ihtiyacı karşılamada yetersizdir” düşüncesine sahiptir. Okula başlama yaşıyla ilgili olarak çocukların “hayata erken atılması” görüşü olumlu bir durum olarak ifade edilmiştir. Farklı yaş grubundaki öğrencilerin, ayrı okullarda ders görmeleri olumlu görülmüştür. 60 aylık çocukların 1. Sınıfa değil de okul öncesine gönderilmesi görüşü ağır basmaktadır. Öğretmenlerin norm fazlalığından dolayı başka okulları atanması, eğitim kalitesi açısından olumsuz bir durum olarak belirtilmiştir. Bu çalışmaya göre, yeni sistemle birlikte okulların ayrılması (İlkokul-ortaokul) öğretmen, öğrenci ve veli için avantajdır. Katılımcılar, yeni sistemin akademik başarıya negatif yönde etki yapacağını söylemiştir ve farklı mahallelerden gelen öğrenciler arasında uyum problemi yaşandığını belirtmiştir. Çalışmada, haftalık ders saatinin fazla olduğu ve öğrenciyi olumsuz yönde etkilediği ifade edilmiştir. Öğretmenlerin, yeni sistemle ilgili yoğun bir şekilde hizmet içi eğitime tabi tutulması tavsiye edilmiştir.

Kılıç (2014: 11) çalışmasında 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili sınıf öğretmenlerinin tutumlarını belirlemek istemiştir. Çalışmasının evrenini Erzurum merkez il ve ilçelerinde çalışan sınıf öğretmenlerinin tamamı, örnekleme ise 301 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışmada toplanan verilerde, 4+4+4 eğitim sistemi için yapılan yasa değişikliğinin yeterince tartışılmadığı, okulların ilköğretim ve ortaokul diye ikiye ayrılmasının olumlu bir durum olduğu, okula başlama yaşının 72 ay olmasının uygun olacağı, okula başlama yaşı için sınıf öğretmenlerinin görüşüne başvurulması gerektiği, İngilizce eğitiminin ilköğretim 2.sınıftan itibaren verilmesinin öğretmenler tarafından olumlu görüldüğü, norm kadro fazlası durumuna düşen öğretmenlere yönelik yapılan alan değişikliğinin uygun olmadığı, yeni sistemle birlikte getirilen seçmeli ders uygulamasının olumlu olduğu, haftalık ders saatlerindeki artışın olumsuz bir durum olduğu sonucuna varılmıştır.

Epçaçan (2014: 505) çalışmasında ilkököl ve ortaokulda görev yapan öğretmen ve yöneticilerin 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşlerini betimlemek istemiştir. Bu amaçla Siirt il merkezindeki sosyo-ekonomik yapısı birbirinden farklı okullarda görev yapan 535 katılımcının (475 öğretmen, 60 yönetici) görüşüne başvurulmuştur. Bu sayı Siirt il merkezinde görev yapan öğretmen ve yöneticilerin yaklaşık %35'ine denk gelmektedir. Katılımcıların %51.6'sı (276 öğretmen+yönetici) ilkökullarda, %48.4'ü (259 öğretmen+yönetici) ortaokullarda görev yapmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre katılımcıların 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin genel tutumları olumsuz yöndedir. Katılımcıların %46.72'si sistemin güçlü bir yönünün olmadığını, %29.34'ü güçlü yönlerinin bulunduğunu, %2.34'ü sistemin hem güçlü hem zayıf yönleri olduğunu, %21.68'i ise sistemle ilgili herhangi bir fikirlerinin olmadığını ifade etmişlerdir. Sistemin olumlu veya olumsuz yönleriyle ilgili katılımcılar birden fazla konuda fikir belirtmişlerdir. Sistemin güçlü yönlerini; öğretim kademelerinin (ilkokul, ortaokul, lise şeklinde) ayrılması, 5. sınıftan itibaren branş öğretmenlerinin derse girmesi, zorunlu eğitimin 12 yıla çıkması, seçmeli ders uygulanmasının getirilmesi, seçmeli derslerle din ve ahlaki gelişimin artacağı şeklinde belirtmişlerdir. Sistemin zayıf yönleri ise; 60 aylık çocukların okula başlaması, haftalık ders sayısının arttırılmış olması, fiziki alt yapının sisteme uygun olmadığı, sistemin ideolojik bir anlayışa sahip olduğu, seçmeli derslerin okul yöneticilerinin iradesinde olması, norm fazlası sınıf öğretmenlerinin branş değiştirmeleri, okul öncesi eğitimin zorunlu olmaktan çıkarılmış olması, sistemle ilgili pilot uygulama yapılmadan tüm yurttan uygulanması, sistem belirlenirken öğretmenlerden fikir alınmaması şeklinde ifade edilmiştir.

Korkmaz ve Serin (2014: 497) çalışmalarında 4+4+4 eğitim sistemiyle birlikte branş değişikliği yapan öğretmenlerin yeni durumlarına ilişkin görüşlerini belirlemek istemişlerdir. Bu amaçla, alan değişikliği yapan 81 öğretmenin görüşüne başvurulmuştur. Katılımcılardan toplanan verilere göre alan değişikliği yapan öğretmenlerin %56.8'i mecbur bırakıldıkları için (Eş durumu tayini, yer değişikliği vs. nedenlerden ötürü), %43.2'si ise istedikleri için alan değişikliği yapmıştır. Alan değişikliği yapan öğretmenlerin %56.8'i yeni alanından memnun olduğunu, %33.3'ü memnun olmadığını ve %9.9'u ise kararsız olduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin %60.5'i yeni branşlarıyla ilgili uyum problemi yaşadığını, %39.5'i uyum problemi yaşamadığını belirtmiştir. Alan değişikliği yapan öğretmenler genel olarak şuan ki

durumlarından memnun olsalar da bu uygulamanın yanlış olduğunu ifade etmişlerdir. Uygulamaya yönelik genel kanaatleri %56.9 olumsuz, %22.2 olumlu, %19.9 yorumsuzdur.

Başaran (2016: 48) çalışmasında 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin sisteme ilişkin algılarını ve karşılaştıkları sorunları belirlemek istemiştir. Bu amaçla 2013 eğitim-öğretim yılında Ankara ili Polatlı ve Çubuk ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan öğretmenlerden veriler toplamıştır. Araştırmaya 357 öğretmen (186'sı sınıf, 171'i branş öğretmeni) ve 67 yönetici katılmıştır. Araştırma verilerine göre, öğretmenlerin %75'i, yöneticilerin ise %47'si sistemle ilgili bilgilendirilmediklerini, öğretmen ve yöneticiler kendileri gibi velilerin de sistemle ilgili bilgilendirilmediklerini, sistemle ilgili gerekli fiziki alt yapı çalışmasının yapılmadığı, branş öğretmeni eksikliğinden dolayı seçmeli derslerin verimli geçmediği, branş değişikliği yapan öğretmenlerin kendilerini yetersiz hissettiği, yabancı dil eğitiminin 2. sınıftan itibaren verilmesinin olumlu bir gelişme olduğu, öğretmenlerin yöneticilere göre sistemi daha olumsuz algıladığı sonucuna varılmıştır. Ayrıca öğretmenler, yeni sistemi başarısız görmekte ve öğrencilerin akademik düzeylerine katkı sağlamayacağı düşüncesine sahipken yöneticiler sisteme karşı daha olumlu tavır sergilemektedir.

Tok (2013: 63), nitel bir araştırmayla eğitim paydaşlarının (Yönetici, öğretmen ve veli) 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine ilişkin olumlu ve olumsuz düşüncelerini belirlemek istemiştir. Araştırma örneklemini Gaziantep ili Şehitkamil ilçesinde görev yapan 42 sınıf ile 20 branş öğretmeni, 14 yönetici ve 17 veli oluşturmaktadır. Araştırma verilerine göre sistemin olumsuz yönleri olumlu yönlerinden daha fazladır. Çalışmada, günlük ders saatinin öğrencileri olumsuz etkilediği, fiziki alt yapıdan dolayı öğrencilerin istedikleri seçmeli dersleri seçemediği ve idarenin öğrenciyi yönlendirdiği, öğrenciler için diğer mesleki ortaokulların açılmamış olması branş öğretmenleri tarafından sistemle ilgili belirtilen olumsuz durumlardır. Yeni sistemin kesintili olması ve öğrencilere gideceği okulla ilgili alternatif sunması, 5. sınıf öğrencilerinin branş öğretmenlerinden ders alması, ilköğretimin ilkököl ve ortaokul şeklinde ayrılması sistemle ilgili branş öğretmenlerinin ifade ettiği olumlu yönlerdir. Veliler ise genel olarak okula başlama yaşını eleştirmiş ve sistemin en olumsuz yönü olarak

görmüşlerdir. Lisenin zorunlu olmasıyla eğitim seviyesinin yükseleceği, yeni sistemle birlikte okuma oranının artacağı, seçmeli derslerin öğrenciler için faydalı olacağı, okulların ayrılmasının öğrenciler için daha yararlı olacağı, öğrencilerin ilgi alanlarına göre seçmeli derslere yönelmeleri velilerin sisteme ilişkin olumlu görüşleridir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ve elde edilen verilerin analizi başlıklarına yer verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu araştırma, 2015-2016 eğitim öğretim yılında Adıyaman ilinde görev öğretmen, idareci, öğrenim gören ortaokul öğrencileri ve öğrenci velilerinin 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili algı ve yaklaşımlarını belirlemek için tarama modeli esas alınarak yapılmıştır. Tarama (Survey) modeli, geçmişte ya da hâlihazırda var olan bir durumu hiç değiştirmeden, olduğu gibi betimlemeye çalışan araştırma modelidir (Karasar, 1984: 36). Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemleri birlikte kullanılmıştır. Bu yönüyle araştırma karma bir model özelliği de göstermektedir. Karma modelde, nicel ve nitel veri toplama teknikleriyle elde edilen bilgiler ayrı ayrı analiz edilir (Balcı, 2009: 44). Analiz sonucu elde edilen bulgular, nicel ve nitel araştırma modeline uygun olarak yorumlanır.

Çalışmada; öğretmen ile okul yöneticileri, öğrenci ve velilerin algı ve yaklaşımlarını değerlendirmek için araştırmacı tarafından hazırlanan anket soruları kullanılmış, elde edilen verilerin istatistiksel analizi normal dağılım göstermediği için non-parametrik analizlerden yararlanılmıştır. Ölçeklerin güvenilirliği Cronbach Alpha ile hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değerleri ve bu değerlerin ne anlama geldikleri tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8: Cronbach Alpha Güvenirlik Değerleri

$0.00 \leq \alpha \leq 0.40$	Güvenilir değil
$0.40 < \alpha \leq 0.60$	Düşük derecede güvenilir
$0.60 < \alpha \leq 0.90$	Oldukça güvenilir
$0.90 < \alpha \leq 1.00$	Yüksek derecede güvenilir

Kaynak: Can, 2013: 343.

Nicel araştırma yöntemi için kullanılan öğretmen – okul yöneticisi anketinin Cronbach Alpha değeri 0.748; veli anketinin Cronbach Alpha değeri 0.708; öğrenci anketinin Cronbach Alpha değeri ise 0.715 olarak hesaplanmıştır. Tablodaki değerlere bakılınca anketlerin oldukça güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Nitel araştırma yöntemiyle yapılan yapılandırılmış bireysel görüşme formunun kullanıldığı verilerin geçerlik ve güvenilirliği her hangi bir veriyle ifade edilemediği için bu tür araştırmalarda geçerlik ve güvenilirlik kavramının yerine inandırıcılık, aktarılabirlik, tutarlılık ve onaylanabilirlik kavramlarının kullanılması daha uygun olacaktır (Arastaman, Fidan ve Fidan, 2018: 47). Bundan dolayı çalışmada, verilerin inandırıcı ve tutarlı olduğunu ortaya koymak için katılımcılara ait ifadelerin tamamı yorum yapılmadan, olduğu gibi çalışmaya yansıtılmıştır.

3.2. EVREN VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini; 2015-2016 eğitim öğretim yılında Adıyaman il merkezi ve belirlenen ilçelerde eğitim gören öğrenciler, öğrenci velileri, görev yapan öğretmenler ve okul yöneticileri ile il-ilçe yöneticileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise; ilin genel sosyo-ekonomik ve eğitim durumunu yansıtabilmek için amaçlı olarak seçilmiştir. Amaçlı örnekleme; detaylı diğer bir ifadeyle derinlemesine araştırma olanağı sunan ve çalışmanın amacı doğrultusunda araştırmacı tarafından bilgi açısından zengin durumların seçilmesidir (Büyüköztürk: 2012: 17). Bilgi açısından zengin durumları elde edebilmek için il merkezi ile ilin en büyük ilçelerine (Kâhta, Gölbaşı ve Besni) ve kırsal kesimi temsil etmesi için küçük ilçelerden birine (Çelikhan) öncelik verilmek istenmiştir. Bu amaçla araştırmanın örneklemini; Adıyaman il Merkezi, Kâhta, Gölbaşı, Besni ve Çelikhan’da eğitim gören 242 öğrenci; 121 öğrenci velisi; görev yapan 247 öğretmen ve okul yöneticisi; 6 il-ilçe yöneticisi oluşturmaktadır.

Örneklemini oluşturan katılımcılarla ilgili demografik bilgiler aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 9: Öğrenci Örnekleminin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	149	61,6
	Kadın	93	38,4
	Toplam	242	100
Yaş	9-11	27	11,1
	12-14	178	73,6
	15-17	37	15,3
	Toplam	242	100
Sınıf	5.sınıf	34	14,0
	6.sınıf	45	18,6
	7.sınıf	65	26,9
	8.sınıf	98	40,5
	Toplam	242	100
Okul türü	Normal ortaokul	201	83,1
	İmam hatip ortaokulu	41	16,9
	Toplam	242	100
Ailenin aylık ortalama gelir durumu	999 ₺ ve altı	25	10,3
	1000-1999 ₺	121	50,0
	2000-2999 ₺	60	24,8
	3000-3999 ₺	26	10,7
	4000 ₺ ve üstü	10	4,1
	Toplam	242	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 9’da araştırmanın örneklemelerinden olan öğrencilerin; 149’u erkek öğrenci yani öğrencilerin % 61,6’sını oluşturduğu; 93’ü de kız öğrenci olduğu ve öğrenci örnekleminin % 38,4’ünü oluşturduğu görülmektedir. Bu öğrencilerin 27’si (%11,1) 9-11, 178’i (%73,6) 12-14, 37’si (%15,3) 15-17 yaş aralığındadır. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf seviyelerine ilişkin olarak öğrencilerin 34’ü (%14,0) 5. sınıfta, 45’i (%16,6) 6. sınıfta, 65’i (%26,9) 7. sınıfta ve 98’i (%40,5) 8. sınıfta öğrenim gördükleri görülmektedir. Öğrenci örneklemini oluşturan öğrencilerin okudukları okul türü tablo 9’da belirtildiği gibi 201’i (%83,1) normal ortaokul, 41’i (%16,9) imam hatip ortaokuludur. Tablo 9’da görüldüğü gibi örneklemini oluşturan öğrenci ailelerinin aylık ortalama gelirleri ise 25’i (%10,3) 999 ₺ ve altı, 121’i (%50) 1000-1999 ₺, 60’ı (%24,8) 2000-2999 ₺, 26’sı (%10,7) 3000-3999 ₺, 10’u (%4,1) 4000 ₺ ve üstü şeklindedir.

Tablo 10: Veli Örnekleminin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	75	62,0
	Kadın	46	38,0
Toplam		121	100
Yaş	21-30	7	5,8
	31-40	59	48,7
	41-50	45	37,2
	51-60	10	8,3
Toplam		121	100,0
Öğrenim durumu	İlkokul	22	18,2
	Ortaokul	25	20,7
	Lise	46	38,0
	Üniversite	28	23,1
Toplam		121	100,0
Aylık Gelir Durumu	999 ve altı ₺	10	8,2
	1000-1999 ₺	41	33,9
	2000-2999 ₺	34	28,1
	3000-3999 ₺	21	17,4
	4000 ₺ ve üstü	15	12,4
Toplam		121	100,0

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 10'a bakıldığında araştırmanın örneklemelerinden olan velilerin; 75'i (% 62) erkek, 46'sı (% 38) da kadın veli olduğu görülmektedir. Bu velilerin 7'si (%5,8) 21-30, 59'u (%48,7) 31-40, 45'i (%37,2) 41-50, 10'u (%8,3) 51-60 yaş aralığındadır. Katılımcıların öğrenim durumlarına bakıldığında ise; 22'sinin (%18,2) ilkokul, 25'inin (%20,7) ortaokul, 46'sının (%38) lise ve 28'inin (%23,1) üniversite mezunu olduğu görülmüştür.

Tablo 11: Öğretmen ve Okul Yöneticisi Örnekleminin Bağımsız Değişkenlere Göre Dağılımı

		f	%
Cinsiyet	Erkek	152	61,5
	Kadın	95	38,5
	Toplam	247	100
Yaş	21-30	71	28,7
	31-40	130	52,6
	41-50	41	16,7
	51 ve üstü	5	2
	Toplam	247	100
Medeni Durum	Evli	198	80,2
	Bekâr	49	19,8
	Toplam	247	100
Mezuniyet Durumu	Üniversite	227	91,9
	Yüksek lisans + Doktora	20	8,1
	Toplam	247	100
Okuldaki Göreviniz	Öğretmen	186	75,3
	M. Yardımcısı	50	20,2
	Müdür	11	4,5
	Toplam	247	100
Aylık Ort. Gelir	2000-2999 ₺	80	32,4
	3000-3999 ₺	148	59,9
	4000 ₺ ve üstü	19	7,7
	Toplam	247	100
Branş	Din Kül.	30	12,1
	Fen Bilim.	31	12,6
	İngilizce	27	10,9
	Matematik	35	14,2
	Sosyal	25	10,1
	Türkçe	41	16,6
	Diğer	58	23,5
	Toplam	247	100
Mesleki Kıdem	1-5	67	27,1
	6-10	69	27,9
	11-15	61	24,7
	16-20	31	12,6
	21 ve üstü	19	7,7
	Toplam	247	100

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Öğretmen ve okul yöneticilerinin bağımsız değişkenlere ilişkin verileri Tablo 11’de gösterilmiştir. Tabloya bakıldığında öğretmen ve okul yöneticilerinin 152’si (%61,5) erkek, 95’i (%38,5) kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Öğretmen ve okul yöneticilerinin 71’i (%28,7) 21-30, 130’u (%52,6) 31-40, 41’i (%16,7) 41-50 ve 5’i (%2) 51 ve üstü yaş grubundadır. Medeni durumlarına bakıldığında ise; 198’inin (%80,2) evli, 49’unun (%19,2) bekâr olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen ve okul yöneticilerinin 227’si (%91,9) üniversite, 20’si (%8,1) ise yüksek lisans veya doktora mezunudur. Tablo 11’de belirtildiği gibi örnekleme oluşturanların 186’sı (%75,3) öğretmen, 50’si (%20,2) müdür yardımcısı ve 11’i (%4,5) müdür olarak görev yapmaktadır. Örnekleme meydana getiren öğretmen ve okul yöneticilerinin 80’i (%32,4) 2000-2999 ₺, 148’i (%59,9) 3000-3999 ₺ ve 19’u (7,7) 4000 ₺ ve üstü aylık gelire sahiptir. Öğretmen ve okul yöneticilerinin branşlarına bakıldığında 30’u (%12,1) Din kültürü, 31’i (%12,6) Fen bilimleri, 27’si (%10,9) İngilizce, 35’i (%14,2) Matematik, 25’i (10,1) Sosyal Bilgiler, 41’i (%16,6) Türkçe ve 58’i (%23,5) Diğer bölüm mezunu oldukları görülmüştür.

Tablo 12: İl İlçe Yöneticisi Olan Katılımcılara Ait Bilgiler

Cinsiyet	Erkek	6
	Kadın	-
Görev	İl Milli Eğitim Müdürü Yrd.	2
	Milli Eğitim Şube Müdürü	4
Toplam		6

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 12’de görüldüğü gibi il-ilçe yöneticisi olan katılımcıların 2’si il milli eğitim müdürü, 4’ü ise şube müdürü olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların tamamı erkektir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada nitel ve nicel yöntemler birlikte kullanılmıştır. Çalışma verileri iki aşamada toplanmıştır. Birinci aşamada, nicel verilerin toplanması için araştırmacı tarafından hazırlanan anket; ikinci aşamada ise nitel verilerin toplanması için yine araştırmacı tarafından hazırlanmış olan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Nicel

veriler için; öğretmen ve okul yöneticilerine, öğrencilere ve velilere yönelik olmak üzere üç farklı anket hazırlanmıştır. Öğrencilere yönelik 22 sorudan oluşan ve beşli likert ölçek ile hazırlanmış anket, velilere yönelik 23 sorudan oluşan beşli likert ölçek ile hazırlanmış anket, öğretmen ve okul yöneticilerine yönelik 26 sorudan oluşan ve yine beşli likert ölçek ile hazırlanmış anket kullanılmıştır. Anketlerin birinci bölümünde katılımcılara ilişkin farklı bağımsız değişkenlerden oluşan kişisel bilgi formu yer almaktadır. Anketin ikinci bölümünde ise 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin sorulara yer verilmiştir. Nitel verilerin toplanması için ise il-ilçe yöneticilerine yönelik hazırlanmış olan ve 6 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formu kullanılmıştır. Formda, İl-ilçe yöneticileriyle ilgili kişisel bilgilere yer verilmemiştir.

Araştırmaya katılan öğrenci, veli, öğretmen ve okul yöneticilerden anketteki maddelere “kesinlikle katılmıyorum=1”, “çoğunlukla katılmıyorum=2”, “kararsızım=3”, “kısmen katılıyorum=4”, “kesinlikle katılıyorum=5” seçeneklerinden birini işaretlemeleri istenmiştir. Ankette bulunan olumsuz ifadeler ters olarak kodlanmıştır.

İl-ilçe yöneticilerine uygulanan yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formundaki sorular tarafsız ve anlaşılır bir üslupta hazırlanmaya çalışılmıştır. Sorular için konu ile ilgili çalışmalar incelenmiş, konunun amacına hizmet edebilmesi için uzman görüşleri alınmıştır. Sorular açık uçlu bırakılmış ve görüşmeye katılan kişiyi herhangi bir fikre yönlendirmemeye gayret edilmiştir. Görüşme yapılan kişi sayısı 6’dır. Bunların 2’si il milli eğitim müdür yardımcısı, 4’ü şube müdürüdür.

“Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği” adlı çalışmamızda kullanılan anketlerin ve yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formunun uygulanabilmesi için Adıyaman İl Milli Eğitim Müdürlüğünden gerekli izinler alınmıştır. Anketleri ve yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formunun hepsini bizzat araştırmacı uygulamıştır.

3.4. VERİLERİN ANALİZİ

3.4.1. Nicel Verilerin Analizi

Çalışma için gereken nicel veriler, örnekleme belirtilen öğretmen ile okul yöneticilerine, öğrenci velilerine ve öğrencilere uygulanan ölçekler yoluyla elde edilmiştir. Elde edilen ham veriler bilgisayara aktarılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 23.0 paket programından faydalanılmış, hangi istatistikî testlerin kullanılacağına karar verebilmek için normallik testi uygulanmış, elde edilen Shapiro-Wilk verilerine göre toplanan verilerin normal dağılım göstermedikleri görülmüştür ($p>0.05$). Veriler normal dağılım göstermedikleri için bağımsız değişkenlere göre, katılımcı görüşleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için parametrik olmayan Mann-Whitney U ile Kruskal Wallis H testleri tercih edilmiştir. Bağımsız değişkenler arasındaki anlamlılık düzeyi 0,05 olarak ele alınmıştır. Test bulguları tablolaştırılmış, bulgu ve yorumlar tablonun hemen altına yazılmıştır.

3.4.2. Nitel Verilerin Analizi

Nitel verilerin analizi ile ilgili farklı yöntemler mevcuttur. Çalışmamızda Walcott (1994 Akt. Özdemir: 2010: 331) tarafından geliştirilen nitel veri analiz yöntemi kullanılmıştır. Walcott, nitel verilerin analizi ile ilgili farklı yöntemlerin kullanılabileceğini ifade etmiştir. Bu yöntemlerden biri de katılımcılardan toplanan bilgilerin olduğu gibi, yani bir blok şeklinde çalışmaya aktarılmasıyla yapılan analiz biçimidir. Walcott, bu analiz yönteminde araştırmacının bir öykü anlatıcısı gibi hareket etmesini önermekte, katılımcı ifadelerinin dolaysız olarak okuyucuya aktarılmasına vurgu yapmaktadır.

Çalışmada katılımcılara rumuzlar verilmiş ve verdikleri cevaplar çalışmaya doğrudan aktarılmıştır. Nitel verilerin toplanması için görüşüne başvurulmuş katılımcılar milli eğitim müdür yardımcısı ve şube müdürleri olmuştur. Bundan dolayı milli eğitim müdür yardımcısı için MDY, MDY1; şube müdürleri için ise ŞBM, ŞBM1, ŞBM2, ŞBM3, rumuzları seçilmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde araştırmaya ilişkin bulgulara ve bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Algı ve Yaklaşımları

Bu bölümde “4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili öğretmen ve okul yöneticilerinin algı ve yaklaşımları” cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, aylık ortalama gelir, okuldaki görev, branş ve mesleki kıdem’den oluşan bağımsız değişkenlere göre analiz edilecektir.

4.1.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Cinsiyet Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; cinsiyet açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Cinsiyetleri Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	C	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	E	152	129,18	19635,00	6433,000	,112
	K	95	115,72	10993,00		
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	E	152	130,70	19866,50	6201,500	,056
	K	95	113,28	10761,50		
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	E	152	123,04	18702,00	7074,000	,701
	K	95	125,54	11926,00		
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	E	152	130,03	19764,50	6303,500	,055
	K	95	114,35	10863,50		

5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	E	152	136,33	20722,00	5346,000	,000*
	K	95	104,27	9906,00		
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	E	152	128,04	19461,50	6606,500	,228
	K	95	117,54	11166,50		
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	E	152	132,56	20148,50	5919,500	,013*
	K	95	110,31	10479,50		
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	E	152	123,26	18735,50	7107,500	,810
	K	95	125,18	11892,50		
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	E	152	121,63	18487,00	6859,000	,470
	K	95	127,80	12141,00		
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).	E	152	135,15	20543,50	5524,500	,001*
	K	95	106,15	10084,50		
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	E	152	122,11	18561,00	6933,000	,554
	K	95	127,02	12067,00		
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracasına inanıyorum.	E	152	121,11	18408,00	6780,000	,409
	K	95	128,63	12220,00		
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	E	152	118,46	18006,00	6378,000	,079
	K	95	132,86	12622,00		
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	E	152	127,14	19326,00	6742,000	,355
	K	95	118,97	11302,00		
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	E	152	138,19	21005,00	5063,000	,000*
	K	95	101,29	9623,00		
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	E	152	128,70	19562,00	6506,000	,150
	K	95	116,48	11066,00		
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	E	152	132,21	20096,00	5972,000	,010*
	K	95	110,86	10532,00		

18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	E	152	129,69	19712,50		
	K	95	114,90	10915,50	6355,500	,070
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	E	152	129,20	19639,00		
	K	95	115,67	10989,00	6429,000	,073
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	E	152	122,08	18555,50		
	K	95	127,08	12072,50	6927,500	,568
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	E	152	121,19	18421,00		
	K	95	128,49	12207,00	6793,000	,346
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	E	152	138,20	21006,50		
	K	95	101,28	9621,50	5061,500	,000*
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	152	129,14	19629,00		
	K	95	115,78	10999,00	6439,000	,142
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	152	132,22	20097,50		
	K	95	110,85	10530,50	5970,500	,019*
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	152	129,51	19685,50		
	K	95	115,18	10942,50	6382,500	,115
Toplam		247				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: C: Cinsiyet, E: Erkek, K: Kadın, *p<0,05.

Farklı cinsiyetten öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine ilişkin algı ve yaklaşımlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney-U testi sonucuna göre; madde-5, madde-7, madde-10, madde-15, madde-17, madde-22, madde-24'te anlamlı farklılıklar görülmüştür ($U_{\text{madde-5}}=5346,000$, $U_{\text{madde-7}}=5919,500$, $U_{\text{madde-10}}=5524,500$, $U_{\text{madde-15}}=5063,000$, $U_{\text{madde-17}}=5972,000$, $U_{\text{madde-22}}=5061,500$, $U_{\text{madde-24}}=5970,500$; $p<0,05$). Diğer maddelerde ise

öğretmen ve yönetici görüşlerinin cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır ($p>0,05$).

Yapılan analize göre; (Madde-5'te) "4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum." ifadesine; (madde-7'de) "Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum." ifadesine; (madde-10'da) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde)." ifadesine; (madde-15'de) "Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum." ifadesine; (madde-17'de) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum." ifadesine; (madde-22'de) "12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum." ifadesine; (madde-24'te) ise "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum." ifadesine erkek öğretmen ve yöneticiler kadın öğretmen ve yöneticilere göre daha çok katıldıklarını yani bu sorularla ilgili daha olumlu görüşlere sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında Başaran (2016: 33), "4+4+4 Eğitim Sisteminde Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar" isimli tezinde, 4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili karşılaşılan sorunlarla ilgili öğretmen görüşlerinde cinsiyet değişkenine bağlı anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemiştir. Elde edilen verilerde erkek öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemine yönelik sorun algılarının kadın öğretmenlerin sorun algılarına göre daha yüksek olduğu ifade edilmiştir.

Yürek (2017: 71) tarafından hazırlanan "4+4+4 Eğitim Sisteminde İlkokul 1.,2.,3.,4. Sınıflarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamalarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri" adlı tez çalışmasında da yönetici ve öğretmenlerin tutumlarında cinsiyete bağlı anlamlı farklılıklar görülmüştür. Bu yönüyle çalışmamız Başaran (2016:

33) ve Yürek (2017: 71)'in hazırlamış olduğu tezleri, destekler niteliktedir. Diğer bir ifadeyle bu tezlerde görülen anlamlı farklılıklar çalışmamızla paralellik göstermektedir.

4.1.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Yaşları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; yaşları açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 14'te gösterilmiştir.

Tablo 14: Öğretmenlerin ve Okul Yöneticilerinin Yaşları Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Y	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	71	107,58	11,054	,011*	1-2, 1-3, 1-4, 2-4
	2	130	126,45			
	3	41	137,02			
	4	5	186,50			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	71	129,74	1,909	,591	
	2	130	118,78			
	3	41	127,70			
	4	5	147,80			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	71	123,13	1,728	,631	
	2	130	123,71			
	3	41	129,41			
	4	5	99,50			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	71	136,47	9,440	,024*	1-2
	2	130	113,52			
	3	41	130,22			
	4	5	168,40			
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	1	71	120,16	3,471	,325	
	2	130	120,67			
	3	41	136,91			
	4	5	159,10			
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	71	117,40	4,236	,237	
	2	130	122,67			
	3	41	133,80			
	4	5	171,90			
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	1	71	109,87	15,485	,001*	1-3 1-4 2-3
	2	130	121,58			
	3	41	145,34			

	4	5	212,50			2-4 3-4
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	71	127,50	3,489	,322	
	2	130	122,44			
	3	41	117,40			
	4	5	169,00			
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	71	119,42	1,551	,671	
	2	130	128,00			
	3	41	122,21			
	4	5	99,80			
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).	1	71	118,30	2,830	,419	
	2	130	127,00			
	3	41	119,55			
	4	5	163,50			
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	71	126,23	1,784	,618	
	2	130	126,02			
	3	41	112,32			
	4	5	135,80			
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	71	122,99	5,827	,120	
	2	130	121,76			
	3	41	123,79			
	4	5	198,30			
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	1	71	130,46	2,203	,531	
	2	130	123,78			
	3	41	112,54			
	4	5	132,00			
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	71	132,89	11,379	,010*	1-2 2-3 2-4
	2	130	112,40			
	3	41	137,39			
	4	5	189,70			
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	1	71	120,65	11,333	,010*	1-4 2-3 2-4 3-4
	2	130	116,87			
	3	41	142,43			
	4	5	205,90			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	71	144,51	13,385	,004*	1-2
	2	130	111,48			
	3	41	123,93			
	4	5	158,80			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	71	111,44	4,830	,185	
	2	130	128,91			
	3	41	126,49			
	4	5	154,20			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	1	71	120,29	1,341	,719	
	2	130	123,81			
	3	41	132,80			
	4	5	109,50			
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm	1	71	122,00	19,902	,000*	1-3

fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	2	130	114,17	1-4 2-3 2-4
	3	41	149,78	
	4	5	196,60	
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	1	71	124,62	1,506 ,681
	2	130	126,62	
	3	41	113,00	
	4	5	137,30	
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	1	71	127,70	21,359 ,000*
	2	130	134,54	
	3	41	90,66	
	4	5	70,80	
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını	1	71	120,48	1,377 ,711
	2	130	124,55	
	3	41	124,33	
	4	5	156,90	
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	71	102,81	11,892 ,008*
	2	130	127,95	
	3	41	142,99	
	4	5	166,40	
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	71	102,23	12,675 ,005*
	2	130	127,70	
	3	41	145,30	
	4	5	162,10	
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	71	111,65	3,339 ,342
	2	130	129,39	
	3	41	126,33	
	4	5	140,10	
Toplam		247		

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: Y: Yaş, 1: 21-30 Yaş, 2: 31-40 Yaş, 3: 41-50 Yaş, 4: 51 ve üstü yaş, *p<0,05.

Tablo 14'te farklı yaş grubuna mensup öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Kruskal Wallis H testinden sonra da özel bir test tekniği bulunmadığı için ikili karşılaştırmalarda kullanılan Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya konmuştur.

Yapılan analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-4, madde-7, madde-14, madde-15, madde-16, madde-19, madde-21, madde-23 ve madde-24'te anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-1}} = 11,054, p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-4}} = 9,440, p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-7}} =$

15,485, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-14}}= 11,379$, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-15}}= 11,333$, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-16}}= 13,385$, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-19}}= 19,902$, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-21}}= 21,359$, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-23}}= 11,892$, $p<0,05$; $X^2_{\text{madde-24}}= 12,675$, $p<0,05$). Diğer maddelerde ise yaşa bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-1’de) “4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın, yaşı 21-30 olan öğretmen ve yöneticilerle; yaşları 31-40, 41-50 yaş ve 51 yaş üstü olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir. Bu sonuca göre yaşı 21-30 arasında olan diğer bir ifadeyle en genç öğretmen ve yönetici grubunun yeni eğitim sistemiyle ilgili en az bilgiye sahip oldukları görülmüştür ($U=3905,500$, Sıra Ort._{21-30 yaş}= 107,58, Sıra Ort._{31-40 yaş}= 126,45, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 137,02, Sıra Ort._{51 yaş üstü}= 186,50; $p<0,05$). Ayrıca 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle 51 yaş ve üstü öğretmen ve yönetici grupları arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Buradaki sonucun 51 yaş ve üstü öğretmen ve yöneticiler lehine olduğu görülmektedir (Sıra Ort._{31-40 yaş}= 126,45, Sıra Ort._{51 yaş üstü}=186,50; $p<0,05$). Bu sonuçlardan hareketle meslekte daha tecrübeli, yaş olarak daha büyük olan öğretmen ve yöneticilerin genç öğretmen ve yöneticilere göre sistem hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Yapılan test sonuçlarına göre (madde-4’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.” maddesinde 21-30 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle 31-40 yaş grubunda olan öğretmen ve yöneticiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür ($U=3722,000$, Sıra Ort._{31-40 yaş}=113,52, Sıra Ort._{21-30 yaş}= 136,47; $p<0,05$). Bu madde de oluşan farklılık 21-30 yaş grubunda olan öğretmen ve yöneticiler lehinedir. Bu sonuca göre genç, mesleğin ilk yıllarında bulunan öğretmen ve yöneticiler haftalık ders saatinin artırılmasına daha çok destek vermektedir.

Analizde elde edilen verilere göre (madde-7’de) “Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, 21-30 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle; 41-50 yaş ve 51 üstü yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler arasında olduğu sonucuna varılmıştır (Sıra Ort._{21-30 yaş}= 109,87, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 145,34, Sıra Ort._{51 yaş üstü}= 212,50; $p<0,05$). Buradaki farklılık genç öğretmen ve yöneticiler aleyhine gerçekleşmiştir. Meslekte

tecrübeli olan 41-50 yaş ve 51 üstü yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerin seçmeleri derslerin belirlenmesi konusunda 21-30 yaş grubunda yer alan genç öğretmen ve yöneticilere göre daha olumlu düşüncelere sahiptir. Ayrıca madde-7’de 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle; 41-50 yaş ve 51 yaş üstü öğretmen ve yöneticiler arasında da istatistiksel olarak anlamlı fark görülmüştür (Sıra Ort._{31-40 yaş} = 121,58, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 145,34, Sıra Ort._{51 yaş üstü} = 212,50; $p < 0,05$). Oluşan farka bakılırsa en büyük yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler seçmeli derslerin seçiminde öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini göz önüne aldıklarına daha çok inanmaktadır. Seçmeli derslerin seçimi ile ilgili olan bu maddedeki bir başka anlamlı fark ise 41-50 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilerle 51 yaş ve üstü grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler arasındadır. Bu gruplar arasında oluşan anlamlı fark da yine 51 yaş ve üstü grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler lehinedir (Sıra Ort._{41-50 yaş} = 145,34, Sıra Ort._{51 yaş üstü} = 212,50; $p < 0,05$). Sonuç olarak bakılırsa; yaş olarak olgun olan öğretmen ve yöneticiler, öğrencilerin seçmeli dersler konusunda ilgi ve yeteneklerini göz ardı etmeden karar verdiklerine, genç öğretmen ve yöneticilere oranla daha çok inanmaktadırlar.

Yapılan analiz sonucuna göre (madde-14’te) “4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.” maddesindeki anlamlı farklılığın 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle; 21-30, 41-50 yaş ile 51 yaş ve üstündeki grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler arasında olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{21-30 yaş} = 132,89, Sıra Ort._{31-40 yaş} = 112,40, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 137,39, Sıra Ort._{51 yaş üstü} = 189,70; $p < 0,05$). Bu sonuca göre yaşları 31-40 arasında olan öğretmen ve yöneticiler, 21-30, 41-50 yaş ile 51 ve üstü yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilere göre okulların fiziki alt yapılarıyla ilgili daha olumlu görüşe sahiptirler.

Analiz sonuçlarına bakılırsa (madde-15’te) “Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.” maddesinde 51 yaş ve üstü grubundaki öğretmen ve yöneticilerle; 21-30, 31-40, 41-50 yaş grubunda olan öğretmen ve yöneticiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür (Sıra Ort._{21-30 yaş} = 120,65, Sıra Ort._{31-40 yaş} = 116,87, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 142,43, Sıra Ort._{51 yaş üstü} = 205,90; $p < 0,05$). Görülen bu anlamlı farklılıklar en yaşlı grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler lehinedir. Bu maddede ayrıca 31-40 yaş grubu ile 41-50 yaş grubunda yer alan öğretmen ve

yöneticiler arasında da anlamlı farklılıklar görülmüştür (Sıra Ort._{31-40 yaş}= 116,87, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 142,43; $p<0,05$). Bu sonuçlara göre daha ileri yaş grubundaki olan öğretmen ve yöneticiler kendilerinden genç olan öğretmen ve yöneticilere göre daha olumlu düşünceye sahiptirler.

Analiz sonucuna göre (madde-16'da) "İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir (72 aydan 66 aya düşürülmesi)." maddesindeki farklılığın 21-30 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle 31-40 yaş grubunda olan öğretmen ve yöneticiler arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{21-30 yaş}= 144,51, Sıra Ort._{31-40 yaş}= 111,48; $p<0,05$). Çıkan bu istatistiksel farka göre; 21-30 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilere nazaran okula başlama yaşının düşürülmesini daha olumlu bir gelişme olarak değerlendirmişlerdir.

Analiz verilerine bakılacak olursa (madde-19'da) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum." maddesindeki farklılığın 21-30 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilerle, 41-50 yaş ile 51 yaş ve üstü grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler arasında anlamlı olduğu görülmektedir (Sıra Ort._{21-30 yaş}= 122,00, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 149,78, Sıra Ort._{51 yaş üstü}= 196,60; $p<0,05$). Çıkan sonuca göre; en genç grup olan 21-30 yaş arasındaki öğretmen ve yöneticiler, branş değişikliği ile ilgili daha olumsuz fikirlere sahiptirler. Ayrıca madde-19'da 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle, 41-50 yaş ile 51 yaş ve üstü grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler arasında da veriler itibarıyla anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (Sıra Ort._{31-40 yaş}= 114,17, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 149,78, Sıra Ort._{51 yaş üstü}= 196,60; $p<0,05$). Tespit edilen anlamlı farklılık, en büyük yaş grubu olan 51 yaş ve üstü gruptaki öğretmen ve yöneticiler lehinedir. Yani en büyük yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler, branş değişikliği uygulamasını, kendilerinden genç öğretmen ve yöneticilere göre daha olumlu algılamaktadırlar.

Analiz sonucuna göre (madde-21'de) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum." maddesindeki anlamlı farklılığın 21-30 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilerle, 41-50 yaş ile 51 yaş

ve üstü grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler arasında olduğu sonucuna varılmıştır (Sıra Ort._{21-30 yaş} = 127,70, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 90,66, Sıra Ort._{51 yaş üstü} = 70,80; $p < 0,05$). Varılan sonuca göre en genç yaş grubunda bulunan öğretmen ve yöneticiler, daha üst yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilere nazaran branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünmektedir. Madde-21'deki bir başka anlamlı farklılık ise 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle, 41-50 yaş ve 51 üstü yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler arasındadır (Sıra Ort._{31-40 yaş} = 134,54, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 90,66, Sıra Ort._{51 yaş üstü} = 70,80; $p < 0,05$). Bu gruplar arası oluşan fark da yine daha genç öğretmen ve yöneticiler lehine çıkmıştır. Bu sonuca bakılacak olursa, daha büyük yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler yapılan değişikliğe, kendilerinden genç olan öğretmen ve yöneticilere kıyasla daha olumlu yaklaşmaktadır.

Yapılan analize göre (madde-23'te) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum." maddesindeki anlamlı farklılık, 21-30 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle, 31-40 yaş ile 41-50 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler arasındadır (Sıra Ort._{21-30 yaş} = 102,81, Sıra Ort._{31-40 yaş} = 127,95, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 142,90; $p < 0,05$). Oluşan farklılığa göre; 41-50 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticiler, kendilerinden genç olan öğretmen ve yöneticilere kıyasla öğrencilerin uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede fen eğitimi aldıklarına daha çok inanmaktadırlar.

Farklı yaş grubuna mensup öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla yapılan Kruskal Wallis H testi sonuçlarına göre; oluşan anlamlı farklılığın sonuncu maddesi olan madde-24'te öğretmen ve yöneticilere "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede matematik eğitimi aldığını düşünüyorum." ifadesi yöneltmiştir. Test sonucuna göre anlamlı farklılığın 21-30 yaş grubundaki öğretmen ve yöneticilerle, 31-40 ile 41-50 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler arasında olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{21-30 yaş} = 102,23, Sıra Ort._{31-40 yaş} = 127,70, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 145,30; $p < 0,05$). Çıkan sonuç 41-50 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler lehinedir. En genç yaş grubunda yer alan öğretmen ve

yöneticiler, 41-50 yaş grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilere kıyasla öğrencilerin uluslar arası rekabette akranlarıyla yarışacak kadar matematik eğitimi almadıklarını düşünmektedirler.

4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında Öztürk (2016: 60) tarafından hazırlanan “Yönetici, Öğretmen ve Velilerin 4+4+4 Eğitim Sistemi İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul/Bağcılar Örneği)” adlı tezde 5. Sınıf öğretmenlerinin yaşlarına bağlı olarak 4+4+4 eğitim sisteminin farklı boyutlarına ilişkin görüşlerinde anlamlı farklılıklar görülüp görülmediği tespit edilmek istenmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında yaş faktörüne bağlı olarak öğretmen görüşlerinin farklılaştığı görülmüştür. Çalışmamızda da yaş faktörüne bağlı olarak öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bu yönüyle çalışmamız, Öztürk (2016)’ün hazırlamış olduğu tezi destekler niteliktedir. Buna karşın Kılınç (2014: 43)’ın yaptığı çalışmada, 4+4+4 eğitim modeline ilişkin öğretmen görüşlerinin yaş değişkeni bakımından anlamlı bir fark oluşturmadığı tespit edilmiştir.

4.1.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Medeni Durumları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; medeni durumları açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 15’te gösterilmiştir.

Tablo 15: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Medeni Durumları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	M	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	E	198	125,34	24817,50		
	B	49	118,58	5810,50	4585,500	,513
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	E	198	118,50	23463,00	3762,000	,013

	B	49	146,22	7165,00		
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	E	198	125,62	24873,50		
	B	49	117,44	5754,50	4529,500	,302
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	E	198	123,49	24451,50		
	B	49	126,05	6176,50	4750,500	,797
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	E	198	123,28	24409,00		
	B	49	126,92	6219,00	4708,000	,733
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	E	198	122,78	24310,50		
	B	49	128,93	6317,50	4609,500	,562
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	E	198	125,94	24935,50		
	B	49	116,17	5692,50	4467,500	,372
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	E	198	126,67	25080,00		
	B	49	113,22	5548,00	4323,000	,169
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	E	198	125,99	24945,50		
	B	49	115,97	5682,50	4457,500	,337
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).	E	198	121,78	24112,00		
	B	49	132,98	6516,00	4411,000	,283
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	E	198	126,72	25090,00		
	B	49	113,02	5538,00	4313,000	,176
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	E	198	125,73	24895,00		
	B	49	117,00	5733,00	4508,000	,433
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	E	198	126,09	24965,00		
	B	49	115,57	5663,00	4438,000	,294
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	E	198	121,10	23978,00		
	B	49	135,71	6650,00	4277,000	,176
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam	E	198	124,72	24695,00	4708,000	,743

hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	B	49	121,08	5933,00		
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	E	198	118,93	23548,50		
	B	49	144,48	7079,50	3847,500	*,014
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	E	198	124,67	24685,50		
	B	49	121,28	5942,50	4717,500	,735
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	E	198	127,51	25247,50		
	B	49	109,81	5380,50	4155,500	,075
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	E	198	125,24	24797,00		
	B	49	119,00	5831,00	4606,000	,499
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	E	198	121,15	23988,50		
	B	49	135,50	6639,50	4287,500	,180
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	E	198	125,08	24766,00		
	B	49	119,63	5862,00	4637,000	,565
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	E	198	121,57	24071,50		
	B	49	133,81	6556,50	4370,500	,258
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	198	130,28	25795,00		
	B	49	98,63	4833,00	3608,000	*,004
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	198	125,35	24818,50		
	B	49	118,56	5809,50	4584,500	,541
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	198	125,51	24851,00		
	B	49	117,90	5777,00	4552,000	,492
Toplam		247				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: M: Medeni Durum, E: Evli, B: Bekâr, *p<0,05.

Farklı medeni durumda olan öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine ilişkin algı ve yaklaşımlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney-U testi sonucuna göre; madde-2, madde-16, madde-23'te anlamlı farklılıklar görülmüştür ($U_{\text{madde-2}}=3762,000$, $U_{\text{madde-16}}=3847,500$, $U_{\text{madde-23}}=3608,000$; $p<0,05$). Diğer maddelerde ise öğretmen ve yönetici görüşlerinin medeni duruma bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır ($p>0,05$).

Analiz sonucuna göre; (madde-2'de) "4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum." ifadesine; (madde-16'da) "İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir (72 aydan 66 aya düşürülmesi)." ifadesine; (madde-23'te) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum." ifadesine verilen cevaplarda öğretmen ve yöneticilerin medeni durumlarına bağlı olarak anlamlı farklılıklar olduğu anlaşılmıştır. Madde-2 ve madde-16'da bekâr öğretmen ve yöneticiler lehine; madde-23'te ise evli öğretmen ve yöneticiler lehine anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır. Diğer bir ifade ile madde-2 ve madde-16'ya verilen cevaplarda bekâr öğretmen ve yöneticiler, madde-23'te ise evli öğretmen ve yöneticiler daha olumlu görüşlere sahiptir.

İlgili çalışmalara bakıldığında Arık (2017: 73) "İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi Sonrası Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri (Kütahya İli Örneği)" adlı tezinde, katılımcılara uygulanan anketin bazı maddelerinde medeni durum değişkenine bağlı anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmiştir. Bu yönüyle çalışmamız Arık (2017) tarafından hazırlanan tezi destekler mahiyettedir.

4.1.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; öğrenim durumları açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Mann-Whitney U Testi sonuçları tablo 16'da gösterilmiştir.

Tablo 16: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Öğrenim Durumları Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	ÖD	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	L	227	120,88	27440,50		
	YL	20	159,38	3187,50	1562,500	*,011
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	L	227	120,65	27387,00		
	YL	20	162,05	3241,00	1509,000	*,011
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	L	227	123,49	28032,00		
	YL	20	129,80	2596,00	2154,000	,586
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	L	227	120,82	27425,50		
	YL	20	160,13	3202,50	1547,500	*,007
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	L	227	120,72	27404,50		
	YL	20	161,18	3223,50	1526,500	*,009
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	L	227	122,99	27919,00		
	YL	20	135,45	2709,00	2041,000	,422
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	L	227	121,48	27575,00		
	YL	20	152,65	3053,00	1697,000	,051
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	L	227	123,80	28101,50		
	YL	20	126,33	2526,50	2223,500	,859
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	L	227	123,32	27994,00		
	YL	20	131,70	2634,00	2116,000	,583
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).	L	227	123,08	27939,50		
	YL	20	134,43	2688,50	2061,500	,457
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	L	227	124,06	28162,50		
	YL	20	123,28	2465,50	2255,500	,957

12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	L	227	122,65	27842,50	1964,500	,307
	YL	20	139,28	2785,50		
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	L	227	125,25	28431,00	1987,000	,293
	YL	20	109,85	2197,00		
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	L	227	124,45	28249,50	2168,500	,726
	YL	20	118,93	2378,50		
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	L	227	123,26	27980,00	2102,000	,573
	YL	20	132,40	2648,00		
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	L	227	122,65	27841,00	1963,000	,269
	YL	20	139,35	2787,00		
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	L	227	122,38	27780,50	1902,500	,173
	YL	20	142,38	2847,50		
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	L	227	122,30	27762,00	1884,000	,149
	YL	20	143,30	2866,00		
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	L	227	123,92	28130,00	2252,000	,942
	YL	20	124,90	2498,00		
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	L	227	124,05	28159,50	2258,500	,968
	YL	20	123,43	2468,50		
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	L	227	123,28	27984,50	2106,500	,520
	YL	20	132,18	2643,50		
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiye daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslararası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	L	227	124,62	28288,00	2130,000	,630
	YL	20	117,00	2340,00		
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslararası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	L	227	123,55	28046,00	2168,000	,733
	YL	20	129,10	2582,00		

24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	L	227	122,77	27868,50		
	YL	20	137,98	2759,50	1990,500	,348
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	L	227	123,79	28100,00		
	YL	20	126,40	2528,00	2222,000	,872
Toplam		247				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: ÖD: Öğrenim Durumu, L: Lisans, YL: Yüksek Lisans, *p<0,05.

Farklı öğrenim düzeyine sahip öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine ilişkin algı ve yaklaşımlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney-U testi sonucuna göre; madde-1, madde-2, madde-4 ve madde-5’te anlamlı farklılıklar görülmüştür ($U_{\text{madde-1}}=1562,500$, $U_{\text{madde-2}}=1509,000$, $U_{\text{madde-4}}=1547,500$, $U_{\text{madde-5}}=1526,500$; $p<0,05$). Diğer maddelerde ise öğretmen ve yönetici görüşlerinin öğrenim düzeyine bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Analiz sonucuna göre; (madde-1’de) “4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” ifadesine; (madde-2’de) “4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.” ifadesine; (madde-4’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.” ifadesine; (madde-5’te) “4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.” ifadesine verilen cevaplarda öğretmen ve yöneticilerin öğrenim düzeylerine bağlı olarak anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Anlamlı farklılık görülen tüm maddelerde çıkan sonuç, yüksek lisans mezunu öğretmen ve yöneticilerin lehinedir. Yani yüksek lisans mezunu öğretmen ve yöneticiler, yeni sistemle ilgili bu ifadelerle lisans mezunu öğretmen ve yöneticilerden daha olumlu yaklaşmışlardır.

Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında, Ercan (2016: 82)’ın “İlköğretim Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin 4+4+4 Eğitim Sisteminin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri” adlı tez çalışmasında öğretmen ve yönetici görüşlerinin öğrenim düzeylerine bağlı anlamlı farklılıklar oluşturduğu ortaya konmuştur. Bu yönüyle

çalışmamız, Ercan (2016) tarafından hazırlan tez çalışmasını destekler niteliktedir. Buna karşın Çakıcı (2015: 122) tarafından hazırlanan “60-72 Aylık 1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi (Öğretmen Görüşlerine Göre)” adlı tez çalışmasında, gelişim alanlarına (Bilişsel gelişim, dil gelişimi vs.) yönelik öğretmen görüşlerinin öğrenim durumu değişkenine bağlı anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir.

4.1.5. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Aylık Gelirleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; aylık gelirleri açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 17’de gösterilmiştir.

Tablo 17: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Aylık Gelirleri Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	G	N	Sıra Ort.	X ²	p	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	80	106,24	9,585	*008	1-2
	2	148	134,01			
	3	19	120,82			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	80	118,16	1,131	,568	
	2	148	125,74			
	3	19	135,03			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	80	128,86	2,097	,351	
	2	148	123,02			
	3	19	111,13			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	80	119,19	2,347	,309	
	2	148	128,52			
	3	19	109,03			

5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	1	80	114,02	3,457	,178
	2	148	130,45		
	3	19	115,76		
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	80	111,13	4,911	,086
	2	148	131,44		
	3	19	120,21		
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	1	80	109,26	5,645	,059
	2	148	131,86		
	3	19	124,84		
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	80	121,84	2,345	,310
	2	148	127,55		
	3	19	105,42		
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	80	124,93	,664	,718
	2	148	122,10		
	3	19	134,84		
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlköğretim-Ortaokul şeklinde).	1	80	121,36	,722	,697
	2	148	123,95		
	3	19	135,53		
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	80	130,63	1,338	,512
	2	148	121,21		
	3	19	117,87		
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	80	126,88	1,033	,597
	2	148	124,38		
	3	19	108,89		
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	1	80	135,59	5,093	,078
	2	148	116,66		
	3	19	132,42		
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	80	121,82	,774	

	2	148	126,56			
	3	19	113,26			,679
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	1	80	108,56			1-2
	2	148	132,54	6,181	*0,45	
	3	19	122,47			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	80	123,72			
	2	148	123,76	,045		,978
	3	19	127,03			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	80	110,99			1-2
	2	148	128,20	6,408	,041*	1-3
	3	19	146,08			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	1	80	115,36			
	2	148	126,31	3,385		,184
	3	19	142,34			
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	1	80	123,91			
	2	148	125,30	,614		,736
	3	19	114,26			
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	1	80	122,23			
	2	148	123,74	,435		,804
	3	19	133,45			
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	1	80	119,53			
	2	148	126,59	,747		,688
	3	19	122,63			
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	1	80	116,19			
	2	148	127,43	1,593		,451
	3	19	130,13			
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede	1	80	116,74			
	2	148	130,26	3,366		,186

Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	3	19	105,79		
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	80	114,99		
	2	148	129,46	2,336	,311
	3	19	119,45		
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	80	125,73		
	2	148	123,90	,216	,898
	3	19	117,50		
Toplam		247			

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: G: Gelir Durumu, 1: 2000-2999₺, 2: 3000-3999₺, 3: 4000 ₺ ve üstü, *p<0,05.

Farklı gelir grubuna mensup öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise; Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya konmuştur.

Analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-15 ve madde-17 anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-1}} = 9,585$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-15}} = 6,181$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-17}} = 6,408$; $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise; gelir durumuna bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz verilerine göre (madde-1’de) “4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın, aylık geliri 2000-2999 ₺ olan öğretmen ve yöneticilerle, aylık geliri 3000-3999 ₺ olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{2000-2999₺} = 106,24, Sıra Ort._{3000-3999₺} = 134,01; $p < 0,05$). Çıkan sonuç en düşük aylık gelir grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler aleyhinedir. Yani 2000-2999₺ grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler, diğer gelir grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilere göre yeni eğitim sistemi hakkında daha az bilgiye sahiptir.

Analiz sonuçlarına bakılırsa (madde-15’te) “Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar

verdiğini düşünüyorum.” maddesinde aylık geliri 2000-2999₺ grubundaki öğretmen ve yöneticilerle; aylık geliri 3000-3999₺ grubunda olan öğretmen ve yöneticiler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür (Sıra Ort._{2000-2999₺} = 108,56, Sıra Ort._{3000-3999₺} = 132,54; $p < 0,05$). Ortaya çıkan farklılık, aylık geliri 3000-3999₺ grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilerin lehinedir. Öğretmen ve yöneticilerin gelir düzeyleri baz alınırse orta grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler, öğrencilerin hangi tür ortaokula gideceklerine tamamen kendilerinin karar verdiklerine daha çok inanmaktadır.

Analiz sonucuna göre (madde-17’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.” maddesindeki farklılığın aylık geliri 2000-2999₺ grubundaki öğretmen ve yöneticilerle, aylık geliri 3000-3999₺ ile 4000₺ ve üstü grubunda olan öğretmen ve yöneticiler arasında olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{2000-2999₺} = 110,99, Sıra Ort._{3000-3999₺} = 128,20, Sıra Ort._{4000₺ ve üstü} = 146,08; $p < 0,05$). Ortaya çıkan anlamlı farka göre; en üst gelir grubunda yer öğretmen ve yöneticiler, üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını diğer gelir grubunda yer alan öğretmen ve yöneticilere nazaran daha olumlu bir gelişme olarak değerlendirmişlerdir.

İlgili çalışmalara bakıldığında “Yeni Eğitim Sisteminde (4+4+4) Ortaokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İletişim Sorunları Üzerine Bir Araştırma” isimli tezinde Katmer (2013: 72), olumlu iletişimle ilgili değerlendirmelerde, öğretmen ve yöneticilerin gelir durumları değişkenine ilişkin görüşlerinde anlamlı düzeyde bir fark bulmuştur. Çalışmamızda da gelir durumu değişkenine ilişkin anlamlı farklılıklar görüldüğü için çalışmamız, Katmer (2013)’in teziyle aynı doğrultudadır.

4.1.6. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Okuldaki Görevleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; okuldaki görevleri açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 18’de gösterilmiştir.

Tablo 18: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Okuldaki Görevleri Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	OG	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	186	116,45	11,471	,003*	1-2
	2	50	142,67			1-3
	3	11	166,77			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	186	118,24	9,772	,008*	1-3
	2	50	132,57			2-3
	3	11	182,45			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	186	123,58	,463	,794	
	2	50	123,37			
	3	11	133,95			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	186	123,80	5,966	,051	
	2	50	115,45			
	3	11	166,18			
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	1	186	116,82	10,906	,004*	1-2
	2	50	139,96			1-3
	3	11	172,91			
6) Branşımla ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	186	117,63	11,566	,003*	1-3
	2	50	134,81			2-3
	3	11	182,59			
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	1	186	116,64	14,079	,001*	1-3
	2	50	136,88			2-3
	3	11	189,91			
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	186	121,10	2,317	,314	
	2	50	135,76			
	3	11	119,50			

9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	186	122,09	1,662	,436	
	2	50	125,88			
	3	11	147,82			
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).	1	186	117,98	6,469	,039*	1-2
	2	50	141,21			
	3	11	147,55			
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	186	122,31	1,360	,507	
	2	50	125,71			
	3	11	144,86			
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	186	120,28	4,454	,108	
	2	50	128,98			
	3	11	164,27			
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	1	186	126,31	2,350	,309	
	2	50	121,32			
	3	11	97,18			
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	186	124,94	6,442	,040*	1-3 2-3
	2	50	110,94			
	3	11	167,45			
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	1	186	116,71	13,633	*,001	1-3 2-3
	2	50	136,55			
	3	11	190,23			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	186	125,13	,390	,823	
	2	50	118,99			
	3	11	127,68			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	186	119,20	4,378	,112	
	2	50	138,28			
	3	11	140,18			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek	1	186	120,19	3,227	,119	

liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	2	50	138,02			
	3	11	124,77			
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	1	186	122,50			1-3 2-3
	2	50	117,48	10,728	,005*	
	3	11	179,00			
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	1	186	121,01			
	2	50	133,29	1,502	,472	
	3	11	132,36			
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	1	186	125,16			1-3 2-3
	2	50	132,44	11,618	,003*	
	3	11	65,95			
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	1	186	117,97			1-3
	2	50	135,61	8,704	,013*	
	3	11	173,14			
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	186	115,37			1-2 1-3
	2	50	139,20	18,636	,000*	
	3	11	200,86			
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	186	115,73			1-2 1-3
	2	50	141,70	13,886	,001*	
	3	11	183,36			
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	186	120,18			
	2	50	129,74	4,286	,117	
	3	11	162,55			
Toplam		247				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: OG: Okuldaki Görev, 1: Öğretmen, 2: Müdür Yrd., 3: Müdür, *p<0,05.

Farklı görev grubuna mensup öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır.

Yapılan analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-2, madde-5, madde-6, madde-7, madde-10, madde-14, madde-15, madde-19, madde-21, madde-22, madde-23 ve madde-24'te anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-1}} = 11,471$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-2}} = 9,772$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-5}} = 10,906$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-6}} = 11,566$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-7}} = 14,079$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-10}} = 6,469$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-14}} = 6,442$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-15}} = 13,633$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-19}} = 10,728$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-21}} = 11,618$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-22}} = 8,704$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-23}} = 18,636$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-24}} = 13,886$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise okuldaki göreve bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-1'de) "4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim." maddesindeki farklılığın, öğretmenlerle; müdür yardımcısı ve müdürler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort.Öğretmen = 116,45, Sıra Ort.Müdür Yrd. = 142,67, Sıra Ort.Müdür = 166,77; $p < 0,05$). Bu sonuca göre öğretmenlerin, müdür yardımcısı ve müdürlere nazaran yeni eğitim sistemi hakkında daha az bilgi sahibi oldukları anlaşılmıştır. Yeni eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibi olanların ise; yönetici sınıfındaki müdürler olduğu görülmüştür.

Yapılan test sonuçlarına göre (madde-2'de) "4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum." maddesindeki farklılığın, müdürlerle; öğretmen ve müdür yardımcılar arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen = 118,24, Sıra Ort.Müdür Yrd. = 132,57, Sıra Ort.Müdür = 182,45; $p < 0,05$). Çıkan sonuç müdürler lehinedir. Bir başka ifadeye müdürler, müdür yardımcısı ve öğretmenlere kıyasla yeni eğitim sistemine daha çok destek vermektedir.

Analiz sonuçlarına göre (madde-5'te) "4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum." maddesindeki farklılığın, öğretmenlerle; müdür yardımcısı ve müdür arasındaki gruplarda anlamlı oldu belirlenmiştir (Sıra Ort.Öğretmen = 116,82, Sıra Ort.Müdür Yrd. = 139,96, Sıra Ort.Müdür = 172,91; $p < 0,05$). Çıkan sonuç öğretmenler aleyhinedir. Bu sonuca göre öğretmenler,

yönetici sınıfında yer alanlara kıyasla; yeni eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışılmadığını düşünmektedir.

Analiz verilerine göre (madde-6'da) “Branşıyla ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın, müdürlerle; müdür yardımcısı ve öğretmenler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen= 117,63, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 134,81, Sıra Ort.Müdür= 182,59; $p<0,05$). Elde edilen bu verilere göre seçmeli derslerle ilgili müdürler, öğretmen ve müdür yardımcılarında daha çok bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır. En az bilgi sahibi olanların ise öğretmenler olduğu sonucuna varılmıştır.

Analiz sonuçlarına göre (madde7'de) “Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, müdürlerle; öğretmen ve müdür yardımcıları arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen= 116,64, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 136,88, Sıra Ort.Müdür= 189,91; $p<0,05$). Çıkan sonuç müdür olarak görev yapanların lehinedir. Bir başka ifadeyle müdürler, öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiklerine, öğretmen ve müdür yardımcılarında daha çok inanmaktadır.

Analiz sonucunda edilen istatistiksel verilere göre (madde-10'da) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).” maddesindeki anlamlı farklılık, öğretmenlerle müdür yardımcıları arasındadır (Sıra Ort.Öğretmen= 117,98, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 141,21; $p<0,05$). Okulların ilkökul, ortaokul şeklinde iki gruba ayrılmasını, müdür yardımcıları öğretmenlere nazaran daha olumlu bir gelişme olarak algılamaktadır.

Analizde elde edilen verilere göre (madde-14'te) “4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.” maddesindeki farklılığın, müdürlerle; öğretmen ve müdür yardımcıları arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen= 124,94, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 110,94, Sıra Ort.Müdür= 167,45; $p<0,05$). Bu sonuca göre müdürler, öğretmen ve müdür yardımcılara; öğretmenler ise müdür yardımcılara nazaran okulların fiziki alt yapılarını daha yetersiz görmektedir.

Analiz sonuçlarına göre (madde-15'te) “Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar

verdiğini düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, müdürlerle; öğretmen ve müdür yardımcıları arasındaki gruplarda anlamlı olduğu anlaşılmıştır (Sıra Ort.Öğretmen= 116,71, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 136,55, Sıra Ort.Müdür= 190,23; $p<0,05$). Elde edilen sonuca göre öğretmenler, öğrencilerin hangi tür ortaokula gideceklerine tamamen kendileri karar verir düşüncesine, en az inanan gruptur. Bu konuda en olumlu görüşe ise müdürler sahiptir.

Analiz verilene bakılırsa (madde-19’da) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.” maddesindeki farklılığın, müdürlerle; öğretmen ve müdür yardımcıları arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen= 122,50, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 117,48, Sıra Ort.Müdür= 179,00; $p<0,05$). Bu sonuca göre, yapılan branş değişikliğini en olumlu algılayan müdürler, en olumsuz algılayan ise müdür yardımcıları olmuştur.

Analiz verilerine göre (madde-21’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın müdürlerle; öğretmen ve müdür yardımcıları arasındaki gruplarda anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort.Öğretmen= 125,16, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 132,44, Sıra Ort.Müdür= 65,95; $p<0,05$). Ortaya çıkan sonuç müdür yardımcıları lehinedir. Yani müdür yardımcıları, yapılan branş değişikliği uygulamasının eğitime olumsuz yönde etki edeceğine, öğretmen ve özellikle de müdürlere göre daha çok inanmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre (madde-22’de) “12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.” maddesindeki anlamlı farklılık, öğretmenlerle müdürler arasındadır (Sıra Ort.Öğretmen= 117,97, Sıra Ort.Müdür= 173,14; $p<0,05$). Bu sonuca göre, Fatih projesi uygulamasının uluslar arası rekabette eğitim ortamlarında avantaj sağlayacağına, müdürler öğretmenlere nazaran daha çok inanmaktadır.

Analiz verilerine göre (madde-23’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik

gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, öğretmenlerle; müdür yardımcısı ve müdürler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen= 115,37, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 139,20, Sıra Ort.Müdür= 200,86; $p<0,05$). Çıkan sonuç öğretmenler olarak görev yapanların aleyhinedir. Bir başka ifadeyle ders uygulayıcısı olan öğretmenler; öğrencilerin, uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede fen eğitimi aldığına, müdür ve müdür yardımcılarının daha az inanmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre (madde-24’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, öğretmenlerle; müdür yardımcısı ve müdürler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.Öğretmen= 115,73, Sıra Ort.Müdür Yrd.= 141,70, Sıra Ort.Müdür= 183,36; $p<0,05$). Elde edilen sonuç müdürler lehinedir. Diğer bir ifadeyle okul yönetiminin en tepesinde bulunan müdürler; öğrencilerin, uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede matematik eğitimi aldığına, en çok inanan grup olmuştur. Ders uygulayıcısı olan öğretmenler ise, bu konuyla ilgili en olumsuz görüşe sahip gruptur.

Yürek (2017: 75) tarafından hazırlanan tez çalışmasında 4+4+4 eğitim sisteminde ilkök 1.,2.,3.,4. sınıflarda beden eğitimi ve spor uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerinin görev değişkenine bağlı anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini tespit etmek amacıyla tek yönlü varyans analizi yapılmış ve analiz sonucunda grup ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Buna karşın Ercan (2016: 88)’ın yazmış olduğu “İlköğretim Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin 4+4+4 Eğitim Sisteminin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri” isimli tez çalışmasında, görev değişkenine bağlı katılımcı görüşlerinin anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için parametrik olmayan testler kullanılmış, test sonucunda katılımcı görüşlerinde görev değişkenine bağlı anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Bu yönüyle çalışmamız, Ercan (2016)’ın hazırlamış olduğu tezi, destekler niteliktedir.

4.1.7. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Branşları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; branşları açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 19’da gösterilmiştir.

Tablo 19: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Branşları Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	B	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	30	117,50	9,112	,167	
	2	31	135,74			
	3	27	101,15			
	4	35	110,27			
	5	25	143,10			
	6	41	125,10			
	7	58	131,00			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	30	134,32	4,243	,644	
	2	31	118,92			
	3	27	111,06			
	4	35	132,33			
	5	25	140,64			
	6	41	117,66			
	7	58	119,69			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	30	131,98	6,220	,399	
	2	31	130,34			
	3	27	108,98			
	4	35	124,61			
	5	25	123,50			
	6	41	114,28			
	7	58	130,19			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	30	127,68	11,887	,065	
	2	31	109,68			
	3	27	114,54			
	4	35	135,44			
	5	25	154,48			
	6	41	108,96			
	7	58	124,74			
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince	1	30	126,38	10,255	,114	
	2	31	109,66			

tartışıldığını düşünüyorum.	3	27	100,78			
	4	35	119,14			
	5	25	151,52			
	6	41	122,85			
	7	58	133,12			
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	30	149,77	7,361	,289	
	2	31	126,06			
	3	27	111,61			
	4	35	131,07			
	5	25	115,50			
	6	41	123,77			
	7	58	114,90			
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	1	30	148,77	7,940	,243	
	2	31	116,31			
	3	27	102,93			
	4	35	115,00			
	5	25	129,28			
	6	41	122,85			
	7	58	129,08			
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemesinde herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	30	118,68	3,519	,741	
	2	31	124,94			
	3	27	127,85			
	4	35	114,33			
	5	25	128,96			
	6	41	136,76			
	7	58	119,14			
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	30	113,08	19,574	,003*	1-3
	2	31	107,31			2-3
	3	27	163,35			2-4
	4	35	142,97			3-5
	5	25	116,96			3-6
	6	41	129,24			3-7
	7	58	108,13			4-7
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlköğretim-Ortaokul şeklinde).	1	30	138,87	13,203	,040*	1-3
	2	31	143,81			1-7
	3	27	96,78			2-3
	4	35	123,20			2-7
	5	25	132,44			3-6
	6	41	132,61			
	7	58	109,16			
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	30	106,48	9,922	,128	
	2	31	99,21			
	3	27	123,13			
	4	35	129,30			

	5	25	134,96			
	6	41	134,33			
	7	58	131,49			
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	30	136,25			
	2	31	99,73			
	3	27	120,61			
	4	35	129,03	8,916		,178
	5	25	144,14			
	6	41	110,72			
	7	58	129,89			
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	1	30	123,17			1-6
	2	31	110,23			2-6
	3	27	123,26			3-6
	4	35	116,74	14,685		4-6
	5	25	134,56		,023*	6-7
	6	41	154,07			
	7	58	110,71			
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	30	135,88			
	2	31	115,73			
	3	27	122,41			
	4	35	134,09	7,432		,283
	5	25	138,18			
	6	41	102,61			
	7	58	125,94			
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	1	30	140,03			
	2	31	130,31			
	3	27	99,17			
	4	35	126,11	6,356		,384
	5	25	132,00			
	6	41	127,30			
	7	58	116,84			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	30	130,83			
	2	31	110,97			
	3	27	96,30			
	4	35	134,39	9,960		,126
	5	25	144,18			
	6	41	122,21			
	7	58	126,63			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	30	145,68			
	2	31	126,94			
	3	27	100,54			
	4	35	111,59	11,692		,069
	5	25	130,08			
	6	41	138,00			
	7	58	117,11			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek	1	30	112,97			
	2	31	133,97	8,189		,225

liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	3	27	117,81		
	4	35	116,60		
	5	25	141,18		
	6	41	138,71		
	7	58	113,92		
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	1	30	129,90	5,014	,542
	2	31	111,90		
	3	27	132,00		
	4	35	110,60		
	5	25	131,20		
	6	41	122,76		
	7	58	129,55		
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	1	30	122,32	4,485	,611
	2	31	130,35		
	3	27	123,11		
	4	35	124,10		
	5	25	101,40		
	6	41	120,80		
	7	58	133,83		
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	1	30	128,13	10,866	,093
	2	31	138,45		
	3	27	92,87		
	4	35	133,20		
	5	25	118,20		
	6	41	129,05		
	7	58	122,01		
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	1	30	119,42	5,901	,434
	2	31	125,97		
	3	27	103,26		
	4	35	135,96		
	5	25	142,74		
	6	41	123,78		
	7	58	119,84		
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	30	145,25	10,343	,111
	2	31	143,77		
	3	27	99,35		
	4	35	112,67		
	5	25	123,86		
	6	41	115,30		
	7	58	126,96		
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	30	136,13	9,412	,152
	2	31	125,66		
	3	27	90,57		
	4	35	127,99		
	5	25	109,56		
	6	41	131,39		
	7	58	130,99		

25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	30	134,28	1,833	,934
	2	31	122,69		
	3	27	117,04		
	4	35	126,14		
	5	25	113,30		
	6	41	121,05		
	7	58	128,03		
Toplam			247		

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: B: Branş, 1: Din Kül., 2: Fen Bilim., 3: İngilizce, 4: Matematik, 5: Sosyal, 6: Türkçe, 7: Diğer, *p<0,05.

Farklı branşa mensup öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır.

Yapılan test sonucuna göre madde-9, madde-10 ve madde-13'te anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-9}} = 19,574$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-10}} = 13,203$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-13}} = 14,685$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise okuldaki branşa bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-9'da) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkokul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum." maddesindeki farklılığın, İngilizce mezunu öğretmen ve yöneticilerle; din kültürü, fen bilimleri, sosyal bilgiler, Türkçe ve diğer bölüm mezunu öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{Din kültürü} = 113,08, Sıra Ort._{Fen bilimleri} = 107,31, Sıra Ort._{İngilizce} = 163,35, Sıra Ort._{Sosyal Bilgiler} = 116,96, Sıra Ort._{Türkçe} = 129,24, Sıra Ort._{Diğer} = 108,13; $p < 0,05$). Bu sonuca göre; İngilizce mezunu öğretmen ve yöneticiler, ilkokul 2. sınıftan itibaren yabancı dil derslerinin verilmesine en olumlu yaklaşan branş olmuştur. Ayrıca bu madde de matematik mezunu öğretmen ve yöneticilerle; fen bilimleri ve diğer bölüm mezunu öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda da anlamlı farklılık görülmüştür (Ort._{Fen bilimleri} = 107,31, Sıra Ort._{Matematik} = 142,97, Sıra Ort._{Diğer} = 108,13; $p < 0,05$). Bu sonuca göre ise, matematik mezunu öğretmen ve yöneticiler, fen bilimleri ve diğer bölüm mezunu öğretmen ve yöneticilere nazaran yabancı dil eğitiminin 2. sınıftan itibaren verilmesini daha olumlu algılamışlardır.

Analiz sonuçlarına göre (madde-10'da) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde)." maddesindeki farklılığın, İngilizce mezunu öğretmen ve yöneticilerle; din kültürü, fen bilimleri ve Türkçe mezunu öğretmen ve yöneticiler arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{Din kültürü}= 138,87, Sıra Ort._{Fen bilimleri}= 143,81, Sıra Ort._{İngilizce}= 96,78, Sıra Ort._{Türkçe}= 132,61; $p<0,05$). Çıkan anlamlı farklılık İngilizce mezunu öğretmen ve yöneticilerin aleyhinedir. Bu anlamlı farklılığa göre; okulların, ilkokul ve ortaokul diye ikiye ayrılmasına en ılımlı yaklaşanlar ise fen bilimleri mezunu öğretmen ve yöneticiler olmuştur. Ayrıca madde-10'da diğer bölüm mezunu öğretmen ve yöneticilerle; din kültürü ve fen bilimleri mezunu öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda da anlamlı farklılık olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{Din kültürü}= 138,87, Sıra Ort._{Fen bilimleri}= 143,81, Sıra Ort._{Diğer}= 109,16; $p<0,05$). Bu sonuca göre diğer bölüm mezunu öğretmen ve yöneticiler, din kültürü ile fen bilimleri mezunu öğretmen ve yöneticilere kıyasla, okulların ilkokul-ortaokul şeklinde ayrılmasına daha olumsuz yaklaşmaktadırlar.

Branşa bağlı anlamlı farklılığın görüldüğü son madde olan madde 13'te yer alan "4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılırdı daha faydalı olurdu." ifadesindeki farklılığın, Türkçe mezunu öğretmen ve yöneticilerle; din kültürü, fen bilimleri, İngilizce, matematik ve diğer bölüm mezunu öğretmen ile yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{Din kültürü}= 123,17, Sıra Ort._{Fen bilimleri}= 110,23, Sıra Ort._{İngilizce}= 123,26, Sıra Ort._{Matematik}= 116,74, Sıra Ort._{Türkçe}= 154,07, Sıra Ort._{Diğer}= 110,71; $p<0,05$). Çıkan sonuca göre Türkçe mezunu öğretmen ve yöneticilerle, sosyal bilgiler mezunu öğretmen ve yöneticiler arasında anlamlı fark görülmeyip; sosyal bilgiler hariç geri kalan tüm branşlara nazaran Türkçe mezunu öğretmen ve yöneticiler pilot uygulama yapılmasının daha faydalı olacağına inanmışlardır.

4+4+4 eğitim sistemi ile ilgili yapılan çalışmaya bakıldığında Şahin (2014: 28)'in hazırlamış olduğu "Zorunlu Eğitimin Kesintili 4+4+4 = 12 Yıl Olmasıyla İlgili Yönetici ve Öğretmen Görüşleri (Van İli Örneği)" isimli tezde, yönetici ve öğretmen görüşlerinin; branş değişkenine bağlı anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu yönüyle çalışmamız, Şahin (2014)'in hazırlamış olduğu tezi destekler mahiyettedir.

Buna karşın Yavaş (2015: 65) tarafından hazırlanan “Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sisteminde Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi” adlı tez çalışmasında, öğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki tükenmişlik düzeylerinin (Duygusal tükenmişlik, duyarsızlaşma, kişisel başarı ve genel mesleki tükenmişlik düzeyleri) branşa göre bir farklılık göstermediği sonucuna varmıştır.

4.1.8. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdemleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, Öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleriyle ilgili; mesleki kıdemleri açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi sonuçları tablo 20’de gösterilmiştir.

Tablo 20: Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Mesleki Kıdem Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	MK	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	67	108,92	12,339	,015*	1-4
	2	69	120,38			1-5
	3	61	125,46			2-5
	4	31	137,48			3-5
	5	19	163,66			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	67	143,69	11,383	,023*	1-2
	2	69	104,73			
	3	61	122,12			
	4	31	120,31			
	5	19	136,58			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	67	124,11	1,686	,793	
	2	69	126,45			
	3	61	117,46			
	4	31	129,81			
	5	19	126,24			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	67	141,43	9,543	,049*	1-2
	2	69	114,01			1-3
	3	61	115,21			
	4	31	117,21			

	5	19	138,13			
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.	1	67	128,44	10,629	,031*	2-4
	2	69	110,54			2-5
	3	61	115,15			3-5
	4	31	143,35			
	5	19	154,08			
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	67	120,16	2,189	,701	
	2	69	125,96			
	3	61	129,71			
	4	31	111,32			
	5	19	132,76			
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.	1	67	106,52	13,805	,008*	1-5
	2	69	128,58			2-5
	3	61	124,08			3-5
	4	31	122,31			4-5
	5	19	171,50			
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	67	125,22	,744	,946	
	2	69	121,46			
	3	61	120,93			
	4	31	130,69			
	5	19	127,87			
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	67	120,91	1,678	,795	
	2	69	118,54			
	3	61	128,13			
	4	31	134,52			
	5	19	124,29			
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).	1	67	114,43	4,120	,390	
	2	69	120,64			
	3	61	135,39			
	4	31	122,44			
	5	19	135,92			
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	67	131,08	2,063	,724	
	2	69	116,83			
	3	61	126,89			
	4	31	123,08			
	5	19	117,32			
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	67	128,13	5,699	,223	
	2	69	120,19			
	3	61	113,57			
	4	31	124,74			
	5	19	155,55			
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.	1	67	129,78	2,437	,656	
	2	69	127,01			
	3	61	113,52			
	4	31	125,26			
	5	19	124,26			

14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	67	135,76	5,438	,245	
	2	69	112,36			
	3	61	117,43			
	4	31	130,90			
	5	19	134,63			
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.	1	67	117,85	7,734	,102	
	2	69	113,96			
	3	61	122,80			
	4	31	146,55			
	5	19	149,24			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	67	146,95	14,642	,006*	1-2
	2	69	109,03			1-3
	3	61	111,93			
	4	31	125,42			
	5	19	133,89			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	67	112,81	8,294	,081	
	2	69	138,37			
	3	61	115,30			
	4	31	136,74			
	5	19	118,39			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	1	67	113,48	6,387	,172	
	2	69	129,25			
	3	61	125,58			
	4	31	115,76			
	5	19	150,39			
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.	1	67	118,67	20,698	,000*	1-5
	2	69	120,04			2-5
	3	61	113,59			3-5
	4	31	130,94			4-5
	5	19	179,26			
20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.	1	67	128,60	2,840	,585	
	2	69	115,51			
	3	61	132,96			
	4	31	119,06			
	5	19	117,89			
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.	1	67	123,13	24,406	,000*	1-2
	2	69	141,88			1-5
	3	61	123,09			2-5
	4	31	123,34			3-5
	5	19	66,11			4-5
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.	1	67	118,67	2,973	,562	
	2	69	135,59			
	3	61	117,90			
	4	31	121,31			
	5	19	124,66			
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki	1	67	103,07	13,259	,010*	1-3
	2	69	120,47			1-4

yaşıtlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	3	61	130,57	1-5
	4	31	146,40	
	5	19	152,95	
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşıtlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	67	103,46	12,207 ,016*
	2	69	131,17	
	3	61	120,11	
	4	31	150,34	
	5	19	139,89	
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşıtlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	67	114,00	5,217 ,266
	2	69	129,50	
	3	61	128,04	
	4	31	138,61	
	5	19	102,47	
Toplam		247		

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: MK: Mesleki Kıdem, 1: 1-5 Yıl, 2: 6-10 Yıl, 3: 11-15 Yıl, 4: 16-20 Yıl, 5: 21 ve Üstü Yıl, *p<0,05.

Farklı mesleki kıdemlere sahip öğretmen ve yöneticilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise; ikili karşılaştırmalarda kullanılan Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya konmuştur.

Yapılan analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-2 madde-4, madde-5 madde-7, madde-16, madde-19, madde-21, madde-23 ve madde-24'te anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-1}} = 12,339$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-2}} = 11,383$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-4}} = 9,543$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-5}} = 10,629$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-7}} = 13,805$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-16}} = 14,642$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-19}} = 20,698$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-21}} = 24,406$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-23}} = 13,259$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-24}} = 12,207$; $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise mesleki kıdeme bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-1'de) "4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim." maddesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemi 1-5, 6-10 ve 11-15 yıl olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{1-5 yıl} = 108,92, Sıra Ort._{6-10 yıl} = 120,38, Sıra Ort._{11-15 yıl} = 125,46, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü} = 163,66; $p < 0,05$). Bu sonuca

göre mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan diğer bir ifadeyle en tecrübeli mesleki kıdeme sahip öğretmen ve yönetici grubunun yeni eğitim sistemi hakkında en fazla bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca mesleki kıdemleri 1-5 yıl olan öğretmen ve yöneticilerle, mesleki kıdemleri 16-20 yıl olan öğretmen ve yönetici grupları arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Sıra Ort._{1-5 yıl} = 108,92, Sıra Ort._{16-20 yıl} = 137,48; $p < 0,05$). Ortaya çıkan sonucun 1-5 yıl yani en az mesleki kıdeme sahip öğretmen ve yöneticiler aleyhine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle meslekte daha tecrübeli olan öğretmen ve yöneticilerin, mesleki kıdemi düşük olan öğretmen ve yöneticilere göre sistem hakkında daha çok bilgi sahibi oldukları anlaşılmaktadır.

Yapılan analizlere göre (madde-2’de) “4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.” maddesindeki anlamlı farklılığın, mesleki kıdemleri 1-5 yıl olan öğretmen ve yöneticilerle mesleki kıdemleri 6-10 yıl olan öğretmen ve yönetici grupları arasında olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{1-5 yıl} = 143,69, Sıra Ort._{6-10 yıl} = 104,73; $p < 0,05$). Bu sonuca öğretmenlik ve yöneticilik görevlerinde en az kıdeme sahip olanlar, bir üst grupta yer alan öğretmen ve yöneticilere nazaran yeni eğitim sistemine daha fazla destek vermektedir.

Analiz sonuçlarına göre (madde-4’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.” maddesindeki farklılığın, mesleki kıdemleri 1-5 yıl olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemleri 6-10 ve 11-15 yıl olan öğretmen ve yönetici grupları arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{1-5 yıl} = 141,43, Sıra Ort._{6-10 yıl} = 114,01, Sıra Ort._{11-15 yıl} = 115,21; $p < 0,05$). Elde edilen bu verilere göre; mesleğinin başında olan veya genel bir tabirle idealist durumdaki öğretmen ve yönetici grubunda yer alanlar, haftalık ders saatinin arttırılmasına kendilerinden kıdemli olan öğretmen ve yöneticilere nazaran daha olumlu yaklaşmışlardır.

Analizde elde edilen verilere göre (madde-5’te) “4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 6-10 yıl olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemi 16-20 yıl ve 21 ve üstü yıl olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{6-10 yıl} = 110,54, Sıra Ort._{16-20 yıl} = 143,35, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü} = 154,08; $p < 0,05$). Çıkan sonuca göre; mesleki kıdemi 6-10

yıl olan öğretmen ve yöneticiler, kendilerinden daha kıdemli olanlara göre kanunun yeterince tartışılmadığını düşünmektedir. Ayrıca bu madde de mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve yönetici gruplarıyla mesleki kıdemi 11-15 yıl olan öğretmen ve yönetici grupları arasında da anlamlı farklılık görülmüştür. Bu sonuca göre; en tecrübeli grupta yer alan öğretmen ve yöneticiler, kanun değişikliğinin, orta kıdem grubunda bulunan öğretmen ve yöneticilere nazaran yeterince tartışıldığına kanaat getirmişlerdir.

Analiz sonucunda elde edilen istatistiksel verilere göre (madde-7’de) “Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.” ifadesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemi 1-5, 6-10, 11-15 ve 16-20 yıl olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{1-5 yıl}= 106,52, Sıra Ort._{6-10 yıl}= 128,58, Sıra Ort._{11-15 yıl}= 124,08, Sıra Ort._{16-20 yıl}= 122,31, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü}= 171,50; $p<0,05$). Çıkan sonuç en kıdemsiz öğretmen grubunun aleyhinedir. Bir başka deyişle öğrencilerin seçmeli dersleri seçerken tamamen ilgi ve yeteneklerini göz önüne aldığına en çok inanan grup, 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmen ve yöneticilerdir.

Analiz sonuçlarına göre (madde-16’da) “İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)” maddesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 1-5 yıl olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemi 6-10 ve 11-15 yıl olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{1-5 yıl}= 146,95, Sıra Ort._{6-10 yıl}= 109,03, Sıra Ort._{11-15 yıl}= 111,93; $p<0,05$). Bu sonuca göre; ilkokula başlama yaşının düşürülmesine en ılımlı yaklaşanlar, mesleğinin ilk yıllarında olan öğretmen ve yöneticilerdir.

Analiz sonucuna göre (madde-19’da) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.” ifadesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemi 1-5, 6-10, 11-15 ve 16-20 yıl olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{1-5 yıl}=118,67, Sıra Ort._{6-10 yıl}= 120,04, Sıra Ort._{11-15 yıl}= 113,59, Sıra Ort._{16-20 yıl}= 130,94, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü}=179,26; $p<0,05$). Elde edilen istatistiksel farklılığa göre; branş değişikliğine en olumlu yaklaşan grup en kıdemli öğretmen ve yönetici grubundakilerken, en olumsuz yaklaşanlar ise orta kıdem grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler olmuştur.

Analiz sonuçlarına göre (madde-21’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve yöneticilerle; mesleki kıdemi 1-5, 6-10, 11-15 ve 16-20 yıl olan öğretmen ve yöneticiler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{1-5 yıl}= 123,13, Sıra Ort._{6-10 yıl}= 141,88, Sıra Ort._{11-15 yıl}= 123,09, Sıra Ort._{16-20 yıl}= 123,34, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü}=66,11; $p<0,05$). Çıkan sonuca göre; en kıdemli öğretmen ve yönetici grubunda yer alanlar, branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz etkilediği düşüncesine diğer öğretmenlere kıyasla daha az katılmamaktadırlar. Bir başka deyişle branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi o kadar da olumsuz etkilemeyeceği fikrini, diğer kıdemdekilere göre daha çok benimsemişlerdir. Ayrıca madde-21’de mesleki kıdemi 1-5 yıl olan öğretmen ve yöneticilerle mesleki kıdemi 6-10 yıl olan öğretmen ve yönetici grupları arasında da anlamlı farklılıklar görülmüştür (Sıra Ort._{1-5 yıl}= 123,13, Sıra Ort._{6-10 yıl}= 141,88; $p<0,05$). Tespit edilen bu anlamlı farklılık, mesleki kıdem olarak 6-10 yıl grubunda yer alan öğretmen ve yöneticiler lehinedir.

Elde edilen istatistiksel verilere göre (madde-23’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.” ifadesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 1-5 yıl öğretmen ve yöneticilerle; 11-15, 16-20 yıl ile 21 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmen ve yönetici grupları arasında anlamlı olduğu fark edilmiştir (Sıra Ort._{1-5 yıl}= 103,07, Sıra Ort._{11-15 yıl}= 130,57, Sıra Ort._{16-20 yıl}= 146,40, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü}= 152,95; $p<0,05$). Bu sonuca göre; öğrencilerin uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak düzeyde fen eğitimi aldıklarına en çok inan öğretmen ve yönetici grubu, mesleki kıdem olarak en üst gruptakilerdir. En az inanlar ise, meslekte en az kıdeme sahip grupta yer alan öğretmen ve yöneticilerdir.

Mesleki kıdeme bağlı anlamlı farklılığın görüldüğü son madde olan madde 24’te yer alan “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.” ifadesindeki farklılığın, mesleki kıdemi 1-5

yıl olan öğretmen ve yöneticilerle; 6-10, 16-20 yıl ile 20 yıl ve üstü mesleki kıdeme sahip öğretmen ve yönetici grupları arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{1-5 yıl}= 103,46, Sıra Ort._{6-10 yıl}= 131,17, Sıra Ort._{16-20 yıl}= 150,34, Sıra Ort._{21 yıl ve üstü}= 139,89; $p<0,05$). Bu sonuca göre; öğrencilerin uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığına en çok itibar eden öğretmen ve yöneticiler, mesleki kıdem olarak 16-20 yıl grubunda yer alanlardır.

Bu konuyla ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında “Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre 2012 Yılında İlköğretim ve Eğitim Kanununda Yapılan Düzenlemenin (4+4+4) İlkokullarda Uygulanışı Üzerine Bir Değerlendirme” adlı tezinde Adıgüzel (2013: 56), mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak katılımcı görüşlerinde anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemiştir. Diğer bir çalışmada ise; Aslan (2014: 71,72) “60-72 Aylık Çocukların İlkokula Başlama Durumlarının İncelenmesi” adlı tezinde, katılımcıların mesleki kıdem değişkenine göre; 60-72 aylık öğrencilerin ilkokula uyumuna ilişkin genel görüşleri arasında anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek için ANOVA testinden faydalanmış ve test sonucunda bazı maddelerde anlamlı farkın olduğunu belirlemiştir. Bazı maddelerde ise mesleki kıdem değişkenine bağlı anlamlı bir farkın olmadığını tespit etmiştir. Bu yönüyle çalışmamız, Adıgüzel (2013: 56) ve Aslan (2014)’ın hazırlamış olduğu bu tezleri destekler niteliktedir.

4.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Algı ve Yaklaşımları

Bu bölümde “4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili öğrenci velilerinin algı ve yaklaşımları” cinsiyet, aylık ortalama gelir, eğitim durumu ve yaş’tan oluşan bağımsız değişkenlere göre analiz edilecektir.

4.2.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Cinsiyetleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrenci velilerinin görüşleriyle ilgili; cinsiyetleri açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21: Öğrenci Velilerinin Cinsiyetleri Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	C	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 Eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	E	75	60,21	4516,00	1666,000	,739
	K	46	62,28	2865,00		
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	E	75	59,93	4495,00	1645,000	,658
	K	46	62,74	2886,00		
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	E	75	57,01	4276,00	1426,000	,045*
	K	46	67,50	3105,00		
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	E	75	62,07	4655,00	1645,000	,655
	K	46	59,26	2726,00		
5) Çocuğumun hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	E	75	63,26	4744,50	1555,500	,353
	K	46	57,32	2636,50		
6) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	E	75	62,40	4680,00	1620,000	,548
	K	46	58,72	2701,00		
7) Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor.	E	75	66,18	4963,50	1336,500	,029*
	K	46	52,55	2417,50		
8) Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemesinde herhangi bir baskı yapmıyorum.	E	75	59,17	4438,00	1588,000	,430
	K	46	63,98	2943,00		
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	E	75	60,14	4510,50	1660,500	,704
	K	46	62,40	2870,50		
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	E	75	54,73	4104,50	1254,500	,007*
	K	46	71,23	3276,50		
11) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	E	75	63,11	4733,00	1567,000	,377
	K	46	57,57	2648,00		
12) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda	E	75	63,59	4769,00	1531,000	,263

eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde ayrılması).	K	46	56,78	2612,00		
13) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracağına inanıyorum.	E	75	59,37	4452,50		
	K	46	63,66	2928,50	1602,500	,475
14) 4+4+4 Eğitim sistemi ile birlikte okul dönüşümleri yapıldığı için (ilkokul-ortaokul şeklinde) mali anlamda ek yükü karşılaştım. (Servis ücreti v.s)	E	75	59,27	4445,50		
	K	46	63,82	2935,50	1595,500	,473
15) Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.	E	75	59,83	4487,50		
	K	46	62,90	2893,50	1637,500	,629
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	E	75	63,77	4782,50		
	K	46	56,49	2598,50	1517,500	,256
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını eğitimde adalet için olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	E	75	58,83	4412,00		
	K	46	64,54	2969,00	1562,000	,341
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	E	75	63,25	4743,50		
	K	46	57,34	2637,50	1556,500	,323
19) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	E	75	60,65	4549,00		
	K	46	61,57	2832,00	1699,000	,886
20) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	75	64,44	4833,00		
	K	46	55,39	2548,00	1467,000	,153
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	75	60,31	4523,00		
	K	46	62,13	2858,00	1673,000	,772
22) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	E	75	63,59	4769,50		
	K	46	56,77	2611,50	1530,500	,287
Toplam		121				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: C: Cinsiyet, E: Erkek, K: Kadın, *p<0,05.

Farklı cinsiyetten velilerin yeni eğitim sistemine ilişkin algı ve yaklaşımlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan Mann-Whitney-U testi sonucuna göre; madde-3, madde-7 ve madde-10'da anlamlı farklılıklar görülmüştür ($U_{\text{madde-3}}=1426,000$, $U_{\text{madde-7}}=1336,500$, $U_{\text{madde-10}}=1254,500$; $p<0,05$). Diğer maddelerde ise veli görüşlerinin cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır ($p>0,05$).

Analiz sonuçlarına göre; (Madde-3'te) "4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu." ve (madde-10'da) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum." ifadesine; kadın veliler erkek velilere göre daha çok katıldıklarını yani bu ifadelerle ilgili daha olumlu görüşlere sahip oldukları sonucuna varılmıştır (Madde-3: Sıra Ort._{Erkek}=57,01, Sıra Ort._{Kadın}=67,50; Madde-10: Sıra Ort._{Erkek}=54,73, Sıra Ort._{Kadın}=71,23).

Analizden elde edilen istatistiksel verilere göre (madde-7'de) "Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor." ifadesinde ise erkek veliler lehine sonuç çıkmıştır. Bu sonuca göre erkek veliler, çocuğunun seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneğine göre seçtiğine, kadın velilerden daha çok inanmaktadır (Madde-7: Sıra Ort._{Erkek}=66,18, Sıra Ort._{Kadın}=52,55).

Konu ile ilgili benzer çalışmalara bakıldığında Gökçe (2015: 90), "12 Yıllık Zorunlu Eğitimin (4+4+4) Veli-Öğretmen Bakış Açısından Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi" adlı tezinde; cinsiyet değişkenine bağlı, veli tutumlarında anlamlı farklılık görülmediğini belirlemiştir.

4.2.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrenci velilerinin görüşleriyle ilgili; aylık gelirleri açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 22'de gösterilmiştir.

Tablo 22: Öğrenci Velilerinin Aylık Gelirleri Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	AY	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 Eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	10	58,80	4,274	,370	
	2	41	53,45			
	3	34	65,74			
	4	21	61,90			
	5	15	71,10			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	10	68,55	7,592	,108	
	2	41	57,29			
	3	34	64,43			
	4	21	48,02			
	5	15	76,50			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	10	43,50	5,081	,279	
	2	41	60,85			
	3	34	66,15			
	4	21	61,45			
	5	15	60,77			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	10	74,80	3,516	,475	
	2	41	64,78			
	3	34	54,96			
	4	21	59,17			
	5	15	57,73			
5) Çocuğumun hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	10	54,65	5,623	,229	
	2	41	59,94			
	3	34	58,71			
	4	21	76,10			
	5	15	52,20			
6) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	10	57,90	4,140	,387	
	2	41	61,59			
	3	34	54,00			
	4	21	72,26			
	5	15	61,57			
7) Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor.	1	10	77,10	7,505	,111	
	2	41	66,59			
	3	34	49,93			
	4	21	58,29			
	5	15	63,90			
8) Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemesinde herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	10	45,35	6,160	,188	
	2	41	68,66			
	3	34	63,18			
	4	21	54,64			
	5	15	54,47			
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması	1	10	49,70	4,345	,361	

gerektiğini düşünüyorum.	2	41	57,57			
	3	34	62,74			
	4	21	61,00			
	5	15	73,97			
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	10	73,60	12,750	,013*	2-5
	2	41	52,76			3-5
	3	34	62,57			4-5
	4	21	52,40			
	5	15	83,60			
11) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	10	58,95	1,920	,750	
	2	41	64,87			
	3	34	57,54			
	4	21	65,07			
	5	15	53,93			
12) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde ayrılması).	1	10	48,70	2,729	,604	
	2	41	61,33			
	3	34	58,32			
	4	21	66,36			
	5	15	66,87			
13) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	10	81,95	7,156	,128	
	2	41	60,22			
	3	34	55,04			
	4	21	55,83			
	5	15	69,90			
14) 4+4+4 Eğitim sistemi ile birlikte okul dönüşümleri yapıldığı için (ilkokul-ortaokul şeklinde) mali anlamda ek yükü karşılaştım. (Servis ücreti v.s)	1	10	81,65	4,931	,294	
	2	41	57,59			
	3	34	60,54			
	4	21	63,60			
	5	15	53,97			
15) Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.	1	10	51,35	3,280	,512	
	2	41	62,50			
	3	34	57,44			
	4	21	71,05			
	5	15	57,33			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir (72 aydan 66 aya düşürülmesi).	1	10	69,05	4,065	,397	
	2	41	60,55			
	3	34	63,88			
	4	21	64,40			
	5	15	45,57			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını eğitimde adalet için olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	10	60,80	2,872	,580	
	2	41	61,00			
	3	34	54,35			
	4	21	67,14			
	5	15	67,60			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması	1	10	53,40	3,731	,444	
	2	41	55,80			
	3	34	61,38			

gerektiğini düşünüyorum.	4	21	68,31		
	5	15	69,17		
19) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	10	52,60		
	2	41	56,71		
	3	34	58,09	4,725	,317
	4	21	69,60		
	5	15	72,90		
20) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	10	69,15		
	2	41	62,06		
	3	34	54,66	2,134	,711
	4	21	65,14		
	5	15	61,23		
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	10	67,20		
	2	41	58,30		
	3	34	63,47	2,570	,632
	4	21	66,29		
	5	15	51,23		
22) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	10	60,20		
	2	41	66,61		
	3	34	52,87	3,117	,538
	4	21	62,00		
	5	15	63,23		
Toplam	121				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: AY: Aylık Gelir, 1: 999₺ ve altı, 2: 1000-1999₺, 3: 2000-2999₺, 4: 3000-3999₺, 5: 4000₺ ve üstü,* p<0,05.

Farklı gelir grubuna mensup velilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise; Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya konmuştur.

Analiz sonuçlarına göre; sadece madde-10'da anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-10}} = 12,750$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise; gelir durumuna bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-10'da) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum." ifadesindeki farklılığın, aylık geliri 4000 ₺ ve üstü olan velilerle; aylık geliri 1000-1999, 2000-2999 ve 3000-3999 ₺ olan veliler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu

görülmüştür (Sıra Ort._{1000-1999₺}= 52,76, Sıra Ort._{2000-2999₺}= 62,57, Sıra Ort._{3000-3999₺}= 52,40, Sıra Ort._{4000₺ ve üstü}= 83,60; $p<0,05$). Çıkan sonuç en yüksek aylık gelir grubunda yer alan veliler lehinedir. Yani 4000₺ ve üstü gelir grubunda yer alan veliler, diğer gelir grubunda yer alan velilere kıyasla yabancı dil eğitiminin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini daha olumlu görmektedir.

4.2.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Öğrenim Durumları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrenci velilerinin görüşleriyle ilgili; öğrenim durumları açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 23'te gösterilmiştir.

Tablo 23: Öğrenci Velilerinin Öğrenim Durumları Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	ÖD	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 Eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	22	63,25	11,116	,011*	3-4
	2	25	64,14			
	3	46	49,49			
	4	28	75,34			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	22	75,14	6,132	,105	
	2	25	63,90			
	3	46	53,98			
	4	28	58,84			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	22	61,25	3,692	,297	
	2	25	65,96			
	3	46	55,15			
	4	28	65,98			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	22	76,32	6,082	,108	
	2	25	59,78			
	3	46	58,64			
	4	28	53,93			
5) Çocuğumun hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	22	58,09	1,169	,760	
	2	25	61,64			
	3	46	58,59			
	4	28	66,68			
6) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	22	65,91	2,769	,429	
	2	25	62,76			

	3	46	54,84			
	4	28	65,70			
7) Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor.	1	22	74,95			
	2	25	65,52			
	3	46	57,85	7,173	,067	
	4	28	51,18			
8) Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	22	76,09			1-2
	2	25	46,52			1-4
	3	46	63,29	10,131	,017*	2-3
	4	28	58,30			
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	22	49,50			
	2	25	57,36			
	3	46	62,15	6,272	,099	
	4	28	71,39			
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	22	70,82			1-2
	2	25	46,60			2-4
	3	46	60,04	8,029	,045*	
	4	28	67,71			
11) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.	1	22	49,34			
	2	25	66,36			
	3	46	65,34	4,259	,235	
	4	28	58,25			
12) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde ayrılması).	1	22	62,45			
	2	25	58,18			
	3	46	61,07	,275	,965	
	4	28	62,27			
13) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracasına inanıyorum.	1	22	77,73			1-3
	2	25	69,76			1-4
	3	46	50,39	13,209	,004*	2-3
	4	28	57,46			
14) 4+4+4 Eğitim sistemi ile birlikte okul dönüşümleri yapıldığı için (ilkokul-ortaokul şeklinde) mali anlamda ek yükü karşılaştım. (Servis ücreti v.s)	1	22	58,64			
	2	25	64,86			
	3	46	54,11	4,668	,198	
	4	28	70,73			
15) Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.	1	22	52,70			
	2	25	61,64			
	3	46	59,25	3,339	,342	
	4	28	69,82			
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	22	65,05			
	2	25	70,42			
	3	46	58,65	3,852	,278	
	4	28	53,27			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını eğitimde adalet için olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	22	62,73			
	2	25	60,00			
	3	46	62,15	,299	,960	
	4	28	58,64			

18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	1	22	61,07	4,398	,222	
	2	25	52,98			
	3	46	59,29			
	4	28	70,91			
19) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	22	55,36	8,123	,044*	1-4
	2	25	59,16			2-4
	3	46	55,11			3-4
	4	28	76,75			
20) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	22	63,45	2,280	,516	
	2	25	67,52			
	3	46	60,59			
	4	28	53,93			
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	22	63,57	2,683	,443	
	2	25	65,30			
	3	46	54,66			
	4	28	65,55			
22) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	22	62,93	9,690	,021*	1-4
	2	25	75,80			2-4
	3	46	60,76			
	4	28	46,66			
Toplam			121			

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: ÖD: Öğrenim Durumu 1: İlkokul, 2: Ortaokul, 3: Lise, 4: Üniversite, *p<0,05.

Farklı eğitim seviyesine sahip velilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Test sonunda anlamlı farklılık görülen maddelere, Mann-Whitney-U testi uygulanmış anlamlı farklılığın hangi ikili gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir.

Yapılan analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-8, madde-10, madde-13, madde-19 ve madde-22’de anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{madde-1}=11,116$, $p<0,05$; $X^2_{madde-8}=10,131$, $p<0,05$; $X^2_{madde-10}=8,029$, $p<0,05$; $X^2_{madde-13}=13,209$, $p<0,05$; $X^2_{madde-19}=8,123$, $p<0,05$; $X^2_{madde-22}=9,690$, $p<0,05$). Diğer maddelerde ise; eğitim seviyesine bağlı yeni eğitim sistemi ile ilgili velilerin algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-1’de) “4+4+4 Eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” ifadesindeki farklılığın, üniversite mezunu velilerle; lise mezunu velilerin arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{Lise}= 49,49, Sıra

Ort.Üniversite= 75,34; $p<0,05$). Çıkan sonuç üniversite mezunu velilerin lehinedir. Bu sonuca göre; üniversite mezunu olan veliler, lise mezunu velilere oranla yeni eğitim sistemi hakkında daha çok bilgi sahibidirler.

Elde edilen verilere göre (madde-8’de) “Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.” maddesindeki anlamlı farklılık, ilkokul mezunu velilerle; ortaokul ve üniversite mezunu velilerin bulunduğu gruplar arasında görülmüştür (Sıra Ort.ilkokul= 76,09, Sıra Ort.Ortaokul= 46,52, Sıra Ort.Üniversite= 58,30; $p<0,05$). Bu sonuca göre seçmeli derslerle ilgili öğrencilerine en az baskı yapanlar ilkokul mezunu olan öğrenci velileridir. Bu madde görülen diğer bir anlamlı farklılık ise; ortaokul mezunu öğrenci velileriyle lise mezunu öğrenci velilerinin bulunduğu gruplar arasındadır (Sıra Ort.Ortaokul= 46,52, Sıra Ort.Lise= 63,29; $p<0,05$). Ortaya çıkan anlamlı farklılık lise mezunu velilerin lehinedir.

Analiz sonuçlarına göre (madde-10’da) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkokul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.” ifadesindeki farklılığın, ortaokul mezunu velilerle; ilkokul ve üniversite mezunu olan velilerin grupları arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort.ilkokul= 70,82, Sıra Ort.Ortaokul= 46,60, Sıra Ort.Üniversite= 67,71; $p<0,05$). Elde edilen istatistiksel farklılığa göre; ilkokul mezunu veliler, yabancı dil eğitiminin 2. sınıftan itibaren verilmesini daha olumlu algılamaktadır.

Analiz verilerine göre (madde-13’de) “Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.” ifadesindeki farklılığın, ilkokul mezunu velilerle; lise ve üniversite mezunu velilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort.ilkokul= 77,73, Sıra Ort.Lise= 50,39, Sıra Ort.Üniversite= 57,46; $p<0,05$). Bu verilere bakıldığında lise ve üniversite mezunu veliler, zorunlu eğitim süresinin arttırılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına ilkokul mezunu velilere göre daha olumsuz yaklaşım sergilemektedirler. Ayrıca bu maddede, ortaokul mezunu velilerle lise mezunu veliler arasındaki gruplarda da anlamlı farklılık tespit edilmiştir (Sıra Ort.Ortaokul= 69,76, Sıra Ort.Lise= 50,39; $p<0,05$). Tespit edilen anlamlı farklılık lise mezunu velilerin aleyhinedir.

İstatistiksel sonuçlara göre (madde-19'da) “4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın, üniversite mezunu velilerle; ilkokul, ortaokul ve lise mezunu velilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{İlkokul}= 55,36, Sıra Ort._{Ortaokul}= 59,16, Sıra Ort._{Lise}= 55,11, Sıra Ort._{Üniversite}= 76,75; $p<0,05$). Bu verilere göre; Fatih projesi hakkında en çok bilgi sahibi olanlar, öğrenim seviyeleri en iyi olan üniversite mezunu velilerdir.

Analiz sonuçlarına farklı eğitim seviyesine sahip veliler arasında görülen son anlamlı farklılık olan (madde-22'de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.” ifadesindeki farklılığın, üniversite mezunu velilerle; ilkokul ve ortaokul mezunu velilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{İlkokul}= 62,93, Sıra Ort._{Ortaokul}= 75,80, Sıra Ort._{Üniversite}= 46,66; $p<0,05$). Bu sonuca göre; öğrencilerin uluslar arası düzeyde yabancı dil eğitimi aldıklarını en olumsuz algılayan grup, öğrenim seviyesi en üst olan üniversite mezunu velilerdir.

İlgili çalışmalara bakıldığında Gökçe (2015: 94), “12 Yıllık Zorunlu Eğitimin (4+4+4) Veli-Öğretmen Bakış Açısından Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi” adlı tezinde; öğrenim durumu değişkenine bağlı, veli tutumlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek için Kruskal Wallis H testine başvurmuş, test sonunda katılımcı görüşlerinin “Yeni modele karşı olumlu ve olumsuz tutum” ile “Seçmeli dersler tutumu” alt boyutlarında, öğrenim durumu değişkenine ilişkin veli görüşlerinde anlamlı farklılıklar tespit etmiştir. Bu yönüyle çalışmamız, Gökçe (2015)'nin hazırlamış olduğu tezi destekler mahiyettedir.

4.2.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrenci Velilerinin Yaş Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrenci velilerinin görüşleriyle ilgili; yaş açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 24'te gösterilmiştir.

Tablo 24: Öğrenci Velilerinin Yaş Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Y	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 Eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	7	61,29	2,652	,448	
	2	59	64,37			
	3	45	54,88			
	4	10	68,45			
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.	1	7	64,29	1,610	,657	
	2	59	58,42			
	3	45	61,27			
	4	10	72,70			
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	7	89,71	8,056	,045*	1-2
	2	59	58,73			1-3
	3	45	60,52			1-4
	4	10	56,45			
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	7	70,50	2,510	,474	
	2	59	56,58			
	3	45	65,73			
	4	10	59,15			
5) Çocuğumun hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	7	77,00	4,112	,250	
	2	59	57,37			
	3	45	65,73			
	4	10	49,90			
6) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	7	46,64	13,932	,003*	2-4
	2	59	66,64			3-4
	3	45	63,34			
	4	10	27,25			
7) Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor.	1	7	51,36	4,190	,242	
	2	59	62,11			
	3	45	57,06			
	4	10	78,95			
8) Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.	1	7	47,57	2,446	,485	
	2	59	59,19			
	3	45	63,38			
	4	10	70,35			
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	7	56,50	8,242	,041*	2-4
	2	59	60,83			3-4
	3	45	67,49			
	4	10	35,95			
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	7	62,07	3,471	,325	
	2	59	59,97			
	3	45	65,78			
	4	10	44,80			
11) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki	1	7	47,07	10,414	,015*	2-4

alt yapılarını yetersiz buluyorum.	2	59	66,79	3-4		
	3	45	61,99			
	4	10	32,15			
12) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde ayrılması).	1	7	42,79	2,532	,470	
	2	59	62,03			
	3	45	63,12			
	4	10	58,10			
13) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.	1	7	58,14	3,389	,335	
	2	59	56,30			
	3	45	67,86			
	4	10	59,90			
14) 4+4+4 Eğitim sistemi ile birlikte okul dönüşümleri yapıldığı için (ilkokul-ortaokul şeklinde) mali anlamda ek yükü karşılaştım. (Servis ücreti v.s)	1	7	62,57	,256	,968	
	2	59	61,41			
	3	45	61,36			
	4	10	55,90			
15) Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.	1	7	93,64	13,585	,004*	1-2
	2	59	65,64			1-3
	3	45	54,92			1-4
	4	10	38,10			2-4
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	7	63,57	2,093	,553	
	2	59	64,44			
	3	45	55,17			
	4	10	65,15			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını eğitimde adalet için olumlu bir gelişme olarak görüyorum.	1	7	42,86	6,915	,075	
	2	59	62,53			
	3	45	66,00			
	4	10	42,20			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.	1	7	70,86	5,792	,122	
	2	59	53,89			
	3	45	67,66			
	4	10	66,10			
19) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	7	46,86	2,026	,567	
	2	59	63,74			
	3	45	61,16			
	4	10	54,05			
20) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	7	40,79	4,254	,235	
	2	59	60,33			
	3	45	61,93			
	4	10	74,90			
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	7	63,21	,246	,970	
	2	59	59,88			
	3	45	61,21			
	4	10	65,10			
22) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.	1	7	58,86	1,200	,753	
	2	59	63,00			
	3	45	57,18			
	4	10	67,90			

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: Y: Yaş 1: 21-30 Yaş, 2: 31-40 Yaş, 3: 41-50 Yaş, 4: 51-60 Yaş, *p<0,05.

Tablo 24’te farklı yaş grubuna velilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Kruskal Wallis H testinden sonra da ikili karşılaştırmalarda kullanılan Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya tespit edilmiştir.

Yapılan test sonuçlarına göre madde-3, madde-6, madde-9, madde-11 ve madde-15’te anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-3}} = 8,056$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-6}} = 13,932$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-9}} = 8,242$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-11}} = 10,414$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-15}} = 13,585$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise yaşa bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-3’te) “4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.” maddesindeki farklılığın, yaşı 21-30 olan velilerle; yaşları 31-40, 41-50 ve 51-60 yaş olan veliler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{21-30 yaş} = 89,71, Sıra Ort._{31-40 yaş} = 58,73, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 60,52, Sıra Ort._{51-60 yaş} = 56,45; $p < 0,05$). Bu sonuca göre yaşı 21-30 arasında olan, başka bir deyişle en genç veli grubunda yer alanlar bu maddeyle ilgili daha olumlu fikirlere sahiptir.

Yapılan analiz sonucuna göre (madde-6’da) “Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.” ifadesindeki anlamlı farklılığın 51-60 yaş grubundaki velilerle; 31-40 ve 41-50 yaş grubunda yer alan veliler arasında olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{31-40 yaş} = 66,64, Sıra Ort._{41-50 yaş} = 63,34, Sıra Ort._{51-60 yaş} = 27,25; $p < 0,05$). Bu sonuca göre yaşları 51-60 arasında olan veliler; 31-40 ile 41-50 yaş grubundaki velilere göre seçmeli derslerle ilgili daha az bilgiye sahip oldukları düşünülmektedir.

Analiz sonucuna göre (madde-9’da) “Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın 51-60 yaş grubundaki velilerle; 31-40 ve 41-50 yaş grubunda yer alan veliler arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir

(Sıra Ort._{31-40 yaş}= 60,83, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 67,49, Sıra Ort._{51-60 yaş}= 35,95; $p<0,05$). Çıkan bu istatistiksel farka göre; en büyük yaş grubunda yer alan veliler; 31-40 ile 41-50 yaş grubundaki velilere nazaran okul öncesi eğitimin zorunlu olması fikrine, daha olumsuz bir bakış sergilemişlerdir.

Analiz sonucuna göre (madde-11’de) “4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.” ifadesindeki anlamlı farklılık 51-60 yaş grubundaki velilerle; 31-40 ve 41-50 yaş grubundaki veliler arasındadır (Sıra Ort._{31-40 yaş}= 66,79, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 61,99, Sıra Ort._{51-60 yaş}= 32,15; $p<0,05$). Çıkan sonuç 51-60 yaş grubunda yer alan velilerin aleyhinedir. Bu sonuca göre en büyük yaş grubunda yer alan veliler, okulların fiziki alt yapılarıyla ilgili kendilerinden genç olan velilere göre daha olumlu fikre sahiptirler.

Analiz verilerine bakılacak olursa (madde-15’te) “Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.” maddesindeki farklılığın 21-30 yaş grubunda yer alan velilerle; 31-40, 41-50 ve 51-60 yaş grubunda yer alan veliler arasında anlamlı olduğu görülmektedir (Sıra Ort._{21-30 yaş}= 93,64, Sıra Ort._{31-40 yaş}= 65,64, Sıra Ort._{41-50 yaş}= 54,92, Sıra Ort._{51-60 yaş}= 38,10; $p<0,05$). Çıkan sonuç en genç grup olan 21-30 yaş arasındaki veliler lehinedir. Ayrıca madde-15’te 31-40 yaş grubundaki velilerle 51-60 yaş grubunda olan veliler arasında da veriler itibarıyla anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir (Sıra Ort._{31-40 yaş}= 65,64, Sıra Ort._{51-60 yaş}= 38,10; $p<0,05$). Tespit edilen anlamlı farklılık 51-60 yaş grubunda yer alan velilerin aleyhinedir.

Benzer çalışmalara bakıldığında, “12 Yıllık Zorunlu Eğitimin (4+4+4) Veli-Öğretmen Bakış Açısından Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi” adlı tezinde Gökçe (2015: 92); yaş değişkenine bağlı, veli tutumlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek için Kruskal Wallis H testine başvurmuş, test sonunda katılımcı görüşlerinin 4+4+4 eğitim sistemine karşı tutum ve düşünceleri benzer çıkmış diğer bir ifade ile yaş değişkenine bağlı veli görüşlerinde herhangi bir anlamlı farklılık görülmemiştir.

4.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Algı ve Yaklaşımları

Bu bölümde “4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili öğrencilerin algı ve yaklaşımları” cinsiyet, yaş, okul türü, sınıf düzeyi ve gelir durumundan oluşan bağımsız değişkenlere göre analiz edilecektir.

4.3.1. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Cinsiyetleri Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrencilerin görüşleriyle ilgili; cinsiyetleri açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 25’te gösterilmiştir.

Tablo 25: Öğrencilerin Cinsiyetleri Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	C	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	E	93	115,64	10754,50	6383,500	,274
	K	149	125,16	18648,50		
2) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	E	93	126,42	11757,00	6471,000	,302
	K	149	118,43	17646,00		
3) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	E	93	110,35	10263,00	5892,000	,043*
	K	149	128,46	19140,00		
4) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	E	93	115,16	10710,00	6339,000	,231
	K	149	125,46	18693,00		
5) Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.	E	93	127,39	11847,50	6380,500	,276
	K	149	117,82	17555,50		
6) Seçmeli derslerin belirlenmesinde herhangi bir yönlendirme ile karşılaşmıyorum. (Aile, öğretmen, idareci baskısı gibi)	E	93	124,78	11604,50	6623,500	,548
	K	149	119,45	17798,50		
7) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	E	93	121,51	11300,50	6927,500	,998
	K	149	121,49	18102,50		

8) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir. (İlkokul-Ortaokul şeklinde)	E	93	114,64	10661,50		
	K	149	125,78	18741,50	6290,500	,178
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	E	93	109,62	10195,00		
	K	149	128,91	19208,00	5824,000	,029*
10) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.	E	93	117,33	10911,50		
	K	149	124,10	18491,50	6540,500	,422
11) Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	E	93	116,87	10868,50		
	K	149	124,39	18534,50	6497,500	,372
12) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	E	93	118,35	11006,50		
	K	149	123,47	18396,50	6635,500	,569
13) Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.	E	93	110,79	10303,50		
	K	149	128,18	19099,50	5932,500	,051
14) Seçmeli dersler benim için çok verimli geçiyor.	E	93	116,33	10818,50		
	K	149	124,73	18584,50	6447,500	,313
15) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kendim için avantaj olarak görüyorum.	E	93	117,89	10963,50		
	K	149	123,76	18439,50	6592,500	,477
16) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	E	93	122,56	11398,00		
	K	149	120,84	18005,00	6830,000	,849
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.	E	93	118,41	11012,50		
	K	149	123,43	18390,50	6641,500	,575
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.	E	93	119,21	11086,50		
	K	149	122,93	18316,50	6715,500	,676
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.	E	93	107,77	10022,50		
	K	149	130,07	19380,50	5651,500	,012*
Toplam		242				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: C: Cinsiyet, E: Erkek, K: Kadın, * $p<0,05$.

Farklı cinsiyetten öğrencilerin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin yaklaşımlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için yapılan Mann-Whitney-U testi sonucuna göre madde-3 ($U_3= 5892,00$, $p<0,05$), madde-9 ($U_9= 5824,00$, $p<0,05$) ve madde 19'da ($U_{19}=5651,500$, $p<0,05$) anlamlı farklılıklar görülmüştür. Diğer maddelerde ise öğrencilerin cinsiyete bağlı olarak yaklaşımlarının farklılık göstermediği görülmüştür.

Bu bulgulara göre; madde 3'te, madde 9'da ve madde 19'da erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha olumsuz görüş bildirmişlerdir (Madde-3: Sıra Ort._{Erkek}= 110,35 , Sıra Ort._{Kadın}= 128,46; Madde-9: Sıra Ort._{Erkek}= 109,62, Sıra Ort._{Kadın}= 128,91; Madde-19: Sıra Ort._{Erkek}= 107,77, Sıra Ort._{Kadın}=130,07). Diğer bir ifadeyle anlamlı farkların çıktığı maddelerle ilgili kız öğrenciler daha fazla olumlu görüşe sahiptir.

4.3.2. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Yaşları Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrencilerin görüşleriyle ilgili; yaşları açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 26'da gösterilmiştir.

Tablo 26: Öğrencilerin Yaş Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	Y	N	Sıra Ort.	X^2	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	27	87,70	10,780	,005*	1-2
	2	178	122,34			1-3
	3	37	142,12			
2) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	27	170,07	23,351	,000*	1-2
	2	178	118,23			1-3
	3	37	101,78			
3) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık	1	27	112,13	,805	,669	

ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	2	178	123,67			
	3	37	117,92			
4) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	27	116,70	3,536	,171	
	2	178	125,82			
	3	37	104,23			
5) Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.	1	27	123,65	4,325	,115	
	2	178	116,94			
	3	37	141,85			
6) Seçmeli derslerin belirlenmesinde herhangi bir yönlendirme ile karşılaşmıyorum. (Aile, öğretmen, idareci baskısı gibi)	1	27	129,20	,425	,808	
	2	178	120,20			
	3	37	122,12			
7) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	27	148,00	5,309	,070	
	2	178	117,94			
	3	37	119,28			
8) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir. (İlkokul-Ortaokul şeklinde)	1	27	110,59	1,810	,405	
	2	178	121,04			
	3	37	131,68			
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	27	128,61	2,166	,339	
	2	178	123,40			
	3	37	107,15			
10) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.	1	27	102,72	3,854	,146	
	2	178	126,05			
	3	37	113,30			
11) Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	27	141,89	13,284	,001*	1-3 2-3
	2	178	125,27			
	3	37	88,49			
12) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	27	104,80	1,834	,400	
	2	178	123,48			
	3	37	124,18			
13) Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.	1	27	119,57	7,843	,020*	2-3
	2	178	115,87			
	3	37	150,00			
14) Seçmeli dersler benim için çok verimli	1	27	125,63	,535		

geçiyor.	2	178	119,74			
	3	37	126,97		,765	
15) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kendim için avantaj olarak görüyorum.	1	27	109,52			
	2	178	120,95	2,237	,327	
	3	37	132,89			
16) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	27	128,93			1-3
	2	178	125,68	6,154	,046*	2-3
	3	37	95,99			
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	27	153,33			1-2
	2	178	112,30	12,824	,002*	2-3
	3	37	142,54			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	27	153,52			1-2
	2	178	110,74	17,221	,000*	2-3
	3	37	149,89			
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	27	156,81			1-2
	2	178	112,13	13,884	,001*	2-3
	3	37	140,81			
Toplam		242				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: Y: Yaş, 1: 9-11 Yaş, 2: 12-14 Yaş, 3: 15-17 Yaş, *p<0,05.

Tabla 26’da farklı yaş grubuna öğrencilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise Kruskal Wallis H testinden sonra ikili karşılaştırmalarda kullanılan Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya konmuştur.

Yapılan analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-2, madde-11, madde-13, madde-16, madde-17, madde-18 ve madde-19’da anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir ($X^2_{\text{madde-1}} = 10,780$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-2}} = 23,351$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-11}} = 13,284$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-13}} = 7,843$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-16}} = 6,154$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-17}} = 12,824$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-18}} = 17,221$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-19}} = 13,884$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise yaşa bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-1’de) “4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın, yaşı 9-11 aralığında olan öğrencilerle; yaşları 12-14, 15-17 aralığında olan öğrenciler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 87,70, Sıra Ort._{12-14 yaş} = 122,34, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 142,12; $p < 0,05$). Bu sonuca göre 9-11 yaş grubunda olan diğer bir ifadeyle en küçük öğrenci grubunun yeni eğitim sistemiyle ilgili en az bilgiye sahip oldukları görülmüştür.

Yapılan test sonuçlarına göre (madde-2’de) “4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.” ifadesinde 9-11 yaş grubundaki öğrencilerle; 12-14 ve 15-17 yaş grubunda olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 170,07, Sıra Ort._{12-14 yaş} = 118,23, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 101,78; $p < 0,05$). Bu madde de oluşan farklılık 9-11 yaş grubunda olan öğrenciler lehinedir. Bu ifadeye en olumlu yaklaşan, eğitim sistemi oluşturulurken görüşüne başvurulduğuna en çok inan öğrenciler 9-11 yaş aralığındakilerdir.

Analiz verilerine göre (madde-11’de) “Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.” maddesinde 15-17 yaş grubundaki öğrencilerle; 9-11, 12-14 yaş grubunda olan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar görülmüştür (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 141,89, Sıra Ort._{12-14 yaş} = 125,27, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 88,49; $p < 0,05$). Bu sonuca göre en küçük yaş grubunda olanlar, hangi tür ortaokula gideceklerine kendileri karar verdiklerini en çok inanan (düşünen); en büyük yaş grubunda olanlar ise en az inanan (düşünen) öğrenci grubu olmuştur.

Analiz sonucuna göre (madde-13’te) “Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.” ifadesindeki farklılığın 12-14 yaş grubundaki öğrencilerle 15-17 yaş grubunda olan öğrenciler arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{12-14 yaş} = 115,87, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 150,00; $p < 0,05$). Bu sonuca göre; 15-17 yaş grubunda olan öğrenciler, bir alt yaş grubunda olan öğrencilere kıyasla farklı bir mahallede okula giderken daha çok zorlanmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre (madde-16’da) “4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın,

yaşı 15-17 aralığında olan öğrencilerle; yaşları 9-11, 12-14 aralığında olan öğrenciler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 128,93 Sıra Ort._{12-14 yaş} = 125,68, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 95,99; $p < 0,05$). Bu sonuca göre; 9-11 yaş grubunda olan öğrencilerin, diğer yaş grubunda öğrenim gören öğrencilere kıyasla Fatih projesiyle ilgili daha çok bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Analiz verilerine göre (madde-17’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın 12-14 yaş grubundaki öğrencilerle; 9-11, 15-17 yaş grubunda olan öğrenciler arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 153,33, Sıra Ort._{12-14 yaş} = 112,30, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 142,54; $p < 0,05$). Bu sonuca göre; uluslar arası düzeyde akranlarıyla rekabet edecek düzeyde fen eğitimi aldığına en çok inan öğrenci grubu en büyük yaş grubunda olan öğrencilerdir.

Analiz sonuçlarına göre (madde-18’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, yaşı 12-14 aralığında olan öğrencilerle; yaşları 9-11, 15-17 aralığında olan öğrenciler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu belirlenmiştir (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 153,52, Sıra Ort._{12-14 yaş} = 110,74, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 149,89; $p < 0,05$).). Bu sonuca göre; uluslar arası düzeyde akranlarıyla rekabet edecek düzeyde matematik eğitimi aldığına en çok inan öğrenci grubu en küçük yaş grubunda olan öğrencilerdir.

Analiz verilerine göre (madde-19’da) “19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum..” maddesindeki farklılığın 12-14 yaş grubundaki öğrencilerle; 9-11, 15-17 yaş grubunda olan öğrenciler arasında anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{9-11 yaş} = 156,81, Sıra Ort._{12-14 yaş} = 112,13, Sıra Ort._{15-17 yaş} = 140,81; $p < 0,05$). Bu sonuca göre; uluslar arası düzeyde akranlarıyla rekabet edecek düzeyde yabancı dil eğitimi aldığına en az inan öğrenci grubu orta yaş grubunda olan öğrencilerdir.

4.3.3. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Okul Türü Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrencilerin görüşleriyle ilgili; okul türü açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27: Öğrencilerin Okul Türü Açısından Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	OT	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	201	120,90	24300,00	3999,000	,752
	2	41	124,46	5103,00		
2) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	201	122,00	24522,00	4020,000	,769
	2	41	119,05	4881,00		
3) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	201	125,95	25316,50	3225,500	,023*
	2	41	99,67	4086,50		
4) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	201	120,57	24234,00	3933,000	,621
	2	41	126,07	5169,00		
5) Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.	1	201	126,09	25343,50	3198,500	,018*
	2	41	99,01	4059,50		
6) Seçmeli derslerin belirlenmesinde herhangi bir yönlendirme ile karşılaşmıyorum. (Aile, öğretmen, idareci baskısı gibi)	1	201	124,28	24979,50	3562,500	,154
	2	41	107,89	4423,50		
7) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	201	125,46	25218,00	3324,000	,032*
	2	41	102,07	4185,00		
8) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir. (İlkokul-Ortaokul şeklinde)	1	201	122,72	24666,50	3875,500	,502
	2	41	115,52	4736,50		
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	201	122,41	24604,00	3938,000	,639
	2	41	117,05	4799,00		

10) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.	1	201	122,67	24657,00		
	2	41	115,76	4746,00	3885,000	,527
11) Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	201	128,71	25870,00		
	2	41	86,17	3533,00	2672,000	,000*
12) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	201	122,10	24541,50		
	2	41	118,57	4861,50	4000,500	,763
13) Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.	1	201	123,78	24880,50		
	2	41	110,30	4522,50	3661,500	,244
14) Seçmeli dersler benim için çok verimli geçiyor.	1	201	120,95	24311,00		
	2	41	124,20	5092,00	4010,000	,764
15) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kendim için avantaj olarak görüyorum.	1	201	122,71	24664,50		
	2	41	115,57	4738,50	3877,500	,505
16) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	201	119,86	24091,50		
	2	41	129,55	5311,50	3790,500	,407
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	201	125,66	25258,50		
	2	41	101,09	4144,50	3283,500	,034*
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	201	127,99	25725,00		
	2	41	89,71	3678,00	2817,000	,001*
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	201	131,30	26392,00		
	2	41	73,44	3011,00	2150,000	,000*
Toplam		242				

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: OT: Okul Türü, 1: Normal Ortaokul, 2: İmam Hatip Ortaokulu, *p<0,05.

Farklı okul türüne mensup öğrencilerin yeni eğitim sistemine ilişkin algı ve yaklaşımlarının birbirinden anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek

amacıyla yapılan Mann-Whitney-U testi sonucuna göre; madde-3, madde-5, madde-7, madde-11, madde-17, madde-18 ve madde-19’da anlamlı farklılıklar görülmüştür ($U_{\text{madde-3}}= 3225,500$, $U_{\text{madde-5}}= 3198,500$, $U_{\text{madde-7}}= 3324,00$, $U_{\text{madde-11}}= 2672,000$, $U_{\text{madde-17}}= 3283,500$, $U_{\text{madde-18}}= 2817,000$, $U_{\text{madde-19}}= 2150,000$ $p<0,05$). Diğer maddelerde ise; öğrenci görüşlerinin öğrenim gördükleri okul türüne bağlı olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Analiz sonucuna göre; (madde-3’te) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.” ifadesine; (madde-5’te) “Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.” ifadesine; (madde-7’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.” ifadesine; (madde-11’de) “Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.” ifadesine; (madde-17’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarım (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.” ifadesine; (madde-18’de) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarım (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.” ifadesine; (madde-19’da) “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarım (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.” ifadesine verilen cevaplarda öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türüne bağlı olarak anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir (Madde-3: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 125,95, Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 99,67; Madde-5: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 126,09, Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 99,01; Madde-7: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 125,46, Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 102,07; Madde-11: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 128,71 , Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 86,17; Madde-17: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 125,66, Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 101,09; Madde-18: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 127,99 , Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 89,71; Madde-19: Sıra Ort.Normal Ortaokul= 131,30, Sıra Ort.İmam Hatip Ortaokulu= 73,44). Anlamlı farklılık görülen tüm maddelerde çıkan sonuç, normal ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin lehinedir. Yani normal ortaokullarda öğrenim gören öğrenciler, yeni sistemle ilgili bu ifadelerle imam hatip ortaokullarında öğrenim gören öğrencilerden daha olumlu yaklaşmışlardır.

4.3.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrencilerin görüşleriyle ilgili; sınıf düzeyi açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H ve Mann-Whitney U Testi sonuçları tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28: Öğrencilerin Sınıf Düzeyi Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	SD	N	Sıra Ort.	X ²	P	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	34	78,40	22,054	,000*	1-2
	2	45	141,17			1-3
	3	65	135,98			1-4
	4	98	117,82			2-4
2) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	34	156,40	24,104	,000*	1-3
	2	45	133,52			1-4
	3	65	123,20			2-4
	4	98	102,74			3-4
3) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	34	101,91	3,361	,339	
	2	45	122,89			
	3	65	125,44			
	4	98	125,05			
4) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	34	125,19	4,930	,177	
	2	45	139,39			
	3	65	113,24			
	4	98	117,48			
5) Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.	1	34	115,53	6,706	,082	
	2	45	132,83			
	3	65	105,32			
	4	98	129,10			
6) Seçmeli derslerin belirlenmesinde herhangi bir yönlendirme ile karşılaşmıyorum. (Aile, öğretmen, idareci	1	34	124,10	2,105	,551	
	2	45	111,51			

baskısı gibi)	3	65	129,77		
	4	98	119,70		
7) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkokul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	34	136,74		
	2	45	114,28		
	3	65	126,46	3,610	,307
	4	98	116,24		
8) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir. (İlkokul-Ortaokul şeklinde)	1	34	109,66		
	2	45	108,19		
	3	65	134,12	5,989	,112
	4	98	123,35		
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	34	131,12		
	2	45	113,31		
	3	65	123,35	1,450	,694
	4	98	120,70		
10) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.	1	34	106,53		
	2	45	120,44		
	3	65	131,04	3,345	,341
	4	98	120,85		
11) Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	34	132,60		1-4
	2	45	125,70		3-4
	3	65	138,87	13,247	,004*
	4	98	104,20		
12) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	34	98,00		
	2	45	130,86		
	3	65	128,08	5,518	,138
	4	98	120,99		
13) Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.	1	34	110,72		1-4
	2	45	90,44		2-3
	3	65	124,02	16,190	,001*
	4	98	137,83		2-4
14) Seçmeli dersler benim için çok verimli geçiyor.	1	34	122,38		
	2	45	130,93	3,255	
	3	65	110,32		,354

	4	98	124,28			
15) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kendim için avantaj olarak görüyorum.	1	34	106,78			
	2	45	125,14			
	3	65	121,99	2,287	,515	
	4	98	124,61			
16) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	34	123,44			1-2
	2	45	154,08			2-3
	3	65	128,20	19,379	,000*	2-4
	4	98	101,42			3-4
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	34	144,94			
	2	45	129,84			
	3	65	111,42	6,793	,079	
	4	98	116,22			
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	34	152,66			1-2
	2	45	119,79			1-3
	3	65	109,94	9,344	,025*	1-4
	4	98	119,14			
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	34	147,21			
	2	45	118,21			
	3	65	112,30	6,298	,098	
	4	98	120,19			
Toplam	242					

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: SD: Sınıf Düzeyi, 1: 5.Sınıf, 2: 6.Sınıf, 3: 7.Sınıf, 4: 8.Sınıf, *p < 0,05.

Farklı sınıf düzeyine öğrencilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi uygulanmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise; ikili karşılaştırmalarda kullanılan Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu ortaya konmuştur.

Yapılan analiz sonuçlarına göre madde-1, madde-2 madde-11, madde-13 madde-16 ve madde-18’de anlamlı farklılıklar olduğu belirlenmiştir ($X^2_{madde-1} = 22,054$, $p < 0,05$;

$X^2_{\text{madde-2}} = 24,104$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-11}} = 13,247$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-13}} = 16,190$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-16}} = 19,379$, $p < 0,05$; $X^2_{\text{madde-18}} = 9,344$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise sınıf düzeyine bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-1’de) “4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” maddesindeki farklılığın, 5. sınıftaki öğrencilerle; 6, 7 ve 8. sınıftaki öğrencilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{5.Sınıf} = 78,40, Sıra Ort._{6.Sınıf} = 141,17, Sıra Ort._{7.Sınıf} = 135,98, Sıra Ort._{8.Sınıf} = 117,82; $p < 0,05$). Bu sonuca göre 5. sınıfta okuyan diğer bir ifadeyle ortaokula yeni başlayan öğrenci grubunun yeni eğitim sistemi hakkında en az bilgiye sahip oldukları görülmüştür. Ayrıca 6. sınıfta okuyan öğrencilerle 8. sınıfta okuyan öğrenci grupları arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Sıra Ort._{6.Sınıf} = 141,17, Sıra Ort._{8.Sınıf} = 117,82; $p < 0,05$). Ortaya çıkan farklılığın 6. sınıfta okuyan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle ortaokul son sınıfta okuyan öğrenciler, 6. sınıfta öğrenim görenlere göre yeni eğitim sistemi hakkında daha az bilgidirler.

Analiz verilerine göre (madde-2’de) “4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.” ifadesindeki farklılığın, 8. sınıftaki öğrencilerle; 5, 6 ve 7. sınıftaki öğrencilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{5.Sınıf} = 156,40, Sıra Ort._{6.Sınıf} = 133,52, Sıra Ort._{7.Sınıf} = 123,20, Sıra Ort._{8.Sınıf} = 102,74; $p < 0,05$). Bu sonuca göre 8. sınıfta okuyan diğer bir ifadeyle ortaokulu bitirecek olan öğrenci grubunun bu maddeyle ilgili en olumsuz fikre sahip olan öğrenciler oldukları görülmüştür. Ayrıca 5. sınıfta okuyan öğrencilerle 7. sınıfta okuyan öğrenci grupları arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Sıra Ort._{5.Sınıf} = 156,40, Sıra Ort._{7.Sınıf} = 123,20; $p < 0,05$). Ortaya çıkan farklılığın 5. sınıfta okuyan öğrencilerin lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle ortaokula yeni başlayan öğrenciler bu maddeye 7. sınıftaki öğrencilere nazaran daha olumlu yaklaşmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre (madde-11’de) “Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.” maddesindeki farklılığın, 8. sınıftaki öğrencilerle; 5 ve 7. sınıftaki öğrencilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{5.Sınıf} = 132,60, Sıra Ort._{7.Sınıf} = 138,87, Sıra Ort._{8.Sınıf} = 104,20; $p < 0,05$). Ortaya çıkan farklılık 8. sınıfta

okuyan öğrencilerin aleyhinedir. 8. sınıf öğrencilerinin, hangi tür ortaokula gideceklerine 5 ve 7. sınıftaki öğrencilerden daha az görüşleri dikkate alınmıştır.

Analizden elde edilen istatistiksel verilere göre (madde-13'te) "Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum." ifadesindeki farklılığın, 8. sınıftaki öğrencilerle; 5 ve 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{5.Sınıf}= 110,72, Sıra Ort._{6.Sınıf}= 90,44, Sıra Ort._{8.Sınıf}= 137,83; $p<0,05$). Bu sonuca göre 8. sınıfta okuyan öğrenciler, farklı mahallede bulunan bir ortaokula gittikleri için 5 ve 6. sınıfta okuyan öğrencilerden daha çok zorlandıkları görülmektedir. Bunun önemli sebebi ise; okul dönüşümlerinden dolayı 5, 6 ve 7. sınıfı kendi mahallelerinde okuyup 8. sınıfta okul değiştirmiş olmaları olabilir. Ayrıca 6. sınıfta okuyan öğrencilerle 7. sınıfta okuyan öğrenci grupları arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Sıra Ort._{6.Sınıf}= 90,44, Sıra Ort._{7.Sınıf}= 124,02; $p<0,05$). Burada ortaya çıkan farklılığın daha üst sınıfta okuyan öğrencilerin aleyhine olduğu görülmektedir. Bu sonuçlardan hareketle ortaokula yeni başlayan öğrencilerin farklı mahalledeki okullara uyum sağlamaları üst sınıftaki öğrencilere nazaran daha kolay olduğu anlaşılmaktadır.

Analiz sonuçlarına göre (madde-16'da) "4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim." ifadesindeki farklılığın, 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerle; 5, 7 ve 8. sınıftaki öğrencilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{5.Sınıf}= 123,44, Sıra Ort._{6.Sınıf}= 154,08, Sıra Ort._{7.Sınıf}= 128,20, Sıra Ort._{8.Sınıf}= 101,42; $p<0,05$). Bu sonuca göre; 6. sınıfta öğrenim gören öğrencilerin, diğer ortaokul kademelerinde öğrenim gören öğrencilere kıyasla Fatih projesiyle ilgili daha çok bilgi sahibi oldukları görülmüştür. Ayrıca 7. sınıfta öğrenim gören öğrencilerle 8. sınıfta öğrenim gören öğrenci grupları arasında da anlamlı farklılıklar ortaya çıkmıştır (Sıra Ort._{7.Sınıf}= 128,20, Sıra Ort._{8.Sınıf}= 101,42; $p<0,05$). Ortaya çıkan farklılığın ortaokul son sınıfta öğrenim gören öğrencilerin aleyhine olduğu görülmektedir. Yani 8. sınıf öğrencileri Fatih projesi ile ilgili en az bilgi sahibi olan öğrenci grubudur.

Analiz sonuçlarına göre sınıf düzeyine bağlı olarak oluşan son anlamlı farklılık olan (madde-18'de) "4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede

Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.” maddesindeki farklılığın, 5. sınıftaki öğrencilerle; 6, 7 ve 8. sınıftaki öğrencilerin bulunduğu gruplar arasında anlamlı olduğu tespit edilmiştir (Sıra Ort._{5.Sınıf}= 152,66, Sıra Ort._{6.Sınıf}= 119,79, Sıra Ort._{7.Sınıf}= 109,94, Sıra Ort._{8.Sınıf}= 119,14; p<0,05). Bu sonuca göre; 5. sınıfta okuyan diğer bir ifadeyle ortaokula yeni başlayan öğrenciler, akranlarıyla uluslar arası rekabette teknolojik gelişmeleri yakalayacak düzeyde matematik eğitimi aldıklarına daha çok inanmaktadır.

4.3.5. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili Öğrencilerin Gelir Durumu Açısından Algı ve Yaklaşımları Alt Problemine İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, öğrencilerin görüşleriyle ilgili; gelir durumu açısından anlamlı fark var mıdır? Sorusunun yanıtlanması için yapılan Kruskal Wallis H ve Mann-Whitney U Testi sonuçları tablo 29’da gösterilmiştir.

Tablo 29: Öğrencilerin Gelir Durumu Açısından Kruskal Wallis H Testi ve Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Maddeler	GD	N	Sıra Ort.	X ²	p	Anlamlı Fark
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.	1	25	124,34	4,524	,340	
	2	121	122,84			
	3	60	115,30			
	4	26	112,13			
	5	10	159,70			
2) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.	1	25	139,78	6,310	,177	
	2	121	120,59			
	3	60	110,73			
	4	26	136,12			
	5	10	113,50			
3) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.	1	25	121,04	8,857	,065	
	2	121	114,79			
	3	60	129,51			
	4	26	113,73			
	5	10	175,95			

4) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.	1	25	139,70	3,442	,487
	2	121	116,48		
	3	60	125,83		
	4	26	114,12		
	5	10	129,90		
5) Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.	1	25	145,90	4,208	,379
	2	121	118,32		
	3	60	117,07		
	4	26	118,92		
	5	10	132,30		
6) Seçmeli derslerin belirlenmesinde herhangi bir yönlendirme ile karşılaşmıyorum. (Aile, öğretmen, idareci baskısı gibi)	1	25	123,10	2,626	,622
	2	121	115,84		
	3	60	123,52		
	4	26	135,42		
	5	10	137,65		
7) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.	1	25	116,16	2,142	,710
	2	121	118,11		
	3	60	130,53		
	4	26	117,38		
	5	10	132,45		
8) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir. (İlkokul-Ortaokul şeklinde)	1	25	130,90	1,340	,855
	2	121	120,58		
	3	60	118,18		
	4	26	118,85		
	5	10	135,95		
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.	1	25	116,14	3,740	,442
	2	121	117,69		
	3	60	127,38		
	4	26	117,67		
	5	10	155,70		
10) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.	1	25	134,34	10,299	2-3 3-4
	2	121	117,06		
	3	60	138,47		
					,036*

	4	26	97,40		
	5	10	103,95		
11) Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.	1	25	122,10		
	2	121	111,73		
	3	60	125,62	9,009	,061
	4	26	144,54		
	5	10	153,60		
12) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)	1	25	134,84		
	2	121	120,09		
	3	60	120,39	3,310	,507
	4	26	108,33		
	5	10	146,10		
13) Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.	1	25	127,38		
	2	121	125,77		
	3	60	115,35	2,328	,676
	4	26	118,87		
	5	10	98,90		
14) Seçmeli dersler benim için çok verimli geçiyor.	1	25	137,54		
	2	121	120,29		
	3	60	127,02	5,049	,282
	4	26	100,54		
	5	10	117,50		
15) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kendim için avantaj olarak görüyorum.	1	25	128,92		
	2	121	122,02		
	3	60	131,69	7,477	,113
	4	26	100,88		
	5	10	89,10		
16) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.	1	25	111,52		
	2	121	117,65		
	3	60	120,17	6,697	,153
	4	26	133,63		
	5	10	169,45		
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte	1	25	108,84	6,359	,174

yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.	2	121	126,92		
	3	60	125,33		
	4	26	94,50		
	5	10	134,80		
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	25	103,64	3,450	,485
	2	121	126,55		
	3	60	124,05		
	4	26	108,81		
	5	10	122,80		
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.	1	25	106,44	3,211	,523
	2	121	124,14		
	3	60	122,40		
	4	26	112,31		
	5	10	145,65		
Toplam		242			

Kaynak: Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

Kısaltmalar: GD: Gelir Durumu, 1: 999₺ ve altı, 2: 1000-1999₺, 3: 2000-2999₺, 4: 3000-3999₺, 5: 4000₺ ve üstü, *p<0,05.

Farklı gelir grubuna mensup öğrencilerin yeni eğitim sistemine yönelik algı ve yaklaşımlarında anlamlı farklılıklar görülüp görülmediğini belirlemek amacıyla Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Anlamlı farklılıklar görülen maddelerde farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için ise; Mann-Whitney-U testine başvurulmuş ve anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğu tespit edilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre; sadece madde-10'da anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. ($X^2_{madde-10} = 10,299$, $p < 0,05$). Diğer maddelerde ise; gelir durumuna bağlı anlamlı farklılık görülmemiştir ($p > 0,05$).

Analiz sonuçlarına göre (madde-10'da) “Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.” ifadesindeki farklılığın, aylık gelirleri 2000-2999 ₺ olan öğrencilerle; aylık gelirleri 1000-1999 ve 3000-3999 ₺ olan öğrenciler arasındaki gruplarda anlamlı olduğu görülmüştür (Sıra Ort._{1000-1999₺} = 117,06, Sıra Ort._{2000-2999₺} = 138,47, Sıra Ort._{3000-3999₺} = 97,40; $p < 0,05$). Çıkan sonuç orta gelir

grubunda yer alan öğrenciler lehinedir. Yani 2000-2999₺ grubundaki öğrenciler, diğer gelir grubunda yer alan öğrencilere kıyasla zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasını daha olumlu görmektedir.

4.4. 4+4+4 Eğitim Sistemiyle İlgili İl-ilçe Yöneticilerinin Algı ve Yaklaşımlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesinde, il-ilçe yöneticilerinin algı ve yaklaşımlarını belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Bu kapsam il-ilçe yöneticilerine toplam 6 soru yöneltilmiştir. İl-ilçe yöneticilerine çeşitli rumuzlar verilmiş ve verdikleri cevap çalışmaya olduğu gibi yansıtılmıştır.

- **4+4+4 uygulaması ile sizce amaçlanan nedir?** Sorusuna, katılımcılar; MDY " 4+4+4 sistemi, zorunlu eğitimin Avrupa ülkeleriyle entegre hale getirmek için yapılan bir uygulama olup, ülke genelinde eğitimi daha verimli hale getirmek için yapılmıştır.", MDY1 "Eğitim sistemini kesintili hale getirerek öğrenciye alternatifler sunulması amaçlanmıştır. Eski sistemde okulların orta kısmında alternatif durum yokken 4+4+4 sistemiyle ortaokulun alternatif şeklinde belirlenmiştir.", ŞBM "Eğitim programlarının yaş gruplarına daha iyi hitap edebilmesi amaçlanmıştır.", ŞBM1 " Eğitimin ilk basamağından sonra öğrenci ve veliye okul seçme hakkı verilmesi amaçlanmıştır.", ŞBM2 " Ülkemiz insanlarına verilen eğitim süresinin dünya ülkelerindeki seviyeye zorunlu da olsa çıkarmak ", ŞBM3 " Ülkemizin eğitim seviyesini yükseltmek, bütün çocuklarımızın eğitime erişimini sağlamak, bütün çocuklara fırsat eşitliğini sunmak amaçlanmıştır. " şeklinde cevaplar verilmiştir. 4+4+4 eğitim sistemiyle ilgili verilen cevaplara bakıldığında, sistemle ilgili genel olarak olumlu görüşler belirtilmiştir. Katılımcılar, yeni sistemle; eğitim seviyesini Avrupa ülkeleri seviyesine yükseltmenin, bütün çocuklara eğitim hakkı sunarak fırsat eşitliğini sağlamanın, öğrencilere ve velilere ortaokul kısmında alternatifler sunmanın, toplam eğitim süresini arttırmanın amaçlandığını ifade etmişlerdir.

MEB (2012: 3) tarafından hazırlanan "12 Yıl Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar" adlı çalışmada dönemin Milli Eğitim Bakanı Ömer Dinçer, 4+4+4 eğitim sisteminin iki

temel amacı olduğunu ifade etmiştir. Amaçlardan biri; toplumun ortalama eğitim süresini yükseltmek bir diğeri ise; bireylerin ilgi, yetenek ve ihtiyaçlarını dikkate alarak onları bir üst eğitim kurumuna yönlendirmektir. Çalışmamızda katılımcıların verdiği yanıtlar, Sayın Ömer Dinçer'in 4+4+4 eğitim sisteminin amacıyla ilgili görüşünü desteklemektedir.

• **Sizce 4+4+4 uygulamasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?** Sorusuna, katılımcılar; MDY *"Tüm temel eğitim, ortaöğretim ve mesleki eğitim uygulamalarındaki tek düzen müfredatının uygulanması olumlu, fiziki alt yapı oluşturulmadan geçiş yapılması ve 60 aylık öğrencilerin okula başlamaları ise olumsuz bir durumdur. "*, MDY1 *"Fiziken ortaokul öğrencilerinden küçük olan ilkokul öğrencilerinin farklı binalarda eğitim görmeleri olumlu bir durumken ortaokula hazırlığın zirve yaptığı ilkokul 5. Sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerinden ayrılarak ortaokula geçmesi olumsuz bir durumdur."*, ŞBM *" İlkokul ve ortaokul öğrencilerinin farklı binalarda eğitim görmesi, eğitimin kesintili olması, eğitim süresinin uzaması, seçmeli derslerin artması olumlu durumlarken branş öğretmenlerinin 5. sınıfların seviyelerine inememeleri ve iletişimde sıkıntılar yaşamaları, ilkokula başlama yaşının düşürülmesi olumsuz durumlar olmuştur."*, ŞBM1 *" İlk dörtten sonra öğrencinin istediği ortaokula gitmesi olumlu, gitmek istediği okulun mahallesinde bulunmaması ise olumsuzluktur."*, ŞBM2 *" Başlangıç aşamasında eğitim kurumlarının fiziki şartları yeterli değildi ve sistem sorunlu başladı. Sonrasında vatandaşların büyük bir kısmının 12 yıl eğitimden geçeceğinin bilinmesi ve bilinçli bir topluma dönüşecek olması olumlu yön olmuştur."*, ŞBM3 *"Eğitimin kalitesini ve akademik seviyesini yükseltmek, okuma isteği olup da okuyamayan çocuklara imkân ve gerekli koşulları sağlamak olumlu yönlerdir. Okula başlama yaşının düşürülmesi, fiziki mekân ve insan kaynakları ile ilgili bazı durumlarda sistemin sıkıntıları yani olumsuz yönleri olmuştur."* şeklinde cevaplar verilmiştir. Öğrencilerin farklı binalarda eğitim görmesi, sistemin kesintili olması genel olarak belirtilen olumlu durumlar olmuştur. Okullarla ilgili fiziki mekân sıkıntısı yani dersliklerle ilgili görülen aksaklıklar, okula başlama yaşının düşürülmesi sistemin olumsuz yönleri olarak ifade edilmiştir.

İlgili çalışmalara bakıldığında Doğan, Uğurlu ve Demir (2014: 126), Sivas ilinde görevli eğitim yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki olumlu ve olumsuz

görüşlerini belirlemek istemişlerdir. Nitel veri toplama tekniğiyle yapılan araştırmada yöneticiler, farklı yaş grubunda olan öğrencilerin ayrı binalarda eğitim görmesini, kesintili eğitimin öğrenci ve veliye alternatif sunmasını, temel derslere branş öğretmenlerinin girmesini olumlu yönler; ilkokula başlama yaşının düşürülmesini, fiziki mekanların yetersiz olmasını, öğretmenlerin alan değişikliği yapmak zorunda olmalarını ise olumsuz yönler olarak ifade etmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında çalışmamızdan çıkan sonuç, Doğan ve arkadaşlarının yaptığı araştırmayı desteklemektedir.

• **4+4+4 uygulaması ile karşı karşıya kaldığınız sorunlar nelerdir?** Sorusuna, katılımcılar; MDY “*Fiziki yetersizlik (süreç içinde birçoğu çözüldü), sınıf öğretmenlerinin bir süre norm fazlası olması nedeniyle kısmen mağduriyet yaşanması.*”, MDY1 “*Ders saatlerinin arttırılması ile başlayan uyum problemleri, alan değişikliği yapılarak alanında uzman olmayan öğretmenlerin eğitim sürecine dahil edilmesi.*”, ŞBM “*5. Sınıflarda yaşanan sıkıntılar, branş öğretmenlerinin hazırlıksız yakalanmaları ve hizmet içi eğitim verilmemesi.*”, ŞBM1 “*Okul ve dersliklerin yetersizliği.*”, ŞBM2 “*Pilot uygulama yapılmadığı için sahada yaşanan bütün olumsuzluklara bizim çare üretmemizin istenmesi.*”, ŞBM3 “*En önemli sorun derslik ihtiyacının ortaya çıkması olmuştur. Öğretmenlerle ilgili sorun ve ihtiyaçlar, materyal sıkıntısı ise diğer sorunlardır.*” şeklinde cevaplar verilmiştir. Bu ifadelere göre, fiziki mekânların eksikliği, alan değişikliği yapmak zorunda kalan sınıf öğretmenlerinin bulunması katılımcıların karşı karşıya kaldıkları sorunlar olmuştur.

Benzer çalışmalara bakıldığında “Yeni Eğitim Sisteminin (4+4+4) Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Bolu İl Örneği)” adlı çalışmada Cerit vd. (2014: 74) yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanarak okul yöneticisi ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemi ilgili karşılaştıkları sorunları ve çözüm önerilerini tespit etmek istemişlerdir. Yöneticiler; fiziki yetersizlikten, sistem ve yapıdan, personelden kaynaklanan sorunları 4+4+4 sisteminin başlangıcında karşılaştıkları problemler olarak saymışlardır. Çalışmamızda da katılımcılar benzer sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bu yönüyle çalışmamız, Cerit ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmayı destekler niteliktedir.

• **4+4+4 uygulamasının size getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?** Sorusuna, katılımcılar; MDY “*Fiziki eksiklikleri tamamlamak için ek ödenek temini, norm fazlası öğretmenin değerlendirilmesi.*”, MDY1 “*Okul sayılarının yetersiz olmasından dolayı fiziki mekân beklentisinin oluşması ve buna çözüm bulmamızın istenmesi.*”, ŞBM “*Öğretmenlerin kendilerini yenileme ihtiyacı, daha fazla sorumluluk almamızı gerektirmektedir.*”, ŞBM1 “*Her sistemin uygulanması aşamasında bir takım sorunlar oluyor ve bunların bize yansıyan yönleri zaman zaman değişiklik gösterebiliyor.*”, ŞBM2 “*Taşımalı eğitimin uygulandığı bölgelerle ilgili sıkıntılar daha da arttı ve bunun bana yansması ekstra bir yük oldu, pansiyon bulunan yerlerde bir takım sıkıntılar ek sorumluluk getirdi.*”, ŞBM3 “*Çocukların okullara taşınması, kitap temini ve yardımcı personel ile ilgili sorunlar.*” şeklinde cevaplar vermişlerdir. Katılımcı yanıtlarına bakıldığında, fiziki mekân eksikliği, taşımalı eğitim uygulaması ve öğrencilerin barınma durumları katılımcılara ek sorumluluklar getiren ana konular olmuştur.

• **4+4+4 eğitim sistemi önceki sistemde var olan hangi sıkıntı veya sıkıntılara çözüm bulmuştur?** Sorusuna, katılımcılar; MDY “*8 yıllık zorunlu eğitimde var olan müfredat tıkanıklığını aşmak için ciddi çözümler getirmiştir. Seçmeli derslerle birlikte öğrencileri eğitimde daha aktif hale getirmiş ve temel eğitimin Avrupa standartlarına yükseltilmesi için önemli bir adım olmuştur.*”, MDY1 “*Eğitimin kademeli hale gelmesiyle öğrencilere, ortaokul kısmında alternatif (normal veya imam hatip ortaokulu) oluşturmuştur.*”, ŞBM “*Okullaşma oranını arttırmış, velilerin ve öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarına önem verilmiş, fırsat eşitliği için önemli bir adımdır.*”, ŞBM1 “*Şuan itibarıyla şu veya bu sıkıntıya çözüm bulmuştur demek için erken.*”, ŞBM2 “*Okumaya çok arzulu olan özellikle kız çocuklarının ilköğretimden sonra bilinçsiz veliler tarafından üst öğrenimlerinin ellerinden alınmasını önledi.*”, ŞBM3 “*İlgi ve isteği olup okula gidemeyen çocuklara ortam sağlamış, taşıma yoluyla okullara erişim kolaylaşmıştır.*” şeklinde cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplara bakılırsa katılımcılar, 4+4+4 eğitim sistemini genel olarak okumak isteyen öğrenciler için bir avantaj olarak görmüştür.

• **Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin aynı eğitim seviyesindeki arkadaşlarıyla uluslar arası rekabette teknolojik gelişmeleri yakalayacak düzeyde eğitimler (Özellikle matematik, fen ve yabancı dil alanında) alıyor mu?** Sorusuna, katılımcılar; MDY “*Matematik, fen ve İngilizce dersi uygulamaları bir üst kuruma*

geçişte baraj dersleri olduğundan sınav merkezli değerlendirilmekte ve bilgi yüklemesi yapılmaktadır. Üç derste de uygulamaya yönelik, sosyal hayatı değerlendirici uygulamalar yapılmadığı için öğrencilerin uluslar arası rekabet edecek şekilde eğitim almadıklarını düşünüyorum.”, MDY1 “Özellikle meslek lisesine giden öğrencilerin yeteri kadar matematik, fen ve İngilizce dersi almadığını, bunların yerine meslek derslerine ağırlık verdiklerini ve bu yüzden de uluslar arası arenada rekabet edebilecek düzeyde bir eğitim almadıkları görüşündeyim.”, ŞBM “ İstenilen düzeyde değil. Kodlama, stem, TIMSS gibi sınavlarda başarılı olabilmek için öğrencilerin kitap okuma alışkanlığı kazanması, sosyal ve fiziksel aktivitelerle desteklenmesi gerekmektedir.”, ŞBM1 “Kısmen alıyorlar ama önemli olan bütün öğrencilerimizin alabilmesidir.”, ŞBM2 “Fatih projesinin uygulanmasıyla ve dünyanın globalleşme özelliğinden dolayı çok yoksun bölgeler hariç öğrencilerimizin ilgi duymak kaydıyla gerekli eğitimi alabiliyor.”, ŞBM3 “Değişen müfredatla eğitim seviyesinin yükseldiğine inanıyorum. Ezber eğitim anlayışından yapılandırmacı eğitime geçişle öğrenci merkezli eğitim başlamıştır. Öğrenci verilen eğitime önem gösterirse uluslar arası rekabette arkadaşlarıyla mücadele edebilecek seviyeye geleceğine inanıyorum.” şeklinde cevaplar vermişlerdir. Katılımcıların bazıları öğrencilerin yeteri düzeyde eğitim aldıklarını, bazıları ise yetersiz olduğunu düşünmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

“Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği” adlı tez çalışmamızda öğretmen ile okul yöneticileri, öğrenci velileri ve öğrencilere olmak üzere 5’li likert tarzında hazırlanmış üç farklı anket; il-ilçe milli eğitim müdürlüğünde görevli yöneticilere ise yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmış, elde edilen veriler doğrultusunda eğitim sistemi paydaşlarının yeni sisteme yönelik algı ve yaklaşımları belirlenmiştir.

• Öğretmen ve Okul Yöneticilerine Uygulanan Ankete İlişkin Sonuçlar:

Öğretmen ve okul yöneticilerine uygulanan ankete katılan 247 katılımcıdan 186’sı öğretmen, 61’i ise okul yöneticisi olmuştur. Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk anket; cinsiyet, yaş, medeni durum, öğrenim durumu, aylık ortalama gelir, okuldaki görev, branş ve mesleki kıdem’den oluşan bağımsız değişkenlere göre analiz edilmiştir. Toplanan veriler, normal dağılım göstermediği için parametrik olmayan Kruskal Wallis H ile Mann Whitney U testi kullanılmış, 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin sorularda katılımcılar arasındaki gruplarda anlamlı farklılık olup olmadığı belirlenmiştir.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; cinsiyet değişkenine bağlı 7 ifade anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, erkek veya kadın olma durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. Anlamlı farklılık görülen maddeler: “4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.”, “Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.” , “Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.”, “12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla

yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).” şeklindedir. Anlamli farklılık görülen bu maddelerde tüm sonuçlar erkek öğretmenler lehinedir. Diğer bir deyişle bu ifadelerle ilgili erkek öğretmenler kadın öğretmenlerden daha olumlu görüşe sahiptir.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette yaş değişkenine bağlı 10 ifadede anlamli farklılıklar görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, yaş değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. “4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.” ifadesindeki farklılık, en büyük yaş grubunda olan öğretmen ve okul yöneticilerinin lehine çıkmıştır. “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.” İfadesindeki farklılık, 31-40 yaş aralığındaki öğretmen ve okul yöneticilerinin aleyhine sonuçlanmıştır. “Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.” İfadesinde görülen anlamli farklılık, en büyük yaş grubunda olan öğretmen ve okul yöneticilerinin lehine olurken bu ifadeyle ilgili en olumsuz görüşü ise en genç yaş grupta olan öğretmenler bildirmiştir. “4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.” ifadesindeki anlamli farklılık, 31-40 yaş grubundaki öğretmen ve okul yöneticilerinin aleyhine çıkmıştır. “Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.” ifadesindeki anlamli farklılık, 51 ve üstü yaş grubundaki öğretmenler lehine sonuçlanmıştır. En büyük yaş grubunda olan öğretmen ve okul yöneticileri, öğrencilerin okul türü seçiminde kendi hür iradeleriyle karar verdiğine daha çok inanan öğretmen ve yönetici grubu olmuştur. “İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir (72 aydan 66 aya düşürülmesi).” İfadesiyle ilgili olumsuz görüşü, 31-40 yaş grubunda yer alan öğretmen ve okul yöneticileri bildirmiştir. “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.” İfadesinde belirtilen branş değişikliğine en olumlu yaklaşan öğretmen ve yönetici grubu, 51 ve üstü yaş grubunda yer alan öğretmen ve okul yöneticileri olmuştur. “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi

olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.” İfadesindeki anlamlı farklılık, 31-40 yaş grubunda yer alan öğretmen ve okul yöneticilerinin lehine sonuçlanmıştır. Yapılan branş değişikliğinin eğitimi olumsuz etkilediğine en az inan grup ise 51 ve üstü yaş grubunda yer alan öğretmen ve okul yöneticileri olmuştur. *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.”* ile *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.”* İfadelerindeki anlamlı farklılık, 21-30 yaş grubunda yer alan öğretmen ve okul yöneticilerinin aleyhine çıkmıştır. Bir başka deyişle en genç grupta yer alan öğretmen ve okul idarecileri, öğrencilerin uluslar arası düzeyde akranlarıyla yarışabilecek düzeyde fen ve matematik eğitimi almadıklarına en çok inanan grup olmuştur.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; medeni durum değişkenine bağlı 3 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, evli veya bekâr olma durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.”* ile *“İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir (72 aydan 66 aya düşürülmesi).”* İfadelerindeki anlamlı farklılık, bekâr; *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.”* İfadesindeki farklılık ise evli öğretmenlerin lehine sonuçlanmıştır.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; öğrenim durumu değişkenine bağlı 4 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, lisans veya lisansüstü mezunu olma durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”*, *“4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.”* İfadelerinde görülen anlamlı farklılık lisansüstü mezunu öğretmen ve okul idarecilerinin lehine sonuçlanmıştır. Bu ifadelerle ilgili yüksek lisans veya doktora mezunu olan öğretmen ve okul yöneticileri daha olumlu görüşe sahiptir.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; aylık gelir durumu değişkenine bağlı 3 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, gelir durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”*, *“Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.”* İfadelerinde görülen anlamlı farklılık en alt gelir grubunda yer alan öğretmen ve okul yöneticilerinin aleyhine sonuçlanmıştır. Bir başka deyişle aylık geliri 2000-2999₺ arasında olan öğretmen ve okul yöneticileri, bu maddelerle ilgili en olumsuz görüşe sahip öğretmen ve okul yöneticileridir.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; okuldaki görev durumu değişkenine bağlı 13 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, öğretmen veya okul yöneticisi olma durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”*, *“4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.”*, *“Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.”*, *“Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).”*, *“4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.”*, *“Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.”*, *“12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiye daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslararası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslararası rekabette, teknolojik gelişmeleri*

yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.” İfadelerindeki anlamlı farklılık, okul yöneticisi olan müdür ve müdür yardımcıları lehine sonuçlanmıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.”* İfadesi dışındaki anlamlı farklılık görülen tüm ifadelerle ilgili en olumlu görüşe sahip olanlar okul müdürleri, en olumsuz görüşe sahip olanlar ise öğretmenler olmuştur. Yalnızca bu maddede okul müdürleri en olumsuz görüşe sahip olmuştur. Diğer bir ifadeyle okul müdürleri, yapılan branş değişikliğini, öğretmen ve müdür yardımcılara nazaran daha olumlu bir gelişme olarak görmüşlerdir.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; branş değişkenine bağlı 3 ifade anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, branş değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkökul-Ortaokul şeklinde).”, “4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.”* İfadelerinde branş değişkenine bağlı anlamlı farklılıklar görülmüştür.

Öğretmen ve okul yöneticilerine yöneltilen 25 soruluk ankette; mesleki değişkenine bağlı 10 ifade anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğretmen ve okul yöneticilerinin görüşleri, mesleki kıdem değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”, “4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.”, “Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını*

düşünüyorum.” İfadelerindeki anlamlı farklılık, mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve okul yöneticilerinin lehine sonuçlanmıştır. “4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.”, “İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir (72 aydan 66 aya düşürülmesi).” İfadelerindeki anlamlı farklılık ise, mesleki kıdemi 1-5 yıl, diğer bir ifadeyle meslekte yeni olan öğretmen ve okul yöneticilerinin lehine çıkmıştır. Meslekteki ilk yıllarında olan öğretmen ve okul yöneticileri bu ifadelerle ilgili daha olumlu görüşe sahiptirler. “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.” İfadesindeki anlamlı farklılık, mesleki kıdemi 6-10 yıl olan öğretmenlerin lehine ve mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olan öğretmen ve okul yöneticilerinin aleyhine sonuçlanmıştır. “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.” İfadesindeki anlamlı farklılık ise, mesleki kıdemi 16-20 yıl arasında olan öğretmen ve okul yöneticisi grubunun lehine çıkmıştır. Mesleki kıdemi 16-20 yıl olan öğretmen ve okul yöneticileri, öğrencilerin akranlarıyla uluslar arası düzeyde rekabet edebilecek düzeyde matematik eğitimi aldığına en çok inanlar olmuşlardır.

- **Öğrenci Velilerine Uygulanan Ankete İlişkin Sonuçlar:**

Öğrenci velilerine yöneltilen 22 soruluk ankette; cinsiyet değişkenine bağlı 3 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrenci velilerinin görüşleri, erkek veya kadın olma durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. “4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.” ve “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkokul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.” İfadelerindeki anlamlı farklılık, kadın; “Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor.” İfadesindeki anlamlı farklılık ise erkek velilerin lehine sonuçlanmıştır.

Öğrenci velilerine yöneltilen 22 soruluk ankette; aylık ortalama gelir değişkenine bağlı sadece 1 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrenci velilerinin görüşleri, aylık ortalama gelir durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkokul 2.

sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.” İfadesindeki anlamlı farklılık en üst gelir grubunda olan öğrenci velilerinin lehine çıkmıştır. Diğer bir ifadeyle aylık ortalama geliri 4000₺ ve üstü olan öğrenci velileri, yabancı dil eğitiminin ilkökul 2. Sınıftan itibaren verilmesine en çok destek verenler olmuştur.

Öğrenci velilerine yöneltilen 22 soruluk ankette; öğrenim durumu değişkenine bağlı 6 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrenci velilerinin görüşleri, öğrenim durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”* ve *“4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.”* İfadelerine ilişkin üniversite mezunu velilerin görüşleri daha olumludur. Bir başka deyişle üniversite mezunu olan veliler, hem yeni sistemle hem de Fatih projesi ile ilgili diğer öğrenim düzeyine sahip velilerden daha çok bilgi sahibi oldukları görülmektedir. *“Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.”*, *“Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.”* İfadelerindeki anlamlı farklılık, ilkökul mezunu olan öğrenci velilerinin lehine sonuçlanmıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.”* İfadesine ilişkin en olumlu yaklaşımı, ortaokul mezunu öğrenci velileri göstermiştir.

Öğrenci velilerine yöneltilen 22 soruluk ankette; yaş değişkenine bağlı 5 ifadede anlamlı farklılıklar görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrenci velilerinin görüşleri, yaş değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.”*, *“Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.”*, *“Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.”*, *“11 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.”* ve *“Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.”* İfadeleriyle ilgili en olumsuz yaklaşım, en büyük yaş grubuna yer alan öğrenci velileri tarafından sergilenmiştir.

- **Öğrencilere Uygulanan Ankete İlişkin Sonuçlar:**

Öğrencilere yöneltilen 19 soruluk ankette; cinsiyet değişkenine bağlı 3 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrencilerin görüşleri, erkek veya kadın olma durumuna bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.”*, *“Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.”* ve *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.”* İfadelerinde görülen anlamlı farklılık, kız öğrencilerin lehine çıkmıştır. Başka bir ifadeyle erkek öğrenciler bu ifadelerle ilgili daha olumsuz görüşe sahiptirler.

Öğrencilere yöneltilen 19 soruluk ankette; yaş değişkenine bağlı 8 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrencilerin görüşleri, yaş değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”* ile *“Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.”* İfadesindeki anlamlı farklılık, en büyük yaş grubunda olan öğrencilerin lehine olmuştur. *“4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.”*, *“Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.”*, *“4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.”*, *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşitlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.”* İfadeleriyle ilgili en olumlu yaklaşımı, 9-11 yaş grubunda yer alan, bir başka deyişle 4+4+4 eğitim sisteminin ikinci kademesine yeni geçen öğrenciler sergilemiştir.

Öğrencilere yöneltilen 19 soruluk ankette; okul türü değişkenine bağlı 7 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrencilerin görüşleri, okul türü değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.”*, *“Seçmeli*

dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.”, “Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.”, “4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.” İfadelerinin tamamında görülen anlamlı farklılık, normal ortaokullarda okuyan öğrencilerin lehine sonuçlanmıştır. Diğer bir ifadeyle, imam hatip ortaokullarında okuyan öğrenciler, bu ifadelerle ilgili daha olumsuz görüşe sahiptirler.

Öğrencilere yöneltilen 19 soruluk ankette; sınıf düzeyi değişkenine bağlı 6 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrencilerin görüşleri, sınıf düzeyi değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.”* İle *“4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.”* ifadesine 5. sınıf; *“4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.”* ile *“4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.”* ifadesine 6. sınıf; *“Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.”* ifadesine 7. sınıf; *“Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.”* ifadesine ise 8. sınıf öğrencileri daha olumlu yaklaşmışlardır.

Öğrencilere yöneltilen 19 soruluk ankette; gelir durumu değişkenine bağlı sadece 1 ifadede anlamlı farklılık görülmüştür. Diğer ifadelerde öğrencilerin görüşleri, gelir durumu değişkenine bağlı olarak farklılaşmamıştır. *“Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.”* ifadesine ilişkin en olumlu yaklaşımı, aylık gelirleri 2000-2999₺ olan; en olumsuz yaklaşımı ise 3000-3999₺ aylık gelire sahip öğrenciler sergilemiştir.

• İl-ilçe Yöneticilerine Uygulanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formuna İlişkin Sonuçlar:

Yapılan görüşmeler sonucunda milli eğitim müdürlüğünde görevli yöneticilerin, 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin olumlu ve olumsuz görüşlere sahip oldukları görülmüştür. Sistemle ilgili olumlu görüşleri daha çok olan yöneticiler; yeni sistemin kesintili olmasını, farklı yaş grubunda okuyan öğrencilerin ayrı binalarda eğitim görmelerini, ortalama eğitim süresinin artmasını, okumak istediği halde okuyamayan öğrencilere zorunlu eğitimden dolayı eğitim hakkının verilmesini, farklı türde ortaokulların açılmış olmasını sistemin olumlu yönleri olarak görmüşlerdir.

Fiziki alt yapının yetersiz oluşunu, alan değişikliği durumunu, çocukların daha küçük yaşta okula başlayacak olmasını ise sistemin olumsuz yönleri olarak ifade etmişlerdir.

ÖNERİLER:

Adıyaman ilindeki eğitim sistemi paydaşlarının 4+4+4 sisteminin ortaokul düzeyine yönelik algı ve yaklaşımlarını ortaya koymayı amaçlayan bu araştırmada, elde edilen sonuçlara göre uygulayıcı ve araştırmacılar için birtakım öneriler geliştirilmiştir.

• Uygulayıcılar İçin Öneriler:

- Eğitim sistemi ile ilgili köklü bir değişiklik yapıldığı zaman, tüm paydaşların görüşü alınmalıdır.
- Eğitim sistemi ile ilgili yapılan değişikliklerin özümsemesi için uygulama safhasına geçilmeden önce tüm paydaşlar sistemin getirdiği değişikliklerle ilgili bilgilendirilmelidir.
- Yapılan değişikliğin tüm ülkede uygulamaya konmadan önce pilot uygulaması yapılmalı, pilot uygulama sonunda yeni sistemle ilgili varsa oluşan olumsuzluklar giderilmeli ve daha sonra yeni sistem ülke genelinde uygulamaya konmalıdır.
- Eğitim sistemi ile ilgili yapılacak değişiklik öncesi, eğitim ortamlarının fiziki ihtiyaçları giderilmelidir. Aksi takdirde sistem uygulamaya konduktan sonra aksaklıklar yaşanacak ve sistemle ilgili tam anlamda verim alınamayacaktır.
- Seçmeli derslerin içeriği ile ilgili tüm paydaşlar detaylı şekilde bilgilendirilmelidir.

- Ortaokullarda arttırılan haftalık ders saati uygulaması yeniden gözden geçirilmelidir.

- Norm fazlası durumuna düşen öğretmenlere yönelik yapılan alan değişikliği uygulamasından vazgeçilmeli veya alan değişikliği yapan öğretmenlere yeni alanlarıyla ilgili eğitimler verilmelidir.

- Meslek liselerinin verimliliğini arttırabilmek için, mesleki liselere yönelik farklı türde ortaokulların da açılması gerekmektedir (Kız meslek, endüstri meslek liselerinin ortaokul kısımları).

- İlkokula başlama yaşı yeniden gözden geçirilmelidir.

- İlkokula başlayan öğrencilerin uyum problemini en aza indirmek için okul öncesi eğitim, zorunlu eğitim kapsamına alınmalıdır.

- İlkokuldan mezun olup ortaokula başlayan 5. Sınıf öğrencilerinin uyum problemi yaşamamaları ve eğitim kademesine daha kolay uyum sağlayabilmeleri için okul rehberlik servisi tarafından çalışmalar yapılmalıdır.

- Seçmeli dersler, öğretmen, veli ve okul yönetiminden ziyade tamamen öğrenci ilgi ve yeteneğine göre belirlenmelidir.

- **Araştırmacılar İçin Öneriler:**

- Bu konu ile ilgili çalışma yapacak olan araştırmacılar, öğrencileri de araştırma kapsamına dâhil etmeli ve onların görüşlerinden de yararlanmalıdır.

- 4+4+4 eğitim sisteminin ilkokul ve liselere yönelik kısımları bir başka araştırmanın konusu olabilir.

- Öğretmen – okul yöneticileri, öğrenci ve veli görüşleri nicel yöntemle toplanmıştır. Öğretmen – okul yöneticileri, öğrenci ve veli görüşleri nitel yöntemlerle derinlemesine araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Abukan, B. (2014). Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Kuramına Göre Kendini Gerçekleştirme ve Bilgelik İlişkisi: Yaşlılar Üzerinde Bir Araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ada, Ş., Küçükali, R. (2009). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Adıgüzel, Y. (2013). Okul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre 2012 Yılında İlköğretim ve Eğitim Kanununda Yapılan Düzenlemenin (4+4+4) İlkokullarda Uygulanışı Üzerine Bir Değerlendirme. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akan, T. (2010). Uluslararası Endüstri İlişkileri ve Açık Sistem Analizi. (Doktora Tezi). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akbaşı, S. ve Üredi, L. (2014). "Eğitim Sistemindeki 4+4+4 Yapılanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri". JTEE: Öğretmen Eğitimi ve Eğitimcileri Dergisi, 3 (1), 109-136.
- Aktan, C. C. (2005). Değişim Çağında Yönetim. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Aktuna, H.C. (2016). Yöneticilerin Liderlik Tarzları İle İşgörenlerin Performansı Arasındaki İlişki, Ankara'daki 5 Yıldızlı Otel İşletmelerinde Bir Araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Angelo, R., Vladimir, M. & Andrew, N. (1994). An Introduction to Hospitality Today. Michigan: Educational Institute AH&MA.
- Arastaman, G., Fidan, İ. Ö. ve Fidan, T. (2018). "Nitel Araştırmada Geçerlik ve Güvenirlilik: Kuramsal Bir İnceleme". YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi, 15 (1), 37-75.

Arslan, M. (2014). Yönetim ve Organizasyon (Ders Notları).

http://web.harran.edu.tr/assets/uploads/other/files/yonetim_organizasyon.pdf, Erişim Tarihi: 11.10.2017.

Arık, K. (2017). İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi Sonrası Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri (Kütahya İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Aslan, M. (2014). 60-72 Aylık Çocukların İlkokula Başlama Durumlarının İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Elazığ: Fırat Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Asunakutlu, T. (2001). “Klasik ve Neo-Klasik Dönemde Örgütsel Güvenin Karşılaştırılması Üzerine Bir Deneme”. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi. 5, 1-17.

Aşan, Ö., Aydın, E. M. (2006). Örgütsel Davranış. İstanbul: Arıkan Basım Yayım Dağıtım LTD. ŞTİ.

Aşkun, İ., C., Tokat, B. (2010). İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon. Bursa: Ekin Yayınları.

Ataman, G. (2001). İşletme Yönetimi Temel Kavramlar & Yaklaşımlar. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Ataman, G. (2009). İşletme Yönetimi: Temel Kavramlar ve Yeni Yaklaşımlar. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Aybek, B. ve Aslan, S. (2015). “Ortaokul Öğretmenlerinin 4+4+4 Kesintili Zorunlu Eğitim Sistemine Yönelik Yaşadıkları Sorunlar (Elazığ İli Örneği)”. İlköğretim Online Dergisi, 14 (2), 770-786.

Aydemir, M. (2009).”Yönetim”. M. Kemal Demirci (Ed.). İşletmecilik: Kuram ve Uygulama (ss.167-197). Ankara: Detay Yayıncılık.

Aydın, A. H. (2004). Türk Kamu Yönetimi Sisteminde Temel Sorunlar ve Çağdaş Yaklaşımlar. Ankara: Gazi Kitabevi.

Aydın, A. H. (2010). Yönetim Bilimi. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Ayhan, H. (1999). Türkiye’de Din Eğitimi. İstanbul: Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları.

Aydın, M. (2007). Eğitim Yönetimi: Kavramlar, Kuramlar, Süreçler, İlişkiler (Örgütsel Davranış). Ankara: Hatiboğlu Yayınları.

Balcı, A. (2009). Sosyal Bilimlerde Araştırma. Ankara: Pegem Akademi.

Ballıoğlu, B (t.y.). İşletme Yönetiminin Tarihsel Gelişimi.

https://www.academia.edu/3018646/%C4%B0%C5%9Fletme_Y%C3%B6netiminin_Tarihsel_Geli%C5%9Fimi, Erişim Tarihi: 22.10.2017.

Baranger, P., Et col. (1985). Gestion –Les Fonctions de L’entreprise. Paris: Librairie Vuibert.

Baraz, B. Durumsallık Yaklaşımı.

<http://barisbaraz.com/wp-content/uploads/Durumsallik.pdf>, Erişim Tarihi: 11.11.2017.

Barutçugil, İ. (2004). Organizasyonda Duyguların Yönetimi. İstanbul: Kariyer Yayınları.

Başaran, İ. E. (1980). “Sistemi Yenileme İçin Bir Model Önerisi”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 13 (1), 327-337.

Başaran, İ. E. (2000). Eğitim Yönetimi: Nitelikli Okul. Ankara: Umut Yayım ve Dağıtım.

Başaran, B. P. (2016). 4+4+4 Eğitim Sisteminde Yöneticilerin ve Öğretmenlerin Karşılaştığı Sorunlar. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Bay, E., Türkan, A., Tosun, Ş., Deliçay, F., Ateş, G. N., Pamuk, T., Özkan, S. ve Demir, S. (2013). “4+4+4 Modelinin Paydaşlar Bağlamında Değerlendirilmesi: Aktif Katılım mı? Pasif Direniş mi?”. 21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Eğitim Bilimleri ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (5), 34-55.

Bayrı, O. (2003). “Kamu Yönetim ve Örgütlenmesine Sistemsel Bir Yaklaşım”. Muhittin Acar ve Hüseyin Özgür (Ed.). Çağdaş Kamu Yönetimi-1 (ss. 151-182). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Bolat, T., Bolat, O. İ., Seymen, O. A., Erdem, B. (2008). Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Detay Yayıncılık.

Bolat, T., Bolat, O. İ., Seymen, O. A., Erdem, B. (2009). Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Detay Yayıncılık.

Börü, M. D. (1999). Durumsallık Yaklaşımı Açısından Teknoloji ve Organizasyon Yapısı Arasındaki İlişkiler ve Türkiye Kâğıt Sanayinde Faaliyet Gösteren Firmalar Üzerine Bir Uygulama. (Doktora Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bozkurt, V. (2000). Enformasyon Toplumu ve Türkiye. İstanbul: Sistem Yayınları.

Budak, G., Budak, G. (2004). İşletme Yönetimi. İzmir: Barış Yayınları.

Bursalıoğlu, Z. (1970). “Eğitim Örgütüne Sistem Yaklaşımı”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 3 (1), 57-64.

Bursalıoğlu, Z. (1971). “Eğitim Örgütüne Sistem Yaklaşımı (II)”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 4 (1), 65-73.

Bursalıoğlu, Z. (2000). Eğitimde Yönetimi Anlamak Sistemi Çözümlmek. Ankara: Pegem A Yayınları.

Bursalıoğlu, Z. (2005). Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyükduman, İ. (t.y.). Eğitimde Sistem ve Sistem Yaklaşımı.
https://www.academia.edu/4120931/E%C4%9Fitimde_Sistem_ve_Sistem_Yakla%C5%9F%C4%B1m%C4%B1, Erişim Tarihi: 08.01.2018.

Büyüköztürk, Ş. (2012). Örneklem Yöntemleri.
<http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf>, Erişim Tarihi: 04.03.2018.

Calp, Ş. ve Calp, M. (2015). “Branş ve Sınıf Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla 4+4+4 Eğitim Sistemi”. Electronic Turkish Studies, 10 (11), 383-406.

Can, A. (2013). SPSS ile Bilimsel Araştırma Sürecinde Nicel Veri Analizi. Ankara: Pegem Akademi.

Can, H. (2001). Organizasyon ve Yönetim. Ankara: Adım Yayıncılık.

Can, H. (2005). Organizasyon ve Yönetim. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Can, E., Büyükbacı, P. ve Bal, Y. (2013). İşletme Bilimine Giriş. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Caner, H. (t.y.). Yönetim Teorileri (Kuramları).

<http://www.emu.edu.tr/hcaner/wp-content/uploads/2014/09/organization-theories.pdf>

Erişim Tarihi: 13.10.2017.

Canöz, K., Canöz, N. (2013). “Halkla İlişkilerde Kamuyu Bilgilendirme Modeli: Konya Örneğinde 4+4+4 Eğitim Sistemine Yönelik Bir Saha Araştırması”. Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi, (33), 365-391.

Cerit, Y., Akgün, A., Yıldız, K. & Soysal, M. R. (2014). “Yeni Eğitim Sisteminin (4+4+4) Uygulanmasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Bolu il Örneği). Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi. 4 (Özel sayı 1), 59-82.

Claude, S., George, Jr. (1974). La Gestion-Les Grands Courants Des Origines à Nos Jour. Paris: Les Éditions Internationales.

Cole, G. A. (1993). Management: Theory and Practice. Australia: Pearson Press.

Çakıcı, M. (2015). 60-72 Aylık 1. Sınıf Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluk Düzeylerinin Belirlenmesi (Öğretmen Görüşlerine Göre) (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çelebi, E. (2010). Yeni Belediyecilik Stratejileri: Rekabet Edebilir Kentler Yaklaşımı ve Türkiye. (Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çetin, F., Şeşen H. (2012). “Genel Sistem Kuramı ve Örgüt Araştırmaları”. H. Cenk Sözen ve H. Nejat Basım (Der.), Örgüt Kuramları. (ss.55-89). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Dalay, İ. (2001). Yönetim ve Organizasyon: İlkeler, Teoriler ve Stratejiler. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Yayınları.

Dalay, İ. (2013a). “Neoklasik (Davranışsal) Yönetim Teorileri.”

<http://ismaildalay.blogspot.com.tr/2013/11/neoklasik-davranssal-yonetim-teorileri.html>,

Erişim Tarihi: 13.10.2017.

Dalay, İ. (2013b). “Modern Teoriler.”

<http://ismaildalay.blogspot.com.tr/2013/11/modern-teoriler.html>,

Erişim Tarihi:

01.11.2017.

Demir, H., Gümüőğlu, Ş. (1994). Üretim (İşlemler) Yönetimi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Demokrat Parti Tüzük ve Programı. (1946). Ankara.

Dinçer, Ö., Fidan, Y. (1995). İşletme Yönetimine Giriş. İstanbul: İz Yayınları.

Dinçer, Ö. (1996). İşletme Yönetimi. İstanbul: Beta Yayınları.

Drucker, P. F. (2000). 21. Yüzyıl İçin Yönetim Tartışmaları. (Çev. İrfan Bahçivangil ve Gülenay Gorbun). İstanbul: Epsilon Yayınları.

Doğan, S., Uğurlu, C. T. & Demir, A. (2014). “4+4+4 Eğitim Sisteminin Okul Paydaşlarına Olumlu ve Olumsuz Etkilerinin Yönetici Görüşlerine Göre İncelenmesi”. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 13 (1), 115-138.

Düren, A. Z., (1994). Yönetim Bilimi Ders Notları. İstanbul: İÜ Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.

Düşmez, İ. ve Bulut, H. (2015). “Eğitim Yöneticileri Bakış Açısıyla 12 Yıllık Kesintili Zorunlu Eğitim Sistemi: Giresun Örneği”. Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7, 157-176.

Efil, İ. (2009). İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon. Bursa: Alfa Akademi Ltd. Şti.

Epçaçan, C. (2014). “İlkokul ve Ortaokul Öğretmen ve Yöneticilerinin 4+4+4 Eğitim Sistemine İlişkin Görüşleri (Siirt İli Örneği)”. EKEV Akademi Dergisi, 58, 505-522.

Ercan, H. (2016). İlköğretim Öğretmenlerinin ve Yöneticilerinin 4+4+4 Eğitim Sisteminin Uygulama Sürecine İlişkin Görüşleri (Yüksek Lisans Tezi). Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Erçelebi, H. (2000). “Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitimin İçinin Doldurulması”. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 7, 91-97.

Erdem, A. R. ve Kıran, H. (2014). “İlkokul Yöneticilerinin Görüşlerine Göre 4+4+4 Eğitim Modeline Yönelik Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Geri Bildirimleri”. OPUS - Türkiye Sosyal Politika ve Çalışma Hayatı Araştırmaları Dergisi, 4 (6), 7-21.

Erdemir, E. (2000). Postmodern Yaklaşımın Yönetim ve Örgüt Yapılarına Etkileri: “Modernen Postmoderne Dönüşüm Tartışmalarının Yönetim Teorisine Katkıları”. (Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, F. (2015). Türkiye’de Yazılı Medya ve Siyasi Partiler Açısından İdeolojinin Yeri: Eğitimde 4+4+4 Sistemine Geçiş ve İdeolojik Yansımalar. (Yüksek Lisans Tezi). Denizli: Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eren, E. (2003). Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

Eriş, E. D. (2013). “Yönetim İşlevi”. Muazzez Babacan (Ed.), İlkeler ve İşlevlerle İşletme. (ss. 231-288). Ankara: Detay Yayıncılık.

Ertürk, M. (2009). İşletme Biliminin Temel İlkeleri. İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

Ertürk, M. (2000). İşletmelerde Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Fayol, H. (2005). Genel ve Endüstriyel Yönetim. (Çev. M. Asım Çalikoğlu). Ankara: Adres Yayınları.

Fındıkçı, İ. (2001). İnsan Kaynakları Yönetimi. İstanbul: Alfa Yayınları.

Genç, K. Y. (2005). Durumsallık Yaklaşımı ve Bir Uygulama. (Yüksek Lisans Tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Genç, N. (2005). Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar). Ankara: Seçkin Yayıncılık A.Ş.

Genç, N. (2012). Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş Sistemler ve Yaklaşımlar). Ankara: Seçkin Yayıncılık A.Ş.

Genç, N. (2008). Meslek Yüksekokulları İçin Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Seçkin Yayıncılık A.Ş.

Gökçe, A. (2015). 12 Yıllık Zorunlu Eğitimin (4+4+4) Veli-Öğretmen Bakış Açısından Karşılaştırmalı Olarak Değerlendirilmesi. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Gökçe, F. (2000). Değişme Sürecinde Devlet ve Eğitim. Ankara: Eylül Yayınları.

Göksoy, S. (2013). “Türkiye ve Avrupa Birliği Ülkelerinde Zorunlu Eğitim Uygulamaları”. Asya Öğretim Dergisi. 1 (1), 31-40.

Göktaş, Ö. (2018). 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Eğitsel Sonuçlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi. (Doktora Tezi). Malatya: İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gülmez, İ. (2014). 28 Şubat 1997 Askeri Darbesi ve Türk Eğitim Sistemine Etkileri (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Gündüz, M. (2011) “Zorunlu ve Kesintisiz Eğitimin Kısa Tarihi”. Eğitime Bakış – Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi. 7 (21), 3-10.

Gürüz, D., Gürel, E. (2006). Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Hodgetts, R.M. (1999). Yönetim (Teori Süreç ve Uygulama). (Çev. Canan Çetin ve Esin Can Mutlu). İstanbul: Beta Basım Yayın Dağıtım A.Ş.

Hodgetts, R.M. (1990). Management: Theory, Process and Praticce. USA Florida: HBJ Pres.

İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. (2012). T. C. Resmi Gazete, 6287, 11 Nisan 2012.

İmrek, M. K. (2011). Yöneticiler ve Yönetici Adayları İçin Yönetmeye Başlamak. İstanbul: Derin Yayınları.

Kaplan, İ. (2013). Türkiye’de Milli Eğitim İdeolojisi. İstanbul: İletişim Yayınları.

Karalar, R. (2007). Genel İşletme. Eskişehir: YKY.

Karasar, N. (1984). Araştırmalarda Rapor Hazırlama. Ankara: Hacettepe Taş Kitapçılık.

Karakök, T. (2011). “Menderes Dönemi’nde (1950 – 1960) Türkiye’de Eğitim”. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 1 (2), 89-97.

Karip, E. (2005). “ Yönetim Biliminin Alanı ve Kapsamı”. Yüksel Özden (Ed.), Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı. (ss. 1-39). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Katmer, B. (2013). Yeni Eğitim Sisteminde (4+4+4) Ortaokul Yönetici ve Öğretmenlerinin Karşılaştıkları İletişim Sorunları Üzerine Bir Araştırma. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kılıç, D. (2014). “Sınıf Öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi Hakkındaki Tutumlarının İncelenmesi”. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 18 (3), 11-21.

Kılınç, E., Dere, İ. (2015). “4+4+4 Kesintili Zorunlu Eğitim Sisteminde 5. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersine Yönelik Tutumları”. Eğitimde Kuram ve Uygulama (EKU) Dergisi, 11(3), 989-1003.

Kılınç, M. (2014). Eğitim Sistemindeki Değişimlerden 4+4+4 Eğitim Modeline İlişkin Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Koç, H., Topaloğlu, M. (2012). İşletmeciler İçin Yönetim Bilimi-Temel Kavramlar, Kuramlar ve İlkeler. Ankara: Seçkin Yayıncılık A.Ş.

Koçel, T. (1998). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Koçel, T. (1999). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Koçel, T. (2005). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Arıkan Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Koçel, T. (2007). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Arıkan Yayım Dağıtım Ltd. Şti.

Koçel, T. (2010). İşletme Yöneticiliği. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Kongar, E. (2000). 28 Şubat ve Demokrasi. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kongar, E. (2002). Demokrasi ve Vampirler. İstanbul: Remzi Kitabevi.

Kömürcü, C. (2010). Cumhuriyet Döneminde Samsun İlinde İlköğretim (İlkokul) Kurumlarının Tarihsel Gelişimi (1923-1960). (Yüksek Lisans Tezi). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Korkmaz, İ., Serin, M. K. (2014). “Branş Değiştiren Sınıf Öğretmenlerinin Yeni Durumlarına İlişkin Görüşleri”. Kastamonu Eğitim Dergisi. 22 (2), 497-514.

Kula, S., Çakar, B. (2015). “Maslow İhtiyaçlar Hiyerarşisi Bağlamında Toplumda Bireylerin Güvenlik Algısı ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki”. Bartın Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi. 6 (12), 191-210.

Kurgun, O. A. (2013). Örgütsel Davranış. Ankara: Detay Yayıncılık.

MEB. (2012). 12 Yıl Zorunlu Eğitim: Sorular-Cevaplar. Ankara: MEB (http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf, Erişim Tarihi:17.12.2018).

Memişoğlu, S. P. & İsmetoğlu, M. (2013). “Zorunlu Eğitimde 4+4+4 Uygulamasına İlişkin Okul Yöneticilerinin Görüşleri”. JRET: Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi. 2 (2), 14-25.

Mert, K. (1999). Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Uygulaması Konusunda Öğretmen Görüşleri (Niğde İl Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Niğde: Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Mirze, S. K. (2016). İşletmelerde Organizasyon Tasarımı ve Yapılandırma (Sosyal, İnsani ve Fiziki Yapılandırma). İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Morgan, G. (1998). Yönetim ve Örgüt Teorilerinde Metafor. (Çev.:Gündüz Bulut). İstanbul: MESS Yayınları.

Mucuk, İ. (2001). Modern İşletmecilik. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Naylor, J. (2004). Management. England: Pearson Education Limited.

Nişancı, Z., N. (2015). “ Geçmişten Günümüze Yönetim Düşüncesi”. Yönetim Bilimleri Dergisi. 13 (25), 257- 294.

Odabaşı, B. (2014) “Türk Eğitim Sisteminde Yeni Kanun (4+4+4) Değişikliği Üzerine Düşünceler”. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 43 (2), 103-124.

Odabaşı, F. (1997). “Eğitimde Sistem Yaklaşımı ve Eğitim Teknolojisi”. TED Eğitim ve Bilim Dergisi. 21 (106), 23-34.

Ömür, Y. E. (2016). “Eğitimde Niteliğin Sistem Yaklaşımı ve Eleştirel Eğitim Anlayışı Açısından Tanımlanması Üzerine Bir Tartışma”. Yıldız Eğitim Araştırmaları Dergisi, 1 (1), 1-15.

Özalp, İ. (1996). Yönetim ve Organizasyon. Eskişehir: Birlik Ofset Yayıncılık.

Özdemir, M. (2010). “Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma”. Eskişehir Osman Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 11 (1), 323-343.

Özerbaş, M. A. (2005). “Eğitim Teknolojisi Öğelerinin Sistem Kuramları Açısından Değerlendirilmesi”. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi, 0 (11), 252-268.

Özevren, M. (2009). İşletme Yönetimi. İstanbul: Türkmen Kitabevi.

Özkalp, E. (1988). Davranış Bilimleri ve Organizasyonlarda Davranış. Eskişehir: Eskişehir İktisadi ve Ticari Bilimler Akademisi Yayınları.

Özkalp, E., Kirel, Ç. (2004). Örgütsel Davranış. Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Özkalp, E., Kirel, Ç. (2010). Örgütsel Davranış. Bursa: Ekin Yayınevi.

Öztaş, N. (2014). Yönetim. Ankara: Otorite Yayınları.

Öztürk, E. B., (2016). Yönetici, Öğretmen ve Velilerin 4+4+4 Eğitim Sistemi İle İlgili Görüşlerinin Belirlenmesi (İstanbul/Bağcılar örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Öztürk, M. (2003). Fonksiyonları Açısından İşletme ve Yönetim. İstanbul: Papatya Yayıncılık.

Parlak, B. (2011). Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Teknikleri. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Parlak, B. (2013). Yönetim Bilimi ve Çağdaş Yönetim Teknikleri. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Peker, Ö. (1995). Yönetimi Geliştirmenin Sürekliliği. Ankara: TODAİE Yayınları.

Pınar, İ. (1994). Çevre-Teknoloji ve Örgütsel Yapı Etkileşiminin Sistem Yaklaşımı Açısından İncelenmesi ve Otomotiv Sektöründe Teknoloji-Yapı İlişkilerine Ait Bir Araştırma. (Doktora Tezi). İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Robbins, S. P. (1990). Organization Theory: Structure, Design and Application. New Jersey: Prentice Hall Press Inc.

Sabuncuoğlu, Z., Tokol, T. (2009). Genel İşletme: Meslek Yüksek Okulları İçin. Bursa: Alfa Aktüel Basım Yayım Dağıtım.

Sağlam, M. (1979). Örgütsel Değişme. Ankara: TODAİE Yayınları.

Sakaoğlu, N. (1992). Cumhuriyet Dönemi Eğitim Tarihi. İstanbul: İletişim Yayınları.

Salık, S. (2001). “Modern Yönetim Yaklaşımları”. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 5, 1-19.

Sarpkaya, R. (2008). “Türk Eğitim Sisteminin Amaçları ve Temel İlkeleri”. Ruhi Sarpkaya (Ed.), Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. (ss. 1-24). Ankara: Anı Yayıncılık.

Sarpkaya, P. (2008). “Yönetim Kuramları ve Eğitime Yansıması”. Ruhi Sarpkaya (Ed.), Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. (ss. 135-165). Ankara: Anı Yayıncılık.

Saruhan, Ş. C., Yıldız, M. L. (2013). Çağdaş Yönetim Bilimi. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Sönmez, V. (2003). Sevgi Eğitimi. Ankara: Anı Yayıncılık.

Sönmez, Ö. (2011). Modern Yönetim Anlayışında Motivasyon: Kütahya İl Emniyet Müdürlüğü Asayiş Şubesinde Bir Uygulama. (Yüksek Lisans Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sucu, Y. (2000). Geçmişten Günümüze Yönetim Düşüncesindeki Gelişmeler-Bütünleştirici Bir Durumsallık Modeli. Ankara: Elit Yayıncılık.

Şahin, A. (2004). “Yönetim Kuramları ve Motivasyon İlişkisi”. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (11), 523-547.

Şahin, H. O. (2014). Zorunlu Eğitimin Kesintili 4+4+4 = 12 Yıl Olmasıyla İlgili Yönetici ve Öğretmen Görüşleri (Van İli Örneği). (Yüksek Lisans Tezi). Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Şahinkesen, A. (1990). “Sistem Yaklaşımı, Analiz ve Program Hazırlama”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 23 (2), 645-676.

Şengül, R. (2007). “Henri Fayol’un Yönetim Düşüncesi Üzerine Notlar”. Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi, 14 (2), 257-273.

Şenol, L., Tekin, V. N. (2007). İşletme: Kavramlar, İlkeler, İşlevler. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Şimşek, M., Ş. (2002). Yönetim ve Organizasyon. Konya: Günay Ofset.

Şimşek, M., Ş. (2008). Yönetim ve Organizasyon. Konya: Adım Ofset.

Şimşek, M., Ş., Çelik, A. (2011). İşletme Yönetimi. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.

Şimşek, S. (2012). Türk Eğitim Sisteminin Yapısal Özellikleri Bağlamında 1980 Sonrasında Türkiye’de Eğitim İktidar İlişkileri. (Yüksek Lisans Tezi). Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Şimşek, U., Küçük, B. ve Topkaya, Y. (2012). “Cumhuriyet Dönemi Eğitim Politikalarının İdeolojik Temelleri”. Turkish Studies, 7 (4), 2809-2823.

Tandoğan, M. (1980). “Sistemler Yaklaşımının Öğretim Materyallerinin (Paketlerinin) Tasarımlanması ve Geliştirilmesi Açısından Analizi”. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 13 (1), 199-206.

Taşdöven, Z. (2013). Demokrat Parti Dönemi Eğitim Anlayışı (1950-1960). (Yüksek Lisans Tezi). Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Taylor, F. W. (2007). Bilimsel Yönetimin İlkeleri. (Çev. H. Bahadır Akın). Ankara: Adres Yayınları.

Tecim, V. (2004). “Sistem Yaklaşımı ve Soft Sistem Düşüncesi”. D.E.Ü. İ.İ.B.F Dergisi, 19 (2), 75-100.

Tok, F. (2013). 12 Yıllık Zorunlu Eğitim Uygulamasına İlişkin Öğretmen, Yönetici ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi: Gaziantep İl Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep: Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tortop, N., İsbir, E.G., Aykaç, B., Yayman, H. ve Özer, M.A. (2007). Yönetim Bilimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Tortop, N., İsbir, E.G. ve Aykaç, B. (1993). Yönetim Bilimi. Ankara: Yargı Yayınları.

Tosun, K. (1992). İşletme Yönetimi. Ankara: Savaş Yayınları.

Tuncer, D., Ayhan, D. Y. ve Varoğlu, D. (2009). Genel İşletmecilik Bilgileri. Ankara: Siyasal Kitabevi.

Tunçer, P. (2012). Yönetim ve Organizasyon. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş.

Turan, F. (2016). “Türkiye’nin Zorunlu Eğitim Politikaları-Tarihsel Perspektif”. Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi, (1), 1-10.

Tümer, S. (1993). “Neden Stratejik Yönetim”, Verimlilik Dergisi, (1), 88-100.

Türk Dil Kurumu (2017). Yönetim Kavramı.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=Y%C3%96NET%C4%B0M, Erişim Tarihi: 08.10. 2017.

Türk Dil Kurumu (2017). Yönetici Kavramı.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelime=349740, Erişim Tarihi: 11.10.2017.

Türk Dil Kurumu (2017). Sistem Kavramı.

http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=S%C4%B0STEM, . Erişim Tarihi: 08.11.2017.

Uygun, S. (2013). Türk Eğitim Sistemi Sorunları (Geleneksel ve Güncel). Ankara: Nobel Akademi Yayınları.

Uygur, A. (2007). Yönetim ve Organizasyon. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Uzun, G. (2005). Kadın ve Erkek Yöneticilerin Liderlik Davranışları Arasındaki Farklılıklar ve Bankacılık Sektöründe Uygulama. (Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Ülgen, H., Mirze, S., K. (2006). İşletmelerde Stratejik Yönetim. İstanbul: Literatür Yayınları.

Yalçinkaya, M. (2002). “Açık Sistem Teorisi ve Okula Uygulanması”. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 22 (2), 103-116.

Yavaş, B. (2015). Kesintili ve Zorunlu (4+4+4) Eğitim Sisteminde Okul Yöneticileri ve Öğretmenlerin Mesleki Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi). Uşak: Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yıldırım, Ş. (2013). Çocuk Evlerinde Kalan Çocukların İlişki Dinamikleri: İzmir Örneği. (Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yılmaz, A. (2013). İşletmelerde Özümseme Kapasitesi İle İşletme Performansı İlişkisi: ESO’da Bir Araştırma. (Doktora Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yürek, Y. (2017). 4+4+4 Eğitim Sisteminde İlkokul 1.,2.,3.,4. Sınıflarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamalarına İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Walcoot, H. F. (1994). Transforming Qualitative Data: Description, Analysis and Interpretation. London: SAGE Publications.

Weber, M. (2005). Bürokrasi ve Otorite. (Çev. H. Bahadır Akın). Ankara: Adres Yayınları.

EKLER:

Ek 1: Öğretmen ve Okul Yöneticileri Anket Formu

Sayın Katılımcı;

Bu anket formu; Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans tezi kapsamında, "Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği" konulu tez için hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup, ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır. Ankette yer alan sorulara içtenlikle ve HİÇBİR SORUYU ATLAMADAN yanıt vermeniz, araştırmanın bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Zaman ayırarak çalışmamıza katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN
Danışman

Zeynal YALÇIN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz:

() Erkek () Kadın

Yaşınız:

1) 21-30 2) 31-40 3) 41-50 4) 51 ve üstü

Medeni Durumunuz:

1) Evli 2) Bekâr

Öğrenim Durumunuz:

1) Lisans 2) Yüksek lisans

Aylık Gelir:

1) 2000-2999₺ 2) 3000-3999₺ 3) 4000₺ ve üstü

Okuldaki Göreviniz:

1) Öğretmen 2) Müdür Yrd./Müdür Başyardımcısı 3) Müdür

Branşınız:

1) Din Kültürü 2) Fen Bilimleri 3) İngilizce 4) Matematik
5) Sosyal Bilgiler 6) Türkçe 7) Diğer

Mesleki Kıdeminiz:

1) 1-5 Yıl 2) 6-10 Yıl 3) 11-15 Yıl 4) 16-20 Yıl 5) 21 Yıl ve üstü

Aşağıdaki ifadelere hangi oranda katılıyorsanız lütfen karşısındaki ilgili sütunu "X" ile işaretleyiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.					
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.					
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.					
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.					
5) 4+4+4 eğitim sisteminin uygulanması için yapılan kanun değişikliğinin yeterince tartışıldığını düşünüyorum.					
6) Branşım ile ilgili olan seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.					
7) Öğrencilerin seçmeli dersleri tamamen kendi ilgi ve yeteneklerine göre seçtiğini düşünüyorum.					
8) Öğrencilerin seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.					
9) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilköğretim 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.					
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde).					
11) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.					
12) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracığına inanıyorum.					
13) 4+4+4 eğitim sistemine tamamen geçilmeden önce pilot uygulama yapılsaydı daha faydalı olurdu.					
14) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.					
15) Öğrencinin hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendisinin karar verdiğini düşünüyorum.					
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)					
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını olumlu bir gelişme olarak görüyorum.					
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.					
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğini olumlu buluyorum.					

20) 5.sınıfların ortaokula dahil edilmesinden dolayı branş öğretmenlerine öğrencilerle uyum sorunu yaşamamaları için hizmet içi eğitim verilmesinin faydalı olacağını düşünüyorum.					
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte norm fazlası olan sınıf öğretmenlerinin değerlendirilmesi için yapılan branş değişikliğinin eğitimde kaliteyi olumsuz yönde etkilediğini düşünüyorum.					
22) 12 yıllık eğitimi destekleyen, özellikle eğitim ortamlarında teknolojiden daha fazla yararlanmayı sağlayacak bir proje olduğu da ifade edilen Fatih projesinin uluslar arası rekabette eğitimde avantaj sağlayacağını düşünüyorum.					
23) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.					
24) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.					
25) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte öğrencilerin (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.					

Ek 2: Öğrenci Anket Formu:

Sayın Katılımcı;

Bu anket formu; Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans tezi kapsamında, "Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği" konulu tez için hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup, ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır. Ankette yer alan sorulara içtenlikle ve HİÇBİR SORUYU ATLAMADAN yanıt vermeniz, araştırmanın bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Zaman ayırarak çalışmamıza katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN
Danışman

Zeynal YALÇIN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz:

() Erkek () Kadın

Yaşınız:

1) 9-11 2) 12-14 3) 15-17

Okul Türünüz:

1) Normal Ortaokul 2) İmam Hatip Ortaokulu

Sınıf Düzeyiniz:

1) 5. Sınıf 2) 6. Sınıf 3) 7. Sınıf 4) 8. Sınıf

Ailenizin Aylık Gelir Durumu:

1) 999₺ ve altı 2) 1000-1999₺ 3) 2000-2999₺ 4) 3000-3999₺
5) 4000₺ ve üstü

Aşağıdaki ifadelere hangi oranda katılıyorsanız lütfen karşısındaki ilgili sütunu "X" ile işaretleyiniz.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1) 4+4+4 eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.					
2) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.					
3) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.					
4) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.					
5) Seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyorum.					
6)Seçmeli derslerin belirlenmesinde herhangi bir yönlendirme ile karşılaşmıyorum. (Aile, öğretmen, idareci baskısı gibi)					
7) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.					
8) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir. (İlkokul-Ortaokul şeklinde)					
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.					
10) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılması, eğitimde kaliteyi arttıracaktır.					
11) Hangi tür ortaokula gideceğime (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.					
12) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)					
13) Ortaokulu farklı bir mahallede okuduğum için zorlanıyorum.					
14) Seçmeli dersler benim için çok verimli geçiyor.					
15) Zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını kendim için avantaj olarak görüyorum.					
16) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.					
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığımı düşünüyorum.					
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığımı düşünüyorum.					
19) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte yaşıtlarımla (Ortaokul düzeyindeki) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığımı düşünüyorum.					

Ek 3: Veli Anket Formu:

Sayın Katılımcı;

Bu anket formu; Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans tezi kapsamında, "Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği" konulu tez için hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup, ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır. Ankette yer alan sorulara içtenlikle ve HİÇBİR SORUYU ATLAMADAN yanıt vermeniz, araştırmanın bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Zaman ayırarak çalışmamıza katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN
Danışman

Zeynal YALÇIN
Yüksek Lisans Öğrencisi

Cinsiyetiniz:

() Erkek () Kadın

Yaşınız:

1) 21-30 2) 31-40 3) 41-50 4) 51-60

Eğitim Durumunuz:

1) İlkokul 2) Ortaokul 3) Lise 4) Üniversite

Aylık Gelir Durumunuz:

1) 999₺ ve altı 2) 1000-1999₺ 3) 2000-2999₺ 4) 3000-3999₺
5) 4000₺ ve üstü

	Kesinlikle Katılmıyorum	Çoğunlukla Katılmıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1) 4+4+4 Eğitim sistemi hakkında yeterince bilgi sahibiyim.					
2) 4+4+4 eğitim sistemine destek veriyorum.					
3) 4+4+4 eğitim sistemi oluşturulduğu aşamada yetkililer tarafından görüş ve bilgime başvuruldu.					
4) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte haftalık ders saatinin kademeli olarak 35 saate çıkarılmasını olumlu buluyorum.					

5) Çocuğumun hangi tür ortaokula gideceğine (normal ortaokul veya imam hatip ortaokulu) tamamen kendim karar verdim.					
6) Seçmeli dersler hakkında yeterli derecede bilgi sahibiyim.					
7) Çocuğum seçmeli dersleri tamamen ilgi ve yeteneğime göre seçiyor.					
8) Çocuğumun seçmeli dersleri belirlemede herhangi bir baskı yapmıyorum.					
9) Okul öncesi eğitiminin de zorunlu olması gerektiğini düşünüyorum.					
10) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte Yabancı Dil derslerinin ilkökul 2. sınıftan itibaren verilmesini olumlu buluyorum.					
11) 4+4+4 eğitim sistemi için okulların fiziki alt yapılarını yetersiz buluyorum.					
12) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte farklı yaş grubundaki öğrencilerin ayrı okullarda eğitim görmesi olumlu bir gelişmedir (İlkokul-Ortaokul şeklinde ayrılması).					
13) Zorunlu eğitimin 8 yıldan 12 yıla çıkarılmasının eğitimde kaliteyi arttıracasına inanıyorum.					
14) 4+4+4 Eğitim sistemi ile birlikte okul dönüşümleri yapıldığı için (ilkokul-ortaokul şeklinde) mali anlamda ek yükü karşılaştım. (Servis ücreti v.s)					
15) Mahallemizde ortaokul bulunmadığı için çocuğumu farklı bir mahalledeki okula göndermek zorunda kalıyorum.					
16) İlkokula başlama yaşının düşürülmesi olumlu bir gelişmedir. (72 aydan 66 aya düşürülmesi)					
17) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte üniversitelere girişte uygulanan katsayı farkının kaldırılmasını eğitimde adalet için olumlu bir gelişme olarak görüyorum.					
18) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte kalifiye eleman yetiştirilmesi amacıyla meslek liselerinin ortaokullarının açılması gerektiğini düşünüyorum.					
19) 4+4+4 eğitim sistemini teknolojik olarak destekleyen Fatih Projesi hakkında bilgi sahibiyim.					
20) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Fen eğitimi aldığını düşünüyorum.					
21) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Matematik eğitimi aldığını düşünüyorum.					
22) 4+4+4 eğitim sistemi ile birlikte çocuğumun (Ortaokul düzeyindeki yaşlılarıyla) uluslar arası rekabette, teknolojik gelişmeleri yakalayacak seviyede Yabancı Dil eğitimi aldığını düşünüyorum.					

Ek 4: İl-ilçe Yöneticilerine Yönelik Hazırlanan Yarı Yapılandırılmış Görüşme Soruları

Sayın Katılımcı;

Bu sorular; Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi Anabilim Dalı yüksek lisans tezi kapsamında, "Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı ve Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği" konulu tez için hazırlanmıştır. Elde edilecek bilgiler tamamen bilimsel amaçlı kullanılacak olup, ankette isim belirtme gerekliliği bulunmamaktadır. Ankette yer alan sorulara içtenlikle ve HİÇBİR SORUYU ATLAMADAN yanıt vermeniz, araştırmanın bilimsel geçerliliği ve güvenilirliği açısından büyük önem taşımaktadır. Zaman ayırarak çalışmamıza katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Dr. Öğr. Üyesi Ramazan ASLAN
Danışman

Zeynal YALÇIN
Yüksek Lisans Öğrencisi

1. 4+4+4 uygulaması ile sizce amaçlanan nedir?
2. Sizce 4+4+4 uygulamasının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
3. 4+4+4 uygulaması ile karşı karşıya kaldığınız sorunlar nelerdir?
4. 4+4+4 uygulamasının size getirdiği ek sorumluluklar nelerdir?
5. 4+4+4 eğitim sistemi önceki sistemde var olan hangi sıkıntı veya sıkıntılara çözüm bulmuştur?
6. Ortaokul düzeyindeki öğrencilerin aynı eğitim seviyesindeki arkadaşlarıyla uluslar arası rekabette teknolojik gelişmeleri yakalayacak düzeyde eğitimler (Özellikle matematik, fen ve yabancı dil alanında) alıyor mu?

Ek 5: Özgeçmiş

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Zeynal YALÇIN
Uyruğu	T.C.
Doğum Tarihi ve Yeri	19.04.1986/Adıyaman
E-Posta	zeynalyalcin@gmail.com

Eğitim Derecesi	Okul/Program	Mezuniyet Yılı
Lise	Adıyaman Lisesi	2003
Üniversite	Selçuk Üniversitesi/Türkçe Öğretmenliği	2008
Yüksek Lisans	Adıyaman Üniversitesi/Kamu Yönetimi	2019

İş Deneyimi, Yıl	Çalıştığı Yer	Görev
2009-2012	Sincik İnce İlköğretim Okulu	Öğretmen
2012-Halen	Şehit Turan Çelik İmam Hatip Ortaokulu	Öğretmen

Yabancı Dil	İngilizce
--------------------	------------------

Ek 6: Anket İzni (Valilik Oluru)

T.C.
ADİYAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48278708-150-E.6533256
Konu : Bilimsel Araştırma İzni
(Zeynal YALÇIN).

14/06/2016

VALİLİK MAKAMINA
ADİYAMAN

- İlgi: a) Adıyaman Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'nün
13/06/2016 tarih ve 78595772-300-E.3078 sayılı yazısı.
b) 14/06/2016 tarihli Araştırma Değerlendirme Komisyonu Kararı.

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zeynal YALÇIN'ın "Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği" konulu tez çalışması kapsamında İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlüklerinde görevli ve ortaokullarda görev yapan yöneticiler ile öğretmen, öğrenci ve velilere anket uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Kazim ÇOBAN
Millî Eğitim Müdürü V.

OLUR
14/06/2016

Murat SÜZEN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bilgi İçin : Temel Eğitim Şub. (Mehmet KIRMIZI)
Telefon : 0 (416) 216 11 81 -165
e-posta : adiyamanmem@meb.gov.tr

Adres : Millî Eğitim Md. ADIYAMAN
Fax : (0416) 216 45 70
Wep : adiyaman.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden d0c7-0ffd-3df6-b4cc-9df6 kodu ile teyit edilebilir.

Ek 6: Anket İzni (Enstitü Bilgi)

T.C.
ADİYAMAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 48278708-150-E.6548704
Konu : Bilimsel Araştırma İzni
(Zeynal YALÇIN)

15.06.2016

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü)

İlgi: 13/06/2016 tarih ve 78595772-300-E.3078 sayılı yazınız.

Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Yönetimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı öğrencisi Zeynal YALÇIN'ın "Eğitim Sistemi Paydaşlarının 4+4+4 Sisteminin Ortaokul Düzeyine Yönelik Algı Yaklaşımlarının Sistem Teorisi Çerçevesinde Değerlendirilmesi: Adıyaman İli Örneği" konulu tez çalışması kapsamında İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinde görevli ve ortaokullarda görev yapan yöneticiler ile öğretmen, öğrenci ve velilere anket uygulaması Valilik Makamının 14/06/2016 tarih ve 48278708-150-E.6533256 sayılı onayı ile uygun görülmüş olup söz konusu onay yazımız ekinde gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Kazim ÇOBAN
Milli Eğitim Müdürü V.

Ek: Valilik Onayı

Güvenli-Elektronik İmza
Aş ile Ayndır.
5 Haziran 2016
Mehmet TEKER
V.M.K.İ.

Bilgi İçin : Temel Eğitim Şub. (Mehmet KIRMIZI)
Telefon : 0 (416) 216 11 81 -165
e-posta : adiyamanmem@meb.gov.tr

Adres : Milli Eğitim Md. ADIYAMAN
Fax : (0416) 216 45 70
Wep : adiyaman.meb.gov.tr

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden c017-d90e-315a-aaa3-82b0 kodu ile teyit edilebilir.